

Ieiunium

non malefaceret. Nam et hoc etiam in solennibus ecclesiis fieri solet. Si autem hoc faceret ut quietus sponso et voluptati vacaret; non est absque peccato. Non tamen videtur de se mortale; quandocumque tarde quis dicat officium; dummodo non transeat dies; qui quantum ad hoc videatur terminari circa media nocte. Non enim istud preceptum de horis dicendis referit ad tempora fere ordinata. Tamen ut huius in dicta eleborum horis debitis. hoc est fere pauca quae hora officia tunc dicitur horae diei.

Tunc autem sit hora dicendi matutinas? Rerum diversarum ecclesiastarum diversa cœliuetudo servat. tamen si prius dicamus matutinam est quarta seu ultima vigilia noctis. vix post tres partes noctis usque ad auroram.

Tan autem in principio officij debeat dici propter noster. Dic fere Lu. ro. in lysis singularibus. quod de diec fine et non ante; quod hoc nullo iuri caueat. Et quod debeat dici in fine et ter. in. c. id scilicet placuit. de pse. di. v.

Tan autem licet de mane omnes horas simul dicere? Lar. in. d. cie. i. dicit quod itinerantes et plati occupati non omnes horas simul dicere; sicut faciunt cardinales. Et est melius pruenire quod prueniri; maxime quod prima pars diei est aptior et denotior ad orandum; quam supra.

Tan autem vespere debeat dici an prandium tempore quadragesimali. Archi. f. dicit quod vespere debeant dici tempore quadragesimali ante prandium; canon insinuat de pse. di. i. solent. Sed ille ter. videtur loquens de officio ecclesiastico. Ideo si quis priuatum vel pas dicat post omnesationem in quadragesimali; non determinare de mortaliter; quod non reperio scriptum. Nulli tamen posse rem hoc agere; quod videtur esse de omnibus more timorato non prandere ante vespertas dictas. Illud etiam decretum magis ibi ponit ratione tempis congrui obseruandi in omnesatione ieiunii quadragesimalis; quam ratione officij. Et de nona dicenda ante prandium in ieiunis eccliesie extra quadragesimalia multo minus; quia nibil super hoc innenitur determinatum.

Tunc si monachus perficitur eccliesie parochiali. Quod officium sequitur? Rerum fere lib. 110. servabit proutitudinem eccliesie ad quam transit.

Tunc si quis omisla una hora dicat sequentes? Rerum fere lib. 110. credo quod sufficiat quod caute suppletat illud tamen quod omissum est; et agat priuam de negligencia. Penitentia quod de omisissis horis est arbitraria; sic et aliae de peccatis et rebus de quibus.

Tunc clericus excoicatus teneatur dicere horas. Rerum fere lib. 110. si est excoicatus minor; non est dubium. Si vero est excoicatus maior; dic fere lib. 110. et alios quod tenet quidem dicere; sed non in eccliesia; vel cum alio aut quod in officio suo; sed solus; et quasi per modum orationis. ut non dicat dominus vobiscum.

Tan autem degradati teneant ad officium? Dic quod sic. Vide de hoc sancti. Degradatio.

Clerici et religiosi commorantes cum cardinalibus; aut cum quibuscumque pontificibus; gratiam et communionem sedis apostolice habentibus; ut in die dignum eorum possint se coaptare illis in diuinis officiis; nec ad alia tenent.

Ieiunium. Quid sit ieiunium? Rerum fere lib. 110. et Panorum super Rica extra eum. Quid ieiunium de quo hic est abstinentia a cibis fere ordinatum; seu proutitudinem eccliesie. Et ieiunium dicitur a quodam intestino sic vocato. quia ut plurimum est vacuum et rurinatum.

Tunc ieiunium tadaat sub precepto. Responde. fere lib. 110. sed eadem. quod ieiunium institutum pertinet ad necessitatem coartacionis peccati; vel satisfactionis in penitentia; vel ad elevacionem mentis ad spiritualia; sic in omnibus cadit sub precepto legis naturae; determinatio temporis et modi ieiunii; cadit sub precepto iuris politi; et ab eccliesia sic est statutum. Nec tamquam quilibet transgrediens peccat mortaliter; sed tamen qui transgreditur ex contemptu; vel sic quod impediatur finis; quem intendit legislator. Sed qui ex causa rationabili frangit ieiunium; non peccat mortaliter; nec est transgressor; precepti. Sicut autem ibi dicitur. dicitur. fere lib. 110. Lar. dicitur hoc procedere quando ieiunium omittitur ex contemptu; vel inobedientia; ut quia non vult se subiungere precepto superioris. Secundum si sine contemptu; quod tunc transgressio solum obligat ad veniale. Et dicit hoc tenere Archi. in dicto. fere lib. 110. ea demum. Secundum Archi. ibi solum refert opinionem Jo. de son. et transit. Sed aliter dicit in. c. vitram. lxxv. dist. Ibi enim dicit quod si ex aliqua causa quis transgreditur ieiunium; non peccat mortaliter. Quod potest intelligi; quod forte esset debilitas; nec curatire ad superioriem pro licentia. Secundum sententia quando nulla subesse licita causa. Sed pro prima opinione facit notabile dictum collector. in. c. i. de consilio. ubi dicit quod transgressio canonis obligat ad mortale; quod sit ex contemptu; seu inobedientia. Et contemptus proprius est; quod ex sola voluntate non vult se subiungere statuto superioris. Et iste contemptus clare apparet non potest; nisi per monitionem fere lib. 110. Sed si quis transgreditur ex concupiscentia; ira; vel negligentia; tunc obligatur ad veniale. Quod dictum prima fronte videtur notabile. Et hoc dictum passum putat. verum ubi superior; aliquid iniungeret per verbum omnino; puta per verbum statuum; vel ordinis; vel simile. Secundum ubi predictum per verba pceptua; seu equipollentia. Nam transgressio pcepti superioris obligat ad mortale. licet fiat sine contemptu. tamen quod precipit. et in. c. i. de mera. et obedi. Et fuit illud iudicium beati Thos. quod statutum sit per verba coia; transgressio non est ad mortale. Quod intelligi quod sit sine contemptu. Nam sententia non omnis transgressio legis obligat ad tempalem mortalem. Ita nec eternam; que prouenit ex peccato mortaliter. Et ideo ponderanda sunt verba statuti; seu canonis quibus indicatur ieiunium. An sint verba pceptiva; seu equipollentia; seu omnina. Et predicta notabiles; quia materia est pegrina. Quod autem transgressio statuti; vel regule obligat ad mortale. Dic Panorum. in. c. nam concupiscentiam de

Ieiuniū. Quid sit
iunium? Rā. fm. Hof. et p[ro]p[ter]o.
F[ac]ta extra eo. Ieiuniū de qua
mentia a cibis fm. vñdationem exponit
in eccl[esi]a. Ieiuniū dicitur a quod
sic vocato. Quia vi plurimi elevatis
erunt.

consti. et in c. deus. de vi. et bone. de. et in; toto in-
re canonico non est ter. qui ad hoc faciat: vt faci-
et. exiui. de ver. signi. Archi. autem. floren. in sum.
dit fm. Tho. in. iij. di. xv. q[uod] si quis ieiuniū insti-
tuta ab eccl[esi]a fregit libenter: vel scienter; et sine ea
ratonabili peccavit mortaliter: postq[ue] peruenit ad
etatem: ut qua obligatur. Secus si non aduerte-
bat esse diem ieiuniū: vel etiam quando sibi vide-
batur non posse ieiunare ratone debilis complexi-
onis: cum ramen possit: q[uod] quis peccat forte no-
morality: si habebat aliquam causam dubitadi. debet
ramen induci ad ieiuniū. De autem de psal. cur-
ca hoc sic dicit. ieiuniū cadit sub iure positivo. vn-
de eius transgressio sine causa est peccatum mortale.
Quando vero fractio eius est cum causa: non ex to-
to sufficiens: est veniale: vt in his qui legunt insti-
tutum in completorum. Quando vero sufficiens est
simpliciter: nunc nulla est culpa. Qui autem non ad-
uertens de ieiunio comedit in mane: si quidez sci-
re tenebatur q[uod] eset ieiuniū: non exculata fractio
ieiuniū: non tantum tenetur postea eo die ieu-
nare: cum sit obligatus ad alium die. Et si non
liceret sibi plus comedere: numis granaretur: nec
cum toto hoc eset ieiuniū: propter nimiam antici-
pationem. Itet si non ieiunando cum posset: in
diebus ieiuniorum comedit plures: fm. Jo. An.
neapolitanus in quolibet totiens peccat mortali-
ter: quotiens comedit ultra vnam vicem: quia re-
ducitur istud peccatum ad preceptum negatiū.
Durandus tamen in. iij. tenet q[uod] sit triū vnuū pec-
catum: sed tanto grāius quanto plures cōmuta-
tur. Et istud communius tenetur. Et hoc nisi co-
medens: nouo contemptu: plures incideret in il-
lud. hec Archi. s.

In quibus diebus tenetur quis ieiunare. Re-
sponde quantum ex precepto eccl[esi]ie. tenetur pri-
mo totam quadragesimam. de consecra. distinctio-
ne. iij. non lecat. c. non oporet. z. c. placuit. Item
quatuor tempora. lxxv. distinctio statum? Itē
in vigilia natalis domini. extra eo. c. i. et in vigilia
assumptionis virgi. d. c. primo. et in omnibus vi-
giliis apostolorum preterq[ue] Philippi et Jacobis:
qua vent tempore paschali. et Johannis euange-
listae: qua venit infra octauas nativitatis. extra eo
item consilium. De festo etiam beati Bartholo-
mei consuetudo seruanda est: non de ieiunando:
quia hec est firma et universalis: sed de die cele-
brandi festum: vt in dicto. ca. consilium. Item ex
vniuersali consuetudine eccl[esi]ie: preceptum est de
vigilia Johani baptiste. omnium sanctor[um]. et beati
Laurentii. Item vigilia penthe. est ieiunanda: de
qua habes duas glo. primā in. S. necessario. lxxv.
distinctio. Aliam. Ber. in dicto. c. iij. Et tene cam-
menta. Nam Gratianus visus est sentire contra-
rium in dicto. S. necessario. In vigiliis autem ro-
gationum fm. Panoz. in hoc seruanda est plueta
lo loci. Idem dicit de adiumento.

Manquid autem ieiuniū possit differri q[uod] die
in diem. Dicit Inno. q[uod] sic existente causa. Nam
videmus. q[uod] si festū accidit loca feria nō ieiunatur

dies dominica: sed transseritur ad diem sabbati p[ro]p[ter]
eccl[esi]is: vt extra eo. c. i. Ita dicendū pari ratone.
q[uod] si vigilia accidat in aliquo festo solenni: q[uod] tunc
p[ro]pter venerationem festi: potest ieiuniū explicari
in die precedenti. Et ponunt doct. in multis locis
francie exemplū. Vbi omittunt festum sancti q[ua]-
nti quod accidit in vigilia omniū sanctorum. nō
enim illi homines ieiunant propter festum solen-
nis: sed transserunt ieiuniū in aliam diez. Et idē
posset fieri q[uod] ieiuniū accidit in festo principale
alicuius ciuitatis vel loci: vt ieiuniū transseratur
in precedentē diem: et placeret: vt ista translatio se-
ter p[ro]p[ter] ep[iscop]um. dec. Panor. vbi supra.

¶ Bin[us] aut̄ consuetudo nō ieiunandi excludit nos
ieiunantes. Hosti. in. c. iij. extra eo. dicit q[uod] in ieiuniis solennibus. i. indicis per eccl[esi]ias: nihil potest
cere p[ro]suetudo. Qd intelligit Panor. verum: quā-
do consuetudo ex toto vult illud ieiuniū tollere. Se-
cūs autem si illud interpretat qualiter sit expli-
cum. puta: quo ad abos. horam. collationes. et h[ab]et
iūsmodi. Nam consuetudo est optima legum in-
terpres. Et Panor. in dicto. c. iij. limitat adhuc for-
tius dicitur Hosti. q[uod] vice in ieiuniis solennibus
non valet p[ro]suetudo. Hoc intellige: nisi papa sci-
ret et toleraret. vide tamē glo. singularem in. d. c.
iij. q[uod] yalet consuetudo ieiuniorum relaxatua: de q[uod]
glo. Panor. ibi facit magnum festū propter eiū au-
toritatem.

¶ Vtrum licet ieiunare in dominica. Hic prout
babetur de cōs[e]l[ig]e. di. v. c. quadragesima. q[uod] dies do-
minicale sunt subtrahiti ab obseruantia ieiuniū tē-
pore quadragesime: fortius alijs temporib[us]: quia
dies est lericie. Si quis ramen absq[ue] scandalo alio-
rum et absq[ue] alia superstitione ieiunaret: non pec-
caret.

¶ Que hora sit competens comedendi in diebus
ieiuniorum. Glo. in. d. S. als. dicit q[uod] comedere ante
horam comedendi ē mortale. allegat. c. sole. de cō-
s[e]l[ig]e. di. i. Sed Panor. super Rubrica eodem tis. di-
cit q[uod] aut loquimur q[uod] ieiuniis quadragesimalibus
Et tunc hora vespertina est competens. i. post cō-
pletas vespertas in eccl[esi]is: que tempore quadragesimale
dicuntur. et peccatum est anticipare illaz horam.
de hoc est ter. in. c. solent. Et ratio illius sta-
tuti fuit: quia ieiunio quadragesimali imitatur
vestigia christi. qui abstinuit a cibo quadraginta
diebus et quadraginta noctibus. Nos ita debe-
remus agere si natura pateretur. Sed quia hoc nō
ē possibile in humana: staruit eccl[esi]ia: vissit p[er]
omnes quadraginta dies sicut sumptos homines
ieiunarent. nam post vespertas completas dies sicut
dicitur expletus cum non restet aliud officium di-
urnum. In alijs vero ieiuniis non est hora ab eccl[esi]ia prefixa. Et ideo communiter tenetur: vt in no-
nis licet sumatur cibus. Et ita habetur in obser-
uantia generali. Nam ex quo non habemus ius
specificum: recurrentum est ad consuetudinem
loci. ad hoc textus in. c. vñnam. lxxv. distinctio.
R. tñ in. iij. dist. xv. dicit q[uod] iam inualuit plueta
lo in multis locis comedere q[uod] statim p[ro]p[ter] horam sex-

Jeinium

tam; vel ipsa hora sexta. Non enim tante necessitatibus est in obseruatione ieiunij hora sexta sicut comedere semel tm. Circa tamen horam comedendi pot dispensari; vel propter debilitatem; vel propter letitiam; vel propter iter; vel alias prias causas finit. Pe. de palu.

TQue aut̄ requirant̄ ad integratē ieiunij. **R.** vbi supra dicit. q̄ sub determinatōne precepti ecclasiastici ð ieiunio cadit semel comedere in die naturali. Et hora determinata. Et abstinentia ab eius carnis. t. ouis. et caseo in quadragesimali ieiunio. Addit̄ eiā saginē. i. lardū. In alijs aut̄ nō prohibetur oua et lacticia nec villus tex. specificē disponit de hoc. **I**ñ sequēda ē s̄uetudo. loci. d. c. vtinam. **Q**uid aut̄ si quis excusat̄ a ieiunio q̄dрагесима li. ppter aliquā cām legitimā. An peccet comedendo lacticiā. **R.** Abi. f. in sam. q̄ si q̄s excusat̄ a ieiunio. ppter defectū etatis; vel ppter labo; et vel alia rationabiles cām; pōt in quadragesima vni cibis quadragesimalib. et ex voluntate; vel incunia vni lacticij ouas; vel carne mortalit̄ peccat. q̄ facit ptra pceptum ecclie q̄ ordinari tyti debe re cibis quadragesimalib. iii. di. deniqz. Itet ad dit. q̄ si quis in ieiuniis ab ecclia institutis in qdрагесима vel quatuor tybis; vel vigilis sanctoꝝ. co medit carnes ex delectatōne gule; vel sine caula in firmitatis peccat mortaliter; cum sit cōtra morem vniuersalem ecclie.

Quid de collatione que fit in sero: R. Panor. dicit qd aliquid sumere p collatione d sero magis ad sustentationem nature qd ad delicias: non est permittit nec frangere ieiunium: dummodo hoc fiat f m cōsuetudinem loci et tempate. Nam et qd nō habemus in hoc ius specificum recurrendum est ad p̄suetudinem loci. p hoc. d.c. vñia. t.c. illa. xii. di. Videm enim in simili religiosos p̄cipue cisterciens. statuisse: vt bi qui ministrant reliquias tempe ieiunij aliquid sumant: vt sic melius possint differre prandium. Idem de lecto tribus mense inter religiosos et bmoi. Et f m Inn. isti nō dicunt frangere ieiunium. Idem dic de illis qui surgunt a mensa: vt portent encenium alicui. et postea reuertunt ad comedenduz et bmoi. Idem dic de ministrantibus dñis qui pregustant cibos ex suspitione venient: nec etiā isti peccarent. si p̄gustarent in quadragesimā carnes: dummodo nō faciat ex voluptate. Et p predicta p̄ error dicentium: q comedere panem in sero p collatione: etiā in modis quantitate frangit ieiunium. Istud enim nullo irre cauet: ieiunium enim saltem quo ad circumstantias temporis. modi: t sepius. vel semel comedendi est de iure positivo: vt dictu est s. Et ex qd nō habemus ius specificum quo ad collationem: recurrendū est ad cōsuetudinem loci que est optima legum interpres. Et sic ybi est p̄suetudo comedendi modicū panis in collatione nullo mō credendū est frangi ieiunium: maxime in illis qui non habent aliud quod sumant. Addit etiam qd dicit Pe. de pal. in iiiij. di. xv. qd quis: non propter famam: vel voluptatem: sed per timore ne deficiat p̄ anxietate die ieiunij fiscus: aut porret p̄suetabat: vel buculum dicitur. s. ante amictio posse ruita voluptate f m abas.

nem p modum medicines sic nō est fractio ieiunij.
Et dicit directo. fīm quosdaz circa ieiunia ecclie
potest statui q̄ bis; s̄ parū comedat in die. Sicut
faciunt cistercienses; q̄ ad remouendū scandalū et
charitatem obseruandā statuerunt; q̄ illi qui le-
gunt; aut ministrant aliquid p̄ gustent an alios; nec
solvant ieiuniū ab ecclia indictū.

In qua autem etate teneat quis ieiunare? R. sicut
Tho. scda lede. q. cxiij. q. qdū aliq. sunt in statu
augmenti. s. vsl. ad fine terci septēmij. s. trj. anni
non teneat ieiunare. Conveniens autem est: vt etiam ut
hoc tpe se ad ieiundium exerceat plus vel minus
sicut modū sue etatis & possibilis tatis. Noncū quo
qz & iuniores religiosi sicut v. v. sup soluēdo ieiunio
iuxta discretōnez prelatorow se gerere debent. Et et
dicit Thome a v. v. potest nō irōnabiliter dici: qz
etia p̄fessi in ordine minoro ante dictam etatē. trj.
anno: nō teneant nisi ad ieiunia qz expresse in re
gula p̄tinent. Ad alia vō ieiunia ecclie non teneantur
ex regulā: nec etia ex p̄cepto ecclie: vt dictum
est ante dictam etatem.

An autem dari possit prouectis tempus ultra
qd ieiunare nō teneant. sicut datur tps anterius.
Ru. in sensibz nulluz tps determinatū est ab alq
vlsq ad quod annos quis teneat ieiunare. In mi-
nimum aut sensibz secus videt ut patet q **R**u. in iii.
dis. xv. vbi dicit q nnniū senes nō tenent ad iei-
num: q; in eis virtus et calor est debilis. Et idoneo se-
pius alendi sunt. Numiū aut senes dicunt decre-
pitū. Et fm medicos regulariter hoc est a. lxx. an-
nis ultra. Et fm glo. in phemio sexti: a. lxx. annis
ultra nō dicunt esse quis in senectute: s; in senio: qd
est alias etatum terminus. Ad hoc facit psal. An-
ni nostri. lxx. t.c. pro hoc facit. l. fi. L. qui etia lib. t.
tuncata. l. ij. f. fi. ff. de decur. vbi maior. lxx. annis.
ultra excusat quo ad excusatōēz munērū psonalē
muni ergo magi. excusatibz a ieiunio qd est maximū
onus. nō soli sensibz: veriūtā ieiunibz.

An autem peregrini teneantur ad ieiunia ter-
rarum:ad quas transire. Pe. de palu. prout rea-
tit Archi. slo. dicit si consuetū est in aliqua dioce-
si: q̄ ieiunetur certo die. Illi de diocesi tenentur iei-
unare. Sicut si episcopus indiceret. de p̄e. dist. v.
ieiunia. Consuetudo enim rationabilis et prescripta
obligat. Et hoc quo ad indigenas. xij. di. Ali-
enigene vero si veniunt gratia habitandi. et tuncl-
gantur ieiunio consuetudinario sicut et septo. Si
autem transirent per terram non ligantur consuent-
dibus nec statutis dicte terre: tenent tamen non
scandalizare. vnde occule comedere p̄t fm p̄ne
tudinem terre sue. Videat tñ q̄ pluendo lacouz
non ligat clericos: nec secularij clericos religiosos:
quia distincti sunt modi abstinentie inter hos tres
status. Item excusant alienigenas: quis in terra co-
rum ieiunetur ex quo veniunt animo remanendi
Sed qui transitum faciat per terram sicut non ob-
ligantur ad ieiunia illius terre: sic non liberantur
a ieiunis terre sue. Nec Pe. idem glo. viii. dist. c.
que contra.

¶ Quid de pregnauitb; R. fm R. vbi sapit

q; non tenentur ad ieuminiū dupliū ratōne. Pū
ma. q; debent accipere cibūm: non tñ p; se sed eti
am pio iumento fetus. Scđa. quia p̄gnantes
cōsueauerunt habere varia et inordinata desideria
ciborum diversorū. Et quā ita intensa: q; nisi ali-
quo modo possent appetitu satisfacere posset esse
periculum perditatis fetus. Et ppter primam
ratōnem lactantes etiam non tenent ad ieuminiū
Et vbi predicte maxime p̄gnantes de se vellet
ieunare per longum tempus. puta. per totā qua-
dragēsimam; vel medietatē phibende sunt.

Quid d̄ egratibus vel debilibus? Respođit
qui s. q; licet in eis aliquā abstinentia sit vtilis. non
tñ ad ieuminiū q; in eis natura est debilis. Et ideo
si daret eis vna vice simul totū quod est necel-
larum p̄uenienti sue sustentationi: natura grau-
retur. et si datur plurib; viciib; natura p̄f; tatur
et vigoratur.

Quid de laboratorib; Respondit qui s. q; cuz
grani labore victim necessariū lucrant: non tenen-
tur. q; in eis sit magna humidi plumpito: nec cuz
ieuminiū possent comedere efficaciter op̄ari. Debent
tñ ad h̄is facultas: a suo sacerdote petere dispensa-
re nō ieunandi: et ille d̄ eis pcedere. Qui tam
oparios p̄ducere nolunt: nisi sub hac cōditōne: q;
no ieunent: peto nō excusant. hoc aliqui limitat
nisi forte sit causa necessaria: q; festinatōez op̄is ex-
poscat. Si aut̄ victū necessariū possint acquirere
cum labore: cum quo p̄uenienter exercere possint
opus suū cum ieuminiō: tūc a fractōne ieuminiū nō ex-
cusant. Circa hoc tñ facta est magna modificatio-
p.d. Eu. papā quartū. Mccccxl. q; indulxit: q; arti-
ties laborosa op̄a exercentes: et rustici: sive sint di-
uites. sive paupes: nō tenent ad ieunandū sub p̄-
cepto peccati: et q; absolui possunt: et q; inducātur
ad elynas: et ad alia bona sp̄iāla.

Quid autē de pauperib; mendicantib; Rū.
Rū. vbi s. q; victū necessariū hostiūtū mēdican-
tes: q; si tantū haber: nō possint de elemosyna
hora p̄missionis: q; ad victū totius diei cōmode
sufficiat: vel q; ex p̄cedenti media debilitati ieuni-
um sufficer comode h̄o p̄it: ieunare nō teuent.

Otrū peregrinantes et viatores teneant ad
ieuminiū ecclēsie; Rū. Asteñ. q; si sit talis peregrina-
to vel viatio q; differri possit sine incomodo: debet
differri si simili cum ea nō possit ieunari si aut̄ nō
potest differri ut q; temp̄ie ieuminiū p̄occupat homi-
nem in via: vel quia dies festus alicui immuner ad
quem ex devotione homo p̄gere cupit: vel quia
mo in patria periculum habet: vel spiritualiter: vt
corporale potest fīm dispositōez sui superioris sol-
vere ieuminiū: vbi ita est p̄suētum: quia et hoc ip-
so q; prelati dissimulantianuere vidēt fīm tho.
Nec ob. q; consilio preceprum debet preponi. q; a
intento dantis huiusmodi preceptum: nō est ex-
cluder alias pias et maḡ necessariā causas. Se-
cū est de preceptis legis nature: que prohibent
hoc: quod fīm se semper est malum. Si tamen isti
peregrinantes indiscreti iter aggressi sunt tempo-
re quo ieunare debebant: nec ppter illud iter ieu-

nare possunt: ne pplexi sint licite frangūt. sicut q;
uis ppter culpans quis sit infirmus: durante infir-
mitate nō tenetur fīm Pe. de pal. Et si isti p̄gri-
ni: vel viatores: ppter cāz piām: p̄it omittēre ieu-
nia ecclēsie multos om̄i. fīm tho. scđa scđe. q; cr̄vij.
et Arch. f. vbi adesse aliq; publica utilitas quā ali-
quis ieunādo implere nō possit sicut est aliq; bōz
p̄dicatio et necessaria et discursus ppter eam: v̄l di-
scursus ali? ppter necessitatez: vel utilitatē ecclēsie et
h̄mō: cum quib; nō possit ieunare: q; non videb;
fuisse intentio ecclēsie statuens ieuminiū p̄ hoc im-
pedire alias magis pias et necessariā causas. de
hoc vide s. More canonice.

Quid de cursorib; Rū. q; cursores: quo w̄sua
est necessariū dñis vel ciuitatib; si nō p̄it cuz ie-
unio iter agere: excusant. Secus cū modicuz va-
dunt et quiescent. nisi indigerent ex labore p̄ceden-
ti: vel etiā in p̄ximo debentes magnū iter facere:
op̄et q; reficiant fīm Pe. de pal. viden̄ excusari.
nō solū si sine tali officio nō p̄it viuere: q; tūc paiz
pertas excusaret: h̄ etiā si aliter p̄it viuere: h̄ non
equē bene: q; alind est de illis qui ad certā diem se
locant: q; nō debent se locare: nisi possint tūc ieun-
are: si habent als vñ viuant. Alind est de isto q;
locat se ad totū annū: et ad totale seruitū: q; si ex-
peret q; nollet itinerare in die ieuminiū: nunq; inue-
nire qui eum recipere.

Quid de uxori. an ppter p̄hibitiones mari-
torū debeant dimittere ieunia? Respon. fīm Pa-
nor. sup Rubrica. eo. ti. q; ieuminiū voluntaria
nō debent explere sine licentia maritorū. xxvij. qd.
v. noluit. et c. manifestum. Sed ad ieuminiū necessa-
ria indicta: p̄ ecclēsiam obligantur: nec excusat ma-
ritorum p̄hibitio: quia magis obedientium ē deo
et vicario suo: q; maritis iniuste precipientibus. xj.
qđe. iiij. c. iulianus. nisi oret scandalum inter ip-
fas et maritos: tūc enim saltem cum licentia sacer-
dotis poterit ieunium omittēre. q; nota. pro hoc
facit: quia preceptum positūm ecclēsie non oblī-
gat quem cum scandalō. vt in. c. ii. de no. ope. nū.
de hoc dictum est s. Adulterium. Scandalū au-
tem dicitur oīrūs propter hoc vir p̄cederet ad fa-
cta. puta. ad verba vel pronocaretur ad blasphem-
andum deum et sanctos et huiusmodi quod sci-
ri posset ex retroactis eius factis: tūc enim et in simili-
bus casib; p̄t salua p̄sciētia dicta ieuminiū: omit-
tere: et obedire marito.

Otrū nō ieuminiū vna die teneat alia die ieuminiū.
Rū. panor. in. c. ii. de obser. ie. q; nō tenet: quia
ibi nō imponēt frangēti ieuminiū: vt alia die ieunet
de hoc vide diffusus. More canonice.

Otrū ieuminiū possint redimi. Rū. fīm Inno. et
Panor. s. Rica. e. ti. q; in ieuminiū indictis p̄ ecclē-
siam nō p̄t aliquis dispensare citra papaz: nisi cā
sit in debente ieunare. Ex causa enim potest epi-
scopus dispensare. et talis ieuminiū in alind bonum
compensare. Et causa sati sufficiens est debilitas
personē: sive p̄ueniat ex defectu nature. sive ex
exercitio exteriori. Exemplū in agrimessoribus
et alijs artificib; q; ex diutino: et lōgo labore debili-

Jeinium

tantata q̄ cōmode ieiuniū tolerare non possunt.
Ilicita est in istis communitatio. ar. lxixij. dist. c. pre-
sbyter. in fi. Non tamen intelligas; q̄ quis p̄pria
auctoritate possit sibi hoc ieiunium commutare.
arg. in. c. j. de voto. vnde glo. in dicto. c. presbyter.
debet restrungi ad casum illius capituli. Nam ibi
redemptione ieiuniū permittitur auctoritate illi⁹ ca-
nonis: vnde non debet rebati ad alia ieiunia. Et
multos decipit illa glo. hoc idem tenet ibi Archbi.
In ieiunis vō ad que quis se obligauit ex voto
potest episcopus dispensare etiā sine causa existē-
re in voente dummodo illud in quod sic cōmu-
tatio sit melius. id est deo acceptius: vt in dicto. c.
primo. Et hoc videtur prima fronte mirabile: vt
magis strigat ieiunium indictum per ecclesiam
q̄ ieiunium ex voto. Et ratio potest esse: quia pri-
mum fuit ab initio necessarium: nec est obviandum
precepto superioris sine causa. sed in vō a principio
fuit voluntarium: et apparet satis de voluntate
dei: cui acquiritur obligatio: qui vult communitati
onem fieri in melius. ieiunia autem que in penitē-
tia imponuntur: redimi possunt auctoritate supe-
rioris: vel etiā equalis p̄fessoris. De hoc vide sup.
Confessio. ii.

Drum super solutōne ieiunij sit petenda dispensatio: Rū. fm vī. q̄ aut cōstat omnib⁹ vici-
nis caulam esse sufficientem p̄ter quam soluedū
sit ieiunium. Et tūc non oportet petere dispensati-
onem. Si aut p̄stat infirmitate de sufficientia cause:
sed alijs no: tunc si timet probabiliter scandalum
alior⁹: petere debet licentia: al: s: non. Si autē du-
bitat ille qui soluere vult ieiunij. An causa sit suf-
ficiens: tunc petere debet dispensationem ab episco-
po si haberi potest: vel saltem a proprio sacerdote.
Hec vī. vel saltem a proprio confessore. Et causa
sufficiens ad dispensandum fm Mofsi. est infir-
mitas nature et debilitas ciborum carissima pauper-
tas, peregrinatio, labor, et protractio nimia men-
se: ut in seruientibus mensis nobilium et huic
modi.

An ante*z* religiosi; seu clerici teneantur ieiunia sua inchoare a quinq*z*esima. Dic fin Directoriaz q*z* non quinquagesima; sed quadragesima est eis indicenda de p*z*e. di. iii. a sacerdotibus. Nec ob. c. statuimus. et. c. sequentia. d*z*s. iii. que loquunt*z* de speciali ieiunio clericor*z* q*z*d ip*z*lis suadet, sed n*o* precepimus. Ad*z* Jo. z Archi.

Si festa nativitatis occurrit sexta feria: licetum est comedere carnes; exceptis processis et vocationibus extra e.o. c.f. Et quo infertur: q[uod] propter excellentiam diei detrabitur abstinentie et maceratio carnis. Et sic videtur q[uod] in die festo: nō solim spiritualiter homines gaudere debent: sed etiam cum honestate possunt aliquam delectationem capere. Et tene mente dictum terrificat enim ut celsante iactantia: possint homines: ut licet vestibus magnis baculis in veneratione festi.

Tan autem sit licitum comedere carnes in sabbato. Dic sim doc. et Panormitanus in c. iij. extra eccl. q̄ attendi debet consuetudo regionis. Et ad

c. sabbato. de conse. di. iii. dic q[uo]d lequitur de consilio
sicut canetur de die mercurij. Idem dici potest de
c. quia dies. de cole. dis. v. Et vide de hoc glo. in. c.
de eli. de conse. dis. iiij. et in eadem glo. habetur q[uo]d
illud quod ibi dicitur de eli carnium; q[uo]d dies vigi-
lie incipit a cene termino. dicit q[uo]d illud est consilium.
Et fin directoriam. li. iiiij. dic q[uo]d dies: quo ad elium
carnium: est a media nocte. s. precedente vigiliam
vsq[ue] ad aliam medianam noctem sequente. Et hoc
teneas.

An autem illi qui psueuerunt comedere canes
in partibus suis die sabbati: vel huiusmodi peccat
comedendo in alijs partibus. vbi hoc non est co-
suetum? Rm. fin directoriam. qd sic d. c. quia dies
et xii. di. illa a ptrario sensu. Sed illi qui lunt dpa-
tria: vbi non consueverunt comedere li veniant ad
locum vbi consuetum est: ad habitandum intelli-
ge totaliter: non peccant nisi al's voto: vel abstine-
tia regulari ad abstinentium späliter sint astricti.
extra eo. c. si.

Quid si quis vovit in vigilia aliscius sanctori, vel
puta Laurentij non comedere panem; postea vel
ante vovit die veneris; vel sabbati non comedere
nisi panem et aquam. et accidit quod vigilia venit il
la die. Ad quod votum teneat: seu ieiunium, vel ad
ad vtrungq; distingue fuit directoria, quod aut in vo
luto secundum non recoluit de primo. Et si recolus
set exceptisset; tunc tamen tenetur ad primum ar. ff. de
act. et ob. l. obligationum la secunda. Aut recoluit se
non exceptit. Et tunc distinguitur vtrum possit vtrung
q; adimplere; et tunc ad vtrungq; tenetur argu. de
sp. comisum. et extra eo. c. ff. quia quae sine condi
tione vountur, sine conditione soluat. Aut non
potest vtrungq; adimplere; tunc tenetur ad primum
et non ad secundum. extra de voto. c. ff. quia ad im
possibiliter non potuit obligari. Et in hoc calu licet
esset commutare aliquod istorum per episcopum. Ex
precedenti quoniam solutur alia questio. Quid si vo
vit non comedere carnes in die mercurii. nunquid
possit comedere ferulum; vel brodium in quo co
cte sunt carnes? Dic quod si in vovente recoluit de
ferculo et brodio; tunc aut intendebat se obligare.
Et tunc tenetur non comedere. Si etiam non in
tendebat se obligare, et tunc potest comedere. Si
autem quando vovit de predictis non cogitabat
tunc distinguendum quod iste qui vovit et non reco
luit; aut exceptisset si cogitasset; aut non. Si excepti
set; tunc non tenetur. si autem non exceptisset; tunc
tenetur non comedere predicta. Ad hoc facit sin
gulariter. c. quemadmodum. de iure iuri. ubi iuramen
tu non fertur ad non verisimiliter cogitata. Id est
die de voto.

An autem in diebus ieiunij licet comedere sagimē. id est lardum. **R**espon. **D**anomita in c. consultit de iudeis fin glosas. xxxiiij. qōne. ii. ad monere. r.c. proposuit. lxxij. d. dicit. q. licet est comedere sagimē illis dieb; quid licet est comedere oua; licet tunc nō licet sit vti carnibus; quia quasi mutando formam. videatur rei substantia mutata.

Ignorātia. Vtrum quislibet teneatur scire articulos fidei et precepta legis? Vide supra. Fides. Singulare tenentur scire ea que ad eos statutum et officium spectant.

Ignorātia excusat a peccato? Rū. Fin. VI. duplex est ignorātia. Quedam est iuri: ut si nescit furtum esse peccatum. Quedam est facti: ut si nescit hanc rem quam accepit esse factum: sicut patr suam ignorātia autem iuri: aut est omnino inuincibilis et inuoluntaria: et dicitur inuincibilis que studio superari non potest. ut quia scilicet aliquis sine sua culpa scire non potest: sicut in infantibus: vel amentibus: et natuitate. Et tunc excusat a toto. Et eodem modo si aliquis de aliquo casu dubitanus consuluit peritos: a quibus tamē aliter habuit: et veritas se haberet: et eas laruper tales ignorātiam. Nam in se fecit quod potuit. Si vero in banc inuincibilem ignorātiam incidit culpa sua: tunc aut hoc fuit per opus licitum: ut si per vigilias et abstinentiam deuenit ad amētiam: et tunc excusat a toto: etiam si seruus et celsus peccatus veniale fuerit. Aut fuit per opus illicitum. Et tunc fin opinione veriorum: etiam excusat a toto: si nullum habuit usum rationis. Quo vero ad ea sine quibus non est salus. nulla ignorātia est inuincibilis simpliciter et omnino: quia si non inueniret hominem a quo doceretur: vincere doceret eum nisi staret per ipsum. Si vero ignorātia iuri sit vincibilis et voluntaria: tunc si fuit affectata: in nullo excusat. In quo est speciale peccatum. Si vero non fuit affectata: sed solum quia neglexit adserere et resoluta a tanto: sed non a toto. Si vero sit ignorātia facit: hoc potest esse dupliciter. Nam vel ignorātia est causa agendi. ita quod si sciret illam circumstantiam: que trahit in peccatum non faceret et se fecisse doleret. Et hec excusat a toto: si tamē debita diligentia premissa fuerit. Quae si premissa non fuit: excusat solum a tanto. Vel ignorātia est contraria actum: scilicet quod etiam si sciret circumstatiā peccati: nihilominus faceret. Et hec non excusat.

Ignorātia crassa et supina dicitur per metaphoram hominis crassi et supini: qui non videt etiam ea que coram eo sunt sicut qui publica et manifesta se dicunt ignorare. Lui non facile creditur. de postu. pre. c.j.

IEt ut plene habeatur noticia huins materie se aliqua notanda. Primo. quod quedam est ignorātia iuri naturalis et divini. Et ignorātia in istis non excusat. Et per hoc patet quid dicendum de pueris que se tangunt impudice: nec confitentur de predictis: postmodum assertentes nescisse esse peccata. Sed dico: ut dictum est quod talis ignorātia non excusat. Et ideo si per longa tempora steterunt in huismodi tenentur reiterare confessiones. preterea si habebant facti memoriam. Sed si facti memoriam non haberent: et tamen diligenter fecerūt: ut ad memoriam reducerent sua pec-

tata: et postea confitentur: quod memorantur: et dolent de his sic excusantur: ut non teneantur iterare professionem. Idem dicendum in similibz.

Quedam vero est ignorātia iuri positum. Et hec est duplex: sicut duplex est iuri positum. scilicet uniusuale et commune. Et quo ad hoc regulariter ignorātia non excusat. ut est glori singulari in. c. et animaz. de p̄st. li. vi. vbi et illo tex. elicit quod licet ignorātia excusat a sententijs prolatis per statuta quoniamcūz ordinariorum. Secundus est de statutis generalibus canonum vel legum: quod ab omnibus sciri et custodiri debent. Quoddam vero est positum iuri particulari seu municipale. Et quod ad hoc ut dictum est: regulariter ignorantibus excusat: nisi sit ignorātia crassa vel supina que vocari potest latente culpa.

Et que sit lata culpa vide Bar. in. I. quod neua. ff. depo. vbi ponit quicq species culpe. Prima est latissima: que est dolus verus et manifestus. Secunda vocatur latior: que est dolus presumptus. Item lata. leuis et leuissima. Et quod sit dare culpan latissimam et latiorem Bar. reducit in practicam. Quidam scholaris accepit famulum. et pro eo acceptip ex promissore qui promisit reficere scholari omnem dannum quod enim contingat culpa famuli. Quidam famulus fecit furtū: queritur utrum expromissor teneatur. Et videlicet quod non fin communem modum loquendi glosaz. Nam aliud est culpa: aliud dolus. de quo dolo non fuit hic promissum. In atrium est veritas. scilicet quod ex promissore tenebit. quia dolus est culpa latissima: ut erat patet ex diffinitiōne culpe latissime. quam Bart. diffiniendo dicit. quod cum ista latissima culpa non sit aliud: et dolus manifestus diffinitiōnem ei habemus sicut de dolo. Dolus autem est machinatio: ad decipiendū: fallendum: alterū: adhibita manifeste. Et addit manifesti: ad differentiaz dolis presumpti: qui est culpa latior. Culpa autem latior est machinatio: ad decipiendū: fallendum: alterū: adhibita manifeste. Et hoc ad differentiam dolis manifeste. Sed Bart. arguit p̄tra. Nam cum dolus possit ex animo: non potest probari: sed indicijs presumitur. vt. L. de dolo. I. dolum. Omnis ergo dolus est presumptus: nullus manifestus. Rū. quod quedam sunt indicia manifesta. et illa probata inducunt dolus manifestum: vt. d. I. dolum. Quedam sunt indicia non manifesta seu presumptiones non ita manifeste nec omnino dolus peludit. Et ista de necessitate non inducunt dolum sed presumptive. Et differentia est inter dolum verum et presumptum. Nam primo differunt: quia minor: a vero dolo non excusat. A dolo presumpto sic. Item a vero dolo nulla est excusat. A presumpto sic. Item quod in causis criminalibus requiruntur probations luce meridiana clariores. vt. I. sciant. L. de probat. Presumptus vero dolus non sufficit: quia non debet quis ex presumptionibus damnari: nisi hoc exprimeretur: forte ex aliqua causa. vt. L. de adulterijs. lege si qui adulterij. et in autentic. si quis ei. Lata culpa est deuictio in circumspecta ab ea diligentia:

Illegitimus

quam communiter habent homines qui sunt eiusdem professionis. Et dicitur. incircuspecta. ad differentiam dolii veri et presumpti. hoc est ad differentiam culpe latissime et latioris: que veniunt ex animo manifeste et presumptive. Et ex hoc patet quid dicendum. An lata culpa sit dolus saltem presumptus. Et concludit Bar. qd non: quia diffinitiones dolii veri et presumpti et latae culpe sunt distincte. ergo et diffinita erunt distincta et disputata. Et sic vnuus non predicabitur de alio. Item hoc patet ex alia diffinitione latae culpe: que ponitur in l. late. de verbo. signi. vbi sic diffinitur. qd lata culpa est non intelligere quod omnes intelligunt. Et si sic ergo lata culpa venient ex ignorantia. ergo necessario sequitur qd lata culpa non est fraus presumpta seu dolus presumptus qui prouenit ex animo. tercia ratio fuit Bar. Nullum simile est idem. et allegat psm ad hoc sed lata culpa equiparatur dolo presumpto. qd non est dolus presumptus.

An autem hoc verum sit qd lata culpa equiparatur dolo. Glo. in l. in actionibus. ff. de in lit. ii. facit regulam. qd regulariter lata culpa equiparatur dolo. Falsit vbi pena corporaliter afflictiva esset imponenda. Item Bar. in d. l. in actionibus. dicit qd vbi requiritur verus dolus nunq; lata culpa equiparatur dolo. Idem vnde Gal. in l. si quis. ff. de ii. om. iudi. vbi dicit. qd qm delictu circumscrivit p dolum: non sufficit culpa. Secus in his vbi venit culpa punienda.

Sed dices tu: quando statutum vel lex requirit dolum? Respondit panor. in c. cognoscentes. de consti. qd aliquando lex vel statutum requirit dolum expresse. Aliquando tacite. Dicitur requirere dolum expresse: quando verba statuti hoc important: vt in c. si quis suadente dyabolo. xvij. q. iiiij. Nota verba suadente dyabolo. Ecce dolus expressus. Tacite vero lex requirit dolum: quando puniet actum qui sit in persona alterius. Exemplum dicit statutum si quis percutit clericum vel aliu: punitatur pena tali. Nam iniuria non poterit esse sine dolo. Idem est dicendum in casibus in quibus lata culpa non equiparatur dolo. s. quando pena corporaliter est afflictiva: vt dictum est. Si vero sum extra causam predictos: tunc ignorans lata culpa puniri sicut si dolose fecisset. quia regulariter lata culpa equiparatur dolo. hec Panormita. Similiter dici posset qd lex requireret dolum etiam expressum quando in lege poneretur hoc verbum presumunt ut in cle. religiosi. de priuilegiis. Et ibi zah. dicit qd illud verbum. presumunt. dolum et temeritatem signat. Idem de hoc verbo: proprie temeritatis auctoritate. et hmoi. ut in cle. j. de sepul.

Et per predicta patet so. ad aliam. q. quotidiana. An quis possit incidere in sententiam excommunicationis sine dolo. Et patet sol. ex predictis qd sic. ut patet in dicto. c. ut animalium. Nam ibi regulariter ignorantia excusat: nisl sit suppina vel crassula: que est lata culpa. Cum ergo lata culpa fuit barabolam non sit dolus verus nec presumptus. ergo et cetera. Et Bar. in d. l. qd nerua. dicit qd huius

opinionis est He.

Sed queritur de alia questione notabili. An iugare iura communia sit late culpe. Respon. Bar. in dicta. l. quod nerua. et Panomita in c. considerauimus. de elect. dicunt qd sic. Vbi ergo ius requireret doluz expresse vel tacite: posset dici sine preiudicio veritatis qd talis ignorans non incidet in penam legis: nisi quis incidet in factu ala dannatum. Et hoc videtur verisimum vt notatio singularis in c. a nobis. el primo. de sententia com. quam sequitur do. An. Idem videtur sentire Bart. in l. cunctos populos. L. de summa tri. Idem Panomitanus in dicto. c. a nobis. Et iiez. Jo. an. in dicto. c. ut animalia. reprobet dictas glo. in casu. d. c. ut animalium. scilicet respectu statutorum ordinariorum: vel iurium municipalium. Deus tamen fuit eum respectu iurium communium et canonium generalium. Inimo etiam fuit eum veniens pro dictos canones generales incurrit dictas sententias: etiam si ibi non esset factum dannatum: vt dictum est supra. in glo. sua. Et panor. in d. c. a nobis. dicit qd talis non potest licite allegare ignorantiam cum scire debebat factum esse dannatum. vbi autem statutum puniret factum als non dannatum: tunc probabiliter ignorantiae non ligantur. hec Panor. Et sicut a contrario sensu: si lex puniri factum als dannatum: tunc nulla est excusatio ignorantie presertim in lege univeriali seu communia. Et hoc videtur in dubitatum. licet Panomitanus ibi etiam loquatut in statuto ordinario: vt etiam volunt glo. ibi.

Et per predicta patere potest responsio. Quid de piratis et alijs qui veniunt contra processum annualem. Nam dici potest qd licet dictus pessus curie non sit inclusus in corpore iuris: tamen quia dictus processus omni anno in curia ter publicatur et notorius videtur per totum mundum: non excusat. Et quo faciunt factum als dannatum.

Ilegitimus. Illegitime natu multipliciter dicuntur. Nam aliud dicitur manler: qui proprio natus est de scoto. Alius spurius vel notus: qui de adulteria. Et fuit glo. Ray. Spurius dicitur: ex peccata pro spuria incotinentia. Motus vero natus de adulteria. videtur enim filius esse de matrimonio cum non sit. Sicut et notas febres dicuntur: que vere quartane et hmoi videntur: et non sunt. Sed veritas est qd de adulterio natus dicitur etiam spurius: ut in c. tanta. qui si. sint le. Alius naturalis qd de soluto et soluta. Et tales omnes. prohibentur ordinari: quia per antiquam legem manlers prohibiti sunt intrare templum dei viis in decima generatione. Deinde. xxiij. c. de elect. innotuit. extra quam si. sint le. p. venerabilez. Causa autem prohibiti est. s. dignitas clericalis que hmoi velibz pferri non debet. Et ex p. inter dictos. Idem detestatio primi criminis. extra de hereticis. Idem qd tales filii solent esse imitatores primi sceleris. vi. q. i. si quis cui multibz. In seculari busti dignitatibus tales non semper prohibentur. ff. de

Illegitimus

F. CXXII.

debet. I. spuri. t. I. generaliter. I. spurius. In quo
s. dicitur q̄ si ille illegitimus habeat competitioē
legitime natum; ei p̄fertur in officio dignitatis.
Quid si illegitime nati p̄ ignorantia p̄moti fue-
rint? Rū. fm. Ho. hoc calū fm. om̄nes. pbabilis
ignorantia excusat. Si ergo nihil scit; excusatus ē
Beccus ergo q̄n̄ hoc ad eius noticiā quenerit.
Sed nunq̄ filius debeat credere verbis m̄ris
enī filius sit. vide s. Adulterium.
Quid si aliquis cōtraxit cum aliqua p̄ verba
p̄miti; vel de futuro in p̄ntia testum? Et idem in-
telligas in fōto conscientie; si nulli sunt testes; non
solum in hoc casu; ed in omnibus alijs; quia non
deficit ins. sed pbatio iur. s. t cogouit eam; t con-
cepit postea cōtractū publice cum alia; t habuit fi-
lum. Nūquid filius prime erit heres? Rū. Dr.
li. j. dicit q̄ sic. extra qui si. sint legi. per tuas. q̄ per
carnalem copulam p̄summatū fuit matrimonii.
intantū q̄ nulla pbatio in cōtrarium admittetur
extra depon. is qui. Als si simpliciter pbasset q̄
eam affidasset; non determinando tempus ante
matrimonii cōtractum cum alia non sufficeret i
fōto contentioso ad hoc vt succederet. extra de p̄
ba. in p̄ntia. Idem Ho. t Ber. in d.c. p̄ tuas et
Ber. ibi in. ver. affidauit. dicit. i. fidem dedit q̄ ea
diceret in vrozem.

Diceret in vrorem.
Pone. **L**itis tenebat duas vrores in domo
vnam affidavit et cognovit et cum alia co-
trahit facie ecclesie que hoc ignorabat. **E**adem no-
te verras cognovit et impregnauit. **A**ueris quis
succederet? **R**u. **D**ir. vbi s. fm **M**o. q^u vtriusq^{ue} p-
les succedit tertio taq^{ue} legitima. **Q**uoq^{ue} pbatur lic-
tuma est sua cum qua prius contrahit clandestine
et coram testibus; p^{er} quos pbatur contractu matrimoniu-
m; nec aliquid impedimentu erat in eos
quo calu^{er} ples succedit. d.c. p^{er} tuas. t.c. f. **S**ecun-
da vo ignorans; fuit in facie ecclesie desponsata.
Et sic proles succedit; et veritas opinio cedit. ex
qui fi. snt legi. ex tenore. **O**d mirabile videtur. hec
dir. **A**quibuscum tamen videtur q^u in dicto casu
primus filius primae vroris succedit et nō secundus
et secunda vro; co^{tra}reretur publice in facie ecclesie;
et non prima; quia sufficit q^u contraheretur in presen-
tia duorum testium. **E**t sic tale matrimoniu^m erit
matrimoniu^m non solum quo ad deū sed etiā quo
ad ecclesiam. **S**ed difficultas est maxima; si quis
contraheret matrimoniu^m cum vna clandestine so-
lus cum sola; ex qua haberet filium, et cum alia co-
traheret publice in facie ecclesie; ex qua eriam ha-
beret filium; quis eorum dicere^t legitimus? **R**u.
Men. d. gan. in suis quotlibetis dicit. q^u edicta ec-
clesie penalia; sunt cōtra illos maxime qui faciunt
contra edicta ecclesie ut fortius obseruentur. **E**t ma-
xime ad illa custodienda que nouit ecclesia; de q-
bus haberet iudicare. **O**nde cum ecclesia ponit edi-
ctum penale q^u nullus illegitimus ad curam ani-
marum accedat; hoc est in odiu^m copule extra ma-
trimoniū ab ecclesia nō approubate. propter quod
illi qui sunt geniti ex matrimonio nō approubato.
p^{er} ecclesiam quantumcumq^{ue} sit ratum coram deo; con-
tra eos est edictum precedens; et nō contra illos q^u

sunt ex matrimonio approbato per ecclesias quantumcumq; non sit ratum coram deo. Quare dicendum est: q; si ille primus ex legitimo matrimonio coram deo: non tamen approbato per ecclesiam: suscipiat curam animarū cōtra interdictū ecclesie suscipit: et est irregularis. Alter non. hec **I**llo.

¶ Quid si aliqui cōtrariter clandestine: et postea matrimonii approbatur ab ecclesia. z post pbat impedimentū: z separatur matrimonii. nunquid filii sunt legitimi. **R**u. glo. in. c. quod nobis. q; si. sint legi. dicit. q; aut nullum impedimentū pbat cōtra matrimonii: z omnes indistincte sunt legitimi. z hoc omnes sequuntur: vt dicit **P**ano. ibi. z videtur hoc pbari in. c. iij. de clan. depon. Nam approbatio retrohabitur. z perinde est ac si a principio in conspectu ecclesie fuisse matrimonii contractum. Aut impedimentū pbatur postmodū cōtra matrimonii. Et tunc fin. glo. genitū p; approbatōem sunt legitimi: sed ante probationē nō. **J**o. an. tenet indistincte q; oēs legitimantur: licet postmodū matrimonii separatum detecto impedimento. Moutetur: quia matrimonii oīa pcedentia purgat. vt. c. tāta. q; si. sint legi. Et hoc placet etiā. d. **A**n. Sed **J**o. cal. tenet opī. glo. quia ad hoc vt matrimonii sequens legitimer filios pcedentes: oīt q; potuerit esse tpe cōceptiōis. quod non est in calu nō: obstatē impedimentō. **P**ano. vō dicit aliqui tenuisse opinionē **J**o. an. Sed nīc tenet opinionē glo. p. c. fi. S. si quis. d. clan. despō. vbi dicitur q; pbata suscepita de clādestino matri monio proflus est illegitima detecto impedimentō. Et hāc opinionē putat veriore. Idē **I**llo. z **D**ir. Quidam in facie ecclesie cum quadā cōtrarit faceta solenni denunciatiōe: viroq; vel altero ignōte parentela: leu impedimentū. Post cum accusarentur parentela pemptoriū citati venire noluerunt: tandem excommunicant̄ pleurerantes in excōcatōe tres filios suscepserunt. deinde eis reconciliatis z parentela. pbata celebratiū est diuortium int̄ ipos. Queritur an filiū nati tpe exēcōcatōis sint legitimi. **R**u. fin. **D**ir. z **B**ar. br. z **T**ancr. q; filii omnes nati vel coepti ante finiam sunt legitimi. c. cum inter. qui si. sint le. si in facie ecclesie contraferunt solenni denunciatiōe premissa. z ambo vel alter eorum bonam fidem habuit tempore contractus.

Quid de filiis sacerdotum: quos suscepérunt de legitima uxore ante sacramentum ordinis. Rū. fin Ray. tales de iure cōmuni, promoueri possunt ad omnes ordines et dignitates: nisi in illa ecclēsia vbi patres eorum immediate fuerint prelati seu canonici. vbi non possunt canonicari vel promoueri. Illo docimel lige ad easdem dignitates et p̄bendas: quas patres eoz tenuerunt. Ad alias autem in eadē ecclēsia poterunt canonicari et promoueri: etiam viuentibz eoz patribz: et in eadem ecclēsia in officio suo manentibus extra de fī. p̄sby. ad hec. t.c. ad extirpandas. t.c. ad abolendas. Idem Illo. Ber. t. Bof. t. addit Bof. nota. q̄ cu p̄ habuit p̄sonātū: vel vicariā perpetuā in aliqua ecclēsia: filius immediate ipsi vel ipsam babere nō pot. d.c. ad extirpandas. t.c.

Illegitimus

q̄m. eo. ti. Item si pater habuit personātū: fili⁹ nō pōt habere vicariā: nec ecōuerso. c. michaēl. 7. c. cōstitutus. de si. p̄sby. Istud ecōuerso intellige: q̄ si pater habuit vicariā p̄petuā: filius immediate p̄sonatū babere nō pōt. d. c. constitutus. 7 rō est: q̄a p̄petuus vicarius curā habet ecclē: cuius vicari⁹ existit. extra dōf. vi. ex parte. Quod si filius dispēsatiae succedat patri: frater istius bene poterit poſtae succedere patri: vt ponit Mo. quia in hoc nō succedit patri immediate. Sed secūs si prius ha- būsserit ipam eccliam solum de fac̄to. l. pati⁹ frater q̄ tunī secundus nō poterit succedere!

Sed nunquid hec probabilitate ereditatur ad nepotes. R^u. II°. 2° Ber. in d. c. et in pādās. dicunt quod extendit ad nepotas; de iure in hereditate succēdētes; ut sunt nepotes per rectā lineam descendentes. ar. insti. de here. qua. I. lvi. Secus autem in collateralibus; in quibus successio non habet locū. Non tamen hoc in viuente patre; nepos immēdiatē potest ponī in ecclesia; quaz alius tenuit; patre vō mortuo non potest. R^o est. quod in primo casu cessat rationabilitatis. s. successionis; quia si iure successionis habetur; non nepos; sed pater succederet anno. In secundo vō casu nepos tanq^z proximum admittitur.

Ex predictis queritur de q. vtili et quotidiana. an appellatione nepotis veniat filius fratris. **P**anor. in c. non sine. dicit ex illo ter. q. appellatōe nepotis venit filius fratris et sororis. **E**t hoc ex eō vñ loquēdi. t. sic capiſt i. c. vñco. q. mo. feni. amit. col. x. vbi tex. exponit nepotes. i. filii fratris; pprie tamen dicitur nepos ex filio vel filia. pereat. vt. in l. iuris scilicet. s. at nepos. ff. de gra. et fm. **L**atholicon. nepos dicitur a nascituris. Ideo dicitur nepos. i. natus post. s. filium. Et sic ergo bene dicitur; q. ex prop. significato vocabuli: appellatōe nepotis: venit natus ex filio vñ filia. Et de hac materia vide Jo. an. in. c. fundamēta. de elect. in. vj. vbi solvit; q. h. in materia odiosa appellatōe nepotis: nō veniat filius fratris: mero iure inspecto: m̄ pp. comūnē vñsum loquēdi: comp̄ benditur talis nepos: quātūcūq. materia sit odio sa. et hoc dictū placet panor. q. q. Fede. d. se. in suis cōsilijs tenuerunt contrariū. Nam in omni dispositōe quātūcūng. odiosa et restringiblē debent facere interptatōem fm. cōm̄ vñsum loquendi. vt no. glo. in. c. nōnulli. de rescrip. et doc. in. c. olim. d. ver. lig. et Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. tui. vide etiā Panor. de hoc in. p̄hemio decre. vbi concludit. q. vñsum loquendi p̄fertur. pprio significato vocabuli. vt in l. labeo. ff. de sup. le. etiam in materia stricta. hoc etiam voluit Bar. in. l. nō dubit. L. de legi. vbi notabiliter dicit. Statuta intelligēda fm. comūnē vñsum loquendi. Et dicit Butri. hoc. pcedere: etiam si statutū dictaret statuta debe re intelligi. put. iacent. Secus dicit in legisbus cōditis a iure peritis. quare tunc fm. eum verba nō regulantur ab vñloquendi: sed a proprietate vocabuli. hoc intelligit vñp. d. An. n̄li esset vñsum loci condite legis: quia tunc debent intelligi verba fm. comūnē vñsum loquendi. Secus autem vñhi

lex cōphenderet multas loca: ubi non est talis virus loquendi: quia tunc verba intelliguntur proprie: et nō regulantur ab vsu loquendi. Itrez addit aliud notabile. q̄ si statutum dictaret statuta debere intelligi: nullo extrinsecus addito: vel sub intellecto: q̄ tunc debent intelligi: nō sūm̄ vsum loquendi: q̄ ille intellectus est extrinsecus: sed sūm̄ proprium significati vocabuli. Idem tenet Panoi. in e. per tuas. de proba. ubi dicit. q̄ in dispositiōe statutaria: cōs̄ v̄sus loquendi p̄fertur p̄p̄o significato vocabuli.

¶ Quid si quis sit natus de damnato coitu: et postea pater ducat matrem in uxorem. nunquid ille de iure communis potest tanquam legitimus promouere? R. si pater potuit illam in legitimam uxorem habere et percepit: si quod nullum impedimentum erat. et postea duxit eam in uxorem: legitimus est filius ante genitus per sequens matrimonium. et ita sucede ret in hereditate tanquam legitimus. et ad oes actua legitimos admittetur. Secus si propter aliquod impedimentum non poterat esse matrimonium inter eos tempore conceptionis.

¶ Quid si p̄sb filium generet ex uxore legitima; cum qua p̄traxit dum erat laicus, vel in minorib⁹ nunquid filius erit legitimus. **Rū.** Hosti distin-
guit, q̄ si in uita vel ignorantie uxore fuit promou-
tus tunc talis erit legitimus fauore pli⁹. Si vo ea co-
sentiente; tunc talis nō erit legitimus. **xxij. di. se-**
riatum. z sic fm̄ hanc distinet, cōcordat opinione
Ray. z **Hof.** que videtur cōtrarie. Idem dicit sci-
ente z nō cōtradicente. at **luij. di. li seruus scien-**
te. Et ideo talis de iure nō poterit promoueri. vide
etiam glo. singulare in. c. ministri. **lxxiij. di. q̄ dicit.**
q̄ si vir post lūa ordinatōem cognoscat uxore eius
qua. votum emisit: cōmitit inceſtum: z filii erunt
ilegitimi.

Duis potest dispensare cum illegitimo? R. episcopus potest dispensare quodcum ad ordines minores et beneficium sine cura. Alter non, nec dignitates seu personatus: nisi papa, extra de filio presbrite, is qui libro. vi, ubi etiam patet quod si per papam fuerit cum talis dispensatum: ut possit beneficium curatum obtinere, intelligitur solum de uno.

¶ Quid si a papa dispensationem obtinuit: et postea impertrauit: quod duo aut plura beneficia cum cura possit habere. Tunc autem predictum defecutum. Dic quod non valet hec secunda gratia. c. si sicut quod desi. psby. li. vi.

Cque est dispensatio circa illegitimos. **D**icitur si tales intrant monasterium de iure communi possunt promoueri ad omnes ordines. l.vj. dist. S. i. extra de f. presb. c. i. Religionis enim ingressus tollit irregularitatem. sicut etiam ingratitudinez xix. q. volti. nō luceat. Ad prelatorem tamen nō possunt promoueri absq; dispensatione pape. d. c. i. Et Pe. de palu. in. iiiij. dicit q; illegitimus etiam ingressus religionem: curam animarū iure ordinario sine per electum sine per commissionem: habere nō potest. **E**t nro. glo. in. c. iiij. de apost. q; ingressus religio-
uis tollit omnime irregularitatem: que surauit ex p.

Illegitimus

F. CXXIII.

pro delicto, ita q̄ sine dispensatōe pōt ad ordines
pmoueri; sed nō ad dignitates. illam vō que sur-
git: nō ex ppno delicto nō tollit. Panor. aut̄ ibi di-
cit q̄ de hoc nō pōt dari certa regula. quia in qui-
buīdam casib⁹ tollit: in quibusq; nō. Et credit
q̄ tñ in iure expressis casib⁹ tollat irregularitas p̄
ingressum religionis. Si vō remanent in seculo:
nec ad ordines nec ad prelatūrā possunt absq; di-
spensatōe pmoueri. Sed circa eos qñq; adhibet
dispensatio magna. vic̄yō ordinētur et instituant
i ecclesijs alijs a paterna. Dico si sunt filii p̄sbyteri
Alier vō in quibusq; ecclesijs. ar. extra de si. p̄
sby. p̄tinium. Major: vt etiam in paterna aliquo
tamen medio. extra de si. p̄sbyte. ex transmissa.
Maxima: vt in paterna: nullo medio. ex de si. p̄
sby. ex tua.
Quid scum illegitimo dispenseſ quo ad ordi-
nes et ecclasticū beneficium. Rū. si ab eo facta

Queritur an papa possit legitimare quo ad tē-
poralia successiones. **R**es. **P**anor. in c. p venera-
bilem. qui si. sint le. recolligendo lūmarie dicta do-
cto. dictrī aut queritur de legitimatōe fienda per
papam. Aut per impatorē; seu habēt ab eo po-
testatē. **P**rimo calū si vult legitimare in patrio-
nio ecclēsiae libere potest. vt in d. c. per venerabiliē.
Sed in terris alienis; aut subiectis maxima z ardua
causa. et credit q̄ possit licet legitimandus cognoscat
alium in dīm. **M**ouetur per tex. in d. c. p ve-
nerabilem. in v. rōnibus. Nam si ille auctoritates
veteris z noui testamenti nō cōcluderent in actu
legitimatioēs; frustra papa eas adduxisset. fin-
ge ergo; q̄ ex legitimatione filij aliquicūs principis
sequat fidei magna dilatatio. Nam tunc ob eam
causal. vel similē papa poterit exercere iurisdic-
tionem tempore; vt ibi z in c. p hūani. de homi-
li. vi. Aut cessat arduitas cause. z si vult legitimare
nō recognoscēt superiores seu eius filios. et pōt.
Aut vult legitimare recognoscētēm supiorem. et
nō pōt nisi superior cōsentiat; nisi velit legitimare
in spūalibus. vt extra de si. p. syb. c. j. z. i. l. vi. v. l'ni
si velit in cipe a radice matrimonij. vt in c. tanta.
qui si. sint legi. z in c. qz circa. de p̄san. z affi. In im-
peratore dicendū; q̄ incipiendo a radice matrimonio
nū nō pōt legitimare; quia nō pōt ipse disponere
spūalib. vt in c. tuam. de or. cogni. Aut
p̄scriptum vult legitimare; z tūc in spūalib nō
pōt. In tpalib vō pōt in terris subiectis; me-
diate vel immediate. immo de iure ipse solus pōt
in toto impio. **V**nde reges z alij principes qui re-
cognoscunt imperatoře in dominū; d iure nō pos-
sunt legitimare; qz legitimatioē sicut z fame restitu-
tio et scīa vident referuata soli principi. Secus si
essent principes; vel civitates non recognoscētē
supiorem. Nam isti babent tantam p̄statēm quā-
tam habet imperatoře in impio suo. Ad hoc. d. c. p
venerabilem. in v. insug. z facit glo. ibi in ver. re-

ognoscat. Ex quo habes: q[uod] rex francie d[icitur] iure non est exemptus a romano imperio. Iz Inno[n]c. dicat q[uod] de iure subest pape et non imperio. Hosti. vo[n] tenet primu[m]; quia omnes principes seculares debent recognoscere imperato[r]em in diu[n]m; vt in c. adrianus. lxxij. di. Et ex hoc dicit. q[uod] reges b[ea]t[er]e sp[irit]u[al]e; anglie[re]z et francie tenent de iure obedire impatoru[m]; Iz defacto non obediunt. Nunquid autem peccent non obediendo. et nunquid potuerint prescribere contra imperium. Respectu prescriptio[n]is lenti[us] q[uod] non: nisi prescriverint passiu[e]. i. nomine romane ecclie. Respectu peccati dicit: q[uod] forte excusantur a peccato: interim dum imperator non exigit ab eis obediencia. Sicut in simili notatur in decimus. et cum hoc dicto transit in. d. c. p[ro] venerabilem. Jo. an. Sz do minus Anto. dicit posse defendi: q[uod] isti prescribent contra imperium. Nam plures possunt esse imperatores: quemadmodum qui plures eliguntur in discordia. Et de consuetudine vterque ministrat: ut notat glo. in clemen. romani. de iure iuram. Et Panor. putat q[uod] isti principes possunt prescribere iura imperii in eorum regniss. Ad hoc facit quod no. Jo. an. in c. cum episcopus. de offi. ord. li. vi. vbi dicit q[uod] prelati inferiori episcopo potest prescribere iura episcopalia in certa pte dyocesis. Sed q[uod] pri[me]r[us] possit prescribere; et ipse non sit sub imperio: non videt hoc possibile in iure: quia sine possessione prescriptio non p[ot]est. Sed quis non potest possidere seipm. Et ideo Iz papa vel alius potuisset prescribere contra impatorem: tamen actuue non p[ot]est prescriptio. Aut vult legitimare in terris ecclie. Et tunc non potest. Id est fortius dicendu[m] de habente ab eo p[otes]tatem.

Et ex predictis potest correlative inferri quod papa qui ad terras ecclesie potest legitimare: etiam quo ad tpaalia quod quo ad spuialia. Quo vero ad terras imperii: potest quo ad spuialia sed non quo ad tpaalia. ut etiam voluit Bart. in autentici ex complexu. **L.** Deinceps nup. Et hoc nisi ex maxima et ardua causa: ut dicit panos. Nam tunc etiam in terris imperij posset legitimare quo ad tpaalia. Secundo infertur quod imperator vel alius ab eo habens potestem non potest legitimare quo ad spuialia. Et ideo nec ad ordines: nec ad alia spuialia admittuntur. ut etiam vult Bart. ubi s. Nec etiam erunt legitimi in domino illorum qui non recognoscunt imperatore: quod tamen ad ea quae fieret alteri preiudicium. puta ad successionez bonorum ab intestato. ut notatur in dicto. c. per venerabilem.

Vtrum autem comites palatini habentes potestatem legitimādi ab imperatore possint legitimare in priuicium agnatorum. d. An. in. d. c. p. venerabilem: dicit q̄ non: nisi pater et agnati coētentia quia hec potestas tanq̄ alteri preiudicialis est restringenda. vt l. i. s. si quis a principe. ff. ne quid ē lo. publi. Sed Panor. in. d. c. per venerabilez. dicit fore inspicieā verba potestatis collate. Et ubi simpliciter et data potestae: credo q̄ possint legitimare: etiam in preiudiciū agnatorum quēadmodum imperator: quia in hac legitimatoe iura nō faciunt mentiōem nisi de patre. quia agnatis nō p.

Illegitimus

judicat nisi respectu spei. Sed posset dici qd quando ipsis comitibus simpliciter est concessa auctoritas legitimandi: qd possunt legitimare. etiam in preiudicium agnitorum. Et hoc quo ad filios naturales tui. Secus in spuriis & alijs et damnato coetu: nisi expresse concedatur. facit qd notat Jo. an. in addi. ad spec. in ti. qui si. sint legi. vbi dicit. qd si spurius duplicitur. s. ex patre uxorato & matre maritata imperat a papa. vel ab imperatore rescriptum legitimacionis qd non valer: si non expessit utrumq;

Verumq.
Quid si pater fecit legitimari filium naturalem post testamentum. An rumpatur testamentum. Dic quia sic: quia filius fictus rumperet. ut in autenti. si qua mulier. **L**e sa. san. ec. 7 arrogatis rumpit. ad hoc facit insti. quo mo. te. infir. in princ. **H**ec Jac. de bel.

Dis premissis. Quero de solennitate adhibenda in actu legitimationis. Dic q̄ primo debet qualitas legitimatis referari principi. utputa. quia est incestuosus. vel adulterinus. vel incestuosus et adulterinus simul. Als autem legitimatio est surteptio; vt dictum est. Et regulariter dicendum. q̄ omne tacitum; quo expressio. princeps non ita defaci concessisset legitimationem; habet ipsam vietare. Ad hoc c. postulasti. de rescriptis. Et p̄ hoc dico. q̄ si habes fratres legitimos et naturales impetravit legitimationem; et non fecit mentionez q̄ haberet legitimos. non valet legitimatio. q̄ princeps non lolet legitimare. quando legitimandus habet fratres legitimos. vel saltem non ita defascili. vt sentit Jo. an. in addi. specu. ti. de suc. ab inte. Secundo requirit q̄ legitimandus consentiat. et hoc vult Bar. in. l. uniu. ff. de his qui sunt sui vel alie. in. vbi concludit per illaz legem q̄ pater non potest legitimare filios bastardos; ipsi inuitig. Idem dicit de naturalibus; natis ex concubinis. hoc verum dicit; nisi filius sit infans. vt l. iubemus? L. de eman. li. Et est ratio fm ludo. ro. quia non pot

+ Additio ad si
ipatoz aliaq; legitimat
sine hū pūndio filioz
legitimiss. qd ista de-
fula spozit. R^e de leto
de bow. t addi. rōsil-
vix. Jo. de andaria
incipit. In ipi noī
dt qd rōbilz lās mag-
ime gracioz debet
cuitazi maligna
t rallicia nptatio
et sana eligenda
ut i^r. ad audiendā
di. dēmīs. t g^e d^e la-
rio. Et d^e no^r z^r
S^r si ita thilige^r
q^r p^r b^r ille legit.

Patoz alij legitimis sine hi pueris filioz legitimoz. qd ista do- tula oportet. **R**et deo de bow. **R**et addi. **R**et sil- lyp. **I**o. de ananias incipit. In xpi nou- qd si roby lais mag- imo granos debet cuitari maligna et rallicia ut pte da et papa eligenda ut et r. ad audiuntur de sermij. et p. dia- tio. De r. no xii. **S**ed si ita intelligi et reba ille legit- imus excludet. et totu a surmissio- gra legitimatioz sibi frat nihil a pa- re. qd si non est ut r. si papa. de p. le. v. uno ista tal ista. et est effru retrahit. et dicit iura mudi. ut p. et legitim non attendat. et tunc de relatu dico expsi p. et h. di cursum. Debet qd illa reba intelligi et equa lana. pur-

Ho pater est mortuus,tunc aut pater dispositus est
iste legitimare; tunc non est necesse vocare agna-
tos.ar.in Autenti. Item si quis. L.de naturali. l.
Aut pater nibil dispositus. Et tunc est opus ut vo-
cent agnatis:quibus hereditas paterna acquisita est
argu.l.j. t si ff. de nata.re. Als non valeret rescri-
ptum legitimationis:sen salte non haberet regre-
sum ad bona paterna.bec vera:nisi p̄nceps ex cer-
ta scientia vellet legitimare agnatis non vocans
ut notabiliter dicit Bart.in di. q. t quid si tantu.
Potest enim p̄nceps ex certa scientia restituere
in integrum cum prejudicio alterius.ad hoc facit
quod notat in l.s. L.de sen.passio. z.l.in causeff.
de mino. Addo predictis quod notat Panom.
in.c.referente qui si.sint leg. q papa dispensando
super matrimonio;per consequentiam dispensat
sup legitimatione filio.z. etiam respectu heredita-
tis. Et hoc intellige de filijs postea genitis quiaret
dicit idem Panomitanus in.c.tanta.qui fi. sint
le. Si incestuosus contrahabat matrimonium p̄ di-
spensationem ecclie. non tamen filij ante geni-
ti legitimantur: nisi aliud dicatur in dispensatio-
ne.

¶ **V**trum is quē papa legitimat possit in episcopum promoueri? R. Soff. et Hostiū dicunt quod non: quia cum bec indulgentia sit odiosa: est restringenda extra de consang. & dilectio. Eradicā ad personatus & alias dignitates minores episcopatu[m] tñ est extendenda extra de concess. pre. dilectus. Idem Asteni.

Munquid autem si quem papa legitimatis sim-
pliciter: et in foro communione intelligatur legitimatis
quo ad dignitates? **R.** **G**off. q. non. **H**o-
stien. dicit q. sic. quia talis est perinde ac si ab ini-
cio fuisset ex legitimo matrimonio natus. hoc enim
facit lex mortua. d.c. tanta. **M**ultos enim lex vix.
ff. de psti. pni. beneficium. **S**icut enim simpliciter re-
stitutus: ad oia restitutus. **L**. de sen. pas. l.i. **S**ic sim-
pliciter legitimatis intelligi debet ad oia legitimatis. et
de pni. q. circa hec **A**sten. l.i. vni.

An autem filij presbyterorum possunt saltem succedere matri. **D**ic fīm Panormi. in dicto. c. p̄veniabilē de mente glo. q̄ filij presbyterorum dicimē adulterini. **E**t sic in fer. q̄ mari succedere nō p̄sit quia tales nati ex damnato corpū repellent ab e reditate parentum. vt in Bluten. ex complexu. L. de incel. nupt. **I**dēm dic de natis ex aliis clericis: constitutis in lacris. quod p̄cedit etiam si sint natī et unica concubina clericī. vt norat Bar. in. l. 1 gener. ff. de his qui. vt indig. quia concubinans est specificē damnatus in clericī. vt extra de cōba. de per totum.

Ter. per teum.
Sed dubitari potest quid de natis ex clericis non
constitutis in sacris beneficiis. Bar. in. l. in con-
cubinatu. ss. de pecu. format. q. in terminis. Ponit.
quidam clericis in minoribus ordinibus positum re-
tinuit concubinam. et ex ea habuit filios postea eam
dixit in uxorem. An filii legitimati. Et dicit Re-
malum. disputat hanc quem est tenet q. non le-
gitimuntur. quia coetus concubinarum in clericis

Impedimentū I. Fo. CXXIII.

est totaliter reprobatus a lege. vt in autem de sanctis episcopis. sacerdos. unde non potest dici filii naturales: nec per p̄nus legitimantur per sequens matrimonium. Jo. an. ponit istam quodam in mercu. in regula sine culpa. Et facit mentem de dicto Ricardi. et determinat hunc per regulam. q̄ ex quoctus coetus sunt nati: dummodo potuerat esse uxori. si p̄sens assenseret. legitimantur per sequens matrimonium. Sed tunc non potuerat esse uxoris. Bar. autem distinguit. an ille clericus sit beneficiarius vel ne. sed tamen hoc nihil facit. q̄ op̄. Jo. an. quia dato quod ille clericus in minorib⁹ est beneficiarius nihilominus li obet teneret matrimonium. Et sic filii ante natu legitimarentur per dict. c. tanta. Et per predictam regulam patet. q̄ si saracenus habuit filium ex christiana et postea efficiat christianus. et cum illa baptizatus. p̄ter hoc filius legitimatus: quia tempore natuitatis non potuerat esse matrimonium. vt in c. cause xviii. q. i. Idem dicit Dñs. in natu ex coetu incestuoso. q̄ licet postmodum p̄trahat matrimonium per dispensationem ecclie: non tamen filii ante genitū legitimantur. q̄ tunc non potuerat esse matrimonium obstante impedimento sangunitatis vel affinitatis alio dicatur in dispensatione. Et sic Panormi. in d. c. tanta. p̄cludit. q̄ ubi coetus non potuerat esse uxoris obstante impedimento perpetuo: non removibili sine dispensatione ecclie. filii non legitimantur per sequens matrimonium.

An autem quis possit petere se p̄nunciari legitimatum. Inno. p̄cludit q̄ non: nisi ad aliquem esse eum. reputa. si agit de successione: et imputat sibi q̄ non est legitimatus: tunc potest petere p̄nunciationem legitimatum. vt in c. i. qui si. sint legi. Huius si dispensatio de illegitimitate. Idem Panormi. in c. causaz. qui si. sint le.

Impedimentum pri
mo p̄muniter. Circa impedimenta matrimonij. Primo agem⁹ de impedimento in genere. Secundo de impedimentis in specie. que in his versibus continentur. Error. p̄ditio. votum. cognatio. crimen. Luctus. disparitas. vis. oido. ligamen. honestas. Si sis affinis. si forte copre nequibus. Hec socianda vetat; onubia iuncta retrahunt. Ecclesie vetitū: neenō ipsi seriat. Impedimenta fieri. p̄mitunt facta teneri.

Que impeditur matrimonium iaz h̄cūm. Rū. xii. sunt que impeditur: non solum matrimonium pendulum sed etiam dirimunt tractum. que p̄tinetur in tribus partibus versi. Et intelligas q̄ dirimunt tractum: si p̄cesserunt matrimonium. Si autem veniunt post matrimonium rite factum. vt affinitas vel crimen et bimō: non dirimunt p̄ter unum. s. votum religionis cum effectu. quando quis p̄ter matrimonio hante carnalem copulam ingreditur religionem. extra de conueneri. coni. vez. t. c. ex parte. el. ii. t. de spon. commissum. Expectari ramen debet v̄lq̄ ad p̄fessionem. nam ante non dirimitur.

¶ Quid autē dicendum si quis aliquā mulierē cognovit carnaliter et postea p̄bat cum ea p̄ verba de p̄nti. sed post h̄cūm matrimonium eaz non cognovit carnaliter: nūquid poterit alter eoz intrare religionem. Questio est pulchra: t de facto bis dieb⁹ accidit. Rūdi p̄t q̄ sic: nō obstante tali copula p̄cedēte. Primo p. c. vez. t. c. ex publico. t. c. ex pte. ii. de p̄uersati. piu. Quae q̄dē capitula dicit q̄ an plūmatōz m̄rimoniū alter p̄iugum p̄t intrare religionem. Et nota illud v̄bum plūmatōz. q̄d̄ importat p̄pletōem. Illud autē qd̄ p̄plet aliqd̄ op̄ videt sequi t nō antecedere. Secundo in casu p̄dicto: iste nō incurrit bigamiam. etiam dato q̄ talis mulier fuisse prius ab alio viro cognita. de quovi de s. bigamia. ubi iura regrunt q̄ ad incurredaz bigamiaz nō sufficit q̄ q̄s p̄bat cum corrupta nisi post tale h̄cūm matrimonium sequat copula carna lis. Non ergo sufficit antecedens. Ad hoc etiam facit. c. veniens. de spon. ubi copula p̄cedens non facit transire sponsalia de futuro in m̄rimoniū. sed bene copula sequens.

¶ Quid autē si sponsus cognovit sponsam violenter. nūquid poterit sp̄sola intrare religionē inuito sposo. Dubium facit. q̄ effecti sunt una care: lzy violent. In hoc sunt varie optiones. Jo. an. in mercu. in regula. Ea q̄ p̄. de re. iii. in. vi. vi. seq. op̄. Bar. bri. q̄ tenet talē sp̄sola cognitaz posse ingredi religionē: sponsō inuito: ne delinq̄ns sit melioris cōditōis q̄ sapientia. Itē nō v̄i p̄municasse corp⁹ suis exq̄ inuita fuit cognita. Panormi. in. d. c. vez. vi. adh̄erere huic op̄i. Quidā tñ distinguit. q̄ si ē sp̄sola defuturo p̄t trāslire ad religionē: nō obstante carnis copula violēta. si autē est sp̄sola de p̄nti. nō p̄t trāslire p̄dicēte marito. hui⁹ op̄i. c. Monal. t. Rod. que v̄ valde equa.

¶ Quid autē si vir uxoris suaz quam nōdūm cognit tradidit adulterādam p̄anguin eo. p̄pro iniuitam: An possit postea p̄ illi⁹ voluntatem religionē ingredi? Rū. Rū. in. iii. dī. xxv. dicit q̄ attenta iure naturalē eq̄itate et viri iniqtate. et p̄siderato q̄ corruptō virus vir est p̄ncipalis ca. q̄ illaz coru p̄tōz acq̄siliuit vir tantam p̄tatem in corpus viri vt h̄cūs voluntate: religionē nō possit intrare. vñ ex de eo. q̄ co. p̄lan. vt. c. discretōz: dī de q̄daz muliere q̄ nodū a viro cognita. ab eo fuit tradita inuita p̄anguineovir: q̄ cū ipsa inuita p̄cubuit. Et q̄cito fuit r̄ddita libertati: fugit ab eo. t se p̄: i viro restituti postulauit. qd̄ si monita vt p̄tinētaz fuet ad hoc induci nō potuerit. vir p̄ao cogat redire ad ipsam. et maritali affectione tractare.

¶ An p̄ suscep̄tōz sacri ordinis dissoluant sp̄sola p̄iu p̄cta de p̄nti? Rū. Slo. in. c. q̄ votū. de voto et voti re. li. vi. dicit q̄ bodie est app̄obatū p̄ p̄stitutoz. Jo. q̄ incipit antique. s. sp̄sola de p̄nti nō dissolu p̄ receptōem sacri ordinis. p. c. ex pte. el. ii. de p̄uer. piu. Et si dicerem⁹ h̄cūm: az nō eēt eq̄itas. q̄ iaz duplici remedio posset vir dissolue. sponsalia: et mulier vñico. q̄ p̄ter fragilitatem sexus. mulier ordines recipere nō p̄t. Et licet habet casum in quo sacerdos potest habere uxore. Seco

Impedimentum.

cathen esset dicenduz; si essent solum sponsalia de futuro, quia tuc p susceptionem sacri ordinis dis- soluerent.

Que sunt illa que impediunt matrimonium p̄hen. h̄ tamen nō dirimut contractum. R̄s. Primo q̄de sunt duo p̄dicta in. v. v. s. p̄hibitio ecclie et tēpus feriarum. Item sunt quedam crimina de quibus babet. i. impedimentum. viij. Itē impediunt matrimonium contrahēi. sponsalia. que sunt pausum alia cōtracta. de quo. i. Sponsalia. Item cathecismus. de quo. i. Impedimentum. vi. Item impedit votum simplex. de quo. i. Impedimentum. iii.

¶ **D**etur alio quod si aliquis consuetudo impediat matrimonium sacerdotum, vel dirimat contractum. **R**espondeo. In causa super eo de cognatione spousorum. Quia autem consuetudo habilitat alios ibiles per ius canonicum. Putatur in tertio quod du possit matrimonium sacerdoti vel ut frater possit sacerdote cum sorore spiritualiter; et non valet consuetudo, sed detur tex. in dicto. c. super eo. Idem tenet Hostius. quasi consuetudo non sit rationabilis; cum sit contra omnem honestatem, ex quo inferitur consuetudinem a papa non approbatam non posse tollere impedimentum publice honestatis, quia non valet consuetudo propter honestatem ecclesie, ut in causa cum decorum, de vita et honoribus clericorum. Aut consuetudo inhabilitat alios habiles, ut in filiis duorum compatriorum, per quos neutrum deuenit est ad compatrionitatem. Et tunc autem habet solum consuetudo ut impedit; non ut dirimat, et valet articulo d. c. super eo. Aut habet ut dissoluat coniugium. Et si ad tempus valet ut dicit Innocentius in dicto. c. super eo. Nam peccaret pirabendo propter consuetudinem patrie. **R**espondeo. q. v. c. alter. Aut habet ut dissoluat imperpetuum. Et si est approbata per papam; saltem tacite, valet, ut probatur in dicto. c. super eo. finem lecturam Hostius. Aut non appareat de approbatione pape, et videatur Hostius, velle consuetudinem non valere. Dicit enim casum. d. c. super eo. non esse extendendum. Sed Panoz putat oppositum ubi cum consuetudine occurrit scandalum. Unde si eut papa potest ius diuinum interpretari, et addere et diminuere, ut notat Innocentius in causa que in ecclesia de consti. ut dictum est s. Consuetudo ita et consuetudo, ut notat idem Innocentius in causa de consuetudine. Item videmus quod consuetudo qui generat scandalum inhabilitat quecumque ad matrimonium spousale, ut in causa cum olim de clero coniugi. ergo pari ratione debet posse inhabilitare ad matrimonium carnale, ad hoc facit quod notat gloriosus in dicto. c. super eo. qui est singularis, quod si in aliquo loco esset bodice consuetudo, ut in v. gradu non possit contrahiri matrimonium et ex hoc generaret scandalum, quod non valeret matrimonium. Licet, c. non debet, de consanguitate hoc permittat. Et potest esse duplex ratio. Prima quia hec consuetudo occurrit cum iure antiquo; nec censet sublata per ius nouum; ex quo non reprobae possunt ius, et occurrit secum scandalum. Secunda ratio colligitur ex predictis, quia consuetudo pertinet in se scandalum ex pertinente; potest inhabilitare alios habiles; sed ubi a principio nullum fuissest impedimentum

tunc solum scandalum supuenies non posset dissoluere matrimonium. ut dicit glo. in dicto. c. sup eo. quam notabis. quia propter scandalum non est recedendum a veritate iuris diuinis; vt in. d. c. ii. d. op. no. nū. hec Panor. in. d. c. sup eo. Vide ad predicta que notat idem Panor. post glo. in. c. qd super deplan. qd psluetudo inabilitans potest esse rationabilis: habilitans vero non. quia prima est inducta ad charitatem ampliandam; ut homines potius permaneant cum extraneis qd cū planguentibus. Et in secundo casu psluetudo est de bonis mores; et de bonum charitatis: eo qd relaxat prohibitionem inter plangentes. Consuetudo autem de statutum. vel legem nutritientem bonos mores non valet. ut in. d. c. de psl. et notat Bar. in. l. omnes populi. ff. d. iusti. et iure. Opinio tuus Host. videt communior et securior. ut dicit Alstern. li. viii. titu. xviii. dicens. qd Ber. sibi ipsi aperte dicit in duabus suis glo. in. c. j. t. in. c. sup eo. de co. spiri. Mazin. in. d. c. i. dicit qd si sit psluetudo. qd si sit pslum eius generis ex hoc scandalum non tam dirimeret. propter hoc matrimonium iaz detinetur. In dicto autem c. sup eo. dicit qd si sit scandalum magnum alicuius: qd tales pslungant vel remaneant coniuncti. non solum impediunt inter eos pslab matrimonium: sed etiam dirimet iam pslatum. Sed Alstern. dicit. qd magis est assentiendum prime glo. et huius op. est Hug. et Hoff. p. quia facit singularis dictum Hosti. qd tolerabilius est aliquos praetexta bona copulatos dimittere simul. qd sic coniuctos pslra statuta dei separare. et de testi. licet. Pro hoc etiam facit singularis theorema dicti Hosti. qd ubi in eis magis pslias glo. matrimonium solvunt. nec ius expilium adducunt. si inuenieris aliquem doct. scriberent pslarium. s. matrimonium non debere dissolvi: lequaris eum. Ad hoc facit qd notat Panor. in. c. vi. de co. spiri. qd vbi agit de matrimonio sustinende singularis opinio est pse renda psluni. Quod bene notabis: nisi communis opinio hiet quasi terrum. p. se. In aliis autem vbi doct. in aliquo articulo sunt varij: secunda est opinio humana: i. rationabilior: et equior. Si vobis ergo opinio est rationabilis: est secundum plurimorum iudicium fuit Hosti. et Ber. Ad hoc bonus tex. in libro xix. d. in canonice.

¶ Quid si ecclesia p̄cipiat alicui iugum cobibare cum altero: et ille cui p̄cipit sit esse impedimentum? R̄. Fin Hug. in hoc casu quantum ad redditum debitum non tenetur obedire. tamen incohabitatione. et necessarium exhibitione obedire debet.

Duō ante matrimonium sit in cōrendis an sit aliquid impedimentū. Rū. dñt in ecclēsijs bannā, publice p̄sibiles p̄poni ut, i. p̄petentem terminū q̄ sit impedimentū, p̄ponat. Et si appuerit pbabilis pictura ē copulam futuram: intdicat exp̄slē, donec p̄stet qd fieri debeat. Alter si s̄herent sine bānis, aut post pbibitōz extiterit impedimentū reputa, gradus pbibiti: tūc filii dicent illegitimi, tñ excusabunt, ppter ignorantias parentum. de hoc rū i. Sacerdos qz omni tales cōnūctōes inhibet.

Impedimentum. i. **Fo. CXXV.**

bere ptempserit. vel regularis qui inesse presum-
psent p trienniu ab officio suspendat. Qui vo fal-
sum impedimentu maliciose obiecerit. canonicaz
non effugiet vloem. extra de cl. despon. cum in-
bibito. In aliquo vlo locis nō sunt hec banna;
solum ptabant sponsalia solenit p publice; mul-
tum an mrimoniis; interim p manifestari; an sit
impedimentum.
et autem peccent reges. principes et mi-

Nonquid autem peccent reges, principes et milites qui strahunt hodie sine bannis? R^u. Astell. li. viii. n. vii. de mente R^o. dicit q^{uod} non peccant mortaliter; vbi non est p*st*placitum eo*z matrimonio banniri.*** Et q^{uod} dicit in dicto ca. cum inhibito. n*o* extendit ad matrimonia nobilium que in ecclesia non consueverunt banniri. Scdm etiam Hosti. n*o* est necesse banna, pon*re*, quando quis uxorem vocata remouet et publice mittit nuncios. Sic enim in facie ecclesie dicuntur contrabere matrimonia, nec ent contra mentem dictae constitutionis. Tuttius tamen est ut in ecclesia, pon*re* publice bo*rum* hoc casu.

Sed nunquid regulariter hoc sit preceptum s. q̄ bmoi solemnizatio fiat in p̄trahendo matrimo- nio. Rū. Ait̄ de mente Rōd. q̄ banna z sole- mitates pdicte p̄suete; dimitti nō debent sine cau- sa. Et q̄ hoc facit; peccat mortalit̄. Et hoc ver̄ fīt pē. qui illi non sunt ignari iuris. maxime vbi ecclē sie. p̄b̄bit̄ p̄munit̄ fūat̄. Secus aut̄ si sunt iur̄ ignari. Et causa aut̄ p̄t̄ dimitti fīt Hug. puta. quia forte vir est senex z erubescere cū tan- ta solennitate. Aut accipit ignoblem; cum ipse sit nobilis. Aut nobilem; cum ipse sit ignobilis. z ti- met̄ eius parentes. vel forte dñi manserunt; sicut vir z vxor. Et erubescunt modo adhibere solēni- tatem bannor̄ z benedictionis nuptialis. Credit autem q̄ in talibz possit ex causa q̄ ep̄m dispensa- ri; nec sufficit dispensatio minoris plati. Quodam- tamen quo ad benedictionem nuptiar̄ dicunt. Q̄ causa rationabilis esset euitatio somnacationis. vt quia patinere non posset maxime vir; quia dñi cō- tractum erat matrimoniu; nō potest ducere vxo- rem. quia dotem h̄c non potest: tunc videre q̄ possent sine tali benedictione se adiuniciem cogno- scere. Et hoc nū esset scandalum in patria. Idem dicendum esset si terra esset interdicta vel bmoi. ð hoc vide s. Debitum.

Dhoc vide s. **H**ebitum.
Sed quero an mortaliter peccet punges: toties
quoniam alter ab altero erigit debitu sine causa ratio-
nabili ante benedictionem nuptialem. Respon-
det qd non: nisi prima vice nisi novo ptemptu hoc
saceret.

Querit an dispositio dicti capituli cum inhibito habeat locum in sponsalibus de futuro? **R.** Non. in dicto, c. cum inhibito, dicit doctores, oculare ex mente fere idem esse dicendum, nam sponsalia in multis casib[us] trahent in matrimonium ipso facto, ut in c. 18 q. de spō. Ideo ne occurrat difficultas propter prohibito matrimonie; debet etiam in spōsaliis adhiberi bec solenitas, facit l. oratio, ff. de spō. vbi dicit q. prohibito matrimonio; vident prohibito

ta sponsalia. Ex quo nota, q[uod] contrahentes sponsalia clandestine peccant; et q[uod] iudex loci potest illa interdicere.

¶ Quid in laicis p̄stantib⁹ p̄tia⁹ m̄rimoniis clā
destinis. Oct. dicit ut refert Panor. ubi s. Q̄ ex
verbis līe nō p̄bendunt h̄ ex mente sic. Est ḡ eis
imponēda p̄nia sicut ⁊ clericis. Peccat ḡ tam ipsi
p̄bentes clādestine q̄ int̄essentes. siue sint clerici si
ue religiosi. siue laici.

Dicit autem hec edicta debent, quoniam in multis ecclesiis. R. Panor. vbi s. dicit quod si volentes perire herez, et eorum antiqui traxerunt moram in certa parochia; sat i[n] illa eccl[esi]a edicta, i[ps]o. Si vero i[n] diuersis eccl[esi]is p[ro]p[ri]etatis traxerunt moram; tunc in diuersis eccl[esi]is dicitur, ut versimilitate possint quenam in noticiam eoz; quod de impedimentis informati sunt. Vnde refert Abb. quod q[ua]d[em] ep[iscop]i hoc suant; ut forensis non admittat ad obsecandum matrimonium; nisi habeat lras testimoniales sui plati, et est valde optimus hoc suare. Nam sepe pertinet quod bintes uxores in priuatis suis p[re]ferunt ad pres remotos; et ibi deinde matrimonium p[ro]trahunt. In multis tamen locis non suant; h[ab]ent denunciatio[n]em. Et propter hoc quero, n[on]quid dicatur clandestinum matrimonium. R. Panor. vbi s. de mente Jo. an. in addi. Spe. e.t. et Od[er]a, pellicula quod dummodo matrimonium sit p[ro]tractum in facie eccl[esi]e; non potest matrimonium appellar[re] clandestinum. Et licet hoc verbu[m] eccl[esi]ia sumatur multipliciter ut non in c. si. ne p. vi. suas tamen in i[ps]o. posito sumunt eccl[esi]ia p[re]gregatione fidelium, p[ro]trahens ergo eorum multitudine fini patrie p[ro]ueruditatem non diebus clandestine p[ro]trahere sed in facie eccl[esi]e. Et hoc habet pan[te]r, p[ro]indubitate vbi non est p[ro]ueritudo quod mittatur edicta; sed vbi esset consuetudo; dubium est utrum habeat locum pena, dict. c. cum inhibito. Si quis contrarerit in facie eccl[esi]e non premisis istis denunciationibus; credit tamen quod non. Licit glo. in dicto ca. cum inhibito. sentiat contrarium quia pena est apposita contra contrabentes clandestine, et non contra contrabentes edictis non premisis. Et non potest dici clandestine; ex quo in facie eccl[esi]e nemine prohibente contraxit, maxime cum illud sit officium sacerdotis, et non contrabentum.

Tu quid autem dicat in primis dicitur de destinis. **B**lo. in
di. c. cu inhibitus dicit q. triplici d. in primis cl
destin. **P**rimo cu habet testes. ex eo. c. i. **S**ecundu
m quod non sit cum solenitate; q. bi. xxi. q. v. alii. **L**e
cio qd sit et tenerem huius ptonis. vicez non pmissa
denuntiatio. **M**ost. autem ultra pdictes tres modos
dat regulam generale dices. q. in primis pcam
q. prohibitorum ecclie generali vel spissam. explicitam
vel tacitam d. de destinis ubi locum pena. d. c. cu
inhibitus.

**Quid si quis audiuit perpetuum impedimentum esse inter se et uxorem. nunquid tenetur inquirere? Respondeo fm. v. si audiuit a fidei-
gnis: et non suspectis: cum non debeat esse neg-
ligens sine salutem: tenetur inquirere. Alio effet**

Impedimentum. q. et. iii.

affectata ignorantia que non excusat. Et si concipiatur probabilem opinionem de dicto alicuius non debet exigere debitum; licet reddere teneat. Secus si ita inuenierit. s. q. esset impedimentum, tunc enim nec exigere nec reddere debet. Sicut c. in questione. de sen. ex. Porro q. tale impedimentum audit a viro fide digno. etiam iurato. aut copatre suo. aut a proprio sacerdote. aut publica fama. non ita tenet credere q. peccet mortaliter si non credit; sed venialiter. Sicut etiam peccare potest qui nimis defaci li credit.

Nunquid autem peccat sacerdos vel alius quicunq. sciens impedimentum; insinuando hoc alteri co ingum. vel ambob. vel alter alteri. R. f. v. v. Si probari non potest; dicendo agit indiscretum; nisi credit q. audiens paratus sit in hac parte pitorum pectorum obediens. Si vero possit probare et sciat hoc sacerdos parochialis. vel alter augum; tenet solemniter ad diuoxium agere. nisi de consensu velunt co habitate tangi germani. hunc casum habes s. confessio secundo.

Impedimentum secundum s. de errore persone. Scinditur f. m. dir. li. i. q. errore in matrimonio est quadruplex scilicet fortunae. qualitatis. persone et conditionis. Error fortunae. utpote. cum putatur dunes et est pauper et econuerso. non impedit matrimonium. Similiter nec error qualitatis. ut cum putatur nobilis et est rusticus. vel q. durit in uxorem meretricem vel corruptam. quam putabat castam vel virginem. talia matrimonium non impeditur. xix. q. i. f. error. Error vero persone est ut si credam probere cum genita et probabam cum berta. Et hic nullum est matrimonium. Nec hoc procedit ex constitutio ecclie hex sui natura. cum in matrimonio plenus liber desideret et de sposa. cum locum. Ita q. sine ipso; cetera frustrant. de sposa tua. quia errans non sentit. ss. de iurisdictio. o. iudi. l. si per errorem. Sed ad hoc ut error impedit matrimonium; necesse est ex constitutio ecclie. q. is qui errat habeat aliquam noticiam persone; cum qua probabere intendit. aut per visum. aut per famam. aut per auditum. quia in penitus incognitum nec amorem nec plenium dirigere possumus. Vnde si quis consentiat in personam absente non sibi notam. quam putat esse presentem. stat q. non consentit in presentem. sed in illam quaz presentem esse putat. Et sic deficiente consensu; deficit et matrimonium; quia errare est alium. per alio accipere. xxii. q. ii. in quibus. Ideo oportet q. aliquam noticiam persone habeat. alii non errat in ea. sed decipit in presentem. de quo ponunt doct. tale exemplum. Quidam rusticus gallicanus iuit ad quandam mulierem romanam dicens se esse filium regis anglie et contrabit cum illo; credens eum filium regis et dicunt q. tenet matrimonium; quia non errauit sed potius decipia fuit. vel non fuit error persone sed qualitatis. Sed certe dicit Hostiensis. Cum ubique terra beatetur noticia regis anglie. saltem per famam; videtur q. hic sit error persone; nec in presentem pro-

nam sed in personam filij regis anglie consentire videtur; quod non refert utrum nomine proprie vel alio equivalenti nominet. Sed si in generali diceret se esse filium regis. vel comitis; non diceret cuius. tunc non esset error persone. sed fortune. aut qualitatis qui non impedit dicto. Error. vel etiam si specificauit. nulla tamen habet noticia patris vel filii. Adde predictis q. notat Tho. in iii. distin. xxx. q. error nobilitatis in quantum bmo; non enat matrimonium; sicut nec error qualitatis. Sed si error nobilitatis vel dignitatis redundat in eratore personae tunc impedit matrimonium. Vnde si consensus mulieris ferat in istam personam directe. Error de nobilitate ipsius non impedit matrimonium. Si autem directe intendit consentire in filium regis; quicunque sit ille; tunc si alius presentetur ei q. filius regis; est error persone et impedit matrimonium. Et eodem modo videtur dicendum si quis dicat se primogenitum et non est. Et hoc est singulare dictum.

Pone quis plentit in aliquem qui est mortuus et alius plentat sibi loco eius. An talis error impedit matrimonium. R. f. m. dir. iii. q. sic. quia cum ille non sit in re natura; non est ibi. ergo est error persone.

Quid si aliquis habeat tres filios; et quedam mulier consensit in maiorem. postea presentat minor. nunquid tenet matrimonium cum minori. R. f. m. dir. iii. q. non. xxix. q. i. f. his ita. Id est Ray. et Hosti.

Impedimentum tertium. de error conditionis. s. f. u. l. s. Talis enim error f. m. dir. li. i. impedit matrimonium probandum et dirimunt peractum; si ignoranter probat. quia si scienter contraheret non dirimeret peractum. Hoc autem intellige quando est error deterioris conditionis. secus aut quando est paris vel melioris f. m. Hosti. et Inno. Et ideo licitum est fuisse probere etiam dominus sacerdotes. et eo. c. j. Sed dominus non dicit. propter hoc fuisse debitis defraudari; ut ibi dicitur. Si tamen liber postquam probat scimus eius conditionem et eam postea carnaliter cognoscat. tenet matrimonium ut in eis. si quis ingenuus. et c. si feminus. xxix. q. ii. et propositus. et eo.

Sed nunquid error conditionis libertine vel ascripticie. vel originarie impedit matrimonium; sicut conditionis f. u. l. s. R. f. m. v. v. non. q. omnes tales sunt liberi licet ad quasdam operas plus ceteris teneantur. Qui dicunt ascripticij et originariorum; vide. s. Seru. i.

Quid si quis ignoranter probat cum ancilla; quaz dominus viro ignorante postea manumittit. et ipse cognoscit eam post manumissionem; queritur an possit eam dimittit. R. f. m. dir. li. i. q. sic. q. nullus fuit matrimonium. q. sp. ei se permisit ex primo sensu q. nullus fuit. idem Hosti. et Hosti.

Quid si dominus ancillam tangit liberam alieni tradidit. vel tacuit scienter. Dic f. m. dir. vbi s. q. intelligitur ei libertatem dedisse. Idem Hosti. et Ber.

Impedimentū.ij. Fo. CXXVI.

IQuid si liber contraxit cum ancilla ignoranter; et illa durante ignorantia contraxit cum alio non ignorantie conditionem eius. Rū. fm. vī. tenet matrimonium cum secundo. cum nullum fuerit prium.

IQuid si libera contraxit ignoranter cum seruo; postea scita servitute nibilominus vult esse cum eo. et ille vult discedere. Rū. Dir. fm. Jo. et Ber. qd̄ nō est matrimonii. tñ ipse d̄z spelli: ex quo ipsa cum eo vult esse.

IQuid si quis contraxit ignoranter cum ancilla s̄ postq̄ scitur erigit ab ea debitum. nunquid potest ea poterit ab ea reparari. Rū. fm. vī. Si ex his q̄ p̄nus audiuit habuit, probabilem op̄i. de fuitute eius. et nibilominus erigit debitum non p̄t eam relinquere. Si vero habuit opinionem leuem et temerariam; nunc non obstante q̄ exigat debitum; poterit; cum veritatem certius leuerit; separationem petere. ar. capituli inquisitioni. de sentē. Et Nam dubitans p̄ ignorante habendus est. L. de condicione. l. si.

IQuid de illo qui mouit questionem conditionis contravixorem; et illa lite pendente; petit debitum. Rū. in. iij. distin. xxvij. dicit. q̄ si copula sequit̄ certam cognitionem in libero de fuitute alterius; tunc fm omnes; siue commisicatur cum ea per compulsionem ecclesie; siue non. Illa copula semper ratificat matrimonium in conspectu dei. si illa commissio sit affectu matrimoniali. Si autem affectu somnacrio; q̄ quis non ratificat in conspectu dei; ratificat tamē in conspectu ecclesie. Si autem copula sequit̄ probabilem presumptionem siue fiat ad preceptum ecclesie siue non. semper ratificat matrimonium; si facta sit affectu matrimoniali. nisi alter coniur; qui est conditionis fulvis; prius a suo sensu pristino recessisset. Si autem facta sit affectu somnacrio. matrimonium non ratificat in conspectu dei; huius ratum presumere fm indicium ecclesie. Si autem copula sequit̄ leuem suspicionē temerariam; cui credi non debet; tunc fm omnes ei non praedicant etiam ad mandatum ecclesie. titubans enim p̄ ignorante habendus est. hec Ric. Sed Ber. in dicto. c. , posuit. et Ho. in sum. dicit q̄ ad mandatum ecclesie; in predicto secundo casu. potest cognoscere sine p̄dictio. ut et primo consensu ei coniungat; qd̄ diu constat per sententiam de impedimento conditionis. Et si queratur quo affectu. Hostiū. dicit. q̄ coniugali non tanq̄ liberam. nec tanq̄ suam; s̄ tanq̄ illam cui mouet questio fuitatis. Et sic eventus iudicij declarabit utrum cogatur eam retinere vel ne. Sed Panormitanus in dicto ea. , posuit; videlicet tenere opinionem Rū. quia ex quo credit illam esse seruam. inveniendo sibi item. non debet eam aliquo modo cognoscere carnaliter. quia oportet necessario q̄ ex aliquo affectu eam cognoscat. Si vero: confirmat matrimonium. Si somnacrio. peccat mortali ter. Nec ppter preceptum ecclesie debet venire contra suam conscientiam iuste informataam. ut in. c. literas. de resti. spo. Et dicit Panormitanus q̄ hu- ius opinio. est Inno. Jo. an. Lan. et multi alijs. lices

Hostiū. sequat̄ ultimam op̄i. glo. s. Ber. Asten. tñ li. viij. dicit. q̄ Ho. in. d. c. , posuit. corrigit suis p̄missis dicti. Et sic vñ seq̄ op̄i. Inno. et se. que. vñ communis.

ISpedimentum quarato. s. de impedimento voti. Utrum votum de primitiva impedit matrimonium. Rū. duplex est votum. Quoddaz est solene; qd̄ sit p̄ susceptione sacri ordinis. aut p̄fisiōem exp̄ssam vel tacitam facta alicui de regulonib⁹ approbatis. et tale votum impedit matrimonium p̄bendum. et dirimit p̄ctum. Quoddaz est votum nō solene s̄ simplex. et hoc si fiat de non p̄bendo. vt de castitate et bmoi: impedit matrimonium p̄bendum. et quanto manifesti est emissum; tanto maior p̄mis debet transgressionis; tñ nō dirimit matrimonium p̄ctum. Et eo. qd̄ votum. li. vi.

IQuare autē votum solene dirimat matrimonium: nō aut simplex. cu apud deū non mun̄ obligatum q̄ aliud; q̄ violatio vtriusq; inducit p̄mis mortale. ut in. c. rursus. q̄ cle. vel vo. Dic fm Panor. ut di. c. rursus. q̄ hoc facit p̄cto ecclie. Et id ibi dicit glo. q̄ si p̄cto ecclie nō eē; teneret matrimonium p̄ctum a religio vel p̄bysterio seculari. Et cōt̄ doct. hoc sequunt̄. Nam ut Ho. dicit de iure diuino qdām p̄scē p̄hiben̄ ad p̄bendū matrimonium. ut in. c. l. fas de resti. spo. inf q̄s vōens p̄hibit nō rep̄it. Vñ q̄ dīcere. q̄ aut ecclia errat in fūando matrimonium post votum simplex. Aut q̄ etiā hodie possit statuere; ut matrimonium decūm post solene votum teat. nam si vtrūq; cōlit obligat apud deū. sicut Fūā in simplici ita possit fūā in solēni. nec ē dōm q̄ ecclia errat. q̄ nō longe esset ab heresi. xxvij. q. j. hec est fides.

IQuod d̄z intelligi q̄ votum simplex impedit matrimonium p̄bendum. Rū. fm Ray. Intantū impedit q̄ si iste q̄ fecit tale votum; postea p̄stinent iuramentū alicui q̄ eam duceret; d̄z votum implere. et agere p̄mis de iuramento illicito. d. c. rursus. Idē Ho. q̄ si p̄mo iurauit; et postea vōuit fm Host. et Hoff. in hoc casu p̄ualet iuramentum. Potest tñ intrare religionem. c. ex publico. p̄missum. nec teneat p̄nus exequi iuramentum fm Panor. in. d. c. p̄missum. q̄ in p̄bendo matrimonium; intelligi tñ si res in eodem statu p̄manserit. ut in. c. quē admodum. de iureinū. Sed hic non p̄misit in eodem statu. Nam si post matrimonium p̄ctum p̄ verba de p̄nti: licet intrare religionem; sponsa inuita. ut i. c. iij. et c. ex publico. d. p̄ker. p̄m. s̄. fm. hoc fieri poterit p̄ sponsalia de futuro. q̄ turpis eiatur; q̄ non admittit hospes di. c. quēadmodum. Non ob. dictum. c. p̄missum. qd̄ vult q̄ q̄ primo iurauit cum aliqua p̄bere; si vult religione ingredi. d̄z primo p̄bere et iuramentum fuet. quia fm Panor. contrahere est de consilio; et non de necessitate. et p̄missum sit ne note p̄urus quo ad vulgi opinionem. q̄ si post tale votum contrahat p̄ verba de presenti; non p̄t viorem cognoscere sine peccato mortali. quia adhuc potest iurare religiom.

Impedimentū. iij.

Quid autem si quis contraxit sponsalia defuturo; et postea voulit continetiam. nunquid teneatur ad votum. d. An. in c. veniens. qui de v. videtur velle q. votum castitatis sit fortius. et sic q. sponsalia tollantur p. tale votum. quod etiam sentit Sal. Sed contrariū aperte sentit Illo. in dicto c. rursus. Dicit enim q. si votum p. credit sponsalia non valent sponsalia: ut ibi. Si autem sponsalia p. cedunt votum: tunc cōpellitur vounens: aut solenizare votum aut perficere sponsalia. et hec opinio videtur verior. Nam cum sit orta obligatio sponse: non videtur q. in ipsius preiudicium possit vovere castitatem. Nec Panormi. in dicto c. venies Idem Dir.

Sed queritur de questione notabili. Pone quod iurauit vel vovit: quod nunquam cognoscet aliquam mulierem. et postea dicit uxorem: bene tenet matrimonium. sed nunquid peccat cognoscendo? **R**espondeo. In c. de devitiis. xxvii. q. i. referit quosdam dicere quod prima vice peccat. sed postea non. Et ideo dicunt quod post votum simplex: prima vice cognoscere uxori peccat; quia si semper peccaret cognoscendo: tale matrimonium illicitum esset. Sed Directoria libro i. distinguit: quod aut queritur de voto simplici emiso post matrimonium contractum. et tunc exigere non potest. sed reddere tantum quod non erat in iure sed mulieris potestate. ut in c. quidam. de coniugio. p. i. Et ratio est quare exigere non potest: quia nibil inde manus sequitur: quod illud votum remoueat. Aut queritur de voto precedente matrimonium. et tunc dic: quod peccet: prima vice: potest tamē postea exigere et reddere. et ratio est: quia bonum matrimonio remonet quicquid est contrarium matrimonio: quia fortius vinculum quam sit simplex votum. **D**icitur. **R**espondeo. et sic per hanc distinctionem Directoria concordat opinione que videtur contrarie. Idem potest dici de iuramento quod de voto. et lic habes conclusione ex hac opinione: quod ille qui vovit vel iurauit ante matrimonium: peccat prima vice exigendo mortaliter. **H**eniceps potest reddere et exigere sine peccato. **R**espondeo. Tamen in iiii. distinctione. xxviii. ar. vii. q. i. teneri indistincte tam de vovente post matrimonium quam etiam ante quod nullo modo potest exigere. et hec opinio videtur tutior. et bona cautela est petere dispensationem ab episcopo. **V**trum aut talis simpliciter vovens quod contrafecit: teneatur contineare mortua uxore. **R**espondeo. communis opinio docto. est quod sic: quia per matrimonium prius contractum votum non erat ablatum. sed solū executio voti.

Sed pone q[uod] ambo qui fecerant votum castitatis simplex contrahant simul. n[on]quid tenet matrimonii. **R**u. Jo. xxvij. q. i. de viduis: tenet q[uod] nō: Alij quo communiter dicunt q[uod] sic sed neuter poterit exigere nec reddere. Multo minus poterunt exigere vel reddere si ambo fecerunt votum post matrimonii. Tamen etiam in dicto casu consulendum esset eis: ut petant dispensationem ab episcopo maritimi vbi timeretur de incōtinētia ambonum vel alterius. **S**ed pone ambo qui fecerant votum castitatis simplex contrahant simul. n[on]quid tenet matrimonii. **R**u. Jo. xxvij. q. i. de viduis: tenet q[uod] nō: Alij quo communiter dicunt q[uod] sic sed neuter poterit exigere nec reddere. Multo minus poterunt exigere vel reddere si ambo fecerunt votum post matrimonii. Tamen etiam in dicto casu consulendum esset eis: ut petant dispensationem ab episcopo maritimi vbi timeretur de incōtinētia ambonum vel alterius.

Sed pone ambos vobis q̄ nunq̄ exigent.

Respon. *Io. vbi supra; dicit qd bene tener matrimoniū; quia vterq; potest reddere. Sed quomodo;cū reliquias non exigat; vterq; si sciat alterum indigere; nec posse exigere relinquo. d3 cōmiserit; t vterq; reddere dicetur.*

**Sed quid si quis voulit q̄ nūq̄ redderet: si vro
rem eum contigeret ducere: si postea dicit: quid
iuris. R̄. Jo. vbi s̄. q̄ nō tenet tale votum fia-
re: q̄ p̄ceptu est apli de reddendo.**

Ditrum contrahens post votum simplex peccat mortaliter. **R**u. **G**al. **c**. **i**n. **c**. **r**ursum, qui derivel vo. dicit q[uod] quando contrahit: aut habet animū consumandi matrimonij. tunc peccat mortaliter: quia facit contra votum, aut non habuit animū consummādi: sed religionem intrandi ante consummatōem. tunc non peccat mortaliter: quia in nullo fecit contra votum. **E**t per hanc distinctiōnem videntur concordari opiniones que videntur contrarie. **R**i. tamē vbi s. tenet in distincte q[uod] contrahens post votum continentis simplex; nulli certificatus per spiritū sanctū sit: q[uod] deus sic ordinabit q[uod] nūq[ue] sequetur carnalis copula: peccat: quia alia iura prohibent tales contrahere: etiam si illi q[uod] voulint intendat religionem intrare ante matrimonij consummatōem. **E**t hoc prohibitum est ad vitandum periculum fractionis voti. Periculus enim est: ne per contractum illum mutaret, pposituz quod ante habebat. t ad vitandum confusionem alterius coniugis qui quodammodo confunderetur: si alter coniux cum eo matrimonium renuereret consummare. **H**ec Rich. z. hec opinio videtur equissima. t iō tenēda. t credo q[uod] tal' peccat mortaliter.

Licet tamen questione superposita, vicez an habens votum simplex castitatis; si postea contrahat: possit consumare sine peccato mortali. Quidam dicunt quod si contraxit animo non consumandi: sed intrandi religionem: sed postquam contrahit mutat proprium et alter exigit debitum: reddendo non peccat mortaliter: nec etiam mutando proprium peccat mortaliter. quia illud propositum non erat firmatum sub voto. et sic poterit esse quod post votum simplex castitatis: qui contrahit matrimonium consumare potest sine peccato mortali. Secus si faciat votum religionis: quia ibi possit contrahere sine peccato mortali cum proprio non consumandi: non tamen poterit columbare sine mortali. quia ante consummatum potest illud implere. sed non sic in predicto casu: quia in religione talis non tenetur intrare: et non intrans tenetur redire exactus. tamen ex dictis Rich. et patet confirmatio huius opini: que videt valde periculosa.

Queritur de questio*e* quotidiana. An episcop*o* possit disp*el*are in voto p*re*tinent*i*? R*es*. R*es*. in. ill*o*. di. xxxviii. d*icitur* q*uod* i*n* votis maiorib*o*: c*uius* modi sunt voti p*re*tinent*i* re religi*o*is: t*er* crucis: solus p*apa* disp*el*are pot*est*: t*er* l*et* p*re*p*ar*e*o* in t*er* deleg*o*. d*icatur* e*p*apa** disp*el*are pos*se* circa votu*m* simpler*o*. ad hoc c*onvenie*t q*uod* de v*otu*m** vo*m*. P*an*or*o*. t*er* ibi d*icitur* q*uod* ex casu*s*. d*c*. e*p*apa** n*on* pot*et* dis*p*en*sare*, immo talis casu*s* i*n* ita ard*uo* t*er* dubius q*uod* multi dicant et*ia*z pap*am* n*on* pos*se*. Et tri*s* f*u*e*nt* q*uod* id*u* x*erit* pap*am* ad disp*el*andi*s* circa ill*o* m*isericordi*e

Impedimentum V. **Fo. CXXVII.**

Impedimentū.v. Fo.CXXVII.

F. CXXVII.

Primo fuit perturbatio mentis; quia votum emi-
lit; nō inspirata; h̄ in fraudē spōsi. Sedo pp mai-
piculū enītādū; q̄ mulier videbat incōtinēs. Ter-
cio quia erat iuuens & suspecta. Et sic papa acce-
pit a non idoneo debito re quod spotuit. hodie tū
pertraugantē Sixti que incipit. Et si dominica
gregis est excoūcione late sententie cōtra dispēsan-
tes in voto castitatis; vel religionis. Et iō ampli
de istis nō est disp̄undū. +

Dqua autem quis vellet non habere eam ipsa potest dispensare. Dicendum quod sic nam finitima est in summa. Blindus est vobis castitate. Aliud est vobis non contraferre matrimonium. quia secundus. scilicet vobis non contrabere fomicando non frangere votum. Primus vero si quia vobis dico vobis: vobis quod implicatur in alio. Item si quis vobis erit castitate ad tempore: episcopos dispensare posset. secus de voto perpetue castitatis. et sic intellige predicta.

Pone aliquis pmisit castitate respectu certe religionis; sed nō vovit omnia substantialia regule nunq̄d matrimonii postea cōtractū teneat. **M.** d. an. m. c. rufus. qui cle. vel vo. vt refert Panor. ibi. post multa cōcludit. q̄ aut vovit oīa substantialia religionis; sed non respectu certe religionis; et tunc votum dicit simplex. unde nō dirimut matrimonii post contractū per. c. vnicuz. de voto. li. vi. Aut vovit omnia substantialia respectu certe religionis; Ita q̄ efficaciter est obligatus religiōi. et tunc est certum q̄ matrimoniuī non tenet; vt in dicto. c. vnicco. Aut vovit tm̄ castitate respectu certe religionis; et tunc dicit q̄ votum est solennizatū et non tenebit matrimonii sequens; licet iste nō sit vere et stricte religiosus; vt quia nō obligauit se ad

paupertatem et obedientiam. et hoc p. d. c. vnicum.
Sed pano. dicit se semper tenuisse oppositum: q
illud. c. vnicum requirit ad solenitate voti: q pfes
sio fiat alicui de religionibus approbatis. Et sic q
quis profiteatur religionē approbatum. Ita ut ve
re sit religiosus illius religionis. Et hoc videt vel
le litera illius. c. vnic. bcc Pano. Et si obiectatur
de capitulo si. qui cle. vel vo. s. de illa muliere q se
cit votum castitatis in manu cuiusdā mōachi. hoc
addicto: q remaneret in domo sua cum omni sub
stantia sua: z nō intravit aliquod monasterū mo
nialium: nec viroꝝ. Et tñ dicitur ibi q tale votuz
era solenne: z dirimbat matrimoniu postea con
tractum per talem mulierē. Potest responderi ex
dictis pano. ibi. q. pmissio alicuius de substantia
libus regule vñacum suscep̄tōe habitus religiōis
induc̄t plenam pfessionem: z obligat quo ad oia
substantia: put fecit ista mulier: que ut dictum
est fecit votum continentie: z pfessione fecit i ma
nibus cuiusdā fratris sancti Aug. qui habuit mā
datum ad hoc a superiori. Al's nō potuisse istam
mulierē incorporare religioni. vt in. c. podrectum.
de regula. z ex ter. iuncta glo. infert Pano. q se
mina potest. pfiteri religionē masculorū in manibz
eomin' z erit vere religiosa: z non intret monaste
rium monialium: sed moratur in domo olim sua. et
in quanti glo. ponderat suscep̄tōe habitus pro
fessor. Idem dic sine suscep̄tōe habitus dñmodo

Simplius rotinum. et tunc ad rotundum ista pars
ficerit professionem expressam. ut in d.c. porrecta
Sed ponderatur susceptio habitus ad inducen-
dam professionem tacita: ut in d.c. vynico. Quod
autem dicitur: cum omnis substantia sua remane-
at et c. **Glo.** exponit. i. cum visu fructu sue substancie
tertia olim ante monachatum. ut de visu fructu illarum
rerum victimarum vestitus habebet in vita sua: et quod
quid supererit deberet esse monasterij. et sic ista mu-
lier habebat administracionem: nec hoc est contra
substantiam monachatus: cum possit esse sine pro-
prio et in obedientia superioris. Hec panorum. et idem
Panorum innuit: quod licet ista mulier expresse tunc vo-
lent castitatem tacite voulit votum paupera-
tis et obedientie.
An autem pactum quod fecit ista mulier: ut ha-
beret bona sua in administracionem sit licitum. d.
An. dicit quod non: quia videtur libi ex debito illa
administracionem appropiare et sic esset proprietate.
Sed Panorum. ubi supra sustinendo predicta di-
cit. quod hoc potest procedere: non ex iure acquisito
lli monache: sed ex pollicitatione obligante abba-
tem. Et dicit quod hoc dictum est satis coloratum. de
pac materia vide pulera s. Abbas.

Quid respondendum cum persona que fecit volum simplex querit an possit matrimonium contraeptum? **R**espon. **f**in **I**llo. debet responderi; q[uod] non si ultra querat dicens: quid si contraxero: num quid tenebuit matrimonium: non deber respondere. **A**ls peccat: quia dat occasionem peccandi mortaliter **f**in **I**llo. Credo tamen q[uod] dicens: tibi non ligotrahere: si cotrabas: h[ab]it matrimonium teneat: tibi peccabis mortaliter cotrabendo peccat saltem mortaliter.

Dspedimentum.v.

De cognatione carnali primo sciendus
¶ triplex est cognatio. s. carnalis: q̄ dicit
onsanguinitas. Spurialis: que dicit compaterni-
as. et legalis que dicit adoptio.

Quid est consanguinitas. R. f. est virum personarum ab eodem stipite descendentiū: carnali propagine contractu. Stipitem dico illam personam a qua aliqui duxerunt originem. unde et consanguinei dicuntur quali de uno sanguine procedentes. unde spuri etiam consanguineos habere dicuntur. Consanguinitas autem habet tres lineas. scilicet pedit tripli ordine. Prima linea dicitur ascendentiū: ut pater: avus: et ha- simodi. Secunda descendantium. ut filius: ne- os. Tertia collateralium: ut fratres et fratribus filii. qui et patruelis dicuntur. et hec eadem intellige in feminis: ut in matre et aia: in filia et nepte: et duas sorores: aut filii eorum qui dicuntur consobri: et quasi cōsororini.

Quid autem sit linea consanguinitatis? Dic fin
Hostiuen. q̄ est ordinatio personarū con-
sanguinitate coiunctarū ab eodem stipite descen-
dientium diuersos gradus continens; et eos a stipi-
e fini numeros distinguens.

**Quid est gradus? R. f. m. Ioh. an. e quodam beatitudine
estimatis personarum: qua cognoscitur dignitas auctoritatis vel**

Impedimentū.v.

cognitionis distantia: due psonae inter se differunt.
et dicunt gradus ad similitudinem graduum scalae
rum vel locorum pculiu[m]: qui ita gradimur de primo
in primu[m].

Qualiter cōputantur gradus? Rū. fm Dir. li.
§. fm leges ⁊ fm canones: in linea ascendentī ⁊ de-
scendentē: eodē modo cōputant̄ fm hanc regulam
q; quelibet psona addita psonae facit gradū. xxv.
q. v. ad sedem. **S**ic. Pone aliquem, p. truncō: qui
non computatur. vt pote Joachim: tunc cōpu-
ta ascendendo. pater ⁊ mater joachim sunt in pri-
mo gradu. Anna ⁊ auia in secundo. Proauia et
proauia in tertio. Abauia ⁊ abauia in quarto. In
descendentē vo līc coputant̄. filius ⁊ filia joachim
sunt in primo gradu. tē. vel a stipite descendentes
pter ipm stipitem: quotus est numerus cōi pare-
te detracte: tottus est gradus. Stipes autem: fm
panor. in. c. f. extra. e. denuo: quia filius est ex san-
guine parris. vnde non sit delēctus per duos gra-
dus: sed tñ per vnum. Et fm Monal. cū vñ scire
de consanguinitate aliquoz quantū inter se dif-
ferant: recurre ad cōmuni personā a qua trarant
originem. vt Petrus generauit. S. ⁊ T. qui fue-
runt fratres. Ecce primus gradus. Si vñ nō po-
teris scire quis fuerit pater eorum: dicas sic. S. et
T. fuerunt fratres. Hoc ido dico: quia fratres s̄g
sunt ponendi in primo gradu: vñ frater ⁊ soror: vñ
duo sorores: ⁊ tunc procede. S. ⁊ T. fuerunt fra-
tres: qui faciunt primū gradū. S. genuit. A. Ecce
secundus gradus. A. genuit. B. Ecce tertius. et
sic de alijs. Idem est dicendum de alio fratre. In
transversaliter vero linea alter cōputantur fm leges
aliter fm canones. fm leges cōputantur fm hac
regulam: q; persone numerant̄ hinc inde a cōmu-
ni parente vel stipite descendentes: p̄ter ipm sti-
pitē. Quotus est numerus cōmuni parente de-
tracto: tottus est gradus. vnde si vna persona di-
stat a cōmuni parente per quatuor personas: alia
per tres: cōputato cōmuni parente: sunt octo. De
trahit stipitem remanent septem. Sic ergo attinet
inter se gradu septimo. Et hoc obtinet: līue equa-
liter diffent: sine inequaliter. Ideo fm leges frater
⁊ soror sunt in secundo gradu. filii duo: fratrū
in quarto: t; sic d. alijs. Ratio diversitatis est: qua-
re transuersales duplicantur fm leges: quia here-
ditates nequeunt deservi: nisi de vna persona ad
alteram. Accirco curauit secularis imperator: sin-
gulis personis: singulos p̄ficer gradus. Sed q; a
nuptie sine diabūs personis nō possunt fieri. Id
sacri canones duas personas in uno gradu costi-
tuerunt. d. c. ad sedem. Qualiter autem fiat cōpu-
tatio fm canones. Rū. fm Dir. q; in transuersa-
libus lineis: si due persone inueniuntur equaliter
descendentes a cōmuni stipite:otto gradu attinet
inter se. Et sic non distant gradū: sed sunt in eodē
gradū. xxv. q. v. parentele. ergo filii in eodē gra-
du attinet sibi: ⁊ filii duo: fratrū ⁊ bmōi: q; eq̄li-
ter descendunt. Si vñ inequaliter deservit: quo-
to gradu removit: illorum distat a stipite cōmuni
otto gradu attinet sibi: ⁊ sic removit: oddit gra-
dum. vnde nō sunt in eodē gradu: sed distat gra-

du fin regulam approbatam, s. quanto gradu remoto distat a stipite: rotto differt et a quolibet descendenti ab eodem per aliam linea. d. c. si. Huius autem ratio est: quia ratio consanguinitatis inter aliquos in linea transuersali: ortum habet ab illa que est ad stipitem. vnde pbs dicit. Omnis cognata amictia dependere videtur ex paterna. Et ideo in linea transuersali: unus non potest esse propinquio: aliij est stipiti. Itē predicta regula fin decreto. habet intelligi solum usq; ad lineam equalitatis: quia post illam: quellibet descendenti persona rum: dicit gradus. vnde p. nepos alicuius: sicut tertio gradu distat ab eo: ita ab omnibus descendentiis ab eodem: usq; ad tertium gradus: sed plus distat ab illis qui transcendunt tertium gradum. Asten. iii lib. viii. t. xvij. limitat dicta regulam per cqd dilectio. de consan. qz gradus consanguinitatis computari debeat a remoto: tamē si consuetudo esset alicubi computari a propinquo: standum est consuetudini propter scandalum exitandum.

Queritur: vñq; ad quem gradum matrimonii
contrabi. p. libeatur: R̄. Dir. vbi s. fm legē mo-
saicam. xiiij. persone. p. libentur tñi in lege diuina
quarum aliq; sibi in secundo gradu attinet. vñ
v. Mata soror neptis mater tera fratris et vro. Et
patrui cōiunct: mater priuigna non erca. Vrōnq;
soror: priuigni nata vtriusq;. Atq; soror patris: cō-
iungi lege vetantur. Liqueat igitur q; secund⁹ gra-
dus est in nepte et in matertera, et in sorore patris
que amita dicitur. Et cum illis papa nō posset di-
spensare. intellige sine magna causa. vt. s. c. papa.
Et qđ dicitur q; prohibetur de vro: fratris. In-
telligas si problem habuit. Al's fm legem mosaicæ
duci debet ad semē eidem mortuo suscitandū. vt
extra de diuor. c. si. Idem Mo. et Ber. extra dere
st. spo. literas. Post vñ fuit facta p. libitio vñq; ad
septimū gradū. d. c. ad sedem. Sed hodie p. libi-
tio coniugalis quartum gradum consanguinita-
tis et affinitatis decetero non excedit. extra e. non
debet.

Quid de ascendentibus et descendenterib; vide tur q; in infinitum extendatur. ita q; fin quod si adam viueret hodie non posset aliquam ducere fin Ilo. et Jo. an. Idem panor. in d.c. nō d^z Et putat opinionē p̄dictam verissimā: cum text⁹ iuris civilis indistincte, prohibeat matrimonium in ascendentes et descendentes. ut in l. nuptie. ff. de ritu nup. Et hoc in infinitū. Et cum ius ciuale nō reperiatur expresse correctum: t; sit fundatū super honestate maxima: nō debemus propter generalem dispositiōem canonum dicere cōtrariū: hec t; questio propter breuem homī vitam raro practicatur. Sed Hof. et Dir. tenet indistincte: q; hodie tam in ascendentibus q; in descendenterib; collateralibus quartum gradū non excedit prohibitio q; tam ad matrimonium contrahēndū. d.c. non debet. quod loquitur generaliter et indistincte. Et sic videtur q; ius ciuale sit correctum expresse per dictum. c.

Sed queritur: an hodie in quinto gradu et super

Impedit

*et confinguntur, non
potius ad usum mentis, ut ad decimam
cognitionem. Et ad decimam principium, de ho-
lypsa. *Dicitur*: *Hoc est obstat quod dicitur*,
falsa credere in omni cognitione gradu non est;
etas credere potius ultra quartum. *d. i.*
*Nihil dicimus et gradus impedi-
mentum. Sed bene est gradus induci-
torum.**

*Etiam invenimus in
fim. Ego. 10. q. n. q. q. incertis o-
bnox. pedit et natura contus. h. pen-
itentia. que statuit certos grad-
um in eis incertorum. contum. S.
hio matremq. non et natura man-
et constitutio. pedit ecclie. xxy. q.
gatu.*

*Quid si aliquis conseruari solet
velim scđo. fm. lhipos. Rñ. fm. Dur. x
monstrat. et tales attinent sibi un qntz
distant qntz.*

*Sed nunquid in quato et puto pollu-
tum, deo q[uod] non terra et q[uod] dilectio-
ne canit[ur] q[uod] non fecit me in nomine de[us] p[ro]p-
terea debet decessare a scriptura, quia can-
do potest esse de sedo: tertio: qui illuc
iniquitate approbarat etra et c. s. R. au-
tope: germani filii scripti faciunt vnu-
tem gradum. xxiij. q[uod] s. hac auctoritate
de sua supradicta sententia contraria
est.*

Ospedimenti

De cognitione ipsius, que
copartem. Vbi sciendū
est puent hoc, q̄ ijs confer la
polme seu confirmationis vel suscipi
tione tale sacrum conferuntur.

*Post quas ploras corabor cognati
Ridens in flumine de m' q' cognati
tusq' tuis sponsp' i' paternitas copare
fratrem, Tunc contrahit inter regem
regeneratum. Sic ut in generacione can-
sum p' patre natus facit s' ipsi admis-
serit et p' am' glori' de' representatio-
nem su' estat' scit' m'q' respresentant' -
de'. Et ita inter regeneratum q' d'nt' la-
tur paternitas sponsp'. Similiter inter
m'q' Si in sacra misericordia est ten-
et aut alter n'q', quia omnia sacra
patronos spectrualium q' p'facer-
tum' baptizant' e'f' fundame-*

*Compternitas contrabū inter reges
sunt, sāc̄ fī mūndrās & q̄
sūlō parēs vel cōmātēs pentū car-
pētūt. Et q̄q̄ transfeit ad vīnu con-
suētūt. Aliq̄ nō. Si enī alter coniugā-
tūt om̄nūt et mīmōntūt sūlōt filiū
sunt, sūlōt tēt in p̄fārmātōne, alio
sūlōt sūlōt pārentāt carnalē.*

Impedimentū.vi. Fo. CXXVIII.

sit consanguinitas. Rū. fm Hoffre. et Mo. & sic. q̄tū ad ius succeedendi. vñq; ad decimū gradū legalem. d.c. ad sedē circa principiū. de hoc dictū est supra Hereditas. Non obstat qđ dicit in. d.c. ad sedē in fi. q; ultra septimū gradū nō est sanguinitas. et hodie pōt dici ultra quartū. d.c. non debet. Rādit Dir. q; non est gradus impediens matrimonium. Sed bene est gradus inducens successionem.

¶ An aut̄ cōmittat incestus in q̄nto gradu. Rū. fm Hoff. llo. q; nō. q; incestus cōmittatur. hoc nō pcedit ex natura coitus. s; potius ex ecclesi cōstitutione. que statuit certos gradiss et consti tuit in eis esse incestuosum coitum. Sic et prohibitiō matrimonij non ex natura matrimonij. sed ex constitutione pcedit ecclesi. xxxv. questio. s. cū igitur.

¶ Quid si aliq; contraxit in q̄nto et q̄rto gradu. velin scđo. fm stipites. Rū. fm Dir. valet matrimonij. q; tales attinent sibi in q̄nto gradu sine distantiā q̄nto.

¶ Sed nunquid in q̄nto et p̄mo possit contrabi. Hosti. dicit q; nō extra eo. qđ dilectio. vbi sibi bene cauit ita q; nō fecit mentionē de p̄mo gradu. q; immediate descendit a stipite. quia cum eo nullo modo pōt esse. h; de scđo et tercio. q; illud concedit fm regulā approbatā. extra e.c.f. Ratio est. quia sp̄ses et germani filii stipitis faciunt unum et cun dem gradum. xxv. q. iij. s. hac auctoritate. Sed Dir. vbi supra exp̄esse tenet contrariorum. Idem Hoffre.

Impedimentum. vi.

De cognatione sp̄uali: que cōmuniū est cōpateritas. Obi sciendū q; cognatio sp̄uali puenit ex hoc. q; q̄s confert sacramentū baptismi seu confirmationis vel suscipit. sive tenet illum: cui tale sacrum confertur.

¶ Inter quas psonas cōtrahit̄ cognatio sp̄uali. Rādeo fm. Rū. in. iij. di. xlj. q; cognationis spirali tres sunt sp̄es. s. paternitas. cōpateritas. et fraternitas. Prima contrahit̄ inter regenerantē et regeneratum. Et sicut in generatione carnali duo sunt. s. pater et mater. sic in sp̄uali. administrans sacramentū est pater. q; psonā dei representat: tenentes autē sunt sicut mater. q; representant psonā ecclie. Et ita inter regenerantē et dante sacrum ptra bit paternitas sp̄uali. Similē inter euz et ipm tenente. Si tñ sacrum ministrans vel tenens baptati sunt. aliter nō. quia omnium sacramentorum et cognationū spiritualium que p sacramenta contrabuntur baptismus est fundamentum. sed de hoc. j.

¶ Compateritas contrahit̄ inter regenerantē et generantē. tñ enim sacrum ministrans q; tenentes efficiunt cōpatres vel cōmatres genti carnali illi⁹ q; regenerat̄. Et qñq; transit ad vñ coniugū alio mediante. aliqui nō. Si enim alter coniugū inter q; cōsummatiū est m̄rimoniū suscepit filium alicui⁹ de sacro fonte vel tenet in confirmatione. alter cōiunctus compater parentū carnalium regenerati. ex

eo. martinus.

¶ Ifraternitas vō contrahit̄ inter regeneratum et carnales filios regeneratis. Et hoc sive bim̄i filii sunt aut̄ p̄paternitas. sive post. ex eo. tria. sive dicti filii sunt legitimi. sive illegitimi. Secus si adoptiū fm Inno. In bas psonas p̄hibet m̄rimoniū. Inter alios nō p̄hibet. quia istud est edictū p̄hibitorū. et oēs qui nō excludunt: admittuntur. Et hec cognatio impedit et dirimit matrimonij post p̄tracti. Et idē de sacro confirmationis. ex eo. nedium. lib. vij. vnde v. Durimitur frater. compa ter. atq; pater. In alijs autem sacris nulla sp̄ualis cognatio contrahitur. extra eo. quis. li. vi. Per cathecumēnum vō contrahitur spiritualis cognatio. que tñ impedit matrimonij contrahendum. sed nō dirimit contractū. extra eo. per cathecumēnum. li. vi.

¶ Quid si plures sunt suscipientes. p̄hibetur ne fiat. de conse. di. iiiij. nō plures. Et similiter in confirmatione. vt in. d.c. nō plures. Si tamē fiat: cuz omnib; p̄trahit̄ cognatio sp̄ualis. Sed tamen isti suscipientes bene possunt p̄trahere inter se. vt po nit Inno. et Hosti.

¶ An aut̄ ep̄s possit dispensare vt plures possint leuare de sacro fonte. Blo. in. d.c. quis. facit q; sic que dicit. q; ep̄i dispensant p̄tra ius. vbi nō est eis p̄hibuit. vt in. c. atq; cleric. de iudi. Cum igit nō reperiat p̄hibituz. videt q; possit. hec Ge. in. d.c. quis. de hoc vide s. Ep̄s. Si tñ sunt plures. sine licentia peccant. Sed Jo. an. et Archi. putant q; vbi cōsuetudo nō resilit. et fortius si assilit. q; illa sit leuis culpa.

¶ Quid si quis baptizat seu tenet ad baptismum p̄rārum filiū. Rū. licet doc. in hoc sint varij. vide tamē sic dicendū. q; si vir vel mulier hoc fecit in necessitate seu p̄ ignorantia. aut p̄ errore. tunc potest exigere et reddere debitū. Si scienter. h; ex quadam simplicitate ignorando ius in talib; tunc etiā exigere potest. vt videat tenere Ber. in. c. si vir. eo. ti. Si autē hoc fecit in fraudē et ex industria. s. insidiando matrimonio. vt si posset uxori p̄mū debito coniugij. tunc incurrit duo mala. Primo q; nō potest exigere. Secundo q; si superuerit. mortua uxori: sine spe coniugij remanere debet et de hoc est tex. in. c. de eo. xxx. q. i. ibi hac causa. vt discedū fieret coniugij. et ibi grauis p̄nia iniurator et iniungatur. Si autē vterq; fraudulentus fuerit fm llo. neuter debet debitū exigere. nec neuter subtrahere. quasi dicat non debet quis eoꝝ exigere. Si tamen exigit. tenet alter reddere debitū. Et hoc est mirabile dictū: q; ille nō possit exigere sine peccato mortali. et tamē si exigit. alter tenet reddere. dicit tamē Hostien. q; si nō potest cōtinere. de licentia ecclie hoc est ep̄scopi potest petere. cu etiā de licentia eius posset p̄here. de hoc et simulib; vide. j. Impedimentū. viii.

¶ Vtrum sp̄uali cognatio transeat ad nepotes Rū. q; non. quia nō habet gradus. Filia quippe mea sp̄uali. licet nō possit p̄trahere cuz filio meo. potest tamē contrahere cuz filio filij mei. Item pa ter potest contrahere cuz filia spirituali filij. vt notat

Impedimentū.vj.

Panoz. extra ed. c. vtrum. quia cognatio spūialis descendit de patre in filium. sed nō alcendit de filio in patrem. de hoc glo. in. c. j. e. ti. li. vi. Item pater spūialis licet potest ducere in uxore carnalem sordem filij sui spūialis. et tertia filia eius. Ut etiā uxori filii spūialis. Et ex predictis patet abrogatio esse; qđ dicit in. c. post suscepit. xxx. q. iij. vsq; ibi quia leges. Dicit enim ibi. q; qui ex cōpatre et cōmatre fuerint nati. mirimonto nō possunt cōiungi. qđ patet ex dictis esse falsum.

Dicitur vero et vir simul lenare possint puerū de sacro fonte. **M**u. asten. li. viii. ii. xviii. dicit. Int patrē et matrē spūalem nulla cognatio spūalis contrahitur. tideo uterque cōiunct puerū simul tenere non impedit de necessitate. **H**ec quādāz honestate. **Q**uando vero uterque cōiunct simul tenet duplex cognitio spūalis contrahit in utroque. vna directa per factū suum. altera indirecta per factū alterius. **N**ec est hoc inconveniens. sicut nec gyna mulier aliqui cōsanguinea simul et affinis inueniat.

Potrum aliquis successione possit babere in vtro
res duas cōmatres. Rūsio patet ex dīce supra. q.
si p̄ma tua vro: tenuit filiū alteri? anteq; tu misce-
reris ei. poteris habere illam alterā. Si vro tenuit
postq; a te fuit cognita. nō poteris secundā habe-
re. Et q̄ cōpater eius factus es. Si autē alia mu-
lier tenuit filiū vroxis tue; quē de alio viro habuit
Illa mulier est cōmater vroxis tue. h̄ tua nō. Siue
illa tenuerit anteq; inter vos esset carnalis copula
sive post. Ideo potest illam habere. Et similiter si
filius tuus; quē de alia genuisti. si ab aliquo suscipi-
atur; tunc suscipiens est compater tuus: non autē
vroxis tue. vnde si casus tue mortis euenerit. susci-
piens posset cōraborare cū illa que fuerat tua vro.
Ratio autē p̄dictorū fin. Rī. vbi supra est. quia et
si q̄tum ad contrahendū compaternitatē. coniu-
ges inter quos cōsummatū est matrimonii com-
municent sibi suās actiones. nō tamē suās passio-
nes. quia hoc induceret numiū onus et pieculum
matrimonio. Et dicit quis cōmunicare actiones
suas. qū ille tenet aliquā psonā. et banc cōmunicat
alteri cōiungum carnaliter cognito. Pati vro dicit;
qñ eius filius ab alio tenet. vnde tenet filiū vro:
mee quē habuit ex alio viro. et cōpater vroxis mee
et nō meus. Idem econuerso. vnde v. Que mīhi:
vel cuius mea natūrā fonte leuauit. Hec mea cōma-
ter fieri mea nō valet vro. Si qua mee natūrā: non
ex me fonte leuauit. Hanc post fata mee nō inde
vetabō h̄c. Ambos cōpatres facit actio: passio
nūc.

¶ Quero; an huic simodi cognatio spiritualis contrahatur cum concubina. Pone exemplum. habens concubinam levavit puer de sacro fonte. nunquid concubina sua efficiatur comater parentibus baptizati. sicut dicimus in uxore. R. Pano. in c. marinus extra eod. de mente Archi. et Jo. an. cocludit quod non. Et dicit quod hec est communis opinio. ne ista cognatio spiritualis; ad illicium cotulum extendatur.

Verum autem ista cognitio extendatur ad filium illegitimum ipsius levantis seu baptizantis. **D**octo. di-

cant q̄ sic. vt refert Panor. vbi s. Et videt tex. in
c. fi. extra eo.

Vtrum ille qui baptizauit aliquam posito q̄ sit laicus vel in minorib⁹ ordinib⁹ possit contrabere cum illa. **R**u. non quia est eius filia spūialis extra eo. nedum. li. vi. Similiter nec ille quē p̄sbyter baptizauit. potest ducere filiam carnalem ipsius presbiteri. extra eo. c. fi. nec filius p̄sbyteri potest illam ducere: quā presbiter ille baptizauit. Et idē de crismante seu confirmante dicendum per predicta.

Sed queris de q. notabilis & quotidiana. Pone ut
in p̄dicto casu. laicus aliquē baptizauit in necessi-
tate vel mulier sine aliqua solennitate. Postmodū
p̄dicti putantes talēm nō esse baptizatum iterato
faciunt eum rebaptizari. Eadē quæstio fieri posset
de exposito qui bis baptizatur; aut ignorant; aut
scienter. an in ista scđa rebaptizatione contrahat
huiusmodi cognatio spiritualis. Respon. Sol.
huius questionis dependet ex alia questione. vi-
delicet an huiusmodi sedo baptizati vel confirmati
de nouo accipient characterē. Et si sic. tunc de no-
vo contraheret cognatio spiritualis. Al's securus. Ma-
tan. vt recitat glo. in. S. qđ vō. lxvij. dī. dicit. q
si milies quis ordinetur p̄sbyter. tot p̄sbyterales
ordines recipit. Idez dicit de baptismō. Alterē enī
quomodo fieret iniuria sacramēto. vt de cōse. dī.
iii. ostendit. vel quomodo diceret quis bis bapti-
zari. vt de cōse. dī. iij. qui bis. 7. c. eos. Itē cum de-
catur. accedit verbū ad elementū & fit sacramētu
i. q. i. detrahe. ergo quotiens dicuntur verba illa. et
apponitur elementū; fit nouuz sacramētu. Sed
glo. ibi tenet contrarū: dicens. q̄ ibi non iteratur
nisi vñctio exterior. Et hanc opinionem dicit glo.
ibi esse veroī. Glo. tamē ē c. iij. de apost. vide
tur tenere opinionem Tan. Dan. tamen ibi dicit
Hoff. tenere. q̄ ex iteratione nō imprimit nouus
character. nec in veritate obfuscatur p̄num sacra-
mentum seu character iam impressus. H̄ obfusca-
tio. seu iniuria fit quo ad animū facientis. quia s̄t
tum in se fuit intulit iniuriam sacramēto. Et re-
nendo ista opinionē q̄ videb̄. verior. nulla cogni-
tio soñalis contraheret. al's securus. +

¶ An autē lauantes crīsmā post confirmationē contrahit cognitionē spūalem. Rūdeo nō. Et quo nō interfuerūt in actu confirmationis et confirmatus nō est lenatus p̄ ipsos.

Vtrum filii dux^r compatri possint matrimonialiter copulari. Respondeo sic. Siue sint geniti ante compaternitatem; siue postea; excepta soluz illa persona per quam compaternitas est contracta, que inuncta potest copulari alicui filior^r sui patris spiritualis. xx. q. iij. super his. et extra eo. c. i. nisi consuetudo ecclesie que scandalum generaret aliter se habet. vt. d. c. j. De hoc dictum est supra. Impedimentum. i. Et nota fini Ii. vbi supra. qd non solum est attendenda consuetudine ecclesie. prie. hanc metropolitane vel alia et circumpositarii. Idem tenet glo. in. c. sup eo. extra eo.

¶ Quid si quis post sponsalia de futuro iurata.
senet ad baptismum filius sponse. An dissoluantur

Magi Gorichu tenet q^o baptismu^m 2° facie enim celebrato fuit rotzarta spūtis cognit
spediu^m matinol. q^o omnia indicat h^m ea q^o reg faciem pugnat. 2 h^m q^o post leges suar^m et sua
int^m terebrant. q^o ad modum apparuit i^m celebrazor m^m pugnare. Cuiusq^o talib^m rotzartio rogo^m spi-
ritualib^m sp^m dicitur matinol et diximus rotzartio duxit origine ex effusione humana. v^m
q^o legislatori^m ritu^m runciat ibi. Iamq^o predictum II. Tali est tū q^o actio^m papali videtur
posse matrimonialis p^m uincit. q^o It^m Doctor fr^m n^m q^o lxxvij. ar. x. q^o pp. i^m oib^m q^o
ad dispensationes secundu^m confessio^m utimur q^o plenariau^m p^m p^m fr^m quid p^m in dñi conve-
tione a dispensacione. s^m et^m absolu^m cl^m cap^m 2° q^o tali predictis. sursum q^o mea
stitu^m quatinus v^m q^o p^m p^m fulmi potius fit p^m p^m poss^m d^m obligau^m a v^m ista tal^m
stitu^m. q^o illes famili^m q^o faciem q^o ad v^m p^m p^m d^m p^m oib^m baptismo

Impedimentū.vi. Fo. CXXIX.

sponsalia. Rū. fm. Hosti. q. sic. Sicut et propter affinitatem subsecuta. Idē dī.

Querit de q. notabili. Maritus post cognitionem carnalem viroris leuauit puerū de sacrofonte Ita q. vro: est effecta mater spūialis ipsius. Deinde moritur maritus. et illa transit ad secundā vota. Et ex secundō marito habet filia. An illa possit contrahere cum illo puerō. Rū. Be. in. c. medium. eo. t. li. vi. refert. d. An. temuisse bonorum cū de facto ista questio ibi accidisset; q. sic. quia ista prohibito est exorbitans. et non reperi exp̄ssum. h. solum prohibito reperitur in coniuge leuat. in quantum vellet contrahere cū patre leuat. vel parente. vnde nō debet addi iste casus fin eum. licet sit eadē rō. quia sufficit q. non reperiatur exp̄ssum. nec reperi iste calus exp̄ssus p. scribentes. nec p. sumistas. Sed Be. dicit se tunc tenuisse oppositum. quia statis est in ure exp̄ssum. saltē sub regula generali. videlicet q. filii duorum compatriū. per quos alterū deventis est ad compaternitatē nō possunt contrahere. vt extra eo. c. i. Sed negari non potest; quia illa fuerit filia carnalis matris spiritualis illius. et quo erat mater spūialis mediante marito. Et sufficiat q. casus reperiatur in genere. licet nō reperiatur in specie. hec Be. Iste calus nō est totaliter certus. Et video ante factū posset teneri opinio Be. h. post factū opinio. d. An. Et hoc p. regula Ho. posita supra Impedimentū. i.

Querit de alia. q. quotidiana. Nunqđ p. procuratōrē possit contrahi cōpaternitas. Mar. doct. Jo. an. vi. refert Panormi. in. c. venies. extra eo. disputādo tenuit q. sic. quia realiter quilibet act⁹ potest explicari per procuratōrem nisi exp̄ssus sit prohibitus a iure. vt. l. i. f. v. l. us. ff. de pecu. et in regula potest quis. de reg. iur. in. vi. Sed nullib⁹ hoc specialiter prohibetur. ergo tē. Jo. an. in dicta regula potest quis. in mercu dicit q. nō. Et fundamen tum sui principale est sup. c. de his. t. c. ad lumenā. x. q. vbi videt requiri actus corporalis. Idem tenet Archi. in. c. i. co. ti. li. vi. Panor. aut in dicto capitolo veniens. dicit q. d. p. ceptor. suis. d. Lar. tenuit opinionē Mar. Et ad iura allegata in contrarium. Rūdit q. loquunt̄ qn̄ quis p. se vult contrahere istam cognitionē spūalem. Quo casu nō sufficit sola p. sentia; nisi sustenter puerō seu in tantum tempore sacramēti. Et p. cludit Panor. q. ante factū seruanda est opinio Jo. an. vt nō admittatur quis p. procuratōrem. sed post factū placet sibi op̄tio contraria. Bal. autem in. l. post mortem. ff. de adop. tenet opinionē Jo. an. Idem Bar. in. l. galas. f. solitari. deli. t. po. Et dat rationē quare huiusmodi compaternitas nō possit contrahi p. procuratōrem. quā vide supra Adoptio. q. est singularis. Et faciat ad multa.

Sed p. supposito. q. nō possit contrahi per procuratōrem. nūnqđ saltē contrahat̄ cum ipso procuratōre. Panor. vbi supra refert Jo. an. in dicta regula tenuisse q. sic. quia re ipsa. ipse. procuratōrem interuenit et licet nō intenderet se obligare. tamen. mulier tunc extra id qd agitur nūc obligatio. vt in lis qui. ff. cōmo. Contrariaz. opinionem tenuit

Federi. consilio. xv. Et istam opinionē putat Panor. veriore. quia ubi nō est cōsensus alterius. nō nascitur obligatio. vt in. l. in omnib⁹. t. in. l. cōsen- su. ff. de ac. t. ob. Itē ibi deficit animus t. intentio. que in huicmodi sacramētis requirunt. vt in. c. ii. extra eo. Nec ob. iura allegata p. Jo. an. vt notat Be. in dicto capitulo nēdū. quia dicta iura bene pbant. q. sepe aliquid inducitur extra id qd intendit. Sed illa loquunt̄ quando habebat animum obligandi se. t. sic nō deficit animus. licet error fuerit in materia. Hic autē defuit anim⁹ t. intentio que requirunt in huicmodi sacramētis. vt dictū est. Ex quo potest inferri q. si aliquis tenet filium alterius. quē credebat esse filium eius cum quo intendebat contrahere. q. non contrahitur compaternitas illius; cum sit fili⁹ alterius. Et ita tenet Anch.

Mun qđ autē vniuersitas possit contrahere ista compaternitatē. nā sepe ciuitates cōstituunt sindicos ad hos act⁹. Panor. vbi supra refert fede. in dicto cōsilio. xv. cōsuluisse q. nō. Nam nemo q. nō est baptizat⁹ potest alium tenere in baptismō. vt nota. in. c. baptisimā. de cōse. dis. iii. Sed vniuersitas nō habet animā. ergo nō est capax huius cognitionis spūalis. p. hoc capituluz romana. f. vniuersitatē. t. c. si sententia. de sen. ex. lib. vi. Sed Panor. credit posse attentari. vt ipsi constituentes sindicū. efficiant compatres. quia dispositio cōcepta in vniuersitate refoluit. vt cōcernat singulos de vniuersitate; si actus nō cadit in vniuersitate. vt res nō caret effectu. Iste est textus notabilis qui facit ad multa in dicto capitulo si sententia. t. c. nouerit. t. c. grauem. de sen. ex. vbi excommunicant singuli statuentes contra libertatem ecclesiasticā. licet statuant nomine vniuersitatis. Opino tamen fēderi. videtur verior per p. dicta.

Quero an contrahatur compaternitas si leuans nō respondet. Archi. dicit q. sic. vt probat textus in dicto capitulo nēdū. qui loquit̄ de suscipiente. vnde ponderat suscipiente. nō responsione. Ho. cōtra. Et dicit Jo. an. q. p. Ho. facit. vt sicut in baptizante requiri verbum. sic in leuante; qui debet respōdere. de cōse. dis. iii. parvuli. Sed nec debet annuere. h. debet dicere volo. Ita vt sit emissa cautio. Et hoc inferit q. sicut mutus nō potest baptizare. Ita nec puerum tenere. vt dicto capitulo parvuli. Nam respōsio pertinet ad celebritatem sacra menti. de cōse. dis. iii. cu. p. parvulis. Sed Archi. dicit q. Hug. intelligit illud verbum. celebritatē p. solēnitate. non enim omnia que dicunt̄ vel fiunt in celebratione sacramētōrum sunt de ipsis substantiā. Substantia autē baptisimi est aqua t. forma euā gelica. j. q. i. detrahe. Sed Be. vbi supra reducit p. dictas opiniones ad cōcordia dices. q. aut leuans nihil respōdet verbo vel signo. t. tunc p. credit opinio Ho. Aut nō rūder verbo sed signis. t. tunc p. credit opinio Archi. q. autē nūtu vel signis dicitur quis loqui. facit de spon. cum apud. Nulla tamen summis teneat. q. responsio patrines non sit de substantia quo ad cōpaternitatē p. trahendā

Impedimentū.vii.

Similiter nec signa vel nutus. De tactu vero secundum
Dicunt enim quod non efficit patrinus nisi tangat puerum
vel teneat dum baptizatur. vel levando de sacro fonte
vel tenendo ad confirmationem; sicut non rite debeat.

¶ Quid autē si teneat, et non rīdeat cum aliis patrīnus, intendēs p̄ hoc facere, ne cōpater efficiatur ut sic possit eū minori peccato postea cognoscere matrē puerilē eā ducere in vroē. Ista est alia q̄o a p̄cedentib⁹. Dubiū facit, q̄i vt dictu⁹ est in bmoī sc̄ris ad hoc vt inducatur obligatio; requirit anīm⁹ et intentio voluntis se obligare, sicut in baptizante et baptizato. Et hoc videt voluisse Panor. in. c. ii. t̄c eo. Qd̄ vez dicit in tenente vel leuante. Secus tamē dicit in baptizante. Et de hoc videtur casus s̄m eū in. c. ii. t̄c eo. vbi habet de quodā sacerdote q̄ ex debito offici⁹ baptizabat, et nō habebat animū. Hēndi ista cōpaterūtate. Et dicit Panor. in. d. c. ii. q̄ cōtrariū ibi decidit. Ma ex quo fecit en. xpianum; effect⁹ est pater illius sp̄inalis, velit ergo nō sit eius pater est, sicut dicim⁹ in patre carnali. vbi cōsiderat factū et non voluntas. Quid ḡ dicemus ad casum nostrū. Casus videt dubius, tamē sum milte videntē tenere, q̄ talis efficit cōpater. ex quo ipse tener puez vel tangit, et facit ea q̄ agit vere patrīnus, sicut nō intēdat esse patrīnus nec rīdeat.

¶ Quid autem si levans non tangit puerum. hinc interuenit quod est in uoluntate patrum. sicut patrem. Archi-
tenet quod sic per te. in c. quis. eo. ti. li. vi. q. dicit. acce-
serint. et sic non requirit tactus pueri. Ideo Iohannes. an.
Et dicit hoc esse verum: si in linteum tenet puer dum ba-
ptizatur. Ideo Hes. in d. c. quis. Ideo tenet Hieronimus. q.
enam dicit. quod si multi tenent linteum circumquaque et puer
ponit in medio. Et ideo suscipiunt eum in linteo.
hoc sufficiat finem.

Vtrū aut̄ in plurib⁹ actib⁹ sacrālīb⁹ req̄rant̄ diuersi patrini. **R**ū. In cathecisimo. baptismo. & confirmatione. vñus zidē patrinus esse potest si necessitas cogit. H̄ nō est consuetudo romana qđ potius p̄ plures actus singuli suscipiant. de p̄le. dist. iiii. In cathecisimo.

Vtrū religiosis possit fieri patrinus vel cōparter. Rū, p̄hibitū est abbatib⁹ ⁊ monachis puerū de baptismo suscipere, aut baptizare ⁊ hīmōi. xvi. q.i. placuit. de pse. dis. iiii. nō licet. Idē intelligēdū est de omnibus religiosis. Non enim licet religiosis cōmatres facere, ppter familiaritatē que solet inde puenire.

Puenire.
Vtrū ille qui nō est baptizatus possit aliquem suscipere in baptismo. **R**ū. **T**ho. 2 **D**e, et **R**i. te-
nent q̄ nō. q̄ talis nō est membr̄ ecclesie. **E**t ideo
sine de facto: sine necessitate leuat vel tenet: sicut etiā
baptizat nō p̄bit aliqua cognitione spūalem. exq̄
nō est baptizatus. et baptinus est fundamētum
h̄mōi cognitionū spūalium. **Glo.** autē in c. in ba-
ptismate. de p̄le. di. iiiij. dicit. q̄ baptizans p̄bit cō-
paternitatē fēcū suscipiens. **Gul.** autē de **L**and.
in suo sacrāli tenet totū oppositū glo. Dicit enī q̄
baptizando nō cōtrabīs cōpaternitas: suscipiendo
sic. Et rō diversitatē est fm̄ enī. quia q̄ ministrat
iura alterius. s. spūsancti exercet: t̄ parū ponit de
suo. vt in c. aliud. et in c. cū tñi. de cōle. dīl. iiiij. et iij.

d.c.in baptismate. Sed q̄ suscipit multum de suo
ponit. q̄r vice sua hoc facit. Et hanc opinionem vi-
detur tenere glo. in. c. i. xx. q. i. que glo. coiter ap-
probata doc. Et ideo dicit Archi. flo. p glo. illam.
q̄ si baptizatus teneat filium non baptizati seu infi-
delis; q̄ bene p̄trahit cōpaternitatē. Et ideo si in-
dulēs baptizet. outur cōpaternitas inter leuentes
iudeū baptizatū r pentes & etiā filios iudei bapti-
zati r filios leuatis. Et iō si pater infidelis veniat
ad baptisimū. nō pōt p̄trahere cū ea q̄ filius suus in
baptistimo prius tenuit.

¶ An autem non confirmat baptizando vel suscipiendo in baptismō vel tenēdo in confirmationē: pratab hīmōi cognitionē. Rū. q̄ sic si est baptizatus, licet male faciat.

Ospedimentum. viij. de cognatione legali a filiis adoptiorum

de cognitione legali q̄ sit p̄ adoptionem
vbi sciendū q̄ p̄ adoptionē p̄ueniunt
tres sp̄es legalis cogrationis. Prima est ascendē-
tium & descendētū: q̄ attendit inter patrē adoptā-
tem & filiū seu filiaz nepotē vel neptē & bmoi adop-
tatos. Et hec indistincte impedit matrimonii:
q̄m p̄ adoptatōr nō p̄t ūbere cuī filia adoptiuia;
neptē & bmoi. rrx. q. iii. ita diligere. etiā post eman-
cipationē. Insti. de nup. s. ergo. Scda sp̄es ē col-
lateraliū. s. int̄ filiū meū naturalē & adoptiuia. Et
hec impedit m̄rimoniū q̄dū durat adoptio vel s̄t
in eiusdē patris ptate. Ea vō soluta. s. morte p̄is.
vel emancipatione filiū naturalis vel adoptiuia. nō
impedit. et eo. c. vnicō. Si q̄s ḡvult filiū suū natu-
ralem tradere in virū filie adoptiuie; remediuū est:
vt emācipet filiū adoptiuia vel ecōuerso. Ita dic-
ter. in. c. p̄ adoptionē. rrx. q. iii. Tertia sp̄es est q̄s
legalis affinitas int̄ patrē adoptantē & vxore filiū
adoptiuia. Et hec phibitio introductio est rōne re-
uerentie. Sili. int̄ filiū adoptiuia & vxore p̄is ado-
ptantis. Et hec iter omni tpe impedit m̄rimoniū
q̄m p̄ adoptatōr nunq̄ p̄t ūbere cuī illa; que fuit
vrox. filiū adoptiuia. etiā post emancipationē. ff. deri.
nup. l. adoptiuia. Sili. filiū adoptiuia post mortē
patris nō p̄t ūbere cuī vxore patris adoptantis.
vt. d. l. adoptiuia. etiā si ante mortē fuit eman-
cipatus. vt ibi.

Done. Aliq̄ corā vicini⁹ seu honestis viris re-
cipit aliquē in filiū. nunq̄d ex ista adoptōne impe-
diatur m̄rimoniū. Et nunq̄d fili⁹ acqrat iura legi
time adoptati. Rū. panor. in. d.c. vñco. de mere
Ho. dicit q̄ nō. qm̄ non seruata forma; coram ma-
gistrato ipse actus. Debet enī adoptio fieri coram ma-
gistrato tē.

Quero nunqd probatter possit legitime adoptare. Res. panoz. vbi sed de mate Mariam sentit quod sic. Nec ob. insti. de adop. sed. Sed res illud. quod loquitur in castratis et in spadonibus. quod naturaliter generare non potest. vnde sicut non potest habere filios naturales; ita ne adoptiuos. quod ista cognatio legalis est inducta ad instar carnalis. viii imitat naturam inquit pot. binc est quod nisi quod peccat adoptati. xviii. annis i. in ple- minore. Sacerdos verbo de facto generare potest et na-

Impedimentū.viiij. Fo. CXXX.

traliter. vide tñ ad p̄dicta qđ notat Astēn.li.vij
ti.xix.de mēte Ho. qđ ille qđ nō p̄t generare. ppter
defectū nature nō p̄t adoptare. Sec̄ si nō posset
generare. p̄t aliquod accidēs supueniēs. vñ castrat?
i.caſte nat?. i.naturali frigidus nō p̄t adoptare.
Sed spado qđ cū gladio testiculos amulit. p̄t. Qđ
est notandū. z declarat p̄cedentia.

Otrz cognatio legalis trāferat ad nepotē. i. filiū
filij adoptui. Rū. Astēn.vbi s. qđ sic.l. ppter coha-
bitationē. Nec tñ. p̄t hoc hmoi cognatio b3 qđ?
qđ in codē gradu attinet p̄ filio z nepoti.

Otrz adoptio qđ nō trāfit in p̄tē adoptatis
possit. Òbere cū filia naturali legitima p̄is adopta-
tis. Rū. Astēn.vbi s. dicit Ho. tenere. xxx. q. iii.
in principio. qđ adoptio qđ nō est arrogatio. nō impe-
dit m̄rimoniū int̄ filios. Inno. etiaz videt in hoc
sc̄entire. Arrogatio vñ ipedit dū durat. s̄ ea solu-
ta nō impedit. Òb. Pano. vbi s. dicit. qđ cōt̄ doc.
z Spe.co.ti. tenet qđ nō. Et p̄cludit pano. qđ int̄
filii naturales adoptatis z adoptata nō p̄t cō-
sistere m̄rimoniū. qđqđ adoptata nō trāferit in
p̄testatē adoptatis. qđ nihilomin⁹ filia ē durante illa
adoptoe. Hoc etiā tenet glo. in. d. c. vñico. qđ in-
distincte loqđ de adoptoe; nō distinguēdo int̄ ar-
rogatiū z adoptatiū. Itē qđ etiā nō transerat talis in
p̄tē adoptatiū. acqrūt tñ ei qđā iura ex adoptoe
z dissoluñ p̄ emācipationē. L. de adop. l. pe.

Otrz fili⁹ alieci⁹ natural⁹ z legim⁹ Òbere possit
cū filia mulieris arrogate a suo p̄e. Rūdit astēn.
vbi s. qđ sic. Cū enī mlt nemineb̄at in p̄tē sua,
fili⁹ filie arrogate trāferit nō p̄t in p̄tē arrogatiū.
Et iō nulla cognatio exta ē int̄ ipsi⁹ z illa ex arroga-
tione m̄ris sue. ff. de adop. l. si p̄. Nō posset tñ tal⁹
Òbere cū filia viri arrogate a suo p̄e. si habebat ea
in p̄tē sua qđ fuit arrogatus. Idē Ho.

Otrz fili⁹ adoptiu⁹ possint Òbere int̄ se. Rūdit
Astēn. vbi s. qđ sic. sicut notat Ho. xxx. q. iiij. Ita.
Sicut z sp̄iales fili⁹ alieci⁹ int̄ se Òbere p̄nt. z etiā
sp̄iales cū adoptiu⁹. p̄ glo. in. d. c. vñico. qđ hoc
nō innenit phibitū. Scdm vñ Ho. distinguēdū
et int̄ arrogatos z adoptatos. p̄ne dictos. Nam
int̄ os illos qđ sunt in p̄tē adoptatis phibentur
m̄ptie celebrari vñqđ ad gradū p̄ legē phibitū. Et
iō int̄ duos arrogatos ab codē nō p̄t òb̄i matri-
moniū. h̄ int̄ duos adoptiu⁹ filios eiusdē patris
adoptatis p̄t cōtrabi. Ber. iii. z Dir. vident te-
nere indistincte p̄mā opinionē.

Quid si adoptiu⁹ durate adoptoe òbat ma-
trimoniū cū filia legitima adoptatis. nunqđ ma-
trimoniū solvet. Rū. qđā dicat qđ nō. eo qđ impe-
dimētū est tyale. vt notat glo. in. d. c. vñico. Et b̄
opi. Et Inno. vt refert pano. in. d. c. vñico. Sed
ip̄e tener opinione òb̄ā. quā dicit seq̄ cōter doc. z
Spe. Nec ob. qđ impedimentū sit tyale. qđ l̄ illud
impeditū sit tyale fin se. inducit tñ ppetuū esse
etiā. Et ponit exēpluz in glo. in. d. c. vñico. s. qđ iste
nō p̄t hodie p̄trahere cū hac cōiugata; cras viro
mortuo poterit cōtrahere cum ea.

Otrz fili⁹ adoptiu⁹ Òbere possit cū filia illegi-
tima p̄s adoptui. Rū. pano. vbi s. dicit qđ nō.
vt òadmodū filius illegitimus nō p̄t Òbere cū so-
roxi carnali legitima vel cū alia planguinea. Ita

nec cū filia adoptiu⁹. sicut nec etiā cū filia sp̄uali.
S̄z Astēn. t̄z p̄nū. ex eo qđ fili⁹ illegitimus nō est in
p̄tē p̄is. z iō p̄t copulari filie adoptive patris.
L̄co. ho. Inno. Rū. z vñ. z hec vñ cōt̄ opiniō.
Otrz inf̄ matrē adoptatē. z patrē adoptatī. siue
matrē. aliqđ cogitio òb̄ā. Rū. fin. L̄bo. z pe. nullā
de mā adoptiois z arrogatiois vide s. Adoptio.

Impedimentū.viii.

De impedimentois trimis. Sc̄endū qđā
crimina ipdiū m̄rimoniū òbendū. h̄
nō dirimūt òctū. z sunt septē. Primū ē incest⁹. ex
deo qđ co. plān. c. i. Scdm ē de illo qđ inf̄fecit. p̄nū
vrox̄. xxiiij. q. ii. admonere. z. c. inf̄fectores. Ter-
tiū qđ qđ rapuit sp̄oas alteri⁹. xvij. q. ii. statutū.
Quartū qđ qđ in liciādo m̄rimoniū. p̄nū filiū de
sacro sōnte suscepit. vt posset vrox̄ p̄uare debito
piugali. xxx. q. i. de eo. de hoc dictū est s. Impedi-
mentū. vi. Quintū qđ qđ inf̄fecit sacerdotē. ex de-
pe. z remi. qđ p̄sbyter. zibi pano. in verbo p̄nū.
dicit fm̄ vñā expositionē. qđ inf̄fecit sacerdotē nō
impedit òbere. n̄li p̄s sit p̄nū in foro p̄tēoso.
Sextū est solennit̄ penitēs. xxvij. q. ii. de bis. z. c.
antiq. Septimū cū qđ monialē sc̄ient in vrox̄ ac-
cepit. xvij. q. i. bi. vo. Si tñ timere de incōtinē-
tia. dz eis ep̄s p̄cedere licētū n̄bēdi. L̄b̄ fm̄ vñ.
sufficit licētū. p̄nū sacerdotis. Immo de p̄uetu-
dine nō seruat iste rigor. petendi licētū. Idē mo-
nal. Archi. m̄ flo. z Pe. de pal. in. iiiij. ponunt p̄di
etiam opinionē. h̄ magis declinat in hāc. videlicet
qđ sine disp̄latōe nō l̄ inuoluto aliqđ dictoꝝ crimi-
nū òbere vel debitiū p̄ter; n̄li ep̄s disp̄let. Nec
valet p̄uetudo in p̄nū. n̄li constaret qđ ep̄i longo
tpe hoc sc̄ientes dissimilat̄. Als p̄nū faciētes pec-
cant mortalit̄. Et de bis septē ex̄tā vñ. Presbyter.
vrox̄ necans. natiꝝ patrin⁹. Incestus. raptor.
solennis nō sociant̄.

Que sunt crimia qđ dirimūt m̄rimoniū ē òctū
Rū. solum duo. Primū s̄p̄o: fuit machinata in
mortē alteri⁹ cōfigis. vt ipsi⁹ efficiat vrox̄. z cū esse
ctū occidit virū vel econuerio. Scdm si viuente
vrox̄ dederit fidē alteri⁹ vt illam ducere. mortua
vrox̄ vel econuerio. S̄z p̄ declaratōe p̄dictor⁹. Pa-
nor. in. c. i. de eo qui du. in ma. dicit. qđ iura vario
mō loquunt. S̄z p̄cludēdo veritatē dicit. qđ aut so-
lūmodo p̄cessit adulteriū z nō impedit m̄rimoniū
sequēs. vñ alio nō interueniēte. qđ p̄t ducere in
vrox̄ illā. quā p̄s polluit in adulterio. vt est ter.
in. c. significasti. de eo qđ duxit in ma. Aut qđ òb̄t
cū muliere. sup̄stite p̄ma vrox̄. nec ad alia fuit. p̄
cessum z solus òctū m̄rimoniū nō impedit mari-
moniū òb̄i mortua vrox̄. Et idē esset si nō òb̄t
de p̄nti. h̄ dedisset fidē de òbendo post mortē piu-
gis. vt ē ter. in. c. si. de eo qđ du. in ma. Aut cū òb̄t
m̄rimoniū fuit m̄rtuū adulteriū. Et tñc. aut fuit cū
ignorātē. z tñc. p̄t inf̄ eos eē m̄rimoniū p̄ mortē
piugis. vt ē calus in. d. c. j. Et itellige hoc qđ sup̄
inducta toto tpe ante mortē vrox̄s p̄me ignora-
uit. Si aut̄ cerciorata dī vita p̄me piugis p̄misit se
cognosci ab illo. non p̄t ap̄pliſs eū h̄ie in maritū.
Als hoc. d. c. si. Et sequunt̄ dec. in. d. c. j. Idē p̄ois

Impedimentū.vij.

Dicendū est qn̄ p̄cessit fides de ducendo scdām sequito adulterio. Quo vō ad machinationē doc. varie sentiūt. Sz panor. placet opinio Jo. an. quā ponit in. c. fi. de puer. infi. q̄ aut infessit in morte machinatio vtriusq. Et tūc nō regn̄t adulteriu; ut p̄z g illū ter. Aut solū infessit machinatioñ? puta. q̄ marit̄ infecit vrox̄ suā: vt ducet Berta in vrox̄. Et tūc regn̄t adulteriu; p̄cēdēs ad impediendū et dirimendū tale m̄rimoniū p̄ctū. Si aut nō infessit p̄us adulteriu; lz impedit̄ m̄rimoniū p̄bi. nō tū dirimū p̄ctū. hec Panor. in. d. c. i.

Sed pone q̄ adulter dedit nuda p̄missionem adultere de zhendo p̄ morte mariti. nunq̄ mortuo ei marito tenebit m̄rimoniū inf̄ eos. Quidam dicit q̄ sic. vt refert Rī. in. iiii. dls. xxv. q̄ cū p̄bitoriū sit edictū de m̄rimoniō zhendo. qn̄q̄ nō phibet. p̄ p̄tū admittit. Nō aut innenit in iure phibitū adulteriū zhore cū adulteriū p̄ morte mariti: nisi viuēte marito fidē dederit vel iuramentū fecerit de zhendo vel nisi alter eoz in morte mariti ad hoc fuerit machinat. Alij dicit p̄nū. q̄ illid id p̄culū videt causari ex talī nuda p̄missione cū adulterio. p̄ quo fuit phibitio facta.

Esto q̄ P. sollicitat Ber. At illa p̄sentiat sibi: tali pacto: q̄ ipse q̄ fidē p̄mittat Martine ipsius Bertae sanguinem: q̄ post mortē viri ei accipiet i vrox̄ illā: dē q̄ cōsulet ei Martina: intēdēs et p̄babilit̄ credens q̄ Martina ei consulet de ipsamet Bertae: cui p̄. plent. et postea p̄ficies illud qd̄ p̄misit: Bertae: de p̄silio martini p̄ morte viri Ber te: in vrox̄ accipit. Modo q̄ris. Ut illud m̄rimoniū teneat. Rūdit Alste. q̄ nō: q̄ berta sc̄is q̄ ille si daret sibi fidē postea no posset eam hie in vrox̄: fraudulēt fecit illā p̄suasionē. Et fraus d̄ nemini p̄ oīnari. Si tū Berta p̄dicta p̄missionē penitent: nō intēdēs supradicta fraude. h̄ potius q̄ p̄. vtiliorē et honorabiliorē vrox̄ h̄et. Si de p̄silio Martine vrox̄ accipit. et q̄ accipiedō vrox̄ de p̄silio martini p̄ morte viri sui. sibi solaciosior esset: m̄rimoniū int̄ ea et p̄. p̄ctū teneret. Idē Rī.

Pone q̄ viuēte legitima p̄iuge: q̄s dedid fidem scdē et eā nō cognouit. Denū mortua p̄iuge non illā cui fidē dedit. h̄ alia duxit in vrox̄. Et p̄stante illo scdō m̄rimoniō: cognouit illā cui p̄mo fidē dederat. Nunq̄ mortua scdā vrox̄ possit zhore cū illā cui fidē dedit. p̄stante p̄mo m̄rimoniō legitimo et cognouit cū p̄stante scdō. Rū. panor. in. c. li q̄s. et de eo q̄ du. in m̄rimoniō. refert Jo. an. ibi teneret q̄ nō. q̄ vez et dicit fīm eū q̄ p̄stante m̄rimoniō legitimo dedit illi fidē et eā cognouit. vñ scdō m̄rimoniū nō bz̄ remouere impedimentū facit. l. singularia. ff. si cer. pe. Sz Lal. tenet p̄nū. cui op̄. panor. putat verioē. q̄ zhendo cū scdā. vt recessisse a fide illi data et p̄nū nūc rep̄s solū adulteriu; qd̄ nō bz̄ impedire m̄rimoniū. vt in. d. c. significasti. Itē iura induxit̄ impedimentū. ne ip̄ spēm zhendi m̄rimoniū inducat̄ machinatio in morte alterius. q̄rō hic cessat. et quo mortua p̄ma noluit contrabē cū illā cui fidem dederat.

Quid si q̄s occidit maritū adultere. non aīo: vt vrox̄ illi habeat. h̄ in bello vel casu vel odio. Rū. nō dirimēt m̄rimoniū p̄ctū. nisi ad hoc inficeret: vt eā duceret. et de pueri. in. c. laudabilem.

Sz qd̄ si q̄s p̄cepit. m̄dauit vel cōsulnit infici et interfecit. Rū. fm vī. et Mū. Idē est acsi inficisset. Sz si nō m̄dauit nec p̄suluit. h̄ postq̄ fuit interfecit ratū habuerit; dicendū q̄ lz als in maleficijs ratibabitio retrotrahat. tū nō. p̄ter hoc diri mitur matrimonii sequens. Idē Lau. et Ber. de hoc vide pulre s. c. Eredūcūtato.

Sz qd̄ si aliq̄ h̄rit cū aliq̄ q̄cē credebat liber et solutu. et mortua vrox̄ p̄ma cognoscit scdā. infas de p̄ma vrox̄. nūq̄ ratifica m̄rimoniū. Rūdit Ber. Inno. et Mo. q̄ nō. q̄z lz ista credēt ei liber tū ligat̄ erat. Et i p̄mo p̄sensu q̄ null̄ fuit intelligit pdurare. Silem casum h̄es s. Impedimentū. iii.

Quid si ab initio fuit ignorās. postea p̄ma vīne te fuit certificata. Rū. fm Mo. nō debet pati q̄a viro cognoscatur.

Quid si mortua p̄ma: ante cōscdā cognouit: ducat terciā. Rū. fm Hof. et Mo. q̄ d̄z cū scdā remanere: q̄uis postea cognoscit scdā. et de eo q̄ dū. in ma. c. venies. Null̄ enī fuit p̄sensus habit̄ cū scdā: legitimatiuē. Et sic nō p̄t impidire cōfensum tercie. hec H̄r.

Quid si terciā dicit: cū iā cognouisset scdā p̄ morte p̄me. Rū. fm Host. q̄ cū ipsa scdā ignorēt mortē: et m̄rimoniū p̄me: cūz terciā remanebit. ar. de cōm. ser. c. p̄solit. Idē H̄r.

Quid si scdā mulier agat p̄ vīz. Et durate iudicio phibitū alia. Rū. fm Alste. q̄ terciā erit vīz. si alius impedimentū nō sublit. q̄ scdā nō cōsensit vīz. nisi ex nouo cōsensu. d. c. veniens.

Quid si cū. x. inscīs p̄hat: p̄ore viuēte. Rū. fm Mo. q̄ p̄ma vrox̄ legitima mortua et ignorātia durante: poterit gratificare cū voluerit. q̄ quācē certificata de morte p̄os. p̄mo coquunt p̄ morte legitime: illā tenebit. d. c. veniens. Idē H̄r.

Sed q̄liter intelligit in scdā. Rū. fm Mo. q̄ bz̄ iusta cām̄ ignorādi. vt q̄ vir de remoti venies asse rebat se nō hie vrox̄. et de spon. cū in apostolica. Ideo aut in scdā nō cōmittit adulteriu; q̄ nō committitur sine dolo. ff. de adul. l. pe.

Vix vīz adulteriu; de licētā viriū tū ab eo coacta. possit ab eo q̄ ad thōz et cobitātē dimitti. Rū. fm Rī. in. iiii. dls. xxv. q̄ vīz adulterans de licētā mariti. si ab eo nō cōpellit. nec p̄ metū. neq̄ alio mō. p̄tale adulteriu; p̄t q̄tū ad cobitātē et thōz et viro q̄ iudicū ecclesie dimitti. ar. et de eo q̄ cognō. plan. vīz. sive. c. discretionē. vbi di q̄ vir vīz adulteriu; nō p̄t obīcē: q̄ ea adulterādā tradidit. p̄sertim iūtā. q̄ hoc enī q̄ dicit. p̄sertim iūtā. vñ dare intelligi. q̄ si ad hoc non fuisse tradita iūta. q̄ vī illud adulteriu; sibi obīcē posset. Sz p̄ Rī. exp̄sē ē panor. in. d. c. discretionē. vbi dicit. q̄ ibi ē casus aptus. q̄ marit̄ nō p̄t vīz obīcē adulteriu; si ipse fuit cā adulteriū. lz vīz fuit spontanea. Nā dictio p̄sertim. p̄re sumpta. p̄mit idē in casu vīz. vt nō. in. c. auditis. de elec. et in. c. qñ. vñ. vñ. nō p̄t. Et dat panor. ex p̄plū de qdā egrotante ad cui p̄ces vīz p̄cubuit cū medico. Et cōdūcit q̄ talis nō p̄t vīz adulteriu; obīcē. ex q̄ ipse fuit cā. Idēz Jo. an. Addit tū Panor. q̄ aut vī fuit cā imēdīata istī adulteriū mulier. et tūc nō p̄t libi obīcē adulteriū. Aut fuit cā mediata. puta. quia vīz deserta a viro p̄misit adulteriū. et tūc nō suffi-

Impedimentū ix.

F. CXXXI.

et sola occasio, q: est nimis remota.

Vox vero possit per eum debitu a marito quod ea tradidit adulterandam sanguineo mariti. **R**u. fm. **R**i. vbi s. q. aut illa mulier fuit a sanguineo mariti cognita per coactionem absoluta. **L**et sic nullum factum est punitio mulieri. d. c. **D**iscretio. vbi br. q. sine culpa sua non de suo iure puniri. Aut per coactionem est per metum cadente in instanti eorum, tunc mortaliter peccatum et incestu puniuntur. **C**redo tamen i detestabilem iniuriam viri mulieri non esse infictum a viro debitu petere. et vir petenti tenet reddere. Si autem non fuit inducata nisi per leum metum. credo quod non est sibi licitus debitu petere. Si vir petat. si tenet redditum. quod per eum illud adulterium obivit. **V**erum autem vir possit ab uxore punitio petere debite inter ipsam et uxorem. de sua voluntate et precepto. **L**et ipso ad hoc ea cogite. unde non minus ut sibi puniatur illa affinitas quam si concubuisse cujus sanguinea uxoris fuerit. quae hoc faciendo. tam punitio cui uxori fecisset quantum sibi fecerit in causa. propter sanguineum adulterium addendo. **A**n. autem vir possit denegare marito incestuoso perpetuum debitu. **R**u. panor. in. c. tral. in usus. de eo quod consuevit. vero. resert. **H**o. dicere. q. sic. freta aucte dñi trix. q. j. c. ditur. Dicit tamen quod si uxori semel petit debitu. tenet postea reddere quod si videlicet reconciliatio facta. Sz. d. An. 7. d. **C**ar. tenet oppositum. **L**et melius panorum. non in calu isto non potest exactio debiti contemplatoe uxoris h. propter atrocitatem delicti. Jo. non potest sibi haec pena remittere. nec etiam exigendo debitu videlicet sibi velle remittere.

An aut inceſtū cū planguinea vroris impedit matrimonij. Rū. fīm. Tr. vbi s. q talis inceſtū non soluit vinculuz m̄rimonij. tñ inceſtuſus amittit ius petēdi debitu ab vrore; attinete illi cū q p̄misit inceſtu ex de eo q co. psan. c.j. Et etiā ab vrore nō attinete illi. cū q comisit inceſtu. d.c. trāſmisse. Te net r̄ reddē debitu. Post morte tñ vrons nō licet aliud m̄rimonij ſhere. d.c. j. r. d.c. trāſmisse. Difp̄lat tñ cū eis. si eſſent iuuenes. Eſſi dicat cū maius petri sit cognoscē planguinea p̄pia q̄ vro- ris. q̄re inceſtū cū planguinea p̄pia nō ipedit m̄rimonij nec exactionē debiti. Rūdit Rū. q nō tñ uiuariat m̄ficio marit⁹ p̄ inceſtu cū planguinea p̄pia q̄ cū planguinea vrons. Nec p̄ inceſtu cū planguinea p̄bit affinitatē cū vrore. ſicut p̄bit per ſedem. Et iō nō ſic p̄uat iure petēdi debitu ab vro- re. cognoscē planguinea p̄pia ſicut planguinea vrons. hec Rū. Et ſic ex dictis ei⁹ elicit. q̄ nec etiā committes inceſtu cū planguinea p̄pia. p̄bhet ma- trimonij ſhere. Sicut nec. p̄bhet exigē debitu Idē Archi. flo. Silt ſi q̄s cognosceret affines vro- ris. poterit exigere; ac etiā poſſet post mortē vroz contradere matrimonij.

Querit, nūq̄ possit dispēlari cū incestuoso sup-
eractōe obiti. R̄u. doc. dicit q̄ sic, et r̄fert panoz.
i.d.c. trāsmis̄e. Mā si ecclia dispēlat vt possit ḫbē
de nouo. vt no in. d.c. i. fort? poterit dispēlare. vt
post tñc̄ possit exige. Et hoc subsistente cā. puta.
Invenit. hec panoz. Ide videret etiā vbi al s̄ ti-
meret de incōtinētia. Et loq̄e d̄ epo. q̄ de papa
nō esset dubitadū. Et si p̄ fieri r̄la general. q̄ tā
in incestuō vbi in voto vel i hmoi vbi timeret de in-
cōtinētia q̄ ad exactionē debini ep̄s p̄ dispensare.

Additio Etiam tū dicit q̄ dīs iustisq; q̄ vñ. 7 q̄ m. 5. De iustis. ubi dicit in tractat op̄. 11. 2 arti. f. possit tenere ut obstat iura dico q̄ ibi. 7 f. 5 t̄x. clara p̄ mā optimo. 9 multoq; rōmung libet. q̄ di. 7 sūr mā prop̄ ab tñt q̄ de ḡstitutio no obstat iste rigor. 14. q̄ dī se iure q̄ no sp̄iat exp̄issi dīs. 2. tñt h̄b p̄fō de q̄b9 str̄ sp̄ita p̄libet z̄i h̄b. 1. h̄b p̄fō de q̄b9 str̄ sp̄ita p̄libet z̄i h̄b. 2. q̄d̄. 3. sp̄issit q̄ de q̄. 4. st̄ textu clara.

Let et p̄dicti infest panis. vnu mirabile in d.c. discretos q̄ marit⁹ vto; se affines. et nubilorum exerceſ miriorum ad petitionē illi⁹ q̄ nō fuit affinitatis p̄scus. **V**tr̄ liceat viro vto; adulterā occidē. **R**u. hoc p̄t p̄tē dupl̄. Primo mō q̄ p̄ iudicū iudicis p̄curat occidi. Et hoc licet facē amore iusticie nō luore vindicē. Secundo mō q̄ ei iudicium occidit et vel facit occidi. Et hoc nuncq̄ s̄ fm legē diuinā. fm aut̄ leges ciuias. p̄t h̄ occidere filia in adulterio dephensā. h̄ nō marito. h̄ forte dolor mariti sit maior. vt i.l. nec i ea. ff. de adul. q̄ let̄ reddit rōnē diversitatis. Dicit enī. Id aut̄ p̄t nō marito mulierē et oem adulterii p̄missum ē occidē. q̄ ple- rung p̄pietas p̄sini nōis p̄missū. p̄ libert̄ capit. Leter mariti calor et p̄pet̄ facile delementis fuerat refrena- dus. Et ex illa lege infest q̄ q̄ p̄t inficē. multo ma- gis p̄t p̄tūmelijs afficē et vberare. Qd̄ facit ad sta- tuta q̄ p̄mittit alijs occidi ipune. Et vide Bar. in. lqd̄ ait. ff. de adul. vbi dic̄. q̄ in aliquo loc̄ ē sta- tutu q̄ liceat viro occidē adulter⁹ dephensem cū vto; sua. Et nō solū t̄ p̄t occidē adulter⁹. si inue- uia ī t̄p̄ta puritudo. h̄ etiā si lūmeniat ī rebo veneri. p.l. qd̄ ait. s. all. Et glo. singulār̄ ibi dicit. q̄ res ve- neris s̄t antecedēta ipm lcl̄. s. apparat̄. colloquio loc̄ cōstītuī. cōuincia. basia. tac̄. Nā ab ipsis ar- scleris indicis. vñ v. Olsus et alloquiū. tac̄ post oscula factū. hec glo. Ex q̄ glo. Bar. dicit. q̄ state p̄dicto statutu. Lerte intelligit dephēlū ī adultere- ro si repiat cū vto; ī camera ī p̄dicti rebo veneri. Et nō illa talia p̄patitoria veneri. q̄ pilla et aliae ve- nilia p̄bat adulterii. Et ex illa l. qd̄ ait. Bar. in- fert. q̄ ī maleficijs dic̄ fieri incōmeti. qd̄ fit vno iperu. h̄ duret p̄ horas illa rixa. de hoc vide s. sin- gularia Excoicato. vñ. t. c. Nos. vide etiā Bar. in. lūmeniat. Et p̄tē. hec vbi viderit. q̄tē. q̄tē. q̄tē.

III. L. impigat. II. de Ita. ho. vbi dicit. q; p; i; infice
filia adulteria etiā pgnat. Ita tñ p; i; occidere in
hoc casu vt adulterio occidat et filia sua secū in do-
mo sua vel domoviri. vt. d. l. q; ait. z. l. nihil ff. de
adulterio. et sic i; uno relevat et i; alio gnat. nec curatur
hoc casu. utr; q; occidit sit vilis nec ne. vi. nōt. L. y.
in. l. grace. L. e. t. i. Seci eo q; occidit a marito. o; z
em q; sit vilis p; ditois et i; inuenis i; rebovenet in do-
mo. p; xia sua. vt. ff. e. l. marito. Et sic d; intelligi. d. l.
grace? Nec vere nulla denūciatō pmissa. als se-
cū. vt nō i; autē si q; s. L. e. vbi L. y. dicit q; p; de-
nūciationē marit p; occidē adulterio etiā li nō i; in-
ueniat eū i; rebovenet. dñmō sit vilis psona als si.
¶ Si nō vilē psona iuēta in actu venet nōl; ce-
cidē. min⁹ iucib; apt colloquii et denūciationē. q;
ter inscpcti? fieri d; p; pñia triū testū fidei signoꝝ; et
postmodñ si marit iuētent adulterio cū uxore sua
vel vero. vel adulterio aut in popina in domo sua
aut in suburbis sine periculo eū permittat.

Impedimenta. ix. De dispi cultu. s. qm si-
del. ßbit cù ifideli. vt indeo vel pagano.
Et int istos nò pte mrimonii. Sponsa-
lia tñ possit fidelis cù ifideli pbe sub pditõne. vt si
infidelis puertas ad fidem. xviii. q. i. caue. t. c. se.
Hoc Directoria.
Sed nun qd int xpianos dispar cultus ipedi at
mrimonii. R. fm. D. o. q. no. q. pöt esse mari-
monii int excoicatiu z catholicu z qlementu z her-
e

Impedimentū.x.

etiam et apostata vel fictie baptizatum. Hoc apte colligitur ex dicto c. Lcuse. Idem Vir. Si tu aliq[ue]s cathecumini h[ab]ent non d[icitur] baptizari cui aliq[ue] baptizata p[ro]bere. nō esset ver[us] matrimonii fui Ray.

Vtrū int̄ infideles possit esse m̄rimoniū. **R**es.
Fm̄ Tho. Int̄ infideles pōt̄ eē m̄rimoniū; inc̄tu
est ordinatus ad pleni fm̄ pfectioñē nature. **M**on
autē inç̄tu est o: d. natu ad ip̄am fm̄ pfectioñē
gr̄e. **E**t ideo m̄rimoniū qđē est h̄ nō pfectū. vnde
infidelis cognoscēs vro: nō peccat: il̄ ppter bonū
pli: aut ill̄ fidei. q̄ teneē vro: debiti reddat.

Vix cōiunctus cōuersus ad fidē possit remanere
cū vrore infideli nolente conuerti. **R**u. fīt. **E**bo.
i.**m**.**d**.**xxix**. fidelis cōuersus pōt cū infideli re-
manere sub spe cōuerſionis. s. eā in infidelitate ob-
ſtinata nō videtur. t. bene facit cōmānēdo. Et de
hoc est p̄silū apli. i. ad cor. vii. **M**ō tū tenet. h. pōt
dimittere eā; etiā li ipsa velit ei cohabitare sine cō-
tumelias creatoris. si cōuerti nō vult.

IQuid si iudei vel pagani dixerit cu[m] sanguinis
fimritus suos. nunq[ue] post conversionem poterunt re-
manere. R[es]t. fm Tho. Si dixerit in gradibus domini
na lege phibitis Levi. xviiij. tunc siue vterque sine alter-
ad fiducia covertat. nō p[ro]t in tali minimo con-
manere. Si autem dixerit in gradibus phibitis p[ro] stat-
utum ecclesie p[ro]t comanere. li vterque covertat vel
si uno cōversio[n]e asp[ec]tes de conversione alterius.

I Quid si infidelis q̄ cōvertit habeat plures vto-
res. Rū. fm Tho. nō fuit ver mīmoniū nī cū
p̄ma. q̄ estēt p̄ legē nature. vñ si talis cū oībo vro-
ribus cōvertat. p̄t cū p̄ma cobabat̄e t̄ alias d̄s
abijcere tāq̄ penit̄tētēcas. Et si p̄ma pueri nollz
nō. p̄t hoc ē mīmoniū cū aliq̄ istaz. h̄ p̄t cū aliq̄
istaz de nouo ūb̄e fm modū q̄ in sequi. S. dī.
I Quid si infidelis repudiata p̄ma vto: alia du-
rent t̄ cōvertat̄. Rū. fm Tho. dicendū q̄ repu-
diū vto:is ē p̄ legē nature. vñ infideli nō l̄ repu-
diare. Et iō si cōvertat̄ postq̄ ipse vna repudiata
alterā duxit. Idē est iudicīū: sic de illo q̄ plures si-
mul vto:os h̄ebat̄. q̄ tenet̄ p̄ma quā repudiata
rat accipere si conuerti voluerit. t̄ alia abijcere. vt
dictū est s. S. dī.

¶ Quid si ipsa porti noluerit. **M.** **fm** **Tb.** Si ipsa infidelis vult cohabitare viro fidelis sine cōtume ipsa creatoris. et sine hoc cōp ad infidelitatem inducat. potest quidē vir fidelis ab ea discedere. **H** discedens.

propter quod virgines non debent esse infidelis. sed si nō pot alia accipi. Si autē hec vroci infidelis nolit ei coabitare vel nō sine contumelia creatoris. aut si ad infidelitatem pribare nitat. In his tribus casibz vir fidelis discedes: p: alteri p: mīmoniū copulari.

Vuid autem si maritus fideliis conatur ducere uxores ad aliud delictum propter heresim. nunquam vero possit petere separacionem quia ad mutuam coabitationem. In nomine eiusdem. de die vero. tenet ipsius sic. Et idem tenet in c. 1. de adulterio. glo. in c. vero. xviii. q. i. teneat praeceptum. Dan. autem in d. c. q. i. iuit. dicit quod si non potest copula ab ista insolentia. poterit fieri separatio. nam presumptio est cuiusdam infidelitatis. si plures coniuncti in trahendo punguntur ad delictum. nec ab hac prauitate spes posse possit.

Vuid autem si sepe inimicorum inter fideles. per fornicationem spumantur. nunquam vero innocens sit absolutus a redditione debiti carnalis. Quidam tenet quod non.

h tñ a mutua fuitute. Cotrariu tenet Ilo. 2 me-
luis. qz licet xp̄s excepter fornicationē. nō tamē dē
stinxit int carnalē t spūalē. vnde fauore fidei debe-
mus etiā intelligere de spūali. Et nota hoc dictu
fm Danor. vbi s. qz in materia penaliter gene-
rale intelligit largo modo. si dispositio tendit ad fa-
uorem fidei.

Vtr. autē ppter vicū sodomiticiū cōmissū a ma-
rito. possit vro: petere separatiōnē m̄rimoniū. q̄ad-
modū adulterij. Inno. dicit q̄ nō. Bā apt nullū
crimen separari debet matrimonij quo ad tbo-
rum; nūlī propter crimen adulterij. nūlī maritus
ad illud petītū trahere vellet vroxem. Sed Hu. et
Lau. tenēt oppositum. et Yo. cal. t. d. an. dicunt q̄
noīe adulterij seu fornicatiōis cōp̄pendiōis illa-
tus coitus. xxxij. q. vii. nō solū. xxxij. q. iii. c. mere-
trices. Et hanc opinionē Panoz. in. c. manū. de-
cūdūt. **M**ā mea inveniāt.

adul. putat veriore. **P**lā maior iniuria infert inimicio et nebando criminē in naturā. q̄ ex criminie nāliter cōmissio. de hac materia vide s. Diuotū.
Sed nunq̄d liceat viro ad fidē conuersio. vtro existēt in infidelitate. emittē votū cōtinēt. **R**u. **S**im Tho. Si post cōuersione viri sit aliq. p̄babilis spes de cōuersione vrōis. nō d̄z vir votū p̄tinēt emittere; nec ad aliud m̄rimoniu trāstire. q̄ viro difficultus cōuerteret; sciens se sic p̄uata esse. Sī at nō sit spes de p̄uersione. p̄t ad ordines sacros ac ad religionē accedē p̄ius req̄uisita vrōre q̄ p̄uerat. **E**t tūc si postq̄ vir sacros ordines accepit viro p̄uertat. nō est libi vir su⁹ reddēdus. h̄ d̄z libi ip̄tari q̄ in pena tardē p̄uersionis sue p̄uat viro suo
Quid li alter coniugū p̄uertat ples quē d̄s seq̄. **R**u. **S**im Tho. Si ples p̄uerit ad etatē p̄fectā libere poterit seq̄ pente q̄m voluerit. Si aut in minori etate. tūc debet dari fideli. nō obstante q̄ in die matris obsequio ad educationē.

¶ Quid si vterque cōiugū tpe p̄cti m̄rimoniū erat fī
dēls. nūc aut labit in infidelitatē. Rū. fm Ray.
Alter nō p̄t īhere. nec distinguo vtr̄ interuenit
copula carnalis vel nō. Nā in vtr̄q; casu tunc fī
dēls tenet continere.

¶ Vtr̄ infidelis vnu? ritus possit īhere cū infide
li alterius ritus. Rū. fm Tho. p̄t nūl. q̄ p̄t aliqd
ius positivū eoz phibeant. q̄ tunc cultus dilig-
tas impedit matrimonii.

Spedimentum.x.

I Devioletia sine metu. vbi sciendū pmo
q̄ violētia sine metu ex sui nā etiā sine
pſtōne ecclie mīrīmoniū excludit q̄ excludit con-
ſensum. ſine q̄ mīrīmoniū eſſe nō pōt. tē d' ſpon-
c. cū locū. Et nota. p̄ declarat̄ p̄dictor. t̄ bū. ca-
pituli. q̄ dīa eſt in metu t̄ coactōne. Mā mema
ſprie fm Inno. ē. q̄n̄ p̄ter violētia corporalem ſeu
captionē: metu inserit. Coactio vō eſt q̄n̄ ſit cū ca-
ptura ſeu violentia corporali. vis autē eſt maiora
rei iper q̄ repelli nō p̄t. ff. qd me. c. l. iij. Mer. d̄t ē
inſtitū vel futuri piculi cā: iusta mētis trepidatio
Vtrum coactio impedit mīrīmoniū. Rā. du-
plex eſt coactio. quēda ſolūta q̄ ſit p̄vīm. Et iſta
nō h̄z cōſensum animi. in quez nō cadit coactio. h̄
pōt eſſe coactio ad copulā carnis vel aliud extir-

secum; ad quod trahit persona invita. Et talis coactio quod non sentit in matrimonio: non efficaciter. Quod autem est coactio pditionalis. Et ista sit per metum: quod sentit timore alicuius mali. Sup quod sic distinguuntur. Non duplex est metus. Quidam cadit in presentem virum. et iste excludit matrimonium ex eo. placitum. et ad audiendum. et cum de spon. venies. et iij. Quidam vero metus est insufficiens. si non cadit in presentem virum. Et iste non excludit matrimonium. sed eo. neque timorem.

¶ Quis autem est metus quod cadat in presentem virum. Non quadrupliciter. Primum metus mortis. Secundus crucifixus corporis. et eo. cuius dicitur. Tercius metus stupri. Et quartus seruitutis. qd. neque timore. Et ibi additum quid est de metu vincitur. Secundus de metu infamiae: seu veritonis. s. qd non comprehendatur sub aliquo predicto. Addendo quod non differt utrum predicta quantum faciat. sive in persona. sive liberorum. ut in. I. isti quidem. ss. e. Sine viris. unde v. Excusare metus vos posse puta. quod nec sis. Stupri: sive statim. sive aetate: neas. Nota tamen glo. in. d. c. locum: qd est matrimonio notandum. qd minor: metus excusat mulierem qd masculinam. qd fragilior est ratione sexus. Ideo dicendum quod ex parte mulieris requiritur metus. qd potest cadere in constantiam mulierem.

¶ An autem teneat matrimonium si mulier contraxit ex imperio vel principis principis. Hoc singulariter in c. s. qd de. vel vo. iuncto tex. dicit qd regis vel principis iperum non idicunt iusti metum. In contrario tamen facit. l. s. L. qd me. causa. Jo. an. dicit. qd si rex plenarius tractare non potest suis preceptis seu predictis. et tunc satis probatur iustus metus. Qd nota singulariter fuit Panor. in. d. c. s. Et id sentit Bar. in tractatu de tyranno.

¶ An autem matrimonium sit nullum: si invenit metus: vel coactio qui possit cadere in constantiam viri. Hoc continetur in predicto casu ipso iure: matrimonium est nullum. ut recitat Panor. in. d. c. cu locum quod dicit esse coem opinionem doctorum: pater Lar. qd in. c. abbas. qd me. ca. dicit. qd merito iure tenet. licet veniat rescindendum actione quod metus ea per regulam generalis. qd oia qui sunt per metu tenet. Sed panor. dicit. qd semper securus fuit opinionem coem. p. hoc videtur tex. apertus. in. c. significavit. de eo qui dicitur. in. ma. vbi tenet secundum matrimonium non obstante primo metu coactio. nulla petitia rescissione possum. ad hoc facit. d. c. cu locum. dum dicit. qd plena debet securitate gaudere. Nam verbum debet. de sui natura importat necessitatem: ut dicit glo. in. de. attendentes destra. re.

¶ Quare autem regulariter teneant qui sunt per metum et non sic in matrimonio. Panor. post Gal. dicit. qd in matrimonio reperiuntur tria bona. s. fides. ples. et sacramentum: que oia metus intercedens hinc excludere. Nam primo matrimonium est sacramentum quia significat unionem inter christum et ecclesiam. unde sicut christus voluntarie assumpsit carnem humana. ita et matrimonium illud voluntarie significans. debet esse voluntarium. ut signum correspondat signato. Secundo metus impedit. p. creatione solobus. qd p. ter displicentia non intendit ad generationem. plures. Tercio est hinc fidei. non p. ter

metum et inuitas nuptias defacili coniuges labuntur in adulterium. Et sic in summa omnia clamant libertatem.

¶ An autem in captivitate positus vel in carcere possit obere matrimonium. vide s. Accusatus.

¶ Quid si mulier post pensum coactum: moritur in domo mariti. R. f. m. v. qd si mulier que allegat metum sterter per annum et dimidium cum marito. aut etiam minor tamen. dum tamen tam sit: quod iuxta arbitrium boni viri presumendum sit. per pensum: non dicitur postea ait dicit. ex de spon. ad id. vbi hinc ex illo tex. qd matrimonium per vim factum: cohabitatio spontanea palescit. Et loquitur de quodam puella. xij. annos. qd per suum nutrimenti crudam thertonico fuerat tradita. et ibi papa dicit. qd quis. xij. annos hinc: ab initio iuxta suisset tradita et renites. tamen per postmodum per annum et dimidium libi cohabitatio pensum videtur ad ipsum est cogenda redire: nec decetero recipieunt sunt testes. vbi dicit Panor. f. m. v. qd in tex. fiat metus de anno eius dimidio. tamen non est necessaria tanta cohabitatio. qd ibi narrat facti prouidentia. hinc sufficit si pueniat ad etatem legitimam. et caprata opportunitate fugiendi: non fugerit: nec regredietur copula carnalis. vni ex quo sponte cohabitavit cum viro videtur approbasse matrimonium. p. hoc. c. vnicum. de desp. imp. li. vi. Juxta tamen hinc considerare quantitate more et opportunitatem fugiendi. Et si interim intercessit copula: omnino plumentur per pensum: nisi p. bare per vim extorta. ut in c. consulatione. de spon. Et additum dicitur. qd hoc ceterum nisi ante et post carnis copulam reclamasset. qd tunc non esset libi audiencia deneganda. d. c. p. ultatio. qd vbi non appareret de reclamando: pensum plumentur in favore matrimonii si carnaliter cognita fuit. Sic intellige. ex qd ma. ac. pos. c. insup. vii. v. Effuge cum poteris: ne pensum p. ter. Si tamen talis coacta fuerit per vim absoluta: sive metu sufficiente: non est matrimonium. qd si non sufficiens fuerit: tunc in iudicio quidem exterior plumentur per matrimonium. Si tamen vere non plenitudo: non est matrimonium. +

Additio et

p. qd qd panor. qd qd
no est necessaria roba
bitatio am. ni. simi.
deo. qd sufficit si que-
natur ad etate. tamen
qd raptatio oportet
mitate fugiendi: non
fugire qd v. idem
qd. qd p. alio modo
apparatur approbasse
matrem. ut potest
si se robinges nota-
bat. l. ap. abat-
ut robinges. qd qd
illud. et. omni. qd
allegat panor.
mista glo. caput
robitatio. qd qd
robinges nota habet qd
de dir. s. de pu-
ella p. etate. tamen
z. p. a. sposo mu-
miza spesaluria
na talia vidi. p.
p. qd mitu robito
ad qd qd

tum sentit robitatio. spesaluria robito sentit. ita et p. p. de robito sentit. et p. de sentit ad qd qd
aut. nam qd p. nulla mitu p. de robito sentit. non qd in iure. deinde p. aliq. dicit. deput
spesaluria. qd mitu spesaluria a deo iurene nunc tamen. mitu robito sentit. et p. de
mitu. et qd p. p. de sentit qd no. de qd vidi. qd mitu qd v.

Impedimentum. xj.

Vtrum pater possit cogere liberos ad contrahendum. R^u. non potest. nec generaliter. nec in speciali cum aliqua. quia in matrimonio requirent cōsensus maxime liber. Non tamē ppter hoc parentes temere iurant matrimonia filiorū. quia ex natura ipsius cōtractus intelligit ista conditio. s. si liberi cōsenserent. et ipsi parentes obligantur ad inducendū eos. extra de iōn. ex literis. cl. ii. iuncta glo.

Impedimentum. xj.
De impedimento ordinis. Ordō sacerdotis impedit et dirimit matrimonii sequēs extra de voto. q̄ votum. li. vi. Alīs nō. Sed vt pfecte habeat materia huius capitulo: quando s. alter coniugū possit intrare religionē vel pmoneri ad ordines vel vouere. Dic fīm Panor. in. c. i. de conuer. cōm. post Jo. an. et Lal. Aut enim matrimonii non est consummatū. Aut sic. Primo casu: aut alter coniugū vult intrare religionē pfectendo. et tunc pōt etiā inuita vrore. vt in. c. vix. et c. ex publico. extra eo. Aut vult vouere continentia: seu intrare monasterium. et non pfecter. et tunc non potest inuita coniuge. vt in dicto capitulo ex publico. Aut vult pmoneri ad ordines. Et cōmuniciter tenet q̄ non potest inuita vrore. vnde in hoc casu magis defertur religioni q̄ ordinis. quia per ingressum religionis solū matrimonii non cōsummatū. nō autē p̄sūceptionē sacri ordinis. vt habetur in extrauaganti Job. xxix. que incipit. Antīque. Si vō matrimonii est cōsummatū. Et tunc aut uolunt vouere cōtinētiā: statu non mutato. et possunt. Et talia matrimonia dicuntur sanctiōia. vt in. c. qd̄ deo pari. xxxiiij. q. v. Aut alter etiā vult vouere. et potest in sui pīudiciū. nō autē in pīudiciū alterius coniugis. vnde nō potest exigere debitū. h̄ tenet reddere. Et si alter cōsensit alteri. non obligat cōsensēs fīm Inno. quo minus possit exigere. nisi etiā ipse voulisset. Nam si ambo vouerant. non tenet amplius alter alteri reddere debitū. vt in dicto capitulo qd̄ deo. et nota. in. c. charissim⁹. extra eo. Aut uolunt mutare statutū. Et hoc multipliciter. Aut maritus vult effici epus. Et tunc requirit q̄ vro intret religionē. etiā si nō sit suspecta de incontinentia. vt in. c. sane. extra eo. Et est casus spalū. Aut vult pmoneri ad ordines. Et tunc si vro est suspecta de incontinentia: debet intrare monasterium. Alīs autē si nō sit suspecta: sufficit q̄ voneat continentia: remanendo in seculo. vt in. c. coniugar⁹ extra eo. Aut vult intrare religionē. Et tunc si alter cōmisit adulterium. potest etiā eo inuito. vt in capitulo agatosa. xvij. q. ij. quia cōmitredit adulterium perdidit ius qd̄ habebat in altero: quo ad mutuā seruitutē. Aut alter non cōmisit adulterium. Et tunc aut intrat altero ignorantē. Aut sciente et contradicente. Aut eo dissimulante. Aut consentiente per metū. Aut p dolum. Itēz aut cōsensit simpliciter. Aut cōsensit: votū continentia emitendo. Primo casu quando intrauit altero ignorantē: potest renocari ad petitionē ignorantis. vt in. c. placet. extra eo. Si vō altero sciente et contra-

didente. idē dicendū. vt in. c. quidā. extra eo. Idē si alter sciuīt et dissimulauit. vt in. c. cōsuluit. extra eo. Si tamen in vita nō renocauit. nō potest fīm Lal. post mortē remanētis in seculo. pfectus erit monasterium. vt in dicto capitulo cōsuluit. Et idē dicit Lal. in casibus pcedentibus et sequentib⁹. in quibus potest fieri renocatio. Si enim non renocat in vita cōiugis. nō potest ingressus post illū motum extire monasterium: quasi cōsuerit causa que invalidabat illū ingressum. Et hoc tene. licet Inno. in dicto capitulo quidā. variauerit. Aut alter cōsensit inuitus. et tunc fit renocatio ad ipsius petitionem. vt in. c. accedens. extra eo. Idē si cōsensit per dolum. ar. capitulo veniens. extra eo. Si vō cōsensit sponte ingressui alterius. non tamen emitendo votū continēt: tunc sunt opinōes. Nam quidam. vt Ab. et Inno. in dicto capitulo quidā volunt q̄ si remanētis in seculo est inuenis debet ad petitionē ipsius: ingressus renocari. Lal. tenet q̄ solum ex officio iudicis. Nō placet panor. Nam prestanto cōsensum renunciant iuri qd̄ habebat in altero. Nō ergo habet amplius actionem. h̄ iudex ex officio suo: ne cōmītā adulterium per remanētis in seculo educet illum de monasterio. Et credit Panor. q̄ hoc casu. ille sit verus religiosus ex quo vro: cōsensit. vnde post mortē vro ris compellit ad redeundū ad monasterium suum. Et credit q̄ si dans licentia est iurius consensū. q̄ tunc nō sit ista reductio. quia dāndo licentia: tacite videtur vouere. vt nota. in iuriis supra allegatis. Aut cōsensit ingressui alterius. pmitendo cōtinētiā. Et si est iener. potest intrare religionē. vnde remanebit in seculo. et alter remanebit in religionē. vt in. c. cū lis. et in. c. vroratus. et c. ad apostolicam. extra eo. Aut remanētis in seculo est inuenis et suspectus de incontinentia. et tunc non debet superiori pati alium ingredi. nisi alter quoq; religionem in grediat. Sed si de facto ingreditur. tenet ingressus fīm omnes: quia pfectio coniugis non est de substantia pfectiōis alterius. vt in. c. significavit. extra eo. Idē tenet fedeli. Sed remanētis in seculo. ex quo est suspectus et voulit cōpellitur ingredi monasterium. vt in. c. significavit. Sed an teneatur profiteri: in hoc sunt opinōes. Inno. tenet q̄ nō cogit. pfecter. sed debet includi in monasterium. vt arceatur a vagatione. quia vtra. p̄iūm cōsensum nō compellit quis pfecter. xxxiiij. q. j. integratas. H̄ oīne. tenet contraria. quia nō est licita cōmūniō in monasterio. pfectio cum non pfectus. Itē qui a voulendo: tacite se obligauit ad religionem ex quo nō potest stare in seculo sine suspitione incontinentie. Jo. cal. dicit satis eque posse distinguī. quia aut voulit intrare religionē et cōpellitur pfecter. vt in dicto capitulo agatosa. Aut simpliciter voulit cōtinētiā: dando licentia marito de intrando monasterium. Et si erat iuriis pfectus compellitur pfecteri tricelimateria q̄stione quinta. qui vrorem. Aut erat iuriis inexcus. Et sit talis q̄ ignorātia iuriū eius excusat. puta si est miles. mulier. et agricultor. non compellitur pfecteri. sed esse in monasterio. Aut non erat talis. et tunc

Impedimentū.xi. Fo. CXXXIII.

compellitur profiteri. Id quod dixi in muliere. qdā non admittunt. quia mulier non excusat ab ignorantia iuris ultra masculos. nisi in casib⁹ a iure exp̄ssis. ut est tex⁹ lat⁹ notabilis in l. fi. L. de iur⁹ fac̄ ignoran. Panormitano tamen plus placet dictum Cal. ar. dicti. c. i. extra eo. et eoz que supra dicta sunt. Nam videmus qdā mulier solummodo dando licentia. non compellitur continere ut in dicto capitulo p̄mo. Secus in maleno. ut in dicto capitulo qui vtoe. Nam ille ter. non dicit qdā maritus ibi voulset continentia. sed qdā solū pm̄lit intrare monasterii. Et per hoc compellit eniam ipse intrare. ex quo est iuuenis et suspect⁹ de incōntentia. hec Panor. in dicto capitulo p̄mo. Nota eniam Panormita. in dicto capitulo quidā qdā si quis intravit religionē. et etiā pf̄itendo vtoe iniuita. et ei fuit postea restitutus: non compellitur motua vtoe monasterii intrare. matrimonium tamē contrahere nō debet. Si tamē contraheret: tener matrimonii. licet peccaret mortaliter. Si tamē in vita vtois nō renouat. non pōt post eius mortē extire. ut dictū est supra. Ex quo infert Panor. in dicto capitulo quidā glo. ibi male dicere. et qdā dicit istum peccare. si nō perficit votum post mortē vtois. Nam votū fuit nullum respectu in gressus monasterii. cū tunc non haberet habilem consensum ad se obligandū. Requirē ergo consensus de novo. Et hec opinio plus placet panor. qdā opinio. d. An. qui dicit tutius esse tenere qdā matrimonii istius contractū post mortē vtois: non teneat. quia licet hoc votū dicat simplex. tamē et quo fuit determinatū ad certa religione approbatam. videret solennizatū. Et sic poss⁹ limitari fīm. eum. c. vniū. de voto. li. vi. vt intelligatur de voto omnino simpliciū: nō determinato ad certam religionem. Sed hoc nō placet Panor. quia dictum c. requirit ut votū solennizet per pf̄essionē tacitā vel expressam. Et sic requirit: qdā iste voulens sit esse eius religiosus. Sed in casu nostro votū istius respectu pf̄essionis fuit nullū: nec fuit effectus religiosus. Als papa mandasset post mortē vtois eum debere compelli ad repetendū monasterium. ut facit extra eo. et parte. Secus tamē dicendum si vto decissit licentiā marito ut intraret religione. Nam tunc teneret ingressus. ut dictum est. Si vto: non contradicit. sed dissimulauit. neqz maritus renouauit. Merito post mortē vtois non potest maritus redire ad secūlū. Sed in p̄mo casu vto contradicit et renouauit maritū. Et sic soluta fuit obligatio: si qua erat cū monasterio.

Ter quia votū ex cōstitutione ecclesie est annexū ordinū. ut in dicto capitulo unico. Querit. vtrum omnes ordinati etiā cōiugati teneant ad istud votū. Rū. fīm. Dir. li. i. qdā differentia est inter ecclasiā occidentale et orientalem. In hoc qdā in duobus cōueniunt. et in dñob⁹ differunt. Cōsueuit p̄mo in hoc. quia viri⁹ possunt cōtrahere matrimonii in minorib⁹ ordinib⁹ cōstituti. xxij. dist. si quis. Sed oportuit. quia nec apud nos nec apud grecos in sacris ordinib⁹ constituti possunt īhere matrimonii. Nec potuerunt a tpe apostolor. Et

si contrahant; nō est matrimonii. Hoc patet ex seruo synodo: que in oriente fuit celebrata et regulā statuit eis. xxxi. di. nicena. t. d. c. si quis. et. lxxij. dis. cū in p̄terio. Differunt autē greci a nobis. quia ipsi sive sint cōiugati sine nō. pm̄uent ad sacros ordines. non pm̄issa cōtinentia. xxij. dis. quoniam. Sed occidentales nūc pm̄uent nisi promissa cōtinentia tacite vel exp̄s. xxvij. di. c. j. Secundo differunt. quia orientales in sacris ordinib⁹ consti tūtū licite vtrūk matrimonio cōtracto ante sacros ordines. Sed in sacris ordinib⁹ contrahere non li cet. extra de clericis. coniū. cum olim. Occidentales vero non possunt contrahere matrimonium: ex quo sunt in sacro ordine. extra de clero cōiū. ca p̄mo.

Ter quare greci nō peccant. non obseruando cōtentiam: licet sint xp̄iani et sub potestate pape. qdā vñacum concilio volunt dictis grecis et alijs indicere cōtentias. Sic fīm Panor. de mente doc. in dicto capitulo cū olim. qdā papa approbavit: ta cendo mores eoz. quia ex quo illa lex non erat de necessitate salutis. nō fuit recepta ab istis grecis p longa tempora: papa sciente: et transgredientes nō puniunt. Illa lex nō ligauit eos. pro hoc facit qdā notat glo. singularis in capitulo quia circa. de con sangu. qdā tolerantia et dissimulatio principis in actu de iure prohibito: inducit dispensationem. Et hoc intelligit. d. An. quando constitutio pape a principe non recipitur. ipso pape sciente et tolerante. Et tunc tolerantia excusat a peccato. Si vto a quibusdam a principio recipitur. et a quibusdam non. tunc tolerantia nō excusat a peccato. Sed panor. limitat hoc dictū. quando maior pars populi recipit. Nam tunc minor pars peccat. Secus ecōtra Et et hoc nota pulra theorica qdā vbi cūqz lex generalis recipitur in vlo a certo genere personarū ab alio vto nō. Non recipientes nō peccant. saltē per longa tempora. Ad hoc. iiii. dis. leges. Secus dic. si in eodem genere personarū maior pars recipit. Nam minor pars non videretur tunc excusa bilis per taciturnitatem superioris. sed potest habe re locum. quod dicit. extra de p̄ben. cum iam dum. Ibi multa per patientiam toleratur et. Et his etiam potest colligi alia theorica. qdā etiā lex pre cepti tollitur. si moribus vñentium non recipitur. licet aliud sentiat Hostien. Sed intellige dictum Hostien. quando est lex principis: inducens ex natura sua peccatum ex contraintione. ut quia concurreat cum lege diuina. Alia soluta notabilis dari potest. ut dicamus qdā papa etiam cum maior parte concilii. non potuit indicere cōtentias certo generi personarū post promotionem eis resistentibus. quia cōtentia est res que potest persuaderi: imperari autem non. xxij. questio. i. integratis. si usset em̄ indicere vitam valde artio rem et strictiorē clericis promotis contra nota. in. c. gesta. lxxij. distin. et in regula. qdā omnes tan git. de reg. iuris. libro tertio. Et ita est. nam ecclasia orientalis non emisit. sed nec admissit votum cōtentie. et non se voluerunt obligare voto. nec voluerunt approbare. ut supra in dicto capitulo

Impedimentū xij.

micens.

An autem clerici occidentales teneantur ad continentiam ex voto vel ex institutione ecclesie. *Glo.*
singularis in dicto capitulo: cum olim. dicit *Fni*
Vincentius qd vbi clericis in ordinum promocio-
nem exprimit votum. tenetur ad illud. Et si pa-
pa dispensaret in hoc. contra votum dispensaret.
Si vo non exprimit. Si pmouendus est iurispe-
nitus; eodem modo tenet. Si vo iuris inscius: no te-
netur ex voto. h. ex constitutione ecclesie. Et si pa-
pa dispensat cu tali: non intelligitur contra votum
dispensare; sed contra constitutionem ecclesie. unde
non dispensat qd aliquis in sacro ordine cōtrahat.
Illud tamen verum est qd ex cōstitutione ecclesie
introductum est. vt qui ad lacros ordines. pmoueri
vult. pruis continentiam debeat profiteri expresse
xvii. di. nullum. Aut tacite. ea. dist. diaconi. Eo
enipso qd aliquis pmouet ad lacros ordines: ta-
cite videatur vovere continentia. etiā si nulla fiat
mentio de voto continentie. hec glo. Ex qua glo.
poteſt inferri ad decisionē huīus. q. nū qd hodie
ecclesia possit statuere: vt clerici possint contrahe-
re matrimonium quēadmodū faciunt greci. panor.
in dicto capitulo cum olim. dicit qd sic. Et dicit qd
hoc est indubitatū penes eū respectu posteriorū;
qui nō sunt obligati ex voto tacito vel exp̄so. Et
sic intelligit glo. notabilem in. c. que ad p̄petuam.
xxv. q. i. Nam cōtinentia nō est clericis secularib⁹
de substantia ordinis vt dicit Inno. in. ca. placet.
de conuer. coniu. Nec est de iure divino. als greci
peccarent. nec eos cōsuetudo excusaret. Et credit
panor. qd pro bono animar⁹ esset salubre statutum
qd volentes continere relinquerent voluntati eorū
et nolentes continere; possint contrahere. quia ex
experientia teste contrarius proslus effectus elicetur
ex illa lege. vt non viuant spiritualiter. sed macu-
lantur illicito coitu. cum grauissimo eorum pecca-
tori. obi. cum propria uxore esset castitas dicto capi-
tulo nicensa.

Impedimentum. xij.
De impedimento ligationis. videlicet
qui est alteri coniugi colligatus. Si qđe
alligatus uxori ea viuente; alia accipere nō potest
Als adulterii cōmitit. extra de spon. duo. c. licet.
Sed nec antiquo tempore potuit: nisi diuina rene
latione et instinctu. ut in patriarchis. de diuor. gau
dium.

¶ Quid si viror credit virū mortuū & contrahat
cum alio. Rū. fm no. p. d. an. in. c. in presentia. de
spon. t. c. dūs. de secundis nup. q. ad hoc. vt excu-
letur mulier a peccato. sufficit q. verisimilis credat
maritū mortuū. Et fm Ray. hoc casu filij si quos
suscepere it indicabunt legitimi. Sed quo ad hoc
vt ecclesia det licentia contrahendi. requiri aptior
probatio. vt in. d. c. in presentia. hoc est ut mulier reci-
piat certū nuntium de morte viri. Et sic fm. d. an.
ecclesia nō dat auctoritatem contrahendi nisi certifi-
catū fuerit de morte viri. Si tñ verisimili crede-
bat virū mortuū. mulier excusat a peccato. Et hāc
opi. do. An. videt sequi Inno. in. d. c. dūs. b. Pa-

nor. in d. c. in plenaria sit contrarius. Vide etia glo.
singularē. xxviiij. q. ii. in summa. que dicit q si mu-
lier credit mariti suū mortui. et habet iustā causā
credendi; licet pōt contrahere. Si autē dubitat
de morte viri et contrahit. licet nō debet contrahere
tenet tñ reddere debitū perenti. h ipsa nō pōt exi-
gere. Et hoc casu vir potest eā refutare. ppter adul-
terium. cum nō habuerit probabilem causam mor-
tis sue. Sed si audiuit eum mortuū. licet p falsum
rumore. et tunc nupluit. vir non potest cam de tali
adulterio accusare. nisi ipsa. peccauerit ipsum rumo-
rem. ff. de adul. l. miles. s. mulier. Idem tenet
Dir. li. i. Quod est valde notandum. Et que sit diffe-
rentia inter scientiā. opinione et dubitatione. vide
supra Confessio. i. Si tamē ipsa mulier post con-
tractum matrimonii certificata sit de vita prius
viri. tunc nō debet exigere nec reddere debitum.
Si autē credit ex leni et temeraria credulitate. nō
dimissa tali opinione; ad iudicium. pastoris sui. exi-
gat et reddat. ut extra sen. exco. in quilibrium. Si
tamē p̄missus reuertat vel aliter sibi de vita confi-
terit. statim debet recedere a scđo et redire ad p̄missum
Als adultera iudicabit.

Sed qualiter ista mnlter diceſt esse certa de morte viri. **B**lo. singularis. in. c. quoniā frequēter. vt lit. nō contesta. ponit tres modos pbandi mortē ad hoc ut vox sit licitū transire ad alia vota. **P**rimus est per famā. **S**econdus. qui seneſ erat in acie ſuit nec rediſt vel ſi recepit literas illorū cuique bus militauit. **L**e. de repu. autentica bodie. **M**is caſibus pſumif q̄ sit mortuus. **E**t si contrahit credens ita eſſe excusatū ab adulterio. etiaſi viuat apter ignorantia. **T**xxiiii. q. ii. cum p̄ bellicam. **H**o die tamē dicit q̄ non debet contrahere nisi primo certa ſit de morte ipſius. vt in. d. c. in pſentia. t. d. c. dominus. **S**ed tamē ſatis certū eſt de illis. dicit glo. per huiusmodi violetas pſumphones. poſtq̄ aliquanto tēpore duxerit expectandū. l. per annū. vt in dicta autentica bodie. **E**t p glo. facit qd notat Bar. in. l. ſi quis ita. ff. de teſta. tu. vbi dicit. q̄ quis diceſt eſſe certus qm̄ habet vehementē opinio nem de aliqua re.

An autē fama sufficiat ad contrabendū matrī moniū. **D**o. an. dicit. q̄ aut ē de longinquo. et sic videtur sufficiens maxime. cū maritus fuerit longo tempore absens. Aut dicit mortuus in vicinis partibus. et sola fama nō sufficit. **P**ano. autem in dicto capitulo in p̄sentia dicit. q̄ licet opinio d. an. videatur multū equa; tamē iudicio suo resistit multū. d. c. in p̄sentia. dum requirit certū nuncū. Nam fama p̄cedit ex auctore incerto et plerumq; fallaci. et etiā in persona nuncij. debet inspici qualitas persone. et vtrū deponat per verba verilimia. nam agimus nō de modico p̄iudicio absentis. Et in dubio hec materia relinquenda esset arbitrio iudicis. ut diligenter omnibz consideratis. cō sideraret vtrum de morte sit facta certificatio. Et iō per p̄dicta patet. q̄ hodie de iure canonico nō est seruanda solemnitas illius autētice hodie. vbi dicitur. q̄ si maritus dicāt mortuus in bello. d. vroz p̄ sevel alii adire duce belli. et facere recipi super hoc

ISpedimenti
deinde beneficis iustitia
Quod in: Rā. fm Tho.
rī. et paucis et spesialib[us] pueni
trahens id utique in h[abitu]ne quoniam

Cuando sanguinatur se spontanea cor-
nus de colangium utriusponit pate-
tum in viscere sanguis de sangu-
copti habet sanguinem illum in vivo ex-
ponit. secundum etiam de sanguine inven-
tur. Et durat hec phlebotomia vix
quod sanguinem exira de su-
perioribus partibus pedem in i-
magine sanguinis est et non ducat spon-
taneas. Superenunciare ut carnis
sanguis ait vinculus. s. affirmatis
sanguine maris sunt affines viscera
ut coniam. s. sup bis. Et durant
ut potest. atque. ut in c. l. d.
sup. namque i imperatores

Impedimentū. xij. Fo. CXXXIII.

Dicta aliquoꝝ. Et si deponuit mortem; debet vroꝝ expectare p annū t postea contrahere. Alter contrabens potest puniri de adulterio. Tamē Lan-

pbi, t H̄of. dicunt nō esse necesse; sed satis est fui-

cos q̄ de morte mariti cōstet vere vel verisimilit.

puta q̄ nauis in qua erat maritus passa est nau-

fragū t omnes dicunt mortui. Idē sentit Vin.

dicens: q̄ non solum p nunciū; ed etiam per litte-

ras t alias p̄bationes p̄t mulier certificari. Mo-

ta tamē q̄ quātācūq; absentia matrimoniorum non

dissoluit matrimonium p̄tractum per verba de pie-

sent: etā si ignorat de vita; vel morte eow; ac etiā

cōcurrente iuxentiū etate cōīgū. Secus in spon-

salibus de futuro. vt in. c. de illis. de sp̄o. nec quis

plumitur mortuus: licet habita diligenti inqui-

tione ignoratur vbi sit. Nam quis plumitur vi-

nere posse p. L. annos. vt in. l. s. L. de sa. san. ec.

Quidli primo reuerso: mulier permittit se co-

gnosci a secundo scienter. nūquid p̄imū compellit

ip̄am recipere inuitas? Vg. dicit. q̄ non: sive fa-

ciat hoc ex iure ignorantia credens hoc sibi licere;

sive scienter.

Quid si cōtrahat cū aliquo credens virū suū

vinere: qui reuera mortuus est. nūquid est matrī

monū? R̄n. Vg. distinguit. q̄ si illa credebat sibi

licere t contraxit cum alio: primo mortuo. ma-

trimoniuꝝ est. Si nō credebat sibi licere: nō est ma-

trimoniuꝝ: q̄ nō maritali affectu: sed adulterino sibi

copulauit secūdū. Idē de illo qui contraxit cuꝝ

aliqua quā putabat cōlanguinē: et nō erat. Alij

tamē dicunt matrimoniuꝝ esse in hoc casu: nō distin-

guēdo utrum cōtrahentes credant sibi licere; vel

ne hanc ultimā op̄i. sequit̄ H̄ir. li. i. Idem Jo. et

Arch. Et hoc quidā intelligunt verū: nisi cōstet

q̄ siūx credens impedimentū esse: nō intende-

bat contrahere. Nam si non sit intentio: non est

matrimoniuꝝ. extra de spon. tua.

Impedimentū. xij.

De publice honestatis iusticia.

Quid sit? R̄n. fīm Tho. in. iii. dist.

Et̄. est. p̄iniquitas ex sponsalibꝝ p̄ueniens: robur

trahens ab ecclesiē institutione propter eius ho-

nestatem.

Quādō aliqui inter se sponsalia contraterunt

nullus de cōsanguinitate sponsi p̄t babere spon-

sal illā in vroꝝ: nec aliqua de cōsanguinitate sp̄o-

sc̄ p̄t babere sp̄olium illū in virū. extra de sp̄o. p̄-

imp̄. p̄tinebat. extra de spon. uiuenis. t. c. ad au-

dientiā. Et durat hec p̄hibitio v̄q; ad quartum

gradū ip̄oꝝ cōsanguineoꝝ. extra de spon. c. sp̄olaz

vbi dicit H̄anor. q̄ hoc p̄cedit tā in sponsalibꝝ de

futuro q̄ etiā de p̄senti. t fortius sīm̄ doct. Mā-

mai: honestas est vt nō ducat sponsa de p̄senti:

tū q̄ vinculū matrimoniale cōtractu est q̄ sponsa

de futuro. Superueniente v̄o carnis copula inter

eos oītur aliud vinculū. s. affinitatis. vñ omnes

cōsanguinei mariti sunt affines vroꝝ t ecōuerso

etra de coniugio. q̄ sup̄ his. Et durat hec vincu-

la etiā post mortē alteri. vt in. c. i. eo. ti. li. vi. Si

ergo caut̄ maxime i impetrāda disp̄lātiōne. Mā

q̄iū: or̄ p̄blica honestas sine affinitate. Qūc af-

finitas simul cū honestate publica: vt p̄z ex dictis

Qūc affinitas sine publica honestate: vt si extra

sponsalia seu matrimoniuꝝ quis cognolcat mulie-

re. Mā inter eū t cōsanguineos mulieris affinitas

oītur t ecōuerso. vt in. c. dīserētōne. de eo qui co-

s̄an. vi. Nec oīt hoc casu publica honestas.

An autem in dispensatiōne sit facienda mentio

specifica de affinitate et publica honestate vbi s̄il

coincidit. An v̄o sufficiat facere mentionē de af-

finitate? R̄n. H̄anor. in. c. nō debet. de p̄s. con-

cordando opinioes dicit. q̄ si publica honestas

necessario apprehendit sub affinitate; satis est de

affinitate fecisse mentionē. Et sic procedit glo. in

dicto. c. nō debet. Et exemplū. Si imperio dispensa-

tionē; vt liceat mībi ducere vroꝝ cōsanguinei mei

defuncti; non obstante affinitate in tertio gradu,

nā ex quo feci mentionē q̄ fuerat vroꝝ consanguinei

mei; cōlequēter feci mentionē de publica ho-

nestate. Et sic p̄ sequentia videb̄ sublata virtute

dispensatiōis. Si v̄o nō cōprehēd̄it ex narratiōe

verbōꝝ. v̄p̄uta. Imperiū dispensationē; vt li-

ceat mībi ducere. L. vroꝝ. nō obstante q̄ sit mi-

bi affinitas in tertio gradu; nō valet dispensatio si

ultra affinitatē erat publica honestas ex quo d̄ ea

nō fuit facta mētio exp̄sse vel tacite. Mā affinitas

p̄t p̄trahi sine matrimonio: vt dictū ē. Nota tñ

q̄ antiquitus fuerūt due sp̄es huꝝ iusticie publi-

ce honestatis: una que cōtraheb̄it ex secūdū nu-

truis. v̄bi gr̄a. Det̄ habeat vroꝝ quo mortuo

eius reheta cum alio p̄trahit: ples nata de secūdū

viro. oīl nulli cōsanguineoꝝ primi viri poterat cō-

tingi. Et hec sp̄es est bōdie sublata de medio di-

cto. c. nō debet. Alia est que p̄trahit ex sponsalibꝝ

de futuro. de q̄ dictū est s̄. Et hec remanet.

Quid si ip̄osalia de iure nō tenuerūt? R̄n. Si

ip̄osalia fuerūt pura t certa. etiā si fuerūt nullā rōne

cōsanguinitatē. affinitatē. religiōis. frigiditatis. apt-

alia quis rōne. or̄ publice honestatis iusticia ad

dirimēdū sequētia ip̄osalia vñ m̄rimonia nūfūl-

sent nullā rōne p̄sens. v̄p̄uta q̄ ambo v̄l v̄n̄ ē

infans vel furiosus. ex de spon. c. vñico. li. vi. Ex

quoibꝝ habes q̄ monachus p̄t impēd̄re cōsanguineos

luos ne p̄trahit cū aliqua cōsanguinear enz

qua ip̄e mongibꝝ p̄trahit ip̄osalia de facto. Mo-

ta etiā De. de pal. limitante id q̄ dictū est d̄ defec-

tu p̄sens q̄ hoc verū quādō defectus plenius

est apparen̄t. vt in pueris t amētibꝝ. Secus esset

q̄iū esset latēs sic in illo q̄ p̄trahit nō aio p̄trahēdi-

h̄ decipiēd̄; q̄ tñ or̄ publice honestatis iusticia

q̄ ecclēsia instituit istud impedimentū p̄ter ap-

parentiam honestatis. Et ideo impēdet quia de

intentiōne non potest sciri. Nota etiā glo. singula-

rem in dicto. c. vñico. q̄ licet sup̄ueniens affinitas

dissoluit sponsalia de futuro. Sup̄ueniens tamē

iusticia publice honestatis. ipsa sponsalia nō dis-

soluti t merito. secunda etiā sponsalia tollētur per

publice honestatis iusticiam ex primis inducētām

Non ergo ex secundis potest esse honestas; que

tollat p̄ma ip̄osalia.

Quid autem si sunt nulla ratione consesus in

Impedimentū.xiiij.

bis qui habent etatem legitimam de contrahendo sponsalia. An indicant publice honestatis iusticiam. Dic fin Job. de san. li. i. p. cula. viij. distinguendo, quod aut sponsalia contracta sunt ante septennum. Et si non generant publice honestatis iusticiam. Sed de hec. i. Aut sunt contracta post septennum. et tunc aut consensus deficit ut in furio vel ebrio. Et tunc non generant publice honestatis iusticiam. Si autem non deficit consensus. Et tunc aut sunt pura et incerta ut si dicatur accipiam vnam de filiabus tuis. Et tunc non generantur et ceterum et etiam tenet glo. in. c. vnico. Aut sunt pura et certa. Et tunc generantur. Aut sunt conditionata. Et tunc aut apponitur honestae conditio. Et tunc non generantur nisi post euendum conditionis. Et hoc fin glo. ibi nisi interueniat interim carnalis copula. Aut apponitur conditio in honesta. Et tunc aut est contra substantiam. Et tunc non generat. Aut non est contra substantiam matrimonij. tunc generat: quia talis redditio habet, p. non adiecta fin. Ho. et Jo. an. Quid autem dicendum quod apponit conditione que inest ipi matrimonio siue sponsalibus. puta si deo placuerit vel ecclesie; vel si possim tempore habere exorem. Si post comprimitum impedimentum et sponsalia soluta. contrahat sponsalia pure cum alia priors consanguinea. An teneant secunda sponsalia. videtur quod non: quia conditiones que siunt non faciunt legatum conditionale. ff. de condi. et de l. conditions. Sed Jo. mo. et Jo. an. in dicto. c. vnico. dicunt quod matrimonii contractum cum prioris consanguinea tenet. Et sic cum prima non est contracta publica iusticia: licet conditio ista intelligat etiam si non apponatur: tamen quando non exprimitur consensus purus remanet. conditiones enim tacite non faciunt obligationem conditionale. dicta. l. conditions. tacitum tamē si exprimitur facit rem conditionale. ff. dele. primo. sita legatum. Idem Panor. in. c. significasti. de elect. vbi per istam. l. si ita. dicit quod si relinquo alicui. L. si voler. legatum est conditionale. Secus si relinquo simpliciter. Et tamē illa redditio si volenter tacite inest legato cum legatarius possit repudiare legatum. Nam quando relinquo. si voler. suspendo virtutē legati in euendum conditionis. vnde non acquintur legatarior: nisi declareret voluntatem suā. vt ibi. Sed quando simpliciter fit relatum: acquintur legatum: etiam ignorantibus: et cōcomittetur conditio si voluerit acceptare: quia tunc conditio est pura et non conditionalis. Nam opī. etiam tenet Directoria li. i. Ide Jo. de san. Monal. et Hosti.

Pone q[uod] frater meus ioco aliquam desponserit. n[on]quid impedit or co[n]trahere cum c[on]sanguinea illius. Archi. videtur tenere q[uod] n[on]. si o[ste]nsi patentes est. Nam amit desponsans. nullo mō consentire intēdit. ergo tē.

¶ Quid si sp̄osalia sint facta sub conditiōe, & pen-
dente conditiōe, vir cum alia cōsanguinea illius
cōtrahit per verba de p̄senti. Itū, cum secūda de-
bet remanere: quia ex sponsalibus cōditionib⁹
sicut ex nō habentib⁹ p̄fensum et incertis, nō est

publice honestatis iusticia. d.c. viiiico.

Quid si duo infantes vel viuius matris septen-
nio. alter minor cōtraxerūt sponsalia ipsi vel parē-
tes pro eis. **R**ū. Si facti maiores septenio per
habitationem mutuam seu aliter verbo. quia post
septenium ad iuancem vocant se sponsos vel fa-
cto ut quia post septenium secum iacet. vel eam
oscularit. ut sponsus vel his similia. per quemque
do appareat quod in eadem voluntate perdurauerūt
sponsalia cōalescūt. als non. Nam ab initio mil-
la fuerunt ex defectu cōsensus. Et ideo non indu-
cunt publice honestatis iusticiā. extra de despon-
tu. si infantes. li. vi.

Quero pro declaratiōe p̄dictorum. An ad cōtrabenda sponsalia futura requirat septimus annus completus. Rū. glo. in. c. Juuenis. despon. videtur sentire q̄y discreto supplet etatē. Et Pano. ibi dicit. q̄y dictam glo. cōmuniter sequitur docto. Archi. etiam sequēdo dictam opinione dicit. q̄y si primus septēnio plus intelligit q̄y cōstuerat intelligere nouēnes nō videtur ratio quare non debeat malicia supplere etatem in primo septēnio quo ad sponsalia. Sicut supplet p̄dētia in contractu matrimonij. Sed Pano. in dīcto. c. Juuenis. dicit q̄y hoc nullo iure pbatur. ut patet in c. litteras. 7 in c. accessit. d. despon. impn. vbi tex. loquitur de septimo anno completo. Et bene faciū illi tex. q̄y etas ista perueniri nō possit als papa distinxisset prout fecit in minore. vñ. annorū in. c. cōtinebatur. de despon. impn. pro hoc etiam facie. d. c. si infantes. quod loquitur de minore septēnio nō distinguedo. an malicia supplet vel ne. Et Pano. ad hoc dat talem rationē. Nam vbi requiritur certa etas respectu discretiōis. non potest p̄ueniri. vt patet in etate ad cōsciendū testamentū. vt in. l. qua etate. ff. de testis. Necobstat fm Pano. d. c. Juuenis. quod multum facit pro alia opinione. Nam ille tex. fundavit se super dubio attentatus. quia forte attēauit tc. Nō puellam istam iam traducerat ad dominum. Item texthus fundat se super honestate ecclie. quia illa dicebatur cōmūx istius. vnde hic fuit cōtractum matrimonium per verba de h̄senti. licet de facto. Sed casus magis dubius est fm Panormi. si fuerunt contracta sponsalia cum minore septēnio. et interuenit temptatus. vel saltem sic dubium. ut quia seūz cobabitabat sp̄olus. Et videtur q̄y bie oriatur publica honestas. ex quadam honestate. tamen hoc iure nō probatur. hec Pano. vtraz; opinio est probabilis. Et ideo vñquisq; amplectat opinionē q̄yā maluerent.

An ex sponsalibus que parētes pro filiis puberibus vel impuberibus contrabunt, filii obligentur. **R**u. si consenserint expresse vel tacite, vel i presentes fuerunt, nec contradixerunt, obligantur, et in eis ostent publica honestas. **I**dem dicendum si absentes fuerint, et postea scierunt ratificauerunt tacite vel expresse. **A**lls ex sponsalibus facitis a parentibus, filii non obligantur, nec ostent publica honestatis iustitia, d.c.i. i. infantes.

Impedimentū.xiiij. Fo. CXXXV.

ISpedimentuz. xiiij.
De affinitate, et trahitur affinitas eius
per somnacriam copulam, extra de eo q
et sicut ut sine c. discretione.

¶ Quid ē affinitas? Rū. fm. Illoſti. est primas sine attinētia vni^o pōne ad alia pueniens ex carnali copula: omni carē parētela. ſez q se; licet p accidēt aliū eē posset q p accidēt p̄t leite et illicie p̄niscerī cōſanguinitas plānguinitati. et affinitas affinitati. et cōſanguinitas affinitati: vt in incestu Loti cum filiabus. et Caroli magni cum ſorore ex pater et auunculus quia frater matris. Ille Pe. de l'ad eo q si reuigeret frater mens qui fuerat vro ratus quis ip̄e non sit maritus amplius ip̄e mūlicierit: tam illa mulier est mibi affinitio. vnde et in patrī erit cōſanguinitates et affinitates. Et ideo quid Lazarus resuſtitutus recuperet vro em et ſilius et alia bona. Idem queritur: an p̄nus baptizatus resuſtitutus iterum debeat baptizari. Idez de ordine et p̄fessione religionis. Item si aliqua re liquerūt ecclēi. nūquid poſſint repeterē. de quo vide per glo. et Archi. xxii. q. viij. c. ii. et per Jo. an. in dicto. c. fraternitatē. post Bar. bii. Et videt cocludere q ea que imprimuntur anime nō perdi derint. Et sic non eſt opus tractare de recuperatione. Exemplum. In ordine. Baptismo. et alijs sacramētis: in quibus caracter imprimēt anime. Idem in p̄fessione: non quia p̄fessioni imprimatur caracher: ſed quia obligatio inducata: deo acquirēt. In alijs vō que inherent corpori: tenet q si vere fuit mortuus nō recuperat bona de rigore. Secus si credebat mortuus et nō erat: vt quia repentir viuus in monumēto. Idem in caſu du bi. Bar. tamē in l. i. L. de la. ſaint. ecclē. dicit q ta lis mortuus dūre recuperat bona. vide ſ. Ecclesiā omo. et dic vt ibi.

Quot sunt genera affinitatis? Rū. sicut Directoria libri primo, tria sunt. Sed primum genus bodie nisi habet p̄hibitionem, extra eo, nō debet. Sed nota quatuor regulas pro declaratōne huius impedimenti. Prima est, q̄ p̄sona de qua queritur post carnalem copulam facit primū genus et gradum affinitatis. Iuxta gradum cōsanguinitatis inter virum et cōsanguineos uxoris. Et inter uxorem et cōsanguineos viri, extra eo, q̄ sup his. Secunda regula q̄ quanto gradu quis distat ab sanguineo vel p̄sanguinea: totto gradu distat ab eius uxore vel a marito ipsius. xxxv. q. iii. de ipsius. t. c. equaliter. Tertia regula est q̄ p̄sona addita p̄sonae per carnalem copulam mutat genus non gradum. xxxv. q. iii. hac auctoritate. Quarta regula. q̄ p̄sona addita p̄sonae per carnalem p̄sanguinem mutat gradū et nō genus. xxxv. q. v. ponere v. Mutat nupta genus: sed generata gradum.

¶ Qualiter genera affinitatis computentur? R^{u.}
Directoria suis regulas predictas. Primum genus

sic computat. Ego et soror mea attinemus nobis in primo gradu generis consanguinitatis. P. cognoscit sororem meam carnaliter. Et sic persona petri sociatur psone sororis mee per carnis copulam. Hic ergo per carnis copulam mutat genus attinentie; quia alio genere attinet mihi soror mee, scz genere consanguinitatis. Alio. P. quia in gene re affinitatis. Sed non mutat gradum; quia in eodem gradu consanguinitatis in quo ego sum sorori mee. scz in primo. Et in eodem gradu affinitatis sum. P. scz in primo. Et quod dixi de sorore mea hoc idem intelligas de quacunq; consanguinea mea in quocunq; gradu; quia omnes mariti consanguinearū mearū sunt mihi affines in primo genere. et in illis gradibus affinitatis; in quibus gradibus consanguinitatis uxores eorum attinent mihi; quia si qua est mihi in secundo gradu consanguinitatis; maritus ipius est mihi in primo genere affinitatis et in secundo gradu. Et si qua est mihi in tertio gradu consanguinitatis; maritus est mihi in primo genere affinitatis. et tertio gradu. Et sic de quarto. quia gradus pputantur inter affines respectu consanguinitatis tñ dicto c. poro. Et quod dictum est de maritis consanguinearū mearum. Idem intelligas per omnia de uxoribus consanguineorū meorū. Secundum genus per eadem regulam inveniuntur. Pone qd Petrus maritus sororis mee; qui est mihi in primo genere affinitatis et primo gradu; mortua sorore mee; ptribuit cum Bertha. hec Ber. Petro quodam sorori mee marito; per carnis copulam sociata mutat genus; quia cum Petrus attineret mihi primo genere affinitatis. Bertha attinet mihi secundo genere; sed non mutat gradus; quia attinet mihi primo gradu secundi generis affinitatis sicut Petri attinebat primo gradu primi generis. unde mortuo Petro; inter me et Bertam matrimonii olim cotributus non poterat. Et si hoc cotributus tu ex una parte; sed aliqui cotributus ex utroq; latere; vt. P. et M. sunt frater et soror. Ego accipio. M. invuxerim. Et sic. P. est mihi in primo genere affinis. P. accipit Ber. in uxorem. Illa est mihi affinis in secundo genere et primo gradu. Et hoc genus contractum est ex utroq; latere; quia utroq; consanguineorum cotributus P. et M. Idem est per omnia inter uxore mea et mariti sororis mee. Idem inter maritos duarū sororū vel duarū consanguinearū. Et inter uxores duorum consanguineorum. Item pater et filius possunt ptribere cum matre et filia; et duo cognati cuiusdam cognatis. et aunculus et nepos cum duabus sororibus. extra eo. c. j. et dicto c. qd super his. Istud secundum genus possum; ut prius melius appareret. Tercium non pono; quia nullius utilitatis. Si vis videre. vide Ber. in dicto c. nō debet. Et ex pdictis patrum veritas multaz delusionū. Nonne mortua uxore; vir vult accipe in uxore illam que quodam fuit uxor alicuius de consanguinitate utrisque prima. nūquid potest? Rū. per pdicta. qd licet nullā feminā de consanguinitate prime uxoris possit accipere; quia ibi ē affinitas. tamē feminā olim uxorem alicuius de ipsa consanguinitate; bene potest

Additio 8;
adueniēt gna
affinitatē clara;
rito dū si panos
et si de rotag. 7
aff. ubi dat zglaz
sin. 6. q̄ psona ad
iuncta p̄ razmistro
pula sagminal
tr. 9. vident p̄mū
iz. Ad p̄mū
razmistro p̄lam
oīc mi. Sediby

Impedimentū.xiiij.

accipere. Eridem dicendum si ponat similis casus ex parte uxoris. Item pone. Petrus accepit Ber tam in uxorem et qua habuit filiam. que nupsit Sempronio. demum. P. mortua Berta uxore sua: accepit secundam uxorem postmodum moritur. P. et etiam filia sua uxor dicti sempronii modo dictus Sempronius vult accipere in uxori illam mulierem qui fuit secunda uxor dicit Petri. Queritur an possit. Nec questio nunc accidit de facto. Et dicendum est per predicta quod sic iste Sempronius non possit accipere in uxorem aliquam de plangui nitate sue uxoris usque ad quartum gradum: tamen semina olim uxore alium de ipsa plangui nitate bene potest accipere. ut est in casu nostro: tamen sic erit casus quod gener potest accipere in uxorem mulierem qui fuit uxor Soceri sui. quod est mirabile. Item olim quod non poterat ducere successivae uxores duorum fratrum: quia ibi inerat tertius genus affinitatis cum secunda. nam duorum fratrum uxores sunt in secundo genere affinitatis. Sed si altera post mortem mariti nupsit Sempronio. Ille Sempronius attinet uxori alterius fratris in tertio genere: quod est plena addita secundo generi. Ideo mortua uxore ina et marito alterius non poterat olim ducere illa obstante tertio genere affinitatis. et ultra impedimentum affinitatis subterat impedimentum publice honestatis. Sed cum secundum genus et tertium sunt sublata: vide quod publica honestas tanquam accessoria sit hodie sublata. hec Panor. in dicto. c. non debet. vide etiam glo. singulare ibi: que notabiliter concludit: quod illa publica honestas que veniebat accessorie ad secundum et tertium genus affinitatis est hodie sublata; quia sublato principali; removetur accessionum. Sed publica honestas que non venit sicut accessione: ut in ea que ortur ex contractu sponsaliorum seu matrimonio cum consanguineo meo. non est hodie sublata: cuz de ea nulla fiat ibi mentio. Et quod hoc sit verum aperte probatur in c. vnico. de spon. li. vi. Et Panor. in dicto. c. non debet. ex dicta glo. infert vnam regulam in materia extensionis. quod ubi duo sicc se habent: quod vnum venit coelestant ad reliquum. uno sublato vel mutato: etiam consecutum intelligitur sublatum vel mutatum. ad hoc tex. optimus in c. miramur. deser. non or. De dispensatione circa istam publicam honestatem. vide s. c. immediate precedentem. Itet interfert quod relicta viri qui fuit germanus uxoris mee uxoris mea mortua potest mibi esse uxor. Item cognata uxoris defuncte: licet quis ducit in uxores aut enim erat cognata: quod fuerat uxor fratris uxoris. et tunc est in secundo genere affinitatis. et sic possunt prætabere. Aut erat cognata uxoris: quia ambe fuerint coniuges duorum fratrum. Et tunc sunt in secundo genere. Et sic possunt prætabere.

¶ Quādo vir carnaliter cōiungit uxori: omnes
sanguinei uxoris efficiuntur affines viro. et con-
uerso. oēs sanguinei viri efficiuntur affines uxori
et in eisdem gradibus cōsanguinitatis et affinita-
tis attinent: tamē altero genē affinitatis. Sed ex
cognatos viri et cognatos uxoris. nulla ex illo ma-

trimonio on^et attinētia. d.c. qd sup his

Quid si aliquis polluit aliquam extraordinarie id est extra naturalia? R^u. fm Dir. etiam si circa claustrum pudoris fiat: non facit affinitatem: nec matrimonium p^{ro}sumat nisi ex confessu fiat matrimonio ali. t^u si mulier semen emittat: sed vir non: nō contrahit affinitas. Et est ad hoc ar. de frigidor. q^{uo} palpando mulier potest: puocare ad semis emissionem. t^{ecum} everso. Et tamē nō est matrimonium vel cōmītrio seminis. Et ideo nec affinitas. Sed si vir emittat in mēbro mulieris: et nō mulier. dubitari potest. verū tamē sine emittat sine nō: t^u enī neutro emittente sponsalia prius facta ratificant propter cōfessum matrimoniale qui inesse presumitur. ar. c. extraordinaria. xxxv. q. iii. dūmō sūnt matrimonio apti vel. prīmu. extra de despon. imp. p^{ro}cōinebatur. Idem tenet Vin. Jo. t^u Archib. i. dico. c. e^{cc}ordinaria.

Sed pro declaratione predictorum queritur an ad contrahendam affinitatem requiratur seminum viri et coniugio? Respondeo. Panor. in c. fraternali, de eo qui co. consan. refert Juno. tenere quod nisi detur coniugio semen viri intra clausa pudoris; non causatur affinitas; nec consumatur matrimonium, unde non sufficeret emissio seminis viri. Et ponit exemplum in frigido tunc. Sed Panor. dicit quod communis opinio medicorum concordat ut semen mulieris necessario non occurrat ad generationem. Scens de semine viri. Idem tenet sed de se. in consilij suis. ubi dicit: quod ad causandam affinitatem seu ad matrimonium consumandum; necessario non requiritur, quod mulier emittat, sed satis est quod viri semen sit coniugio materie viris. Ex contrario enim sequeretur magna absurditas. Nam pone. quod per annum mulier non emiserit; in concepit ex semine viri et peperit. Absurdum enim esset dicere quod matrimonium non sit consumatum; vel quod affinitas non sit tracta. Immoo plus dicit De. Pal. in iiii. quod sine copula potest causari affinitas; si fiat mens rei receptio. Sicut dicunt quidam de antichristo qui nascetur semine transfuso per demonem incubum et succubum. Idem dicunt quidam medici de quadam muliere que impregnata est ex semine transfusio dum balnearerit in balneis. ubi mali homines spermatizauerant; quatuorcumque etiam quis inuidat vel frangat yasa pudoris. non in ipso vale tamen semen effundatur, non contributus affinitas.

Done q̄ iuuenis deflorauit sp̄osaz; et aperuit
seras eius; sed nō emisit semē. Nūquid tenet ma-
trimonii cū secunda? Quidā dicūt q̄ sic; vt refert
Directoria. vbi s̄. quo ad rei veritatem. vt nota
Io. in dicto. c. extra ordinaria. Et ita deberet ser-
uari: si constaret q̄ nō spermatizant. Sed aliter
plūnatur. s. q̄ eam cognouerit; et sic cōpellet stare
cū p̄ma. Similiter si aliq̄s solitus cū soluzionē apiret
seras; t̄ nō spermatizaret; et cōstare posset. sanguine
defloratoris nō impediret sp̄ere cū illa. Ide-
dicendū si maritus deflorauit vr̄. z̄; et an seminis
emissionē velut intrare monasterium. posset intrare

Impedimentū. xv. Fo. CXXXVI.

Sed eccllesia se opponeret ex psumptōne extra de-
despon. impn. si infantes. li. vi. vbi hoc etiam no-
tac Archi. flo.

Quid si moritur persona: mediante qua contra-
bitur affinitas: puta moritur maritus vel virorū vol-
tōcubitorū. Rū. fm. Tbo. in. iii. pos-
nit affinitas que erat ad cōsanguineos eius: nec
potest esse inter eos matrimonium. xxv. q. i. fra-
ternitatis.

Impedimentum. xv.

De impotentia coeundi. quid sit. Rū.
fm Ray. est viciū anime vel corporis vel
vitrius quo quis impeditur alteri carnaliter co-
miserit.

Quo sunt species impotentie. Rū. fm Ray.
Sunt principaliter due. Nazaria est naturalis: vt
impotentia pueri: vel frigiditas senis: seu etiā fri-
giditas optionis. Aut artatio mulieris. Alia nō
naturalis: h̄ accidētalis vt castratio et maleficū.

Verum naturalis impotentia impedit matri-
moniū. Rū. illa que est in puerō vel puella impe-
dit ad tempus: quia p̄diū inest non potest contrahere. extra eo. quod sedē. vbi habet q̄ imponit ad
copulā: est impotens ad matrimonium contrahendum.
Sed illa naturalis impotentia que est in frigido: si
est perpetua impedit matrimonium contrahendum
et dimitt contractū. extra eo. laudabilē. Illa tamē
que est in sene nō impedit: q̄ habet habitus q̄q;
reducibilis ad exercitium: aut cōsilio medicorū: aut
artificio. Et ideo dicit glo. in. c. nuptiarū. xvij. q.
i. q̄ nemo ē adeo senex q̄n calere possit natura vel
artificio. qd̄ nō est i frigido vel i puerō.

Quid si vir nō ē oīno frigidus: sed vel mem-
bris non erigitur: seu diversimode ineptū est. Ita
q̄ nō potest virorū cōmiseri: vel statim spergit se-
men et būiasmodi. Rū. fm Hosti. Si potest in-
vari medicinis: planum est q̄ tenet. Alter expe-
ctandum est triennū. et postea fōsan separari poterit:
sicut poterit naturaliter frigidus. Expectatio-
tamē triennij fienda est: nisi q̄ prius possit de im-
pedimento constare. De hoc triennio vide supra
diuonum.

Verū caliditas impedit sicut frigiditas. Rū.
Altē. q̄ caliditas luglīa virū potest esse impedi-
mentū perpetuū. Si tamē inueniret q̄ per trien-
nū copulam impediret carnis: indicaret p̄petuū
q̄ tū frigiditas magis et sepius impedit: tollit enī
nō tū coniunctionem seminū: sed etiam rigorē mē-
biorē quo sit cōmūtio corporū. Iō frigiditas ma-
gis ponit impedimentū q̄ caliditas.

Quid si mulier dicit virū impotentē ppter de-
fectum membra. Rū. fm Hosti. vir est inspicien-
dus per honestos viros sicut de muliere arta. Si
vō allegat excessus mēti. dicit Hosti. q̄ papa est
p̄uleius. Quidā tū dicūt hoc casu idem dicendū
quod de arta qui potest contrahere cuz vno et nō
cum aliō. Dicit enim Alincena. q̄ mulier quandoq;
nō est arta: sed vir eius nō p̄metit ei. vnde vterq;
sicut p̄mutatione.

Quid si vir habet membrū multū carnosum.

Rū. Hosti. se audiuisse ab exptis: q̄ bee pōt esse
iusta causa dirimenti matrimonii. Nam infir-
mitas effigie occasio possit esse que reddit etiā
nasum grossū. id est membrū. Et hoc ipē Hosti.
de facto fuit exptus: vt p̄e dicit.

Quid si quis non potest copulari cum virgi-
ne: sed cuz corrupta sic. Rū. fm Tbo. in. iii. pos-
sunt medicinaliter cum aliquo instrumēto clau-
stra pudoris frangī: nec hoc esset contra naturam
qua non fieret ad delectationem: sed ad medici-
nam.

Quid si quis mouetur ad pulcrum: et non ad
turpem. Rū. fm Tbo. huiusmodi abhominatio
mulieris non est causa naturalis: sed accidentalis.
Et ideo idem iudicium est quod de maleficio: de
quo infra.

Quid si vir sciat se frigidum et ineptū: et tamen
scienter contrahit cum aliqua. Rū. fm Ray. Si
mulier vult cohabitare non potest vir ab ea rece-
dere. ar. extra eo. qui du. in ma. c. i. et extra eo. cō-
sultatiō. et quas tanq; virōes habere nō possunt
habeant ut sorores. Et idem dicendū si mulier sci-
ens se esse artā p̄traxit cu aliquo q̄ si vir cohabita-
re vel nō poterit illa discedere.

Quid si aliquis scieret p̄trabit cu arta. Rū. fm
Inno. tenetur cuz ea stare: vt frater et soror. Si tamen
contrahat cu alia tenet matrimonium q̄uis primam
ut sorore tenere et alere teneatur. Et eodem modo
siqua mulier scienter p̄trabit cu frigido: vel impo-
tentie. Et idem dicendū: si frigidus et arta: scienter
cōtrarerint.

Verū artatio mulieris sit semper impedime-
ntū practi matrimonij. Rū. fm Ray. Si absq; piculo potest subueniri beneficio medicinae: vel p
futuri vsum viri p̄portionati: nō impedit matrimoniū p̄trahere. extra eo. ex litteris. Si vō nō po-
test alio modo subueniri sine graui pericolo: certe
separabit. vide de hac materia s. Diuonii.

Quo constabit q̄ illa que fuit separata a prima
pter artitudine sit facta idonea ei p̄ vsum cu se-
cundo. Rū. fm vō. p̄ iuramentū matronaz. A q̄bā
inspiciet ipsa: vel fōllitan vterq;.

Quid fiet si redita primo cognosci nō possit:
Rū. fm Hosti. remanebit q̄ triennū cum ipso: et
quali plūmatur maleficiatus. et si interim eaz co-
gnoscere potest: cu illo stabit. als elapsō triennio
restituetur. secūdo sine spe q̄ iterū redidatur p̄mo
licet glo. Ray. dixerit q̄ ista restitutio potest fieri
vlḡ in infinitū.

Sed nūquid possit p̄trahi matrimonij cu illa
que est arta: sed q̄ incisionē potest fieri apta. Rū.
fm vō. dicit Hu. q̄ nō credit nisi facta incisionē
et si ante incisionē ducat eam: tūc si facta incisionē
adhuc duret. p̄mis p̄senſus sufficit ad matrimo-
niū. Si vō nō duret: vel nō de nono plentat i ea
aut nō carnaliter cognoscat eā: pōt ab ea recedere
et alia supducere. q̄ si nolit pati incisionē. non est
cōgēta: maxime cu tūmeat piculus.

Done q̄ est vni arta et apta alteri. nūquid po-
test contrahere. Rū. fm vō. q̄ sic: cum illo cui po-
test sine piculo cōmiseri. cum alio autē non tenet

Impedimentū.xv).

matrimonii.

Licet impotētiā coeundi; qñ est ppter impedimentū accidētale. puta, ppter crastatōē. An tales possunt p̄trahere? Rū. Pator. in. c. qđ sedē extra eo. de mēte doc. dicit. q spado vtroz testiculō careō: nō potest p̄trahere n̄rimoniū. **S**ec' autē si caret uno tm̄. Et sic p̄ intelligi. l. s. glo. f. si spadoni. ff. de iuri. dotiū. Et vide glo. in. c. bi qui. trriū. q. vii. q tractat de eo q̄ habet virgā errectā; sed nō potest emittere semē. ppter impedimentū naturale vel ac-
cidētale. Et tenet ibi glo. q talis p̄t matrimoniu
p̄trahere: cuz possit mulierē. puocare. Sed cōter-
tenet p̄trariū: qđ putat p̄nori. veri: qz ex quo nō
p̄t generare: p̄t vrox dicere. Ego volo esse mat-
v̄ extra eo. c. accepisti. Et ppter hāc rōnē dicere
aliqui vt recensit Rī. in. uij. de sene. q̄ si esset talis
frigiditas rōne lenetur: q nullo mō iuuari pos-
set natura vel arte. Idē esse dicendū sicut de natu-
rali frigiditate: quia talis cōtrahendo se obligaret
ad impossibile.

De impotentia vo coeundi ppter maleficium
Dic ut s. Diuortium.

Vtrū aut̄ maleficū p̄ aliud maleficū sit tollēdum: Rū. fin. Hen. de gan. in quolz. v. q̄ malefici virtutē nullā: aut̄ efficaciam habet ex natura p̄nia: sed cūcta q̄ apparet fieri ḥpositis maleficū immediate dēmonib⁹: vt homines decipiāt. Et ex qdaz pactōne eoꝝ ad quos p̄tinēt oia molimina artū magicaꝝ. Nec debet homo eis fidē adhibē q̄ aliqd ex se agant. Et ideo p̄nitioſum ē ea facere vel plū p̄stare quēadmodū illicitū est idolotū comedere. Licet etiā p̄nitioſum sit opib⁹ ſupſtitioſis cōmunicare: catholicū tamē est deſtruere op⁹ ſupſtitioſum: ſeu demonis. Et in hoc ei cōtrariari. Et ſic dico q̄ licitū est maleficū deponere: ſicut li- citū est idolotū in cloachā p̄ſcere. Et etiā vt cu- retur infirmus maleficat⁹. Non tñ credendo. q̄ virtute illius maleficū morbus ille contingat. hoc enim eſſet infidelitas. Sed q̄ fiat ex p̄tioſe demo- ni: ex diuina p̄missione: q̄ nō cōluererūt fm pa- ctione ſuā maleficatiū vexare niſi cōſtantē illo ma- leſicio. Idem Sco. in. iij. / Et ex p̄dictis videſt con- cludēdū q̄ licet maleficū tollere p̄ aliud maleficū: dummodo fides nō adhibeat vel ſortilegia vel incā- tatiōes non fiant. Et hec nota. De hoc vide inſra Maleficatiū. +

verū sit q̄ līrat vī
malo alfrīq ad bonū

Additio q̄ uisib⁹
ver⁹ sit q̄ lūnat vti
malo alibi⁹ ad bonū
m̄ḡ salua rōstra. ⁊
q̄n̄ fit p̄st̄ t̄ s̄ p̄to
možli⁹. q̄ h̄en de
gāndāw. q̄ dēficit
malificū n̄ p̄nt
n̄ i h̄ c̄ aliquid sp̄c̄
litas. q̄n̄ credit q̄ v̄
tute illig⁹ malificū m̄
b̄ ille rōngat. nec q̄
auſt̄at. q̄n̄ fit ex
partio deonū. q̄n̄
rōm̄m̄t̄ talib⁹ rōm̄

**sum et tales vox
mis q̄ in dñe
tale siḡ l̄ in q̄ dñe
flat tale qd abluti
mū siḡ p̄oris Circu
leffing. **N**o ob. etp t
eritat tho. i 2° q̄
se soniat q̄ p̄ dema
prāit. **O**ile adit
p̄ q̄ fam & usurab
alit̄. **S**icut eti lu
q̄ mō orridat. ex
dñr n̄ ille q̄ am
ei o fūrare am p̄
orridat̄ resurdat̄
rora. sū. non fūr
mutus p̄t̄. do si**

HOpeditmentuz. xvi.
De matrimonio tracto cōtra interdi-
cū ecclēsie. Scindū q̄ matrimonio cō-
tra interdictū ecclēsie vel iudicis tractū; licet p̄ tra-
bī nō debeat; tamē tractū nō dirimēt. Imponē-
da est tñ h̄enrib⁹ penitētia; et separā debet donec
cognoscāt de causa interdicti. c. eo. p̄ totū. Mota-
etia q̄ sponsalia tracta cū aliquā p̄ verba de futu-
ro; cū interdicto ecclēsie; nō habet dirimere matri-
moniū postea cum alia cōtractū p̄ verba de p̄sci-
ti extra eo. c. ii.

Carta extra co. t. vi.
Quid aut si papa interdiceret oibz generaliter
ut non pratibz mifimoniū. An teneant mifimoniū
postea tracta. Dic ex notariis p. Lar. iii. cl. ynicia
et demonym donit hōibz. ut valiat male
pēnt de eo q̄ in p̄p̄t iuramentū ab ifide
lex vnu. q̄ q̄ utif fide illi) q̄ p̄ falsos
omia iurant s̄ p̄asto vbo q̄ p̄ fide fū
ego. q̄ nullo mo lirit. q̄ Dun aliqui
exirent. mutuū accip̄. s̄ usus a
nt ei q̄ in dicit d latini⁹ mifistri⁹ bon
⁹. p̄ ususq̄ d dicit ad ysmal. noli
ip̄t permuta mutuo s̄ usus refū
to s̄ mutatio q̄ e bona. Mer et d
o usus accip̄. s̄ mutuū. sp̄ et s
o usus passim ex p̄f. fud e. m̄ dt actiuū
Dixit vni

de re. p.m. vbi quo ad spūalia mīmōnīa p̄clūd̄t
et illo tēx. q̄ tanta ē doteſtas pape q̄ reddit spū-
lia mīmōnīa illa. Quid aut̄ de carnali: ut si dicat
papa oret̄? Holum? q̄ p̄trabat. Et si contra
feceritis, p̄niciāmūs nullū. Dicit Land. q̄ si vo-
lūtās pape est rōnabilis nō tenebit mīmōnīūq; potuit iñabilitare: et eius volūtati statut̄ quo ad
hoc s.i. inhabilitatē psonaz. Et hoc dicit se tenuiss.
p.c. ad d. dissoluendū. extra de despon. impu. Idē
dicit Land. de sacramento penitēcie. q̄ hoc sacra-
mentum peccat̄ a dispositiōe ei? hec Lar. Idē Dir. li. i. di-
cens q̄ vbi volūtās pape rōnabilis est et iusta in
p̄mulgatiōe legis: efficaciam mīmōnīi impedit. vt
q̄d̄ impediēt̄ publice honestatis. Nā iñ acto
mīmōnīi p̄sone legitime qno ad talia spūalia: sūt
oīno in dispositiōe pape. Et idē in sacro penitēcie
vt norant doc. in dicto. c.ad dissoluendū. vbi hoc
norat Inno. et Hosti. q̄ addit̄ q̄ idem est etiam si
oret̄ vīa voce: sine aliqua p̄stitutiōe hec phib-
eat. Secus dicit in sacramētis in quib⁹ materia
nō spectat ad dispositiōē papēs: sicut aqua in ba-
ptismo. panis et vīnu in eucharistia et similib⁹: q̄a
in illis volūtās eius quātūc̄q; exīss̄: efficaciam
sacramēti nō posset impedit̄: debita materia et de-
bita forma cū intentōe occurrit̄. De hoc g. hug.
xxvij. dist. nullū. facit q̄d̄ notaef̄ de sīue. quāt̄. vi
in s. Lōfīmōnīo fac̄t̄. Idēm Hosti. in. c. tua. de
spō. duo. dices q̄ interdictū pape ē fortius q̄ mī-
mōnīū n̄ plāmātū cū sup illo possit statut̄ ad
libitū. vt in. c. ex publico. de puer. cōm. Glos. nū in
dicto. c. ad dissoluendū. singulariter dicit q̄ mīmō-
nīū p̄tractū n̄ interdictū pape: etiañ cū clausula de
creti irritant̄: tenet mero iure: alio impeditō
nō supposito. Idēm videt̄ tenere Inno. sentiens
aliud esse in spōsalib⁹. s. c. irritant̄. Et fin. Hosti.
p̄fir̄ recordari opiniōes fin. Dir. li. i. Sed iñ mīmō-
nīo nō. Et sic intelligo opinionē. vī. et Gos. Alij
aut̄ distinguūt̄ inf̄ clausulā generale et spālem: vi-
pīmo casu nō irritet mīmōnīū. secundo sic. Ex quo
cōstat de intentiō pape. Panor. aut̄ in dicto. c. ad
dissoluendū. distinguūt̄. Et aut̄ interdictū pape h̄
p̄petua causaz. phibitōis. et dicit p̄petua fin. glo.
in dicto. c. tua. q̄n̄ nō est restricta ad certū tempus
puta si phibetur aliquid fieri. ppter malū q̄d̄ inde
sequi pōt̄: vel. phibet mīmōnīū. ppter p̄sanguin-
itatē vel qd̄ sile. tūc vō dicas h̄c causam temporalē
q̄i causa est restricta ad certū tempus. puts. phib-
etur matrimonīū. ppter veneratiōē diei. Quā am
habet p̄petua causam: tūc matrimonīū est nullū.
Quā vō temporalē: tūc matrimonīū tenet. et decre-
tum debet referri ad factū: vt sic duratē causa: de-
beat matrimonīū separari.

Dispeditmentū. xvij.
De impedimento feriar. Sciduz q̄ tpe
feriar. q̄bī p̄st sp̄falia; t̄tis matrimo-
niū qd̄ sit solo plenius; h̄ traductio vxoris nupia-
rū solentias. t carnalis copula; pbident fin No-
nali. in t̄ de m̄rimoniō. Idē panoz. ii. c. capellian⁹
de fer. vbi dīc q̄ nuptialis p̄uua seu nuptiales so-
lēnitates t solēnes traductiōes; t carnis coniugio

Trichocentrus cuneatus (Gmelin)

inare. ita est. Non enim ab ablatione
est. sed ab ablatione.

inrat p falsoj deos. Si regn venit.
vel invenit ad hanc p

mit f. 13 v. 19 iniq. p. falsos

and multivās. His successor. King Hō Ō 1

et aliis h[ab]itatis subiectis sui nominis

193 **Zur lateinischen Disziplin**

omnē nos qz H̄. sūz gōmū d̄ aḡ

¶ *Tipitá y pitá osurazú. Sí uhit' yo. n' po*

qui amplexus nostro personam subiicit.

intraeas sumit orationes preceps

Impubes. fo. CXXXVII.

Phibent bis dieb feriatis; licet in matrimonii contrahibili possit omni tpe etiā qdragessimali. p hoc glo. no. xxxij. q. iiii. hinc etiā. Itē. c. nec vroē ducē ea. cā. 7. q. vbi simpliciter dī: nec vroē ducē. Et sic simpli- citer nō phibet solenitatiē. Hētā ducē. s. ad domū. Leg hoc in sero. q. nō solū hec. phibitio peedit in virginib: hētā in viduis q. etiā sine solenitatiē nō debet pīna viris hoc tpe. nec duci ad domū.

Que aut̄ sint ista tpa feriata quo ad nuptias: a. ltr. vīz ad octauā pasche. ut in c. non oportet. xxxij. q. iiii. tertiu a pīma die rogationum vīz ad octauam penthe.

Mūquid aut̄ in ipa die octauā pasche et pen- the. s. in pīma dominica post ipa festa possunt nuptie ce- lebriari vel contrahibili. Mo. dicit q. nō. p. hoc līra in c. capellān. extra de feriis. dū dicit post octauas pa- sebe. ergo nō octaua: q. ter. dicit post septē dies p. pētbe. Mo. enī essent. vīj. dies post festu: si i. dñica sequēti festi: nuptie celebrarent.

An aut̄ includat octaua ephie: sicut includit̄ alie predicte octauae. Hōst. dicit q. durat vīz ad octauā ephie inclusiue. Jo. an. dicit. q. līz hoc mul- totū loco pī approbet pīuetudo: non tū videt iure contrahant nuptie. Lū in dicto. c. nō oportet. nihil dicat de octaua. Nā si voluerit dicere de octaua: exp̄liserit. sicut expressit in c. i. de treu. et p. vel di- zillet in pli. Nō ergo recedem⁹ a līra: et marie post factū: nō debent ībentes indicari culpabiles. Et

standū est pīuetudini q. est optima legī interpres. Lessante aut̄ pīuetudine: tenenda est opinio Jo. an. videlicet q. trāfacto festo ephie dūtarat: nuptie licet celebrari possunt. Nota etiā fīr Arch. glo. q. festa fīm nouā et veterē legē a vespa in vesperā ce- lebriant: tū in septuagētia est hoc sibi. pīmū q. ab dicat cīcīa leticie. Nō incipit tū in vespiis: sed in cōpletōto. Et in pīmo pītermittit allā. vnde vīz ad cōpletōtū exclusive licet ībhere. Sed officiū ad uetus. pīmū pīfecte incipit in vespiis sabbati pīcedētis. vnde etiā nō licet ībhere. In dieb vīdū alijs nō solū vespe. immo cōpletōtū sunt de tpe pīcedētis. q. selo quēdo: licet p. accidēt supuētē maior feito: nibil fiat de illo cōpletōto vel solū memoria in ve- spis. tū in cōbō pīdictus est pīuetudo obseruāda. vīn in multis terris etiā de nocte. pīfunda i. vigilia aduētus. 7. lxx. nuptias faciūt. Sed si post media noctē facerēt eset corruptela: quia a media noctē more romano nor incipit: vt. ff. dī. fer. l. more. vīn scit nullā pīuetudo eretur i. mane diei: sic nec post media noctē. Sed certe peccatū eset: q. pītra sanctor̄ canones: ībentes etiā nuptias istis tem- porib: phibitis. debent puniri in quo deliquerūt. vt. vīz ad tpus sepenēt nū sit pīculū incotinētē. Sacerdos aut̄ q. dedit bīndictiōt his graui pe- ne: licet arbitaria ē pīnēdus. nō aut̄ ē morale exi- gerētib: temporib: ab vroē pīus rite bīndicta fīr. pī. de pal. Qui etiā tenet q. his dieb: nō licet ībhere mīrimonia p. vība de pīnti: q. iste cōtracēt̄ dī- fieri in facie ecclie. I. facie aut̄ ecclie nō videt fa- ciūt̄ sicut nec bīndictio nuptialis. Credit tamē

Arch. glo. q. in hoc standū sit cōsuetudini. Itē et si sit mortale pīsummare matrimonii bis dieb. tū post primā copulā iterū recognoscendo nō pec- cat mortaliter.

Impubes om̄initer dīct puer. j. xiii. annū pīpletū. puella. j. xii. cī de despō. impu. ex līris. Mo. bar. in. l. talis. L. dīs q. vt idī. q. licet ipuberel nō sint idonei testes i. maleficis: vt. l. in testimoniu. ff. de testi. hoc ē verū ad plenā pībationē: hād indicū bū possunt exaiari. Et sieno. q. dictū impuberis est sufficiēt̄ indicū.

Tacceratus. Utū cōde- natus ad mortē et incacerat̄ possit li- te abire si tpus et locū habeat. Rū. fīr. Hen. de gan. quolibetō. ix. q. licet damnatio morti effugere: hād carcerē frāgere. vīputa si index dā- natūs dimittat in carcere sine vinculis. et negligit firmare carcerē: tunc absq. omni iniuria iudicis: qui nullū ius habet in substantiā corporis: potest corpus suum abducere quādmodū si q. sepiat agrū suū: nō licet quēt̄ transire p. agrū illi: sepem rupendo. Si in sepiis nō fuerit: iudicū ē p. q. trāsi- re. et q. plus est si pīcipiat ei index ne carcerē exeat si nō oportet q. vincula aut̄ carcerem dirūpat vel quicq. sile faciat: in quo circa ipmūs habeat. In illo ei obedire non debet. Et si fugit: index sue negligente imputet. Et hoc vide supra pulcr. c. Accūtus.

Tacendiarius est qui auctoritate pīpīa civitatis. villa. magi- sum. segetem. domū. vel arbores incēdit vel silva. igne apposito ex odio vel vindicta. xxiij. q. vi. tūma pīssimā. 7. xij. q. iij. cī deuotissimā.

Sed q. si incendū sit orītū in vīco vel ciuitate. Et causa defendendi edificium meū: dissipō edificium vicini mei. nū quid teneor̄? Rū. distin- guendo. Aut erat iustus metus: ne ignis occasio- ne domū vicini mei: meū edificium cōbureret puta q. iam ignis peruenērat ad domū vicini mei: vel iuste et pībabilit̄ dubitabam an perue- niret: q. forte tem̄pus ventosum erat: tunc nō te- neor̄. ff. de incen. ru. nau. l. j. f. ex incendio. neq. enī dāmū dare videor: eque pītūris cōbō. ff. q. vi. aut̄ clam. l. si alijs. f. est et alia. Et q. si nō pīne- nerit: iuste tamē pītabam ignē pīuenturū. Et idō nibil a me pōt̄ repētere. ff. ad legem aquil. l. si quis sumo. f. quod dicitur. Aut non fuit iustus me- tus. puta quia adhuc non peruenērat ignis vīz ad domū vicini quam destruti: nec iuste du- bitabam: tunc teneor̄ ad sumplū dāmū fīr. Hōst.

Sed pone q. vicini dubitātes de igne: detinut q. talis domū destruāt. nū quid debet domū s. emēdarī vicino a ciuitate? Rū. q. sic et summa equitate. vnde consulendum est iudicēt: vt hoc ex officio suo fieri faciat. argu. ff. ad. l. rodiām de iā- tu. l. si laborante: et hoc est equissimā. De ma-

Indulgentia

teria incendiariorum et effractorum. vide s. Absolutio primo.

Adulgentia. Quid est? Dic
quod est pene relaxatio quā quis iuste pro
culpis ipsius facere debussit; de thesaui
ro ecclie ad diuinam iusticiam per solvendā sum-
pta. Dicitur in predicta diffinitione relaxatio pe-
ne ad differentiam relaxationis culpe; que fit p gra-
tiam dei in contritione. Et sic gratia formaliter la-
uat in contritione. Deus aut effectue dimittit cul-
pam. s. p. dist. i.c. verbi. Et quo inseritur quod nul-
la indulgentia directe potest esse a pena et culpa;
licet vulgus hoc affirmet. Nam culpa directe di-
mittit in oratione et pessione. Et propter hoc di-
cūt qdam quod ecclie nunq̄ vritur tali forma. vt. s.
dicatur indulgentia dari a pena et a culpa; quoniam
si tali viteretur forma; videtur euacuari sacra-
mentū cōfessionis. quod esse non potest. scz de necessi-
tate salutis; quod esset ptra omniē theologicā discipli-
nā. et alia. c. ois. de pe. et remis.

Quis potest concedere indulgentias: Rū. fin
docto. in. c. qd' autē. et. c. cum ex eo. de pe. et remis.
Primo papa qui habet plenariam potestatem; et
eui thesaurus ecclesie et meritis christi et martyrum
et aliorum sanctorum aggregatus; est cōmissus. po-
test indulgentias facere cui vult et quando. causa
tamen existente legitima. Archiepiscopus quoqz
licet non sit iudex ordinarius omnium de sua. puin-
cia: ut dictum ē supra. Archiepiscopus. potest nō
solus in diocesi sua: sed etiam in tota sita prouin-
cia indulgentias concedere: dummodo non exce-
dat statutum concilij generalis. extra de pe. et re-
mis. nostro.

Quartam autem indulgentiam concedere possint prelati ecclesiarum circa papam: **R.** Panor. in dicto. c. cum ex eo. ex illo ter. concludit. q; in dedicacionibus ecclesiarii ditarar possunt concede re annum. Sed pro alijs quibuscum causis non possunt concedere ultra. xl. dies. Et hoc teneas: quicq; dicant aliij. Et sic omnes prelati cuiuscum dignitatis sint: non possunt concedere indulgentias: nisi vt dictum est. Et licet littera loquatur generaliter de prelatis. non tam intelligas de inferioribus episcopis: quia inferiores prelati non possunt concedere indulgentias: q; hoc est dignitatis episcopalnis. vt est tex. singularis in. c. accedentibus de et. vte.

Cum autem electus et confirmatus in episcopum non coelectatus possit coedere indulgentias: maxime si non sit sacerdos: et sepe ista questio accidit in legato apostolico non presbitero. Hosti. in dicto c. accedentibus, teneret quod si est presbyter potest concedere. alios secutus. Jo. autem Lal. post Tho. tenet quod etiam si non sit sacerdos: hoc possit. Et hoc idem in legato. Idem Paris. quia coedere has indulgentias procedit ex dispensatione bonorum ecclesie: et sic ex iurisdictione, ergo isti possunt: cum habeant iurisdictionem licet non sint coelectati in episcopos vel sacerdotes: ut in c. et transmissa. de elec. Et per peccatum non tollitur predictis potestas ista ordinatur.

tamen ab ecclesia tolerantur fin Ray. et Hostie.
Inferiores tamē prelati possunt cōcedere participationē bonorum cōgregatiōis sibi cōmisſe. nam
hēc p̄cipiatio fit p̄ mutuā charitatē.

Conuersi episcopus vel archiepiscopus excedit indulgentia ultra predicta taxam. non quid saltem valebit pro numero dierum quam possunt dare? **R.** **S.** in c. f. de pe. et remis. li. vi. f. m. **I.** o. mo. di- cit. q. talis indulgentia est oīno nulla per ter. qui dicat. Ita tamē q. statutum generalis concilii non excedat. ergo videē potestas eoz limitata intā. q. si excederent: potestate nō haberent. Et sic totū videref factum ab illo qui potestatem nō haberet. ergo nō valet. Idez **M.** **J.** aufē an dicit. q. va- let vsc̄ ad summā. quia hec est quedam liberali- tas. Et in his t̄ donationib⁹ dicimus q. valent p. parte vsc̄ ad legitimū modum: et iur residuo non Hanc opinionē videtur approbare **P.** an. ins- mili de quinquagesima epi. Aut centesima. de quo vide s. **D.** onatio primo.

Done q[uod] episcopus dedit. xl. dies indulgentie Successor eius iterū dat. xi. dies. An utraq[ue] valeat: R[ec]t. Ge. vbi supra ex mente Jo. an. in additionib[us] Spe. dicit q[uod] non: quia pertalem multiplicationē posset veniri contra concilium cum ex eo. s. allegatum.

En autē tales indulgentie cōcesserūt per legatos
et alios prelatos sīnt perpetui. **R.** n. glo. singularis
in. c. si. de offi. le. dicit. q[uod] indulgentie quas sepe le-
gati cocedunt; subuenientibus ad reparationē pen-
titū; vel loci religiosi; durant post finitā legatione
quādmodū et eorum statuta; etiam si in eis conti-
neat pena excommunicatiōis. Ideū nō dic de indulgentiis
aliorum prelatorū. Et hoc est contra multos; cre-
dentes indulgentias reuocari per mortem conce-
dentis.

TQuid autem de reuocatione indulgentie et non
ceat ante certificationem. Exempli olim per papaz
Calixtum cocessa fuit in dulgētia plenaria omnibus
q̄ dabant subsidium tūc. Postea p̄ successore fuit
reuocata. nūquid illi qui et bursauerūt pecunias
suis illo intermedio sp̄e, puta a die reuocatiōis et
noticie. Un̄ habuerint dictā indulgentia. Hic fin
docto. in. c.i. de cōcess. p. l. vi. q̄ sic. Et Be. ibi dicit
q̄ talis indulgentia valet quo usq; certificati fue
rint illi: quibz cocessa est: nili in dicta reuocatione
esset clausula decreti: vel qđ simile. per qđ exp̄esse
appareret de voluntate pape contraria. Ita q̄ vel
let q̄ a die bullatōnis nō ampli⁹ valeret. qđ tamē
comuniter non sit.

¶ Quic autē dicendū ecōtra. An pūilegū sumat
vires suas statim cū papa pcessit illud. puta papa
cōcessit alīciū pūilegiū ut nō posuit ercōmunicari vel
huiusmodi. An censeat adempta potestas ordi-
nario p tale pūilegū. Se. vbi s. refert quodā di-
centes q statim bullato pūilegio. Et hoc quidam
intelligit: qñ q s p vei, peuratoře ad hoc datum
imperat talē indulgentiā q ercōmunicari non
posuit. Hā ex quo cōcurrunt volūtas xcedentis in-
dulgentiā et imperatū statim haber efficaciā: enā
si tales ius habentes in pūilegio: hoc signorū:

Indulgentia Fo. CXXXVIII.

quia possent esse plures. Et si papa i præiugio dicere: presenti: ver se vel perniciem; prohibemus omnibus ne quis eum excommunicet. Idem est. Sciamen enim effectum habet: quia concurrit voluntates predicere. Si vero nec per se: nec per nūcium quod impletat talē indulgentiā: sed papa proprio mandato vel ad instantiā alterius dicit quod nisi appareat de voluntate contraria cōcedentis. p̄mplegiatus non gaudet beneficio indulgentie nisi postquam ad eum peruenient. Idem videlicet tenere Inno. et Illo. Et hec faciunt ad ea que dicta sunt s. Excommunicatio vi. in fin.

Quid autem si in p̄secratioē ep̄pus et archiep̄pus cōcurrant: et quilibet dat annum? Rū. Dir. li. i. fm. Hosti. dicit quod cōponenciales habebunt annum. Subdit vero ep̄bi biennium.

M̄nusquid autem concedens indulgentiā habebit eam: si facit ea: ppter que cōcedit? Rū. Dir. refert quodam theo. tenere. q̄ sic. Idem Vin. in dicto. c. cum ex eo. Ad hec faciunt nota. p̄ doc. in c. p̄ venerabilē. qui si sunt le. vbi princeps potest legitimare filios suos. non tanq̄ pater: sed tanq̄ p̄nceps. Et sic gaudet p̄iugio: quo ceteri participes gaudent.

An autem unus possit alteri indulgentiā mereri? Rū. non potest nisi. pcedat ex intentioē dantis. vñ posset si indulgentia fieret hoc modo dicēdo. q̄ ille qui facit vel p̄o quo sit habeat talem indulgentiā. Errato est fm theo. quia licet p̄iugium opus possit quis p̄ intentionē cuiuscumque voluerit applicare. Et sic cum sati facio sit p̄iugium opus. poterit quis cui voluerit p̄ intentionē suam applicare: et sic p̄ alio sati facere. Indulgentia autem non est p̄iugium opus sed eius qui dat indulgentiam. quod opus ipse applicat p̄ intentionē ad hunc: vel illum qui sic fecerit et. Et p̄ sequēs non potest quis hāc intentionē ad alterū transferre.

Quid si quis faciat plures i die illud. ppter quod indulgentia est cōcessa: vel cum vadit ad locū ubi indulget remissio. nūquid habebit totiens indulgentiā: quoties vadit? Rū. aliqui dicunt quod quando indulgentia ad determinatū temp̄ datur: ut cuī dicatur. Quicquid inuerit vñq; ad tale tempus ad ecclesiā talē habebit tantu de indulgentia. Intelligitur tñ semel. Sed si in aliqua ecclesiā sit p̄petua indulgentia sicut in ecclesiā beati petri est indulgentia. et. dierū. tunc quoties aliquis vadit totiens in indulgentia cōsequitur. Et huius sententia est Tho. fm vo Inno. et Gual. in Spe. quando indulgentia cōsistit in visitatione alicuius ecclesiæ: tunc pro qualibet vice qua quis ad ecclesiā vadit indulgentias habebit.

Sed quid de his qui deferunt multas litteras ep̄os: et leguntur deis i uno loco: assiētes quod talis ep̄s facit talē indulgentiā: et talis talē. nūquid p̄dest cōseruent. Ita quod omnes indulgentias capiant? Rū. fm Dir. q̄ non. sed illi tñ qui subest ep̄o indulgentias facient: nisi forte et is qui cōfert: habeat licentia a suo iudice quod tales indulgentie illi. p̄sunt ar. exē defo. cōpe. significasti. vel si uis cōfessor ei indulgē-

rit: quod possit p̄ tales indulgentias redimere penitentiā. extra de pe. et re. qd aut. vbi Panor. dicit quod tu. si mū est et valde expediens ut volens p̄geminari et v. si tare loca pia: habeat licentiam a proprio iudice: et gratias p̄ticipandi indulgentiā alienis. hoc tamē intellige de indulgentiā concessis ab alio q̄ a papa. Nam respectu pape quilibet est subditus. ut in c. cuncta per modum. ix. q. ii. hoc etiā verum in si indulgentia esset restricta ad habitatores certi loci: que tamen sic cōmuniter non cōceditur: sed generaliter.

Quid autem indulgentie? Rū. fm Hosti. p̄sunt tñ viuis et non mortuis: sicut enim membrum corporale putridū vel resecatū vel mortuū non potest nutriti: vel vivificari cibo corporali: sic nec membrum spirituale: cibo isto spirituali. Ideo excommunicatis. hereticis et schismaticis sic existentibus non p̄sunt orationes. nec ieunia. nec elemosyne. nec indulgence: tunc quo ad effectum spiritualis nutrimenti: h̄ nec mortuus p̄sunt huismodi remissiones. licet alia suffragia ecclesiæ p̄sunt: quod charitas sola p̄dest in purgatorio. Cum fm p̄sperum. Sit in omnibus fidelibus operosa. de pe. di. ii. charitas. Sed potestas clariū non habet ibi locū. Pro predictis facit quod nec... Rū. in iii. di. xx. vbi querit. An valeant indulgentiae existentibus in peccato mortali. Et cōcludit quod non habet ratione: quod non potest fieri remissio penitentie culpa. Et ideo cum p̄ indulgentias non remittatur existentibus in mortali peccato culpari: non remittetur eis per indulgentias aliquid de pena. Bona tamē facta in mortali disponunt de cōgruo ad penitentiam. Et illa mediante ad suscepionem remissionis peccatorum per diuinam misericordiam. Quo tamen ad existentes in purgatorio dicit Rū. q̄ illi qui sunt in purgatorio: cum ecclesiā militante. aliquo modo cōmunicant in pena. Cum triūphante in impossibilitate peccati: tamē cū vñq; in charitate. Et ideo quia cōiuncti sunt cum militante ecclesiā per charitatem: maximo auxilio indigent: quia non sunt in statu in quo possint penam assu: nere voluntariam: per quaz citius admittere: etur ad visionem beatā. Ideo ecclesiā potest eos iuuare: cōicādo eis merita uiuorū non tñ p̄ modū auctoritatē vñlūndicū: p̄ q̄ directe iuuant illi q̄b̄ directe p̄sunt indulgentie. Et per predicta solū questio: que de facto accidit de indulgentia plena: cōcessa olim per Calixtū papam patribus et matribus defunctis fratribus ministris: si qui in purgatorio reip̄p̄bantur. An valeat dicta indulgentia? Dic per predicta quod sic: per viam cōiunctionis bonorum spiritualium ecclesiæ. Et sic indirecte. non autē directe p̄ viam auctoritatis seu iudicij. quia sic illos nec ligare nec absoluere potest.

H̄tum ille cui iniuncta est penitentia. vii. annos: et postea p̄secutus est indulgentia. Septem annos teneatur postea agere penitentia illam: Rū. q̄ non tenetur amplius penitentia illa agere: dum tamē peccatum oīno p̄ cōtritionē dimissum sit: q̄ p̄ omni peccato mortali duplex pena debet. sc̄ eterna et temporalis. de peni. dist. i. si peccatum. Sed

Indulgētia

per cōtritionē pena eterna dimittitur seu in temporalem cōmutat. de pe. di. i. verbū. Temporalis
vō p satisfactionē. vt in dicto. c. si peccatū. Et per istā penā qualitercūq; satisfactionat ecclie; dū tamē
nō decipiāt ecclie sufficit; t̄ absolvit⁹ est. xxiij. q.
i. quodcūq; nec tenet amplius de necessitate ieiunare; vt bene p̄batur in dicto. c. qd̄ eūt. vbi dicit
q̄ p tales remissiones eneruas penitentia satisfactione. Et Panoz. ibi reprobat opinionē dicentium
q̄ huiusmodi indulgerie p̄iunt quo ad penitentiā
hic iniunctā; dūmodo sacerdos qui p̄ius indulgit
penitentiā; hoc cōcedat vt possit cōpensare penitentiā
cum indulgentia. al'secus. Sed hec opinio nimis
restringit potestate t̄ effectum indulgentiar. Nam cū hec indulgentia p̄ficeat et thesuarō ecclie;
cuius potestate habet papa cōpensandi: debet,
p̄dese quib⁹ papa cōcedit: vel alias prelatus
habens ad hoc potestatem. vnde non est necessaria
licentia sacerdotis licet sit consilium ut habeat
licentia.

Quid valent iste indulgentie? **R**u. **Em** **Gos.**
Most. **r**theo. **q** tantū valēt quātū sonant. vide
le^c. **xl**. **d**ies indulgentie valent quātū. **xl**. **d**ies peni-
tentie fin taxationem factam; sine a iure sine a sa-
cerdote; sine a iusticia divina. **D**ies enim isti sine an-
nō: non sunt anni celi nec purgatorij; sed mūdi. **E**t
sicut in mundo. **xl**. **d**ies penitentie plus valent p-
ficien^t cum maiori feruore q̄̄ valente alteri. Ita
xl. **d**ies indulgentie plus valent illi qui cum maio-
ri charitate vel rei date quātitate; accedit. Scien-
dum tamē q̄̄ aliquādo indulgentie sonant nume-
rum dier̄ ut quando dicitur. **Q**uicunq̄ ierit r̄.
habeat. **xl**. **d**ies de indulgentia. Aliquādo sonant
numerum annorum: vt cum dicitur. **Q**uicunq̄ ierit r̄.
habeat duos annos r̄. Aliquādo sonant partē
peccatorum: vt cum dicitur. **Q**uicunq̄ ierit vell sic
fecerit: habeat suorum peccatorū tercie vel quarte
partis remissionem. Aliquādo sonant plenariaz
remissionem. Si indulgentie sonant numeri dier-
um: tunc talis indulgentia deber sic intelligi q̄̄ si
alieni essent. **xl**. **d**ies de penitentia iniuncti. **xl**. **d**ies
de indulgentia. Ipsilon penitentia euacuat. **E**t si sī
quis tenebat ieiunare. **xl**. **d**iebus. habita indulgen-
tia. **xl**. **d**ierum: non tenetur amplias ieiunare. Ita
enī dicitur in forma litterarū. **xl**. **d**ies de iniunctis sibi
penitentij: misericorditer relaxamus. Si sonant
numerum annoū: tunc similiter intelligendū est.
videlicet q̄̄ penitentia in confessione unius anni in-
tūctam: unus annus indulgentiarum solvit. **E**t si
dicitur: ponamus: tanta mibi non fuit assignata
penitentia: vt communiter. **Q**uid dicendū? **D**ico
q̄̄ tibi in purgatorio recompensabitur ac si illam se-
cūles. et tibi iniuncta fuisset. vnde posito q̄̄ quis p-
decennū in purgatorio stare deberet. **E**t ip̄e. vii.
annos de indulgentia in vita habuisset: certe solē
per triennū in purgatorio puniret: quia quod se-
mel fuit relaxatum: amplius a christo non repetit:
Si autem indulgentie partem peccatorū sonant:
tunc tantū valent acli quis penitentia illius p̄ta
suum peccatorū fecisset. **E**t si talis in gratia dece-

+ Additio secunda est si pp. sat plenissimè emisiverunt protoc. si non sit a p. et a r. p. admissi
gat frat. a p. et a r. p. R. 10. de inv. 19. roficio qd. insipit inv. non. qm. re. visa quod bulla
et qd. sit pp. suplatim ibi positio go alia plenior invicem non est in suplatim qd. non habent suffi-
ciam. et si non qd. reb. sit emisso omni protoc. illi. facta a p. et a r. p. alius non est plenissi-
matio si dicitur illa qd. sit a p. et a r. p. et plenissimè. et si qd. non sit plenissimè emisso. si adgit et am-
bitus et a r. p. sed adiecta i superabundante ratiōnā. An et si pp. fondat plena emisso. omni protoc.
illigant ut sit non sufficiens. a p. et a r. p. secundum qd. sit. et ea qd. no. m. c. ad liberasq. s. iudicet p. qd.
et p. om.

deret: manifestum est qd in purgatorio: nisi p re-
siduo puniretur. Si plenariam indulgentiam so-
nant. Clavis est qd ei plenaria pena relaxatur. Et
si in illo instanti moreretur absqz additione noue
culpe: peccubio si fuisse peccatorum maximus
ad celos enolaret. Nota tamen fm Augu. de an-
cho. prout recitat Archi. slo. in summa: qd quatu-
or sunt que faciunt retardare ne statim enoletur
obstante qd in litteris papalibus dicitur plenaria
indulgentiam cōcedimus. Primum est forme indul-
gentie taxatio: vt si dicatur. Tibi indulgentia ple-
nariam omnium peccatorum tuorum de penitentia ti-
bi iniuncta indulgemus: tunc si moreris: non statim
euolares: sibi maior: sibi penitentia fuerat iniun-
genda. Et vigore indulgentie non sibi remittitur:
nisi pena iniuncta a pfectiore. Pro illa ergo parte pe-
ne que sibi debebat iniungi in foro penitentie luet
in purgatorio. Secundum est alius: peccati omis-
sio per obliuionem vel ignorantiam. sed qd non fuit
de eo confessus. Et hoc precipue videtur habere
locum: quādo dicitur in forma indulgentie: qd ha-
beat remissionem omnium peccatorum: de quibus
eo: de cōtritus et ore confessus est: quia non valeat
quo ad peccata nō pfectio. Sed de hoc infra. Ter-
cium est alicius mortalis peccati post cōsecre-
tūm indulgentie perpetratio. De illo enim licet
sitetur et satifaciat: non tamē habet indulgentia
quo ad illud sequens. Quartum est culpe venia-
lis in expurgatio. id est qd decedit cū aliquo pecca-
to veniali: de quo non est contritus: sed fuisse in
affectu eius. stant enim venialia cum gratia et nō
potest remitti pena remanente culpa. unde indul-
gentia quo ad talia quibus est affectu fuisse: non
valeat. Sed si ista non impediāt: cum alijs que cō-
currit debent: puto qd papa a tota pena et culpa ab-
soluere potest: ita qd talis enolabit.

Sed que sunt alia que concurrere debent ad huiusmodi indulgentias consequendas. **D**ic quod quatuor requiriuntur. **D**uo ex parte dantis. scz auctoritas et causa rationabilis. **A**lia duo ex parte suscipientis. scz quod sit in statu merendi. et ut faciat illud pro quo indulgentia datur. **E**t ob defectum huic ultimi indulgentie non valent his qui libenter facerent illud pro quo indulgentia datur; sed non possunt: et quod indulgentia datus sub hac forma. ut faciat vel det hoc vel illud. **V**tpnta est indulgentia mediolani certis temporibus plenaria bis qui porreverint manuadjudices; scilicet fratres minores et alij religiosi nihil habentes illi uacantes et deuotissime non cōsequitur illa: n*on* indulgentiam virtute talis privilegium. **N**uid ergo baberent facere in hoc casu: ut et ipsi dictam indulgentiam consequatur. **D**ebent facere ut aliis pro eis aliquid tribuat. **E**t hoc nota.

Cest per predicta patet quid sonat remitto tibi
vnum annum de penitentia iniuncta. Nam iste
est sensus finis Inno. et Hosti. id est tempore ministrorum
prieris in purgatorio: quantum esset: si uno anno coi-
egisset penitentiam in hac vita. Nec probas genera-
les indulgentias: non ministrum debes agere prieam in hac

* Additio p maiori host. geratior qrit an similes sacerdotis possint dare i Blegentias i foro pmalv.
P. Inw. 73. c. 49. de i bari ibi i addi.
tenet q sic i possit roride q emis
fuerit no suorum iudicium uti possint de hanc part. i r. sicut dicitur de homi ubi sit q sacerdos ex officio
de necessitate non teneatis: tu or nescis
ligiosi illius loci ubi indulgentie conceduntur: con- mille.

Vita **H**uius de necessitate non tenearis: tu qui nescis
vix sacerdos iniurierit tibi penitentia quia debens
sit. Nam hodie vir iuste imponit: cui pro quo libet
peccato mortali: septembris penitentia debeat. **X**xiij.
q.ij. **bocpm.** Et cu illud qd nō est purgari i hac
vita: debeat purgari in purgatorio: fatuus est et
simpler qui ibidē huiusmodi indulgentias non re-
sernat cu ipas reseruauerit tot dieb quot hic re-
misse sunt: ut minus in purgatorio puriendus q
fuerit. Sed illis tñ pluit: quibz dñ viuerent fa-
cta fuit remissio. Et hoc intelligas de pectoralibz
remissionibz que fuit per papam vel alios inferio-
res dicentes tñ de iniuncta penitentia relaxamus.
Sicut de generali et uniuersali: per quia ois satis-
factio remittit que a solo papa fieri consuevit. Idē
Dir. Et hoc de papa intelligendū est: quā in tali re-
missione generali in dñ refert le ad penitentia iniuncta
sed absolute et generaliter remittit. Als secundū fin
Aug. de anch. 7 arch. flo. ve dictio est. +

An antequili dies sunt utiles vel cōmūrūt. M. Panor. post II Hosti. extra de pe. 7. re. cum er. eo. di cit q. dies debent esse utiles. Annus vero est sūmūt q. inutig in penitētia; hoc est q. si deboe ieiunare in anno per xl. dies. lix. interpolatūt ut q. forte qua liber septimana deboe ieiunare semel; valet illa indulgentia. xl. diez ad tollendūt omnes istos. xl. dies vnde nō currunt quotidie; sed sunt utiles. De anno vero sic intellige. deboe agere penitentia p. annūt qualificaz sit illa penitētia. puta ieiunando p. annūt semel in septimana tollit iste annūt p. hanc indulgentia annualē. Ita q. indulgentia anni nō dividit p. dies; sed valet respectu anni integrī; put penitētia est annualis.

¶ Querit de q. quotidiana. Un indulgentia constella vere penitentibus et confessis; psit illis qui fuerunt confessi semel in anno et habet ipsius confitemendi et punctione de peccato pterito. R. Fin pano. in c. ois. de pe. t. re. q. sic. nam isti dicuntur vere penitentes ex quo habet contritionem et vere confessi ex quo fuerint confessi tempore determinato et habet ipsius possumus fitendi. Nam contritio est illa: q. multus operatur apud deum. Idem Car. in cle. i. de reli. et ve. sanctorum ybi etiam querit de alia. q. quotidiana. Datur indulgentia per totas octauam corporis Christi interessentibus dominis officiis in ecclesia. Quid si ob multitudinem populi omnes non possunt intrare et defensare pars populi audit divina extra ecclesias. Un tales habebunt tale indulgentiam videt q. non predicta: quia ex quo indulgentia est data sub forma dictarum qui audierint in ecclesia. Glo. soluit q. non gaudebit bac indulgentia. Dau. dicit q. si et necessitate celebretur extra ecclesiam sub tetrono gaudebit presentes indulgentia. E. cludit tamquam propter verbū in ecclesia. tunc est tenere q. non sufficiat bonus interessus extra ecclesias. Dicit tamquam si propter turbam omnes non possunt ingredi ecclesiam: stantes extra ambitum muros: gaudebunt indulgentia: quia sufficit voluntas intrandi. Et q. pecos non stat. p. regulis Imputari.

Dicitur autem vicini ecclesie ut clericu vel re-
at hunc finitas possit totum dimiti. Siq[ue]d
sumit. Q[uod] go q[uod] sepe t[em]p[or]is r[ati]onib[us] t[em]p[or]is
delibet p[er] p[ar]t[em] suam sit ap[er]tura a sacerdoti. P[er]
q[uod] n[on] d[icitur] i[de]o p[ro]p[ter]eas q[uod] talis habeat tota p[ar]te
q[uod] illigat s[ed] r[ati]onib[us] p[ar]te q[uod] go faciat s[ed] q[uod]
totu[rum] p[ar]te. no[tr]a d[icitur] d[omi]n[u]s. que n[on] d[icitur]
ex aliis hoc excludit facit si ei obulus daret
malum. q[uod] hoc excludit q[uod] i[de]o d[icitur] ip[s]i p[ar]te.
Sicut h[oc] n[on] e[st] i[de]o d[icitur] omni d[icitur] talis
efficiens p[ro]positi op[er]is. No[tr]i l[or]do ep[isc]op[us] de rosi
no[tr]o p[er] tu[m] r[ati]onib[us] q[uod] i[de]o p[ro]p[ter]eas alioz ep[isc]op[us] i[de]o
quodammodo p[ro]p[ter]eas r[ati]onib[us] erit. Et si fo[r]mula
n[on] sum ut ibi indicat d[icitur] q[uod] alium
d[icitur] ep[isc]op[us] t[em]p[or]is. m[anu] nos r[ati]onib[us] d[icitur].

ligiosi illius loci vbi indulgentie conceduntur; con-
sequatur tantam indulgentiam quam tam remoti.
Qd sicut quia remissio non proportionatur labori
sed meritis que dispensantur; sed qui plus labo-
rat; de merito plus acquirit. Mota tamen fin asten-
q propter indulgentias dissoluti non debet obser-
uantia regularis; quia religiosi magis merentur
religionem fernando; quo ad premium vite eter-
ne q indulgentias exqurendo. licet minus quo
ad dimissione penae quod est minus bonus. Nec
iterum per indulgentias dimititur pene iniun-
cte in capitulo; quia ibi agitur quasi forum indici-
ale magis q penitentiale. unde non sacerdotes
quandoq capitulii tenent; sed aboluntur a pena
iniuncta; vel debita pro peccato in foro peniten-
tiali.

Videlicet querit de q. quotidiana. Pone quidam
haber prauilegium a papa; q semel possit absoluti
plenarie i articulo mortis. Et fecit se absolu*tus*; post
ea liberatus est. Tunc virtute dicti prauilegiu*s* possit
iteru*m* in alio articulo mortis absoluti. **R**u*m*. Artic-
ulo. in sum. dicit. non potet aliquis q q*ui* semel in
articulo mortis fuit; et v*ul*s fuit tali g*ra* q*o* postea i
alio articulo mortis vi*m* valeat; n*il* papa latiore*m*
auctoritatem daret q*o* dat; q*ui* ponit q*o* in articulo
mortis duxar*t* semel. Et ita n*isi* fuit fin*e* eum
in c*o*cili*e* constanc*e*nsi a litteratissimis viris. Nec
miru*m*; quia prauilegiu*s* de indulgenti*s* tantu*m* dat
quatu*r* sonat. no*n* aut exted*t* d*z* ultra.

Vtrū indulgētī faciēdē sint, p̄ subſidio rēpo-
rallī. Rū. fin. Rū. q̄ p̄ talibō p̄ncipaliter nō de-
bent dari spūalia. Mā cu dant indulgētē p̄ ecclē
suis vel hōspitalibō cōſtrēdīs; nō dant; vt in illis
talibō ſitātē led̄, p̄ter vtilitatē spūalem cōſequē-
tem. Et ideo nō dant p̄ talibōbus: iñſi in quārum
ordinant ad spūalia.

An autem pedificatione pontis licetum sit dare indulgentias. **D**ic fuit Panor. in dicto. e. qd autem quod pons fuit aut reficit in aliquo loco piculos. **V**bi pegrini et pauperes sepe laqueabant mortis periculum in transitus licetum est. al. sec.

Vtrū cruce signatus qui morte ante h̄ iter ar-
ripiat; hebeat indulgentia. Rū. fm Tho. fo:ma
paulegij siderada est. #

Afidelis. Vtrū siceat cū infide-
liby cōicare? Rū. fm Tho. q̄ in fide fir-
mi sunt ita q̄ ex eorū cōicatione cū infi-
deliby sperat magis illoꝝ cōuersio ꝑ horū subuer-
sio; nō sunt p̄hibendi cōicare cū infideliby. Sim-
plices aut̄ et infirmi p̄hibēdi sunt ne sine magna
necessitate cū eis cōuersent.

Dicitur cu[m] infidelib[us] sit disputad[u]. R[espon]s[u]. q[uod] nulli laice psone licet disputare d[omi]ni fide cu[m] infidelib[us] p[er] tertiu in c[on]traq[ue]stio[n]em de bere. li. vi. vbi sic habet. Inhibemus quoq[ue] ne cu[m] laice psone liceat publice vel prima[m] de fide catholica disputare. qui vo[c]o contrafecit intercognitionis laqueo innodet. S[ed] lo[in] v[er]ba laice, forte intendit delaico ad moduz ultramontanorum qui illitteratos laicos vocat. Quid enim est dicere. q[uod]

finiti & ablati; pñ finitari aliqñtis sup̄teret totū
negligere idq̄ntias q̄ multū valeret ad remittendū
a iure. sicut a Dina iustitia. **M** Thos p⁴ q³ x. q³ vij
hā si porrexit mōrus ad iustitiam p̄ sp̄cū ad fabrā.
rōmit fām. vñ si aliq̄t pñq̄ 300 vñ denarii restaret
op̄z tñ pñ et fuit uox tñ pñq̄ dñi h̄cū m̄ dñi
bo. i q³ q³ x. In intelligēti p̄ dñi qn̄ ipsoit aliq̄t p̄
baruti rōmit. Sēcū si dñt̄ dñm. dñl p̄ sp̄cū mōrus
ro p⁴ lyp. qz itaiby n̄ agit̄ rōdērētia p̄ sp̄cū l̄ statu. s̄
p̄ sp̄cū dñi possit dñl p̄ sp̄cū subdīf alienis i sua dñs.
Spōnsi valeret. z q̄ ido qz i p̄mo rāu illorū accidētis
romana s̄. roti-aliq̄tis li vi. Cēd̄ rāu. aliena dñs.
z rosp̄ianū ligat̄ p̄ solut̄ n̄ pñt. alioquin posset

Inquisitio

paralis clericus disputando de fide catholica non incidat in hanc penam: et doctor decretorum laicus incidat: Tamen sufficit ita esse scriptum. Et solum duo sunt christianorum genera. Clerici et laici. xii. q. I. Duo sunt.

Aquisitio. Sciendū q̄ tribus modis principaliter pcedit ptra aliquē de criminē. videlicet p accusationē. denūciationē. et inquisitionē. Et quidē quō debeat fieri accusatio. vide s. Accusat⁹. et Accusare. Ad denūciationē vō an debeat pcedere charitativa admontio. Dic fin. Iſi. in. iiii. dist. xii. ar. iiij. q̄ pecat⁹. primit⁹ aut est publicū aut secretū. Si publicū non est necesse secretam monitionē pcedere denūciationē. de pe. et re. c. manifesta. Et illud Thib. v. peccantes corā omnib⁹ argue. Si autē est secretum; tūc distinguendū q̄ aut tardatio denūciatiōnis eius pbabiliter videt̄ esse in notabile nouimentū. proximū corporale seu spūiale; vt si aliquid tractaret occulte q̄ ciuitas hostibus tradiceret; vel occulte homines auerteret a fide vel morib⁹. Aut nō iminet tale piculum. Si sic festinandū esset. pcedere ad denūciationē. nec est necessariū expectare quousq; precedat secreta monitio; quia magis cauendum est detrimēto boni corporalis et spūialis reipublice q̄ famē ipsius peccatoris. Si vō peccatum est occultum; nec pō tardatione denūciatiōnis iminet tale piculum. adhuc distinguendū est q̄ aut pbabiliter creditur per conditionē et signa peccatoris et alia que pbabilitate possunt generare; q̄ homo circa eum per secretam monitionem non proficeret; sed ille magis exasperetur contra corridentem et pmonitus subterfugia quereret; vt corrigi non posset; tunc non debet secreta monitio pcedere denūciationē. Aut sperat̄ q̄ secreta monitio proficeret contra ipsum quod semper credendū est nisi per signa pbabilita contrarium videatur. Et tunc dico q̄ ex precepto diuinio debet secreta monitio publicam denūciatiōnem pcedere. non tamē est necessariū; vt pcedat secretam denūciatiōem; que fit soli prelato; maxime quādō denuncians ad hoc compellitur per sui prelati obedientiā. Et si frater ad secretam monitionem se corrigat; deheo desistere a publica denūciatiōne. Et sic intelligitur quod dicitur. ij. q. viij. accusatio. vbi dicitur. q̄ si aliqui sacerdotes ante secretam monitionem lacerare; accusare; vel infamare psumperint; excōmunicent. Si enim possim sine detrimēto spiritualis boni illius quē corrigo et cōmunitatis custodire famam fratris; teneo; et precepto dei famam ipsius non ledere; q̄ preciosior quidē est inter temporalia; et multum utilis ad spiritualia; et multi timore infamie a malo retrahunt̄. Et homines quādō se infamatos cōsiderant; magis sine freno peccant; nō tamē pōpter fratris correctionē factam per secretā admōnitōnem. teneo; desistere secreta denūciatiōne; prelato fienda; quia valet ad p̄cauendum fratri a recidivo; nec est in fame fratris p̄judiciū. Si ta-

lis est prelatus quasi esse debet. Si tamen pers-
igna valde probabilitia; et presumptio[n]es quasi vio-
lentia credere q[ue] ex illa denunciatione: fratrem
correctum infamare vellet: tunc crimen occultu[m]
fratris iam veraciter correctu[m] sibi denunciare non
deberet. hec Mi.

Et ad inquisitionem non procedere debet fama publica; vel clamorosa insinuatio, nec inquisitio debet fieri nisi precedat diffamatio a viris honestis; ne maluolis; non semel sed pluries. Et pro huius causa declaratio. **D**ic fin nota. per docro. in. c. qualiter et quando. el. ii. de accusa. q. quedam est inquisitio generalissima; ut quando platus inquirit super statu locum prouincie; ut in. c. romana. de censilib. vi. Et in hac non est opus infamiam procedere immo tenetur quolibet anno generali inquisitionem facere. Quedam est inquisitio generalis; ut quando inquirit super statu ciuitatis castri vel loci. Et tunc etiam non exigitur quod infamia procedat ad hoc. c. i. de off. o. facit. l. cognit. ff. de off. p. Et ita patet per hoc quod sindicatores rectorum qui vindicant caput et eius membra, puta potestatem capitaneum et eius officiales possunt contra eos inquirere in genere de delictis commissis per eos in eorum officio non precedente fama publica vel clamorosa insinuatione. Et ita de pluetudine feruntur. Quedam est inquisitio specialis; que fit contra certam personam; et si fit non ad penam imponendam; sed ex debito officij; ut matrimonii carnale non contrahant propter aliquod impedimentum vel ut non promouatur quis ad prelatum seu non confirmetur electio; si repitur promouendus vicious; et etiam non exigitur infamia; quia ut dictum est non agitur ad penam; et si fit ex debito officij. Idecum index inquirit ex mero et pure officio et non ad instigationem alterius; ut in dicto. c. j. Et per hoc sint cauti rectores terrarum quod ad hoc; ut ab eis non possit peti copia diffamacionis; semper eum formant inquisitiones dicant. hec est inquisitio qua facit talis contra tales ex suo mero officio. Quandoque ista specialis inquisitio fit ad penam imponendam. Et tunc si ad denunciationem publici officialis; non est opus quod infamia procedat; vt. l. et quidem. L. de accusa. et. c. preterea de testi. co. Sed tamen non denunciantur hoc casu; nisi notoria abs non creditur denunciatoribus; de quo vide supra Familia. Quandoque fit inquisitio specialis; infamia deferente. Et tunc si proceditur contra prelatum secularem; non debet fieri inquisitio; nisi procedat tanta infamia quod sine scandalo non posse tolerari. ut in dicto. c. qualiter. Si autem fit inquisitio contra priuatum secularem; non requiriatur scandalum vel periculum. Sed satis est infamiam clamorosam precessisse. Si autem fit inquisitio contra subditum regularem; et si agitur ad penitentiam seu ad correctionem; tunc non est necessaria seruire ordinem positam in dicto capitulo qualiter; sed de plano et sine strepitu potest procedi. ut in capitulo. reprobabilibus. de appellati. Si vero contra prelatum regularē; truncant ptra

Inscriptio

F. o. CXL.

abbatem: aut contra priorem sententiam: vel alius habentem chartam auctoritate episcopi. Et tunc debet oportere servari positus in dicitur. e qualiter. sed non ad uniuersitatem. Debet tamen servari aliquis ordo. Micau. remouere ordo quoque ad subtilitatem: non quo ad veritatem. Si protra aliud regularem obedienciam iurum. tunc non seruat iste ordo: quia potest remoueri ad libitum abbatis ab administracione: ut in c. cuius ad monasterium de statu monachorum. Idem fallit fideliter quoddam: ubi inquisitio sit presente parte: et non opponente se diffamatam esse: vel diffamatam non precessisse non legitime: ut in c. iij. de accusacione. vi. Item fallit ubi inquisitio formatur protra confessum crimen: ut in c. primo. de confessione. li. vi. In criminalibus vero in quo index peccatum ex necessitate officii: non est necessaria diffamatio. quod est notandum: pro inquisitio que sunt hodie per rectores terrarum. Tunc sit necesse diffamatonem procedere. Nam si de necessitate officii inquirere tenentur: non est necessaria diffamatio. Sed si inquirunt ex voluntate non necessitate: tunc si inquirunt ad petitionem alterius: necessaria est diffamatio. Si vero ex mero officio: vel ad de remouendos publicis officiis: non est necessaria diffamatio procedere. ut dictum est.

Anhautem inquisitus tenetur de omnibus respondere veritatem de quib[us] fuerit interrogatus: Distinguendū est fm Pe. de palu. in. iij. Aut certus est q[uod] index inquirit de criminis in casu in quo potest de iure, et tunc tenetur homo sibi dicere raz de se: q[uod] de alio; quia mentiri in iudicio est mortale. Aut certum est q[uod] ipse iniuste inquirit, vtp[ro]ta, q[uod] non precessit accusatio; nec denunciatione; nec clamor, nisi insinuatione; nec infamia illius; nec factum ē diuulgatum; nec denunciarum in generali; nec ī spe- ciali. tunc enim nō tenetur; nec de se; nec de aliquo alio respondere; quia ille in hoc nō est suus index. Et fm Lu. dero. in suis singularibus; talis confessio in iudicis precedentib[us] non valeat. At etiam iudicis si supenemiant post questionem habitam illam p[ro]fessionem non p[ro]ficiat, vt dictū est S. Con-sellio judicialis.

An autem p̄fētēns proprium delictum: debeat interrogari de alijs criminosis: Rū. Bar. in. l. re per. ff. de questi. distinguit. q̄ quedam sunt delicta que non p̄mittuntur principaliter in offendaz vel odium alij cuiusq; sed p̄pter comedum committeuntur; vt falsare monetam: seu eā fabricare. Itē latrocinia facere. Nam latrones non odiunt alij quenq; sed diligunt es alterius. Et in isto casu possunt interrogari de socijs. vt probatur in. l. diuīs ff. de custo. re. et in. l. prouinciaz. L. de ferijs. Quidam sunt delicta: que p̄mittuntur principaliter in odium offendit. Et in istis p̄fessis de se: non debent interrogari de alijs: vt in dicta. l. repetu. zl. ultima L. de accus. s̄ fallit in casu. l. prius. ff. ad s̄ll. Et fin Pano. in. c. pamo. de conse. etiam fallit in crimine lese maiestatis. Et ex predictis infert Barto. q̄ fures possunt interrogari de socijs z de recepta tonibus et similibus ar. dicte. l. diuīs. Ratio p̄dictiorum est: quia quando delictum committitur in alterius iniuriam: es qui alios potest accipiare: sed

indire arbitrio comititia. Et sufficiat q̄ sit
maḡ contra formam. Itē Exq̄ ipo q̄ ratiōne
facti nō faciat indicium. Iū si essent d̄
tib̄ ratiōnē rōsōrum rei

non ita in delictis que non committuntur principes
paliter in alterius iniuria. Ideo magis permittitur
iudici inquirere.

Quero. An fama faciat plenam fidem? **Resp.** Bar. in. l. de minore. ss. de questi. refert. **Dy.** et **L.** tenere. qd fama cum uno teste faciat plenam probatōnem in cūilibus: non in criminalibus; in quibus requiruntur probations luce clariores. **S** libri videtur dicendum qd quedam sunt in quibus sufficit famam sic esse; licet in veritate sicut sit: tunc sufficit probatio fame. **vt.** l. barbarus. ss. de offi. preto. **Quandoq;** requiritur probatio veritatis; qd ita sit. **Et** tunc quedam sunt in quibus ipsa fama seu communis opinio facit veritatem et inducit. **Et** tunc sufficit probatio fame. **vt.** l. iij. **S.** j. ss. de flu. **Facit.** l. cuz de lantonijs. **S.** asinā. **d.** de sum. instruc. **Quedam** sunt in quibus ipsa fama seu communis opinio non inducit veritatem. **Et** in hoc dico. qd si quidem est fama probata solum ex voce populi non probata aliqua presumptione; ex qua dicta fama et opinio trahat originem. tunc qd ista non probat; sed magis dicetur vana vox populi; que non est audiēda. **Sed** licet nō p̄ber: in adiuvaret probationem iam factam. **vt.** l. iij. **S.** eiusdez. ss. de testi. **Si** vō ista fama esset probata; que traxit originem ex aliquibus presumptionibus legitimis; precedentibus: tunc dico qd in quibus das causibus facit plenam probatōnem. **Vt p̄puta.** in causis breuiorib; vel modici preiudicij. **Sed** an faciat se implenam: ita qd prober euz uno teste? **Dico** qd debemus considerare illa indicia et illas presumptōnes et quibus fama traxit originem; qualiter v̄gēat. **Et** si m̄ qualitates illas dicam: **Istam** famam facere semiplenam probationem; vel non facere. Ita debet intelligi glo. in. l. exercitatur. **S.** j. de excu. tu. et dicas. l. iij. **Et** ex hoc habes etiam perpendere utrū fama sit sufficiens indicium ad tormenta: vel non hec Bar. vide etiam eū eo. ti. in. l. ex libero. vbi dicit qd licet mino: non possit torqueri: **vt** ex eius dicto aliquis p̄deminetur **vt ibi:** potest tamē torque ri: **vt** ex eius dicto sumat indicium; p̄ter qd veritas inquiratur. **T**o quebif autem ferula vel zona **vt nota h̄n.** l. talis. in prima glo. **L.** de his qd **vt in dig.** **M**ota etiā panor. in. d. c. j. qd illud qd dicit. qd unus testis facit indicium sufficiens ad torturam d̄s intelligi in teste integrō. **Qd dicio**

Inscriptio. **Q**ui accusat alia
quem: debet se inscribere: id est ad pena-
talioris: si non probauerit se obligares
vris. Acculare.
Ad hanc inscriptio semper sit necessaria: Re-
sponso: quando crimen non opponitur directe per
modum accusacionis vel denunciationis: sed per
modum exceptonis: ut cum obiicitur accusatori:
vel testi ad hoc ut ab accusatore: vel testificatione
repellatur: vel electo: ut a promotione excludatur
non est necessaria inscriptio. Sed si obiiciatur ius
confirmatio: puta: in consecratione: obiciens de-
bet se obligare ad penam extraordinariam ad ar-
bitriam iudicis circa vinculum inscriptionis: pas-

⁸⁸ mala. l' Alia risa
lantis d'samia fr̄i Et sercoſtis p̄mū p̄mū no ē h̄ſt̄ ido
m̄ no ē oī excep̄r̄ maior̄ et q̄d̄ ſt̄l̄ d' d'samis d'samia
l' t̄q̄ ſt̄l̄ plus' r̄f̄t̄tis ſt̄l̄ p̄mū no effent idom̄ ihs,

Interdictū.

*electus crimine sic probato perdit quod per electi-
onem et confirmacionem ei fuerat acquituum; sed prius
habita non amittit. extra de accusacione his. et c. quali-
ter et quia. et secundo.*

Aterdictum primo.
Quid sit et quod sunt eius species? Quo ad primum dic qd interdictum est priuatio quo ad aliqua ecclesiastica per sententia iuris vi iudicis facta. Quo ad secundum dic qd eae sunt species. s. loci; aut psonae. Interdictum loci; aut est generale; aut speciale; aut particolare. Et simili modo dividitur interdictum personae; sive hominis. Et de q libet istorum est dicendum. Interdictum loci generale dicitur; nō tñ quando regnū vel punctionia interdictum; sed etiam si ciuitas; vel villa; vel castrum vnum; solum interdictum extra de ver. sig. cuz in partib. quia dicitur generale qdum ad locum illuz; cum nullus excipiatur; ut ibi dicit glo. Et cum interdictum terra aliquius dominii intelligitur de ea que est sua quo ad dominium iuris dictionale. Et multo fortius si terra illius domini; esset simpliciter et absolute propria. Item intelligitur de terra quaz bz ab alio in feudum. vel emphiteosum. Item intelligitur de terra; que pertinet ad ipsum dominium ratione doris uxoris; quia maritus; constante matrimonio; est dominus doris uxoris. Item intelligit de terra sibi pignorata; si proferens dixit Interdicto terram quaz talis tenet. Secus si dixerit. Interdicto terra sua fm Jo. an. Item si talis dominus cuius terra interdictum habet terram in diversis punctionibus; vel diversis locis. Si habet eam p parte et pro diuisio; omnes ille partes subiacent interdicto. Sed si pro indiviso fecis; ne innocens puniatur. Si autem postea dñs acquirat nouam terram; talis terra non subiacet interdicto; nisi lator lententie expressisset; vel intenderet tam de ea quā habebat; qd de ea quam habiturus esset. Si autem vendit terram interdictam; vel perdit eam; nō ppter hoc tollitur interdictum; cum onus rei transcat cum ipsa re.

Munquid autem ciuitate interdicta; sunt cues ei⁹
interdicti? R̄. qu⁹ „pter delictum dñi: vel rector⁹
est ciuitas interdicta: cues ei⁹ qui culpabiles non
existunt: sunt interdicti: dummodo t ipsi „pter do-
minū: vel rector⁹ in eis puniendi: non fuerint in-
terdicti: unde poterit in alijs locis ei⁹ non interdictis
interesse diuinis: c. si sua extra de sen. et. li. vi.

Quid de bonib[us] nō interdictis venientibus aliunde ad terrā interdictam, nunq[ue] ibi poterūt audire diuinā? Rū. Aste[n]. vbi s. de mente Illo. dicit. q[ui] nec poterūt celebrare; nec audire diuinā q[ue] loco interdicto; intelligit omnib[us] interdictū ibi audiē diuinā; nisi sup hoc sūnt priuilegiati. puta si ac cipientes signū crucis, p[ro] subsidio terre sancte vel quibus alij. Et hoc nūc est expressum de priuiliis. l[et]et. primo Rū. li. vi.

Interdictū autē loci speciale; sen p̄ticulare dicit; qn̄ vna certa eccl̄ia; vel etiam plures certe eccl̄ie nō omnes alicuius ciuitatis supponunt interdicto; vt extra de sen. ex. si ciuitas. li. vi. Et intellige;

qc nec in capella nec in cimiterio ecclie interdicto
stiguis potest celebrari; nisi, put a iure punitur vel se
peliri. Secus si non sint ei stigia, vnde antiqua sunt
quoz ultima se pingunt. Scindit etiam quod inter-
dicta ecclie; non, propter hoc intelligit clerici illius ec-
clesie interdictus, ut licite clericis illius ecclie cele-
brare possent in alia ecclie ar. li. vi. de primi, per
emptiorem, et similiter interdicto ciero aliqui ecclie
sunt, non propter hoc intelligit ecclie interdicta, vnde
alii clericis licite celebrarent in ea fin. Jo. an. in d. c.
si finia. Item quoniam interdictum clerici aliqui loci non est
hoc intelligitur populus illius loci interdictus; quod hec
sunt diuersa. Et econtra. d. c. si finia. Et fin. Job.
cal. appellatone clericis intelligit spineri, non solum
propositos ad ordinis; sed etiam religiosos, pueros et
puerulas; qui ita sunt ad eccliam translatis; quod de po-
pulo, prie dici non potest, xij. q. s. duo sunt.

Interdictū autē psonae: sive hominis. alīnd ē generale. alīnd est spāle: sive p̄iculare. Generale est: quando interdicunt homines regni: vel prouincie: ciuitatēs vel vllle: vel castri etiam viiius tñi. ar- dicto. c. cum in partib. Aliud est enim interdic- re locum et homines loci. Si enī locū est hī interdictus: homines loci: qui nō de- derunt causam interdictio: aūbi possunt audire di- uina: et ecclesiastica recipere sacramenta. Si vol- cus et homines loci sunt interdicti: nō possunt ali- bi: nisi in casibus expressis a iure. vi colligitur i di- cto. c. si sententia. in tex. et glo. Particulare vō: vel speciale interdictum hominis. qđ p̄rie dicitur si- spensio est: qđ suspendit: vel interdict certa per- sona: vō etiā incerta: vt cū dī. Qui fecit siue vel fecit interdictus ipso facto. Et isti quoqūc vadūt: semper sunt interdicti: nisi absoluant: vel nisi interdi- cillum sit ad tempus. vnde Interdicti sine genera- ter: sive gnālii sive spālii: sive singulari: nō p̄nē ex- ercere aliquę actuz: qui p̄tineat ad ordines: aut ad celebratōes diuinor. Als essent irregulares velsi- spensi fin q̄ infligunt pena violentib interdictum ex. I. dicetur.

Can ante*z* huiusmodi interdicti sint vitandi ab aliis? Respon. de hoc dicendum est: sicut de excommunicatis et suspensis, vix an sint nominatum et expresse interdicti; vel ve: sicut dicitur in concilio Basiliensi.

CDonec q̄ homines alicuius loci sint interdicti. n̄i
quid si quis ex eis se transferat ad aliud domicilium
remanebit interdictus? R̄. Asten. q̄ sic donec sen-
tentia saltem circa cū relaxet. Si tñ uider non int̄e-
debat ligare subditos illius domini: n̄i q̄dī ei
sunt sub dominio eius: tñ c̄q̄t delinunt esse sub
dominio eius definitum esse etiā interdictum ne eḡit
alia relaxatione speciali fm̄ quo sdam Job. tamen
caldri. tenet indistincte q̄ si domicilium transtule-
runt: non amplius sint interdicti. Item labentes
ignorantes excusantur. extra de cleri. excom. apo-
stolice. Item populus non interdictus si fiat d̄ po-
pulo interdicto: efficitur interdictus fm̄ Caldri.
Item si interdicatur populus: vel universitas. col-
legium. vel commune alicuius loci: non intelligi-
tur per hoc locus ille interdictus fm̄ Jo. an. in. d.

Interdictū].

Fo. CXLI.

Si sententia quia aliud est interdictum loci aliud
vniuersitatis. vel collegij. poterit ergo celebrari al
ta voce in illo loco ut prius: interdictis tñ exclusis
et poterint admitti omnes qui non sunt de populo
illo. Sed fin. Jo. cal. scilicet hoc dictu Jo. an. proce
dat de iure scripto: tñ prestare videtur occasionem
periculi. Audient enim voces publice celebrantur
ab interdictis. et p. hoc vilipenderet censura eccl
esiæ. vnde plurimorum esset clericis: ut tali interdicto
durante abstinenter a publica celebratōne. Itē si
existens de populo interdicto: vel vniuersitate. si
banniat simpliciter et non ad tempus cessat inter
dictum: quia non censet amplius de vniuersitate
vel populo illo: sed p. iniatus vel relegatus bñ p
manet interdictus: quia adhuc censet de corpore
vniuersitatis fin. Cal. Item si talis de populo vel
vniuersitate interdictus ingrediat monasterii p
fessionem: inclubit antea poterit ordinari: q. de se
nit esse de populo totaliter. Sed ante professionem:
p. illu est q. nō ordinatur: tali interdicto durante:
si tamen fuerit ordinatus: putat Jo. cal. illam ordi
natōnem tenere. Item de absentibus tempore la
te sententie interdicti: et d. p. sentibz non plenienti
bus: sed p. radicibus aliorum culpe. ppter quam
latum est interdictum: an. ligentur: Jo. an. refert
quodam religiosos tenere: tales non ligari: etiam
quo ad ecclesiā: quia absens et ignorans ex male
ficio nō obligatur. Sed dicit ipse q. isti nō ponde
rant: q. pena interdicti etiam puniunt qui nō pec
cauerint: de spō. nō est. vñ tenet absentes et contra
dientes ligari quod probat dicta decre. si sīna.
Et per idem dici potest. Quid de mulieribus q
vñ p. radicibus inq. p. nō est: et nihilominus dicen
tibus q. sunt interdicti: licet ferat Jo. de deo dixi
se p. tratum.

Quid autem de impuberibus: Ad hoc fertur
Jo. de deo respondisse. q. si sunt dolí capaces. Idē
dicendum de eis quod de alijs siquia etas illa ē ple
na malicijs et mendacijs extra de delicto. pue. c. pue
rio. Si vñ nō sunt dolí capaces audiire possunt di
uina in locis alijs non interdictis: in terra vñ in
terdictatione: quia non est eis a iure peccatum. Itē
si talis absens est de alia ciuitate vel populo: hz gra
tiose receptus fuerit in ciuez vel popularem popu
li interdicti: ut faciunt veneti: et forte ibi nunc ha
bitauit: credo q. cuj. tali populo interdicto talis in
telligatur interdictus. Item habitantes in ciuitate
non ciuez: nec de populo illius: non includunt
interdicto illius vniuersitatis vel populi. ut in di
cto. c. si sententia. Si tamen etiā locus esset inter
dictus: in eo non possent andire: diuinā: sed extra
locum illum sic fin. Cal. Itē si interdictitur locus
sub appellatione regni: p. uincie. ciuitatis. castri vel
ville. suburbia. et p. tinentia edificia loci illius inter
dicta intelliguntur. de sen. excom. si ciuitas. lib. vi.
etiam si dicta suburbia et p. tinentia edificia in nul
lo essent subiecta dicto loco interdicto: vel vniuer
sitat. Si tamen p. serens interdictum habeat in
ditionem spiritualem in dictis suburbis. Si au
tem non haberet iurisdictionem licet de iure scripto

non videantur interdicta dicta suburbia: tamen
ponderata ratione dicte decree. si ciuitas. Posset di
ci q. etiam tñc intelligat interdictum ab hominē
ha iure. extra de sen. ex. nup.

Quid autem intelligatur nomine suburbij aut
continentis edificij: Respon. Jo. de deo dicit. q.
suburbia intelliguntur illa que sunt infra ultimaz
portam ciuitatis: et faciunt cum ciuitate publicas
functiones. et vocantur ad consilia et huiusmodi.
Et autem in dicto. ca. si ciuitas. dicit q. dicuntur
burgi extra et prope ciuitatem: in quibus domus
sunt contigae. Vel die q. suburbia dicuntur do
mus per quas est iter rectum eundi ad ciuitatem
vel locum. Continentia autem edificia sunt domi
circum ciuitatem non intra suburbia. Et nō directe
introducentes ad ciuitatem. Blo. tamen in dicto.
c. si ciuitas. dicit. q. arbitrio indicis est relinquend
um que dicuntur continentia edificia. nec tex. lo
quitur de continguis. Et sic fin. banc glo. in dicto tex.
possimus dicere: omnia illa dici p. tinentia edificia:
que sunt ita prope ciuitatem: q. in illis celebrantur
de vilipenderet censura ecclastica. puta. q. qua
si ita comode ibi puenire possent: sicut si non esset
interdictum. Secus vbi nō steneret. ppter hoc ec
clastica censura. Item ciues habitantes p. tenuo
extra ciuitate et suburbia et p. tinentia edificia: inter
dicto populo: vel ciuibz ciuitatis. Intelliguntur
et ipsi interdicti etiā vbiq. habitent: exq. ponuntur
ciues: vel de vniuersitate interdicta: fin. Cal.
Itē nobiles. Marchiones. Comites. et barones.
et bmoi habitates in tali ciuitate: si d. populo in
terdicto: vel de dicta vniuersitate. Qd patz ex hoc
q. subeunt onera et bnt honores: sicut alij ligantur
sīna interdicti. Et idem si p. privilegiū essent exen
ti ab oneribz. Secus autē si essent sui iuris: vel ex
p. suetudine: vel ex p. privilegio impiali. Ita q. dicte
vniuersitati: tanq. de eius corpe in nullo partici
parent fin. Cal.

Quid autem si ciuitate interdicta: aliqui satissa
tere volunt. An in eis interdictum intelligat rela
xatum. Respon. Lan. dicit q. sic. Sed Host. di
cit q. nō. quia sic rigor ecclesie dissolvetur. Hoc
idem tenent Ber. Jo. et Inno. extra de pe. et re.
qd in te. pro eo q. ibidem hoc proceditur: specialiter
sumentibus signū crucis et p. graminis. q. hoc intelli
guntur. p. fiberi alijs.

Quid de cruce signatis contra hereticos: q. ha
bent ex p. privilegio. q. tpe interdicti in terra inter
dicta: possunt admitti ad diuinā: nunquid si non
p. radicent potestati et p. illis ijs: habebut illius pri
ilegiū beneficij. Rui. ad hoc fertur. Job. de deo
dixisse. q. tales q. p. radicere p. nō p. radicunt:
p. sententia. Et ideo nec ad diuinā: nec ad sepul
tum ecclastica debent admitti. Si tñ de tac
turnitate postea doleant et p. radicāt: reuulsent eo
rum p. privilegiū p. decre. extra de sen. ex. duobus. a
sano et intellectu.

Quid autē si procedat alieni singulari p. sona: vt co
miti epo et bmoi: q. tpe interdicti possunt celebra
re vel aliquid diuinā. An ei familiares domestici ag

Interdictū.ij.

audiendū cum eo et celebrandū sibi diuinum officium licite admittant. Rū. q̄ sic dūmodo nō sint ob istam cām in fraudē assumpti; vtz in.c. fi. de v. signi. li. vi. Secus aut de familiarib⁹ aliqui puen- tis seu collegi ill⁹ extra de priu. c. līcet. li. vi. Illi enī nō debent admitti; nisi sunt priuilegiati. Ratio diversitatis est; q̄ in primo casu priuilegiū ill⁹ pos- set esse inutile; qd̄ esse nō d̄z. extra de priu. in his. In sedo aut casu puenientius pōt q̄ se; sine famili- arib⁹ celebrare diuina. Et ideo priuilegiū est re- stringendum.

Sed quid si in cōuentu sunt tñ tres; et duo in- firmi. nunq̄d tercii celeb̄are posset cum familia- ri? Rū. Hosti. in.c. qd̄ nōnullis. de priuile. dicit. q̄ sic: ne priuilegiū inutile esset; ad instar eius qd̄ de persona dicitur singulari. in dicto. c. līcet. Intel- lige tamen q̄ hoc non conceditur illis familiarib⁹ qui dederunt aliquo mō causam interdicto. vt in dicto. c. līcet. §. vltimo.

Quid si interdicatur familia alieniū. nunquid cleric⁹ de eius familia erūt interdicti. Rū. Rod. q̄ sic: nisi sp̄aliter excipiant. Idem Alste.

Quid si interdicant doctores om̄s aliqui? ciuitatis. An intelligant interdicti cleric⁹ qui sunt docto- res. Rū. q̄ nō: fm nota. q̄ glo. in. d.c. si sententia. et bene p̄ nota. s. Clericus. i.

Interdictum secūdo.
scilicet quo ad eius effectu. Sciendum primo. q̄ in loco supposito ecclastico interdicto fm antiqua iura: nulla p̄mittebant ecclastica officia celebrari; vel audi⁹ extra de pe. et re. qd̄ in te. et de spon. nō est. nisi semel in ebdoma da celebrari causa p̄ficiendi corpus xp̄i. de sen. exē. p̄mittimus. Sed p̄ noua iura extitit moderatimi de sen. excom. alma. li. vi. p̄ istum modū: q̄ singu- lis diebus in tal⁹ loco possint in ecclēsias et mona- sterijs missis et alia officia celeb̄ari sicut prius. Et cum his quatuor: p̄ditionib⁹ s. voce submissa. Ja- nus clavis. non pulsatis campanis. excommuni- catis et interdictis exclusi. vnde per quodlibet horum quatuor: de per se: si non seruetur; etiā alijs tribus seruatibus violatur interdictum. et est irregu- laris ibi. sic celebrans vel aliquid agens alieni⁹ or- dinis. vt in officio suo. puta. si pulsatis campanis celebrat vel etiam si alia voce tñ et bm̄i fm. Ho. Jo. an. et Cal. Item si cleric⁹ in loco interdicto facit tñ vnum predictorum: alijs celebrantibus. puta. sonat campanas; vel aperit ianuas ecclēsie et huiusmodi credo ipsum irregularem: quia parti- cipat in criminis criminoso. de sen. excom. nuper. Secus si facit alterum predictorum: vt celebrētur diuina: que tamen non celeb̄antur de facto: cum irregularitas requirat actum perfectum. Nota ta- men fm glo. in. d.c. alma. q̄ si huiusmodi ecclēsie. vel monasteria esent sp̄aliter interdictata: tunc nul- lo mō possent ibi celebrari diuina: etiā cum dicta moderatōne. Sicut idem dicendū in quatuor: so- lemnitatib⁹. de quib⁹ infra. q̄ si esset aliq ecclia spe- cialiter interdicta; nill̄ mō possent ibi celeb̄ari di-

uina: nec alta: nec submissa voce. Et in his duob⁹ casibus pauci aduerunt.

Otrū aut predicta phibeanit ita in ecclēsijs ex- emptis sicut nō exemptis. Dic. q̄ sic. Et ita serua- bunt sicut faciunt alie ecclēsie; celebrando fm modi- ficationē caplī alma. nisi hm̄i ecclēsie cēnt interdi- cte sp̄aliter: vt dictū est. Item nota. q̄ dicta mode- ratio interdicti et effectus interdicti nō h̄z locus: in interdicto populi: seu vniuersitatis: non expreso loco in sinā interdicti. q̄ uis em̄ et illud dicat inter- dictum generale: tñ decre. alma. cī sua moderatō- ne loquit de interdicto generali loci: vt ciuitat. ca- stri. ville. regni. et huiusmodi. Nota tñ. q̄ interdi- cto loco generaliter: vel sp̄aliter: aut singulariter: non sunt interdicti homines vel clerici talis loci. vnde extra illa loca: p̄nt audire diuina et sepeliri: si ibi elegerint sepulcrum: q̄ nō sunt interdicti nisi fuerint in culpa. Item laici qui nō sunt interdicti: nō p̄nt admitti ad diuina que celeb̄antur cujus dicta moderatōne in loco interdicto: nisi sine super hoc specialitate priuilegiati. De clericis vō extraneis seu alibi beneficiatis. An possint admitti in ecclēsia sita in loco interdicti ad celebrandū: seu p̄celebran- dum. Archi. tenet q̄ nō. Jo. an. dicit. q̄ hoc ēdu- rum. Et sic videt tenere p̄trariū. qd̄ atriarū Jo. Cal. pbat p multas rōnes. Et idem dicendū de religiosis. Item taz canonici: q̄ clerici ecclēsias: in quib⁹ distributōes quidiane tribuunt illis q̄ inter- sit horis: si nō veniūt amittūt eas sicut anutteret si nō esset interdictū. d.c. alma. Itēz nūnq̄d puen- tiales seu peculiares celeb̄ari p̄nt tpe interdicti ecclēsijs p̄uentilib⁹: seruata moderatōne predicta q̄ līcet Jo. mo. in. d.c. alma. teneat q̄ monach⁹ ce- lebrians missam peculiariē in ecclēsia sua interdicta a iure vel ab hoī sit irregularis: tñ. Dire. etiam re- net primū. Item q̄ d.c. alma. extat moderatio cir- ca interdictū. vīez in festiuitatib⁹ nativitat⁹. resur- rectōnis. penthe. et assumptōnis bē Marie. Itēz p̄dictis quatuor: festiuitatib⁹ addita est solenitas corporis xp̄i. p̄ extrauagantē. Martini. v. in qua in- terump̄t interdicti seu suspēdi. videt in quib⁹ oī- bus pcedis vt campane pulsant. et ianuas apertis. alta voce diuina celeb̄ent in locis interdicti: exco- municatis exclusis: h̄ interdictus admisis. Ita tñ q̄ illi. ppter quos. platum est interdicti: alari non appropinquet: no obstante quibusq̄ priuile- gis q̄ reuocant p. d. decre. alma. Que tñ decre. re- spicit priuilegia pterita et nō futura.

Quid ḡ si aliqui sunt priuilegiati. q̄ tpe interdi- cti celebrare possint in suis festis. nunq̄d alijs cele- brare p̄nt in eoz ecclēsijs. R. Inno. et Ho. in. d.c. vt priuilegia. q̄ nō s̄ sit eis priuilegium psonaliter datum. puta. Concedim⁹ vobis q̄ possit celeb̄are. P̄nt aut si nō sit psonaliter datum. puta. Con- cedimus: vt in vīis ecclēsijs celeb̄et. Nota tñ. q̄ fra- tres minores p̄ priuilegiū Alexandri. qd̄ incipit. Pro reuerentia. tpe generalis interdicti: p̄nt in vi- gilijs et festiuitatib⁹ bē frā. Antonij. et bē La- re: et octo dieb⁹ imderitate sequēb⁹: vñacis reli- giosis et clericis secularib⁹ qui tūc in eorum ecclēsijs

Interdictū.ij. Fo. CXLI.

tōtōnenerint apertis ianuis: excommunicatis dum
 taxat exclusis: divina officia solenniter celebrare:
 dummodo idem fratres minores: ac etiā idem
 religiosi: clerci cām non dederint interdicto: nec
 id eis: et alijs p̄tingat specialiter interdicto. Itēz fra-
 tres minores habent ex mari magno. Sunt quarti
 ut possint recipere ad diuinā fratres: et sorores ter-
 tij ordinis beati Fran. nechō. procuratores: et nego-
 cia gerentes: utrūcū sexus dicti ordinis: ac beate
 Clare. Item nota q̄ illud qd̄ dicū est de dictis q̄
 tuos festivitatis: intelligi debet de vna die tñ p̄o
 qualibet festivitate. Vnde doc. querunt quando in
 cipiat talis dies. Et q̄tum ad principium diei con-
 cordant quasi omnes. s. q̄ incipit in vesperis vigi-
 lie. Hac q̄tum ad finem: Archi. tenet: q̄ termina-
 tur in p̄plerōto festivitatis inclusiue: quia in bene-
 ficiis est larga interpretatio facienda. Jo. an. in. di-
 cto. c. alma. dicit q̄ terminat in vesperis ipsius fe-
 sti. Et sic excludit p̄plerōto. que opinio erā pla-
 cer. Cal. Item notandum: q̄ in predictis festivita-
 tibus nō potest licite dari corpus xp̄i in loco inter-
 dicto: nisi sicut et alijs diebus. s. infirmis deceden-
 tibus. de sen. ex. responso. Et idem dicendū de ex-
 tremavocōto fm. Archi. s. q̄ non est danda istis
 diebus. Item et si in dictis festivitatibus: honesti
 no sit saltem q̄tum ad principalem missā: que in
 ipsa ecclesia celebratur: de ipso p̄prio festo dicere:
 quia id est inductum in honorez ipsarum solenni-
 tatum. Et ideo de eis celebrandum. Pōt tamen
 et alia missa dici q̄ de ipso festo. Item in dictis fe-
 stivitatibus credo q̄ possunt aquae solenniter be-
 nedicti: et aspergī fieri: panes et fructus benedicti. et
 laicis etiā interdictis ministraū: quia ista de se nō
 prohibent tempe interdicti. et ipsoū benedictis
 et officiū diuinū: qd̄ generaliter in p̄dictis fe-
 stivitatibus permittit fm. Cal. Itē in festo assun-
 ptonis virginis semper tempe interdicti nuptie
 possunt solenniter benedicti: quod alijs dieb̄ tem-
 pore interdicti non potest fieri fm. Hosti. Et hoc
 ideo: quia talis benedictio pertinet ad diuinū offi-
 ciū: qd̄ illa die permittit solenniter celebrari. De
 alijs tribus festivitatibus non oportet querere: quia
 in his festivitatibus prohibetur celebrari in om-
 ni loco: et ab omnibus fidelibus. Item in istis fe-
 stivitatibus possunt virginis et alaria consecrari
 vel benedicti. et calices. et paramenta. et abbates. et
 abbatissae: quia huiusmodi benedictōnes nō sunt
 sacramenta p̄prie: sed orationes et certa officia fm.
 Cal. Item dictis diebus in loco interdicto vtrum
 possint admitti mortui ad ecclasiasticaz sepulcrā.
 Jo. an. putat q̄ nō licet multotiens fuerit contra-
 rum obsernatum. Et Jo. Cal. dicit q̄ licet videa-
 tur temerarium resistere op̄i. Jo. an. maxime cum
 non viderit p̄ aliquem contrarium scriptum: tam
 non obstante interdicto: putat posse publice et so-
 leniter mortuos sepeliri. vbi aliud nō obstat. pu-
 ta. q̄ est sp̄aliter: aut nominatim interdictis. Aut
 q̄ sicut in culpa: vel ad hoc dedit p̄silium. auxiliis.
 vel favore. Nouet ad hoc dicendū. q̄ p̄ gnāle in-
 terdictuꝝ pb̄betur ecclasiastica sepulcrā: q̄ ipsa
 accedit ad diuinū officium: nam cuī officio di-

vino d̄ ferri funus ad ecclesias. xiiij. q. ij. qui diuīla.
 Sed officiū diuinū p̄mittit bis diebus solenniter
 celebrari. ergo tc.
 Tempe interdicti: et si prohibita sit ad ministrā-
 tio sacramentorum: illus tamen habet multas exce-
 ptions. Nam primo excipit baptisma nō solum
 p̄uulorum: sed etiā adulorum. extra de sen. ex. qm. li.
 vij. Et fin. Cal. si quis baptizaret in ecclesia inter-
 dicta sp̄aliter nō incureret irregularitatem: q̄ quis
 si honeste alibi posset fieri melius esset. Item exci-
 pitur p̄firmatio. de sen. ex. responso. Item excipit
 penitentia: nō solum morientū: sed etiam sanos;
 dummodo nō fuerint excommunicati. qui nō possunt
 admitti nisi in morte: et exceptis illis: ppter q̄ris cul-
 pam vel dolū: lata est sententia interdicti: vel p̄bu-
 erint auxiliū. p̄silium. vel favorem: nisi primo satis
 fecerint: vel de satisfaciendo dederint idoneam cau-
 tionem: ant si hoc nō possunt: nisi iuraverint q̄ cuī
 potuerint satisfacient: et ad satisfactōes faciendam
 per illos qui tenentur: dabunt consilium auxiliū:
 et pro posse labo: abunt: nec ppter aliquod predi-
 citorum fieri debet relaxatio interdicti. d. ca. alma.
 Item et cathecumens q̄ pcedit baptismū p̄t fieri:
 q̄ pmissio baptismo: intelligunt pmissa et cœta. Itē
 pmitit pfectio crismatis in die cene: q̄ vtendū est
 in baptismo et pfirmatione. extra eo. mīlo. Item p-
 mitit eucharistia dari decedentib. de pe. et re. qd̄
 in te. Danis etiā darunt ad mortē dari p̄t tem-
 pore interdicti: q̄ censem tūc in articulo mortis.
 Sed laicos et clericis nō interdictis: sed loco inter-
 dicto suppositis: an possit dari eucharistia p̄ter q̄
 in mortis articulo: dubium est. Exceptis tñ p̄s pte-
 ris missam celebrantib: cum forma seruata decre.
 alma. Celebrantes enī tenent sumere corpus xp̄i.
 De alijs ergo dicit Cal. trepidō ferre liniāz: cum vi-
 derim gnāliter religiosos suis fratrib. et sororibus
 vt monialibz: quāz curā gerūt: pte interdicti in-
 differenter pcedere eucharistia sacra. Et q̄ iure fa-
 ciant ipsi discernāt: cuī cōtrariū videat de iure scri-
 pto. In ecclisis enī pmissionis certoꝝ casu. qd̄ nō
 inuenit exp̄sse pmissiū: subiacet regule p̄hibitue
 vt in cle. erini. de ver. li. Cum ḡ sit pmissum tpe in
 terdicti sp̄aliter corp̄ xp̄i in q̄tum dicit viaticuz. i.
 in q̄tum datur decedentib ḡ tc. Be. autē in. d. c.
 alma. dicit q̄ clericis eccliesie interdicte p̄t pcedi cor-
 pus xp̄i: q̄ nō est eis. p̄hibita p̄cipatio sacra om̄is:
 nec diuinōz officiorū: q̄ p̄t secrete celebrare: et sic
 sumere corpus xp̄i.

Utrum autem debeat dari corpus christi secu-
 laribus: quibus conceditur audire diuīna per di-
 cētū. c. alma. Archi. in. d. c. alma. dicit q̄ nō licet
 aliqui dicant p̄trarium.
 Utruꝝ pgnantib appropinquantib partū pos-
 sit dari viaticum: Panor. in. c. quod in te. Openi.
 et remis. refert Jo. an. sepe in facto dubitatu. Sed
 sibi placet q̄ non dicantur decedere: et sic q̄ eis da-
 ri non debeat. Sed Panor. mutanus dicit. q̄ debet
 considerari qualitas mulieris et eius consuetudo
 vt sic vbi verisimiliter dubitaretur di morte: sit lo-
 cus indulgentie dico. c. quod in te. als securus. Cal.
 tamen tenet opinionē Jo. an. Idem p̄ om̄ia putat

Interdictū.ij.

de intrantibus mare; vel bellum campestre; vel ob-
sessis; et facit quod notatur de offi. or. pastoralis. in
glo. Item cum portat eucharistia ad infirmū; de-
bet portari cum pulsatōne campanelle. et lumie p-
cedente. et alijs pluetis; qd cum aliquid pmittitur;
vbi aliud nō apparet; intelligit fore pmissum; fm
qd ius disponit illud fieri r̄ vius obsernat. Poterit
aut dari tale viaticum infirmo in p̄nta statutū et ve-
nientium; et pmisso intelligat fm p̄ditōem stat?
personē infirme.

Extrēma vō vñctio incōstāter est phibita tempore interdicti. Sed an clericis vel religiosis tempore interdicti sit exhibenda. R̄. Vñctor. in. d.c. qđ in te. dicit fin doc. cōter qđ non licet in facto qđam nō aduertant. Nam ibi ex duob̄ denegatis cōceditur vñnum dñtrat̄ eis. vñc sepultura ergo videtur aliud denegatum. Idem Lal. qui etiam hoc intelligit in clericis non interdictis; licet de loco interdicto etiam posito qđ seruauerint interdic̄am.

Sed nunquid officium recōmendatōnis aīme
rit p̄missum. Rū. Lal. dicit q̄ sic: q̄r videtur anne
xim sac̄o penitentie. Matrimonium vō in dicto
tempore p̄mittitur. q̄d atrahi p̄t quocunq̄ tem
pore p̄ legitimū p̄sensum viri et mulieris: et si co
trahebentes essent interdicti fm Inno. Sed solēnis
benedictio nupiaz fieri nō p̄t fm Hosti. etiam
si alter tñ vir, vel mulier esset interdictus: et in lo
co nō interdicto fieret. Idem Lal. Pano. in c. nō
est. despōn. de hoc dubitat. Et ideo i hoc tenēda ē
pars tutior.

De sacramento autem ordinis sciendi quod nullus ordinis confiri potest in loco interdicto clericis vel laicis. Et ratio est quod prohibentur ecclesiastica sacramenta ministrari ibi exceptis quibusdam casibus de quibus iste non est ut in dicitur. Si autem populus eius interdictus est cum propter hoc non sit clericus interdictus poterit clericus in locis extra locum interdictum ad ordinis promouere; ab eo tamen qui hoc de iure possit. Item si locus eius est interdictus sicut ibi nullus valet ordinari laici tamen qui non fuerint culpabiles extra locum interdictum poterit ordinari nisi propter delictum universitatis lata fuisse sententia interdicti in loco quod tamen nullus de dicta universitate posset ordinari finitum. Idem Panormitanus dicit quando plene essent interdicti quod tunc quocumque se perferant. Interdictum sequitur easdem personas. Additum etiam unius singulariter quod ex necessitate poterit etiam laici ordinari in loco interdicto sicut de confessione criminis arguit texanus in causa quod de senectute et ceteris. viij. cum non fiat baptismus sine eo quod ex quo procedunt aliqua sacra que non possunt conferri nisi per clericos ergo indirecte permittunt ordinatio clericorum. Sed tamen necessitate nec clericus nec laicus poterunt ordinari in loco interdicto. Sed alibi ordinabuntur si ipsis non sunt interdicti ut dictum est.

Tenui tempore generalis interdicti denegat laicis ecclesiastica sepultura; etiam si priam egerint fini anno in d. c. qd. in te. Ratio est: quod interdicti sunt tales et si peccatores sunt: tunc q. iii. i. viii. ii. viii. Sicut

ulli interdicti qui tunc absoluuntur ab aliqua excommunicacione remanent in adhuc interdicti donce soluuntur interdictum. Et si in moribus interdicti paruerint signa pnie: et postmodum fuerit solutum interdictum tunc talium corrigantur apud ecclesiam transferenda. Et si apud Ecclesiam: stante adhuc interdicto: sepulti fuerint: non erunt postmodum exhumandici: cum ad eum statim venerint res: a quo incipere potuit. Et propter homines interdictis: cum penituerint: licet mortuaria recipere: ac propter eis orandum est. Esi non penituerint: nec propter eis orandum est: nec mortuaria recipienda. lxxxviiij. dicitur. Clericis vero qui in tali generalitate non sunt interdicti: non negant ecclesiastica sepultura. Ita ramenta quia sunt sine pulsatione campanarum: et cessante omni solennitate. ut in dicto. c. qd in te. Et qd ibi dicitur. cum silentio. non videtur hoc intelligendum de silentio funeralis officij quod cum secundatur quod maius est. I. dicere horas et missam submissas et de officio funerali secundari videtur. Et sic poterunt sepeliri cum officio sine nota dicto. Et sic fin moderatores dicti. c. alma. fin fide. in diebus in quibus potest publice celebrari: potest sepeliri cum campanis et alijs sonis.

Quid autem si ecclesia sit spaliter interdicta: num
quid clericis poterit ibi sepeliri? R^{es}. pano. in. d. c.
q^o in te referit quosdam tenere q^o non. Hosti. ho
tenet p^riarum; q^o tantu^m valet generale quo ad omnia
q^ontum spale quo ad quedam. Dicitur p^rmittit se
pultura in loco generali interdicto. Ita p^rmitit se
bet in speciali. Jo. an. in. d. c. q^o in te. tenet contra
rium; q^o textus ille loquitur de generali interdicto
Et pano. videt q^o dubia. Nam, p^r opinione Jo.
an. facit. d. c. q^o in te. q^o in duplice loco semper fa
cit mentio nem de generali interdicto. Item tunc est
ratio; quia nisi possit sepeliri in cimiterio alicui
ius ecclesie: tunc oporteret eum sepeliri extra cimi
terium in campis. Sed pro contraria opinione
facit. c. v^r priuilegia. de pruul. Ites quia posito ge
nerali interdicto: quelibet ecclesia censem interdicta
valde equi^m esset dicere; q^o in speciali interdicto pos
sunt clericis illius ecclesie ibidez sepeliri: s^r alij no^m cu
habeant in loco ecclesiis no^m interdictas.

Vtrum confratres qui ex privilegio religiosorum quorum sunt confratres admittuntur ad diuinam possint sepeliri in ecclesia interdicta. **R**esp. **Q** non licet in alijs ecclesijs libere possint eligere se pulturam extra de priuile. c. vii priuilegia.

Vtrum priuilegiatus tempore interdicti super admissione ad diuinam et receptione sacramentorum possit sepeliri in cimiterio. Respon. fin. Lalde op. sic. Et idem videtur dicendum etiam si solum est priuilegiatus super auditione diuinorum dum vita; non facta mentione sacramento; ut per regulam. Cui comunicamus viuo et mortuo. Itz quando aliqua ecclesia est interdicta singulariter. si quidem est interdicta propter delictum clericorum tunc vel quia fuit violata; tunc possunt parochianus in alia ecclesia non interdicta eligere sepulturam et audire diuinam. Sed sicut interdicta in penam populi; etiam si multi ex eis non deliquerunt; sed forte vniuersitas vel magna pars; vel forte quia deliquit deinceps.

Interdictū. iij. Fo. CXLI.

nus. et in hoc puniatur; tunc parochiani non possunt in alia ecclia eligere sepulturā; etiā si uō sit interdictum; nō forte ex privalo fīm Inno.

¶ An autem laici tempore interdicti possunt sepeliri in cimiterio per episcopum non benedicto; licet deputatum ad sepulturā? fīm. an. dicit. q̄ op̄ter q̄ sit locū ad vsum cimiterij per episcopūz be nedictos. Idem fīm. cal. qui dicit q̄ hoc oportet faciēti; q̄tū ad penam excommunicationis; que possuntur in de. eos. de sepul. De hoc vide s. Excomunicatōne. xxviii. Item sepeliendo extra eccliam et cimiterium interdictam personam velut interdictum; sed in loco interdicto. cum officio diuinū: clerici illud officium celebrantes sunt irregulares. Sed sine officio diuinū bene possunt interdicti extra eccliam et cimiterium sepeliri. nec enim debet corpora remanere inhumata fīm Lalde. Et si laici de facto sepeliunt in cimiterio clerici peccant; dando eis crucem et aquam benedictam et incensum.

Interdictum tertio.

De pena nō seruantis interdictū. Primo. si clericus est; est ista fīm Hostie. q̄ scienter celebans in loco interdicto; vnde cīq̄ sit; efficitur irregularis; et suspensus est. extra de. ex. mīl. postulatis. et desen. ex. is qui. li. vi. Itēz talis nō potest eligi nec eligere. d. c. is qui. Item nec possit postulari. extra de post. p. c. j. Item qui nō seruat interdictū; remouendus est ab officio. d. c. postulatis. Si autē talis sit religiosus et ad nullū ordinem ordinatus. Et si irregularitatē nō incurrat; q̄ non est expressus in iure. Nam dete. is qui. agit de sola irregularitate; que. pedit ob celebrationem diuinū; et exercitū emi ordinum; poterit tamen alter puniri. Et idem vide dicendum de monialibz nō sernante interdictum; quilibet tamen horūz et religiosus et religiosa si non habent ordinem; si violat interdictum; sunt ineligibiles actuer passiue. Nam et si nō habent ordinem clericalem; ratione in status ipsoz; habent officiūz celebrandi diuinā fīm. postulatiū ipsoz. unde violando interdictūm; illam penaz incurrent; cuius sunt capaces purus et laicus violans interdictum; quis irregularitatē non incurrat vel suspensione fīm Inno. grauitate tamen peccat; et puniendus est pena arbitaria per ecclesiasticum indicem. Item omnis qui scienter celebatur in loco interdicto; sive psonis interdictis a iure; vel a iudice; vel recipiens publice interdictos ad diuinā vel sacramenta; vel sepulturā; etiam si nō sit irregularis; est interdictus ab ingressu ecclie, extra de priuile. c. epoz. li. vi. Et si ea seingerit in officio suo sit irregularis. de sen. ex. is cui. li. vi. Nota tñ q̄ pceditur ep̄s et alijs superioribus; ut vobis possint cum altari portatili celebrare et celebrari facere; et audire diuinā. quis sit interdicta terra; ciuitas; vel castri; sernato tamen qd dicit est s. Janu. s. clausis. tē. vt in. c. fi. de priuile. li. vi. Et simile priuilegium habent fratres minores et p̄dicatores; et extra de priuile. c. in his. Enotatio glo. in. d. c. fi. Si tñ esset interdicta ecclia; vel alius locus singularis; tñ secus; q̄ nec ep̄s nec fra-

tre p̄dicti possent ibi celebrare fīm. an.

¶ Quid autē si quis celebrat in loco nō interdicto; necepsit est interdictus; sed tñ psonis interdictis? Rū. nō est irregularis; est tñ ei interdictus ingressus ecclie. tē. d. c. epoz. Idez fīm. fede. q̄ admittunt laici aliunde venientes ad diuinā in ecclia nō interdicta; exēte in loco interdicto generaliter vel specialiter. Item nota. q̄ clericus licet nō sit interdictus; tamen si exercet aliquod deputatum certo ordini in loco interdicto; nisi fīm qd pmittit a iure est irregularis. hoc tamē intelligit fīm. Verum; q̄ publice et palam more solito celebrat; sicut dicimus de excommunicato; vel interdicto sicut p̄t celebrante. Similiter existentes interdicti; si exercet aliquod deputatum certo ordini; vbiq̄ sunt irregulares. c. is qui. t. c. is cui. de senten. excomuni. li. vi.

¶ Quid autē si talis clericus exercet ea q̄ nō sūt depitata certo ordini? Rū. fīm. panor. in. c. iij. de de. ex. et in. c. fi. de ex. pre. vbi p̄cludendo dicta doc. dicit. q̄ illi incidit in irregularitatē nō seruando interdictū; q̄ exercet aliqd deputatū alicui ordinī ecclia stico. et hoc faciūt tanq̄ clerici; sive sint p̄blyten; sive in minoribz. vñ si diaconus diceret euāgelium vel subdiaconus ep̄lam vel acolitū exercet officiū suū tanq̄ clericis offiis efficiunt irregulares; vt in d. c. iij. Secū autē vbi exercet aliqd nō deputatū certo ordinī; vt cantans r̄nsorū vel dicens psalmos nō officians principali ecclie. forte hoc intelligit panor. si eēt ebdomadari? q̄ tñ incurrit irregularitatē. Secū autē si dicit officiū vobis aliū; nam tñ nō efficit irregularis fīm Inno. Sz si suspensus vel excommunicatus; vel interdictus sine apparatu dicit ep̄lam; nō incurrit irregularitatē. de quo vide. j. Irregularitas scđo. Idez si p̄dicti exercet aliqua q̄ sunt iurisdictis. vñ tpe interdicti nō est irregularis aliū excoicāns vel absoluēs; dūmodo non absoluat tanq̄ sacerdos; et cuū solēnitate; que habetur in. c. a nobis. el scđo. de sen. ex. h̄mōi enim nō sunt prohibita tpe interdicti; nec ea exercens tpe excoicānis efficit irregularis. hec panor. Idem tñent Inno. Mo. et Guīl. dur. Et sic ex dicit panor. videt dicendum. q̄ si interdictus vel suspensus exercet h̄mōi iurisdictiā; nō cuū dicta solēnitate; nō efficiunt irregulares. als secū. nec sequit. p̄sit absoluere ab excoicāne; q̄ etia poterūt absoluē cuū solēnitate illa; q̄ illa solēnitatis potētē de iusticia; q̄ de necessitate. Interdicti autē suspensi et h̄mōi sūt impediti ab executō ordinū. vt ex de. ex. p̄ totum.

¶ An autem in benedictōne aque cōtrahabat irregularitas. Rū. fīm. Inno. q̄ sic; q̄ est annexa ordinis. de ole. di. iij. aquaz. q̄i. l. interdictus clericus hoc ageret. Sed si nō est ipse interdictus; ex eo q̄ facit talēm bñdictionē aque in loco interdicto; sernata moderationē; q̄ tradit de alijs officiis nō incurrit irregularitatē. A qua autem benedicta nō debet aspergi laicis loci interdicti; a sacerdote. Et hoc p̄teret in quatuor festiūtibus; de quibus in. c. alma. Si tamen aspergeret; putat fīm Lalde. q̄ nō es sit irregularis.

¶ Per benedictionem autē mense etiā ab interdi-

ctū iij.

Interdictum.ij.

Etio clericis: nō p̄trabitis irregularitas: q̄ nulli est ordinis deputata.

Abenedictōne etiā: quā p̄sueuerunt epi vel alij
plati itinerando obuiantib⁹ eis in sua diocesi dare
dixerūt quidā tuti esse in loco interdicto: abstine-
re. Si tñ p̄trafaciunt̄ erunt irregularēs. Qd̄ put-
at Jo.cal. verū de simplici benedictione. Sec⁹ de
solenni: ad quā p̄mittit. Sit nomē dñi benedict⁹
talis em̄ benedictio p̄petit epi ratōne ordinis. xcvi
di ecce.

Dicitur. ¶ **B**enedictōne aīt calicis: vel pamentoz: vel corporalium: vel candelaz in festo purificatiōnis: vel cinerū in die cineris: vel oliuarum in festo palmarum. **I**o. cal. dicit. non posse fieri a clericis interdictis: vel nō interdictis in loco interdicto: nisi seua ta moderatōe: que tradit̄ de officijs dominis in dicto. c. alma. **E**t idem dicit tenendū de facientibus officiūm p baptismō in sabbato sancto: vel p confessōne crismatis in cena dñi: vel pro anniversario defuncti.

Constitutio etiā pere et baculi pegrinorū videt esse pcessū: cum nō sit prohibita sicut Rōd. Item de purificatōne post partū dicit Ioh. cal. q̄ nō potest mulier p̄ptum introduci in ecclesiā in loco interdicto p̄ sacerdotē cū psalmis et orationib⁹ et solenni introducitōne. Alsū incurieret irregulatitiae: q̄ illud est officiū diuinū: ordinū clericū apetens. Sicut sine officio facta solū p̄fessione ut mons est: poterit mulier intrare p̄ se. Itz in loco interdicto: et interdicto et excoicatōni p̄t p̄dicari verbū dei. ex de sen. ex. rīlo. Et p̄t etiā interdictis fieri p̄fessio generalis in fine p̄dicatiōni: q̄ fin eū nō videt officiū diuinū. Sicut aliquis ista non est bona missio: q̄b̄ etiam p̄tinet ad ordinem. vñ si talis faciens eēt interdictus efficeret irregularis. Sed ideo licet: quia sicut p̄nīa omnib⁹ coedidit. ita et absolutione: siue generalis siue p̄icularis. Item p̄t pro p̄dicatiōne campana pulsari: q̄ cum dicta pulsatio sit signum et preambulum actus permisivi: vt habet generalis consuetudo: intelligitur et ipsa pulsatio permisiva. L. Pro missis vero et horis canonicis dicendis nullo modo debent pulsari campane tempore in-

hunc modo decim. pulsu. tunc campana tempe-
terdicti. Als incurritur irregularitas; Excepit q
tuor festi: etatibus: de quibz lupra: eti si campane
apse essent extra eccliam z pcul ab ea: non licet. p
predictis pulsare. als fieret fraus leginec etiam par-
tias campanellas licet pulsare tempore interdicti:
pro diuinis officiis celebrandis. Nam probibitio
pulsationis campanaz tempe interdicti: vtqz eti
minores campanelas includit. cum de facto sonz
audatur extra muros: z interdum satis pcul: vn-
de tales sibi caueant z sufficiet eis: q aliquo signo.
puta. tabula possint punire ad diuina com. Sed
pulsare campanas tempe interdicti: phous noti-
ficandis. puta tercia. sexta. nona. z hmoi: no credo
illicit laicis: s clerici no credo hoc licere. liceat
de facto celebrant diuina: tamen eti dicto tempe
sollet diuina celebrare: psumere: verisimiliter q p
celebratione diuinor sonarent. f atque tamen pro-
pter hoc tm ipsos no incurtere irregularitatem
Sal. Nullar aut campanam ibo que Maria se-

vel in mane tempore interdicti: non inducit irreglaritez. Item pullare campanas pro ostensione literarum aliquarum vel in aduentu alicuius prelatorum tempore interdicti: nec laicis: nec clericis prohibetur finit. Consulunt etiam quod itinerantes per loca interdicta: si sunt duo vel plures: quod non dicat horas canonicas in via: quod ex quo ab aliis auditoribus posse sunt: dicit ipse quod non auderet dicere quod hoc facere possint sine violatione interdicti. Secundus si esset unus solus: quia ita subnusse dicere posset quod non audiatur. Sed Asteni lib. vii. ti. xvij. de mente Ber. et Hosti. in c. quod non nullus. de pauil. dicit quod non licet interdictis et multomagis nec exercitatis audiire extra ecclesiam diuina officia que dicuntur in ecclesia. que vero dicuntur in domo vel in via: non prohibentur audiire finit quosdam: ut dicit Rod. Similiter non licet clericis ita alte dicere quod audiatur defors. Intellige: studiose. Possunt enim ita alte dicere quod audiatur in choro: etiam si sic dicendo audiuntur ab extra ar. dicti. alma. in. s. adiaceamus ubi permittitur quod in monasteriis misse celebrentur et alia diuina officia. Et sic per hoc datur intelligi quod debent ita alte dicere: quod religiosi existentes in choro possunt audiire. Et finit Asteni. debet celebrari diuina officia voce demissa. i. quod videantur potius legere: quod cantare. Et finit Rod. non est laicis aprienda fenestra: vel ostium ut videant eleutonem copris xp: nec pat extra portanda: nec admittende ad offerendum post euangelium. Mota etiam finit eundem Rod. quod interdicti possunt in ecclesia oratione priuata oware: etiam si ecclesia sit interdicta: nisi sit sibi interdictus ingressus ecclesie. Alioquin in circa dictes officiis per viam vel extra ecclesias tempore interdicti: dicuntur: quod si hoc facient studiose: ut seculares audiant: sic violant interdictum ar. c. si. de pauil. li. vij. ubi habet quod etiam celebratio diuinorum extra ecclesias prohibetur tali tempore. Secundus autem si sic dicendo: a causis seculares transientes audiunt: quod hoc modicum est. Exercitatis tamen et interdictis non licet audiire diuinam officiam: quod etiam dicunt extra ecclesia. Item ies clerics et laicis in loco interdicto legere euangelium vel psalmos et homines.

Quid autem hic ptimeatur nomine dominii officij? Dicí potest q̄ solummodo ordinatum in breuiario vel missali. Item nota. q̄ auditio diuinorum non pertinet ad certū ordinē. Et ideo talia exercentes tempe interdicti: nō erunt irregulares: nisi auctorizando audirent diuinā. vt notat panor. in. c. fid. ex. p̄ula.

¶ Utrum autem habentes privilegiorum in suis festis
celebrazione possint et aliquos admittere ut
dicunt in c. ut privilegia de priuile. possint celebrare:
non suata moderatione dicti c. alma. **M**u. fm. **I**o.
a. et **A**rcbi. Qd nō: quia eorum privilegia p. d. c. al-
ma. reuocantur quo ad hoc. **S**ecundum si priuilegia ob-
tinuerint post.

¶ Alii autem laici teneant de ecclesia et iheresi sacerdos recipit interdictum ad dina. R. f. m. A. mon. g. non. ne peccat audiendo; h. solus sacerdos.

Interdictū. iiiij. Fo. CXLIII.

dino vel sub tentorio. Rū. fin glos. in c. is qui. de
sen. ex. li. vi. qd nō est irregularis. qd dictū limitatū
fin suam limitatōe debet intelligi.

Quid aut si celebrat in oratione; qd pstrui nō po-
test sine diocesani licentia. Dic qd si stricte est orato-
riūmūta qd nō ecclesia: nō est irregulare. Sz si ce-
lebrat in ecclesia nō plectra: que ipse dicitur basi-
lica: est irregulare. Satis est em qd aueritate po-
tificis sit dedicata. Item ps bytero celebrante mis-
sam in ecclesia: si subdiaconus cui est interdictū in-
gressus ecclie: dicit epistolam extra ecclie in il-
la missa: vel diaconus sic interdictus euangelium
tales. subdiaconus et diaconus sunt irregulares
qd vnum est officiū: qd tamen in ecclesia principa-
liter celebratur: cui cooperant in actu sibi pibito.
Ldi. si quis viduam. Presbyter vo: si celebrans in
ecclie admisit scienter dictū subdiaconuz: vel di-
aconum ad lectioē epistole: vel euangeli etiā ex-
tra ecclie: est irregulare: qd participat criminis
criminoso. Immo videat tale participiū factum in
ecclie: qd proxime dicta. Sz ecōuerso: si subdiaco-
nus: cui est interdictus ingressus ecclie: dicit epi-
stolam in ecclie in missa: quam sacerdos celebraet
extra ecclie: am: irregulare: qd in ecclie vere et de-
facto id fecit: qd in loco pibito dicto. c. is qui. et
idem dicendus: qd diacono in tali casu dicente euā-
gelium. ps byterum autem talem celebrantē extra
ecclie: non audeo dicere irregularem: quia licet
videat participare in culpa cum ministris: tamen
nō est dignus qd principale: vel dignus trahat ad
accessionum: vel minus dignum. Item non probi-
ben laici tempore interdicti dicere letanias: vel lau-
ges suas: ut faciunt pfraterie.

Interdictum quarto.
de forma seu modo ponendi interdictū
et quomodo relaxetur: vbi scienduz fin
Lal. qd cum ab homine profert et ppter psumacaz
semper est necessaria monitio et forma: que traditur
de sen. excom. c. i. li. vi. Et sic intelligit de ap. repre-
sentibus. Sed si propter delictum fertur: non est
est necessaria monitio. v. q. iiii. in loco. Cum vo a
ire. pferatur. ppter excessum sive delictum: sive mo-
nitio sit: sive sit spāle interdictum: sive generale
sive singulare. Sub hac autem forma verborū pio-
fertur. Nos. ppter talem causam: eccliam vel ter-
ram talem supponimus interdicto. extra deverb.
signi. cum in partio. et additur etiā cōiter ecclia-
sico. ad dñiam interdicti legalis.

Potest etiam sīnia interdicti ad voluntatem in-
dicis determinari. puta. vt interdictat missam cu-
tantu: vel horas vel sepulturā vel hīdī. Potest
etiā index ab interdicto excīre et subiūcere qd vult
et qd vult. puta qd dñs terre est ibi pīs et hīdī. d
pon. nō est. Ad hoc aut ut obligat sīnia interdicti:
sufficit eam publice. pmulgari: nec postea necesse ē
eam singulorū auribō inculcari. Sufficit etiā cum
quis sit vicinus suos: maxime metropolitanā ec-
clie: et recipiē sententiā et seruare. extra de postu-
pre. c. primo.

An aut interdictū possit ad cautelam relaxari? Rū. qd generale interdictū nō pōt. vt in c. p̄senti.
de sen. ex. li. vi. Sed si interdictū sit spāle p̄tra p̄sonam: sic pōt relaxari ad cautelam ar. a p̄trario illi
c. p̄senti. vt notat glo. abi. qd spāliter interdicto oīa
sacramento negant ante absolutōne. Et sic idem
est qd in excommunicato: qui pōt absoluī sub p̄ditio-
ne. Hoc tamen verū si penitentia non: qd sic rela-
xatio daret cām peccandi: nisi forte in casu: sic cum
absolutū inuitus ab excommunicātōne.

Otrū ep̄s vel alius possit suū interdictus suspe-
dere. Videtur dicendū p predicta qd sic. Quod te-
nent Lau. Tan. et Vin. vt notat in c. ad hec. cl. iiiij
de ap. t. c. directe. t. c. p̄terea.

Verum p appellatōne sequentē suspendat in-
terdictū. Rū. qd nō: nisi ei effectus sit suspensus
ad temp⁹: qd sic pōt appellari a sīna suspensa: sicut
ad pditional dicto. c. p̄terea. Et hoc verū de inter-
dicto vel suspensione. nō aut de sententiā excommunicā-
tōnis cui effectus nunq̄ potest relaxari: nisi i
toto absoluā. vt in c. cum desideres. de sen. exco.
Hoc idem tenet Ho. in. d. c. ad hec. Hoc etiā in-
tellige de interdicto ad minis et sacris et alijs spā-
libus. Secū in interdicto a t̄p̄lībo. v̄puta. qd qd nō
ingrediat̄ possētē. P. vñ. Jo. an. in. c. is cui.
de sen. ex. li. vi. restrīgit solū in mere spālībo: per
que ligat̄ anima vide cū ibi in glo. vbi singulariter
declarat banc materiā.

Otrū priuilegiū pcessum a legato de latere: qd
interdicti tpe valeat celebrari: interdictū et excommunicā-
tōis exclusis: valeat qd tū ad sīnas sīnos: līc
cessō: ordinarioz. Rū. qd sic: nisi spāliter a succe-
sō renotetur.

Otrū papa dante licentiaz celebrandi in ecclia
spāliter interdicta: relaxet copio interdictū. Rū.
fin. Hosti. qd non.

Sz nunq̄ ep̄s possit dare priuilegiū celebra-
di in ecclia ab eo interdicta. R. Ber. extra de ap.
ad hec qm̄. qd nō: qd hoc p̄tinet tm̄ ad papā. Inn.
vo dicit qd locus sit interdictū: pōt tm̄ celebrari: et
de lnā iuris. extra de p̄mī. vt p̄ulegia. Et de lnā
hois. vt in c. dīlectis. de ap. qd nō alīud ē interdi-
ctū: qd interdicē celebrantes in ea: qd sīna pōt ep̄s
qd vult excipe. Sz si psona sit interdicta vel suspe-
sa: nō pōt celebrare de alīu sīnia: nec pōt interdi-
ctum suspēdi in psona suspēla: nisi p delicto alteri-
us sit interdictus. Idem panor. in. d. c. vt priuilegia.
Item nota. qd qm̄ interdictū est latū: ppter alīqs: et
ip̄si nō ferant illud. Alīj nō tenent seruare. vt in
c. p̄sistis. de p̄mī. Nota tm̄ fin. Ho. ibidē. qd si ci-
uitas vel ecclia est interdicta. ppter alīqs. i. ppter eo
rum delictum: tū cīcet ip̄si violent interdictū: alīj
tamen seruare tenent. Si aut sit positū p eo: que
rela: et ad eorum utilitatem: tunc si ip̄si nō seruant:
nec alīj seruare tenent: et sic effici nullum. d. c. p̄eti-
tis. vbi panor. querit qd tales dicant violare in-
terdictū. nūq̄ sufficiat vna psona. R. fin doc. qd nō
h̄ requiritur qd maiores violent: seu maior: ps eōn
arg. in c. si. de procu. Et oportet qd habeant perse-
verandi animū. Et hoc potest p̄cipi ex actibus eo.

Interdictum.iii.

trin.1 Et hoc nota: q: singulare.

Quis autem possit relaxare interdictum? **R.** In Directoriam. Aut coditor canonis reseruauit sibi relaxationem interdicti expresse. Et tunc ille solus potest relaxare. Als episcopus possit. ar. de senten. ex. nuper. Aut reseruauit sibi absolutiones et communicationis late otr singularies personas et ex eodem delicto sequitur interdictum contra universitatem vel loca platum a iure: licet absolutio nem interdicti expresse non reserueret. videt tamen psequegens relaxationes interdicti sibi reseruasse fini Archi. nam quotiens vicuum exponit radice nascitur psequegens est ut eadem lege tollat. L. de nup. si libertam. Facit huius similitudo ratonis. Etenim excommunicatio et interdictum nomine censuram patinatur. de ver. sig. querenti. et quod de uno dicitur; de alio intelligendum est. Nota tamen quod nullus alius minor: epo potest relaxare interdictum a iure quod sic probat. Constat enim quod fortius et maius impedimentum seu vinculum interdicti est. platio: seu infliccio: quia seminis pollutio vel sanguinis effusio. Et inde est quod magis puniri celebrans in ecclesia interdicta ab homine: vel a iure: quam celebrans in ecclesia: semine aut sanguine polluta. Nam in primo incurrit irregularitas: non autem in sedo. ut in. c. is qui. d. sen. excom. li. vi. Sed impedimentum seu vinculum pro parte pollutonis non potest reconciliari: saltem si est conscrata: per minorem epo ergo multo minus et alia. Dicitum tamen Archi. s. non placet Job. an. hanc ratione: quia de duobus suppositis uno solo reseruato: alterum videtur precessum. Et hoc videat placere glo. in cle. i. de hereti. Quibus tamen addet. quod interdictum esset terminatum ad certum tempus a iure: tunc ante illud tempus non posset per ordinarium tolli. p. nota. in glo. in. c. cupientes. in. s. certum. in. ver. suspensos. de elect. li. vi. Et quo inferius limitatio ad. c. nuper. de sen. excom. quod est validus notandum. A sententia tamen interdicti vel suspensionis ab homine: non potest inferior illo qui tulit absoluere: sed superior. ut dicitur de excommunicatione: quia ista quo ad hoc paro non occurunt. De hac materia vide. i. Suspensus.

**Qualiter autem debet fieri cessatio a diuinis p
canonicos capitulal vuentus. Directo. sicut Ioh
an. dicit. qd ad hoc. q fiat cessatio; necesse est ista in
teruenire. Primo. qd hi qui cessant hoc habeat de
pluertudine vel a iure; vt cessare possint. Secundo.
q vocent absentes ad tractanduz de cessatione; ac
si de electione agere. Tercio. qd de illa cessatione tra
tent diligenter. Quarto. qd de cessando deliberet.
Quinto. qd sit manifesta offensa. pter quia cessant
Sexto. qd causa sit ratonabilis. Septimo. qd aii ces
sationem instrumento publico; vel patentibus li
teris; autentico sigillo munitis: cam cessationis ex
primant. Octauo. qd illud instrumentum vel literas
trahant et ptra que cessant. Nonno. qd requirant il
lum qd emendet spetenter iniuriam vel offensam
pter quam cessare volunt. Qd si non fecerit: tunc
locu habeat cessatio. Decimo. qd post cessationem e
vra pars iter debet arriper ad sedem apostoli**

cam' infra mensem per se vel per pecunatores; sufficienter instructos. et continuatis diebus. q̄cito poterunt; sed apostolice se representent; vt discutiat quid super hoc sit agendum. his nō seruatis; non seruatur cessatio. Et si pars que poluit cessationē; eam non seruauerit; ab alijs non seruetur. Et si cessationis fuerit iniusta; ponentes cessationē; durante tempore; mībil' percipient; et si percepere nō posse; stituere tenentur et parti satisfacere de iniuriis et dannis. Et fm Inno. et Illo Hosti. causa cessationis debet esse notoria. q̄ si non esset; nulla cōsuētudo prodecesser; quia esset ecclēijs onerosa. Et ille cōtra quem cessatur; non debet conuinci ex probabilitate apertis et notoriis; maxime in cultu diuinis solēdo. vt notat Jo. mo. et Archi. in. c. si canonici. de offi. or. li. vi. Adde etiam predictis quod notat Panor. in. ca. dilictis. de ap. q̄ differentia est inter cessationem a diuinis; et sententiā interdicti. Ita cessatio a diuinis; est quid facti; nō enī est aliud q̄ suspendere organa ministriorum; vt ibi non celebrent diuina. Sententiā vō interdicti est quid iuris. Vnde quando supponit locus interdicto. Ibi celebrans quandocunq; etiam forensis incurat irregularitatem; vt in. c. is qui. de sen. et. li. vi. Secundū in cessationē a diuinis; vt volunt doc. in. c. irrefragabili. de offi. or.

Decubium remanet si cessatio a diuinis officiis generalis, puta respectu totius ciuitatis. Numquid ibi celebrans sit irregularis. **J**o. an. in dicto. c. si canonici. concludit quod licet quia talis cessatio generalis equiparatur interdicto. per dictum j. de sen. et ceteris. **S**ed d. An. dicit forte quod ex toto non procedit ista equiparatio. Et hoc forte verius putat. **P**anor. qui celebriat in cessatione generali: non efficitur irregularis. per regulam. ut nunquam quis irregularitatem incuriat: nisi in casibus a iure expressis. ut in dicto c. is qui. Sed iure non cauetur nisi in celebratione in loco interdicto. **N**ec ob. dicta clavis j. quia facit equiparationem tamen in illo casu. et pene non debet extendi. **M**ota tamen quod fratres minores et predicatorum habent privilegium. quod quando in ciuitatibus vel locis vbi habitant contingit interdictum ponere: et prohiberi omnia ecclesiastica sacramenta excepto parvulum baptisme. et penitentiis morientium: non obstantibus quibuscumque privilegiis: religiosis: quibuscumque: ab apostolica sedere concessis: nihilominus tempore talis interdicti possunt confiteri peccata sua: et absoluiri. et temporibus consuetis iuxta morem ordinis sui: sacre communionis: et unctionis extremitate recipere sacramentum: et diuinis officiis celebrare simul ianuis clausis: nam nullatis campanis et voce submissa: excommunicatis et interdictis: ac omnibus personis que non sunt de ordine suo exclusis: non obstantibus proibitionibus huiusmodi: seni aliquibus literis a se de apostolica imperatis vel impetratis quod decideris: et de hac indulgentia spalem non fecerint mentionem. **H**onorius⁹ in privilegio quod incipit. Meritis Vie. Excepimus tamen tres casus. Primum si causas dederunt interdicto. Secundum si contingat eos loquaciter

Interduca. *Tertius fratulus illius*
re et interducat fraternaliter berba-
go Bonitatem quod nupti virtutis
Amen. *Quidam de invenientis TR*
nus faciat in bonis
lapilli regnante inuenienti i la-
occupant regnum. Et cadent
in amato tempore sub terra oce-
ri aliquas possesse; nulli qm f
ntur ante dies agri; hoc pia inue-
nientia ergo. Sed si data pia inue-
nientia l. vnuca. L. de thesauri h.
re. du. S. thes. annos. Et hoc v-
nitate diu requiriunt qdiam
no dobet querere in alieno the-
saurio. L. vnuca. vbi eius pars q-
admodum rem inobligi abe-
atur possesse; tunc dui greci
sons. Hoc etiam patet qd metu in-
terre thesauri arte magica d
icit illici modis. als thesauri am-
bita wde s. furunt. Quodca-
derat qd, quinque in aliucis
caecis acquipatio animis deau-
scio pimma furtum; als se
rum emens domus per mil-
lions thesauri volentem, t. m.
reducere. Quidam dicunt qd li-
ti remedii capit. cum qd sit
erum videt, ponit qd iste
ab ignosis dominis tempi
caecis non erat recordari
et caecis in dicta. L. vnuca.
Enatior eius causa est solam
tempore cecis. Idem affirmat
q. de rei ven. vbi pene
domum habuit, cedre empia. E
stans media thesauri vnuca
non cecidit. Nec ob qd vend
et amorem coquendam tamquam
a ceder deo.

Kregularit
de irregularitate hominum
qui babuerat officia uer
l meos vel truncationis mea
ur dicunt est s. hominidum
didi dericias scribas q[uod] aliquo
sequitur mōs: vel tri
partitio: factum: et causam
irregularitatis.

interdici. Tercius si ecclesia illa ubi volunt celebra
re est interdicta specialiter hec habentur in priuile
gio Bonifacii, qd in capitulo virtute oſpicios.

Inuenta. Quid sit agē
dum de inuentis? Rn. quedā sunt que
nunq̄ fuerit in bonis alienis. sicut sunt
lapilli & gēme; que inueniuntur in littore manis, & talia
occupanti pcedunt. Et eadem est ratio de theſau
ris antiquo tempore sub terra occultatis: quod non
est aliquis pſſessor: nūl qd fm leges tenet medie
tatem dare dñi agr. & hoc si inuenit in alieno: nō
data opa. Sed si data opa inuenit totū tenet dare
vt in l. vnicā. L. de theſau. l. r. Et notat glo. insti
de re. di. f. theſauros. Et hoc verum: enā li cū vo
luntate dñi requireret: qd etiam cuſu voluntate dñi
nō debet querere in alieno theſaurū ſuo nomine:
vt in d. l. vnicā. vbi etiā patz qd theſaurū dicitur
coadūnati rerū mobilium abſcondita: quaꝝ igno
rāntur pſſessores: ſeu dñi. ppter vetustatem tem
poris. Ibi etiam patet qd nec in ſuo ſolo pōt quis
querere theſaurū arte magica: diuina tñbus vel
alijs illicito modis, alſ theſaurū erit fisci. De hac
materia vide ſ. furtum. Nuedam vō res inuen
te fuerit de ppter quo in alienius bonis. Et tunc ſi
quies accipiat: nō animo detinendi: h̄ restituē
di dñi: nō pmitit furtum: alſ ſecus.

Otrum emens donum; pro mille: in qua poſtea
inuenit theſaurū valentem. x. milia: teneat restitu
ere venditor: Quidā dicunt qd ſic. Et circa hoc ha
betur remediuꝝ capiti. cum ca. de emp. & ven. Sed
ptra rū videt: pſito qd iſte theſaurū ſit recon
ditus ab ignotis dominis tempore vetusto: vt in di
cta l. vnicā. qd non erat reconditus. ab illo vendito
re ſed casus eſt in dicta l. vnicā. qd theſaurū rep
tis efficitur eius cuius eſt ſolum: & iſte emptor eſt
dñs. ergo eius eſt. Idem pſirmaꝝ per l. a. auctore:
iuncta glo. ff. de rei ven. vbi pecunia inuenita per
modum theſauri cedit emptori. Secus ſi nō eſſet
inuenita p modū theſauri: vi. murata in muro: qd
tunc non cederet. Nec ob. qd venditor non vedit
theſaurū: qd conceditur tamen p iura commu
nia ceder dñi ſoli.

Quid si res ab aliquo inuenta ſit: que fuit a p
riō dñi habita p delicta? Rn. res que habet p
derelicta occupanti pceditur: ſiue ſit mobilis & tab
icatur: ſine immobiliſ. vt ſi ex cauſa de fundo ex
eo bac intentione: vt pro derelicto habeam. ff. pro
derelicto. l. i. Sed ſi in mari iactanero res meas: ſi
habeo pro derelicto. vide de hac materia ſup. fur
tum.

IRegularitas primo
de irregularitate homicidiorū. Omnes
qui habuerūt officium vindicte ſangu
inis. l. mortis vel truncationis membrorum ſunt ire
gulares. vt dictū eſt ſ. homicidiū. iiiij.

Quid si clericus ſcribat qd aliquis capiatur & ex
illa captione lequitur moris: vel truncatio: ipſo ta
men ignorantē & factum & causam? Rn. fm Mo.
videtur irregularis; quia debuit ſuſpicari hoc pos

ſe evenire.

Quid de illis clericis qui cum alijs trahunt ad
magarelas: vnde aliquis p̄babilitate creditur in
fectus. Rn. fm v̄d. creditur regularis.

Quid de p̄bilityero qui militat puerum ad ada
quandū equum: monens: vt caueret a flumine. et
tamen ſubmersus eſt. Rn. fm Heli. h̄c p̄bilitye
rum culpabileſ ſeſſicteſ & ſacredoteſ qui nō amo
nūr cultellum a conigio: cum qua verberabat famili
um. extra de homī. c. ad audentiam. hoc qdānt
intelligunt: & bene: quādo de periculo pueri miffi
poterat rationabiliter dubitari: vt qd erat infans: &
vt patet in ſum. conſe.

Quid si aliquis clamet latrones latroneſ. Rn.
fm Inno. Siue ſic clamet: ſiue aliud agat: per qd
potuerat intelligere: qd ex clamore vel actu ſuo po
terat ſequi homicidium: irregularis eſt: nūl faceret
propter timore corporis ſui. Nam ſi timeret qd ali
quis vellet eum occidere: bene poſſet clamare pro
auxilio: qd non intendit in alienius mortem: ſed in
ſuam liberatōnem. Idem Mo. qui addit. Secus
ſi clamaret p ſolis rebus.

Quid de illo clericuſ qui cum latro ducereſ dixit
claudeſ ei o ne clamet: nunquid ſit irregularis ſi
moſ inde ſequat. Rn. fm v̄d. qd ſic: qd iuit du
centes: dando eis pſilium. Et eodem modo ſi que
rentib⁹ malefactoř ē indicauit eum: nūl forte igno
rancierit: & ignorare p̄babilitate potuit: nesciēs qd ad
moſtem quereret.

Quid ſi pſilii amico: vt occideret: aliquē inim
icum ſuū. Ille in cōtinenti nō fecit: h̄ longo tpe in
poſito. Rn. Panor. in. d. c. ad audentiam. de mente
Inno. dicit. qd pſilium eſt irregularis: qd debebat
renocare pſilium. Et ſi putabat libi amicuſ nō ob
tempatur in renocatione: debebat hoc intimare
illi ptra qd pſilium. Et ſic caueret: alſ non euadit
irregularitatē.

Quid ſi clericuſ comodat balistam: et inde ali
quis occidit. Rn. ſi confeſſit in bello iniuſto. Je
regularis eſt: et eodem modo ſi bellum ſit iustum: &
quia ars sagittandi eſt p̄bilita. extra de ſagitt. artē.
Glo. tamen ibi videtur reſtringere tex. & bene fm
Panor. ibi quando bellum eſt iniuſto. Nam da
ta iuſticia bellū: licitum eſt pugnare cū quib⁹ cun
q; armis. Immo licitū eſt decipere inimicum per
ſeditionem: parando insidias. vt in. c. dominus.
xxij. qdne. ii.

Quid de eo qui ministrat ensem vel lanceam:
et inde aliquis moritur. Rn. fm directo. lib. iiij. qd
ſi quis in bello ministrat balistam vel huiusmodi
ad ſuū deſenſionem: non ad impugnatōnem alte
rius: dato qd balistarius occidat aliquem: dūmo
do tradens vel ministrans nō intendat principa
liter. qd balistarius occidat: nec credebat ipsam te
dere ad occidendum: ſed ſolum qd ſe et ſua deſen
ſionem vel recuperaret: non eſt irregularis. l. diſtin
ctione. ſi quis viduam. Secus ſi alterum p̄dicto
rum interueniſſet. In bello autem iniuſto: etiam
ad ſuū deſenſionē: nō licet ministrare prediſta. Alſ
equin ministrans homicide: eſt irregularis. ar. di
cto. c. ad audentiam. & c. Jobānes. et. c. ſi. eodēt.

Irrregularitas.ij.

De hac materia vide singularia §. **Homicidium.**
ii. et iii. 7. iii.

Regularitas secum
do se de illo: qui etiam irregularis ministrat. Et primo sciendū est Spc. q̄ irregularitas est nota seu impedimentum canonice: et factō: seu defectu p̄ueniens: qua quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines p̄moneri; et in eisdem ministare. Et ad sciendū quā incurat quis irregularitatem ex indebita celebratiōne vel executione ordinū. Iō. cal. ponit hanc distinctionē. Celebrans autem officio ordinis. aut est femina vel masculus. Si est femina: sive laica: sive religiosa: nō efficitur irregularis: q̄ cum nō sit capax ordinis clericalis: nō cadit in ea irregularitas: q̄z quis impeditur in ordine vel ordinis officium celebrare. Si autem est vir. aut furiosus. et tunc q̄ quamcumq; celebratiōne: nō efficitur irregularis: nec peccat. Id est de infante. cl. si furiosus. de homini. Aut est sane mentis. Tunc aut talis est laicus vel clericus. Si laicus: et cum solenniter apparatu aliquius ordinis celebrauit: et exequendo actū aliqui ordinis: sive puerus sive alius religiosus: sive secularis: vide q̄ sit irregularis: extra de cl. c. ii. Nec cum tali: ut valeat p̄moneri alius q̄ papam potest dispensare. Directoria tñ li. iij. dicit q̄ laici ppter talia: irregularitatem vel suspensionem nō incurrit: cum nec ordines nec officiū habeant. vñ aliter p̄missū laici: si contracutat: vt in dicto c. ii. Et hoc videt verius. Si vero est clericus. aut celebrat in ordine quem nō habet. aut in eo quem habet. Si primo mō: hoc ages in ordinib; sacris: est irregularis. Et subdiaconatu tamen dicit vñ. q̄ si est in minorib; potest cantare epistolam: dummodo sine solemnitate. Et addit Inno. q̄ hoc est licitū: quando deest subdiaconus. Sed sollempnis apparatus subdiaconi videtur esse manipulus. Dicit enim Petrus de palu. in quarto. q̄ tunicellam licer etiam nō subdiacono portare: quia non est ei propria vestis: sicut manipulus quem nullus inferior subdiacono portare debet. hec p̄de. vnde si talis cantet epistolam cujus tunicella sine manipulo: et non porrigit calicem diacono tñ. Die prout habetur s. Dispensatio. Si vero clericus celebrat in ordine quem habet: tunc aut est excommunicatus maior: vel celebrans: vel officium exercens in loco interdicto ab homine vel a iure. Aut est suspensus. Si primo mō: tunc vtrumq; casu efficitur irregularis: et indispensabilis: nisi per papam. de sent. excom. is qui li. vi. Dicit tamen vñ. q̄ in minoribus constitutus ministrando seu exercendo officium suum etiam cum solemnitate cum est excommunicatus: non efficitur irregularis: quia illa duo capitula si quis episcopus. el primo. et scđo. xj. q̄one. iiij. non loquuntur de his. Et Hosti. lentiit q̄ talis oīno irregularitatem incurrat per c. cum medicinalis. de senten. excom. li. vi. Et si non potest dispensari nisi per papam. Id est Panor. in dicto. c. scđo. q̄ dicte q̄ bec opinio est vera: et communius: quia iura loquuntur indistincte. Idem directo. li. iii. quo ad incurrendam irre-

gularitatem. Sed quis ad dispensationes; videtur tenere q̄ episcop⁹ possit dispensare fin Ray. Ho sti. et Alchi. Sed Panor. in c. clericorum de cle. ex. sal uando opiniones dicit. q̄ aut queritur: nunquid per inferiorem a papa possit iste talis celebans liberari ab irregularitate iaz causata. Et dicit q̄ nō sita loquitur. c. j. de re iudi. in v. et dico. c. cum medicinalis: que irra dicunt indistincte: soln̄ pa pam ab hac irregularitate posse liberare. Aut que ritur de pena depositonis imponenda q̄ iudicent et tunc pcedit alia opinio: vt etiam ep̄s dispenset eum parato se corrigi. ne duplicita pena conteratur. Si autem clericus est suspensus: sumendo p stricta suspensione. s. quo ad se et quo ad alios. aut est suspensus a canone: aut ab homine. Si ab homine: tūc aut ignorantia grantia. probabili. et tūc nō est irregularis. vt in c. apostolice. de cle. ex. Aut ignorantia crassa et supina. tūc est irregularis et multo magis si scimus se suspensus. Et hoc quomodo cinq sit. suspensus simpliciter: siue ad tempus determinatum: aut indeterminatum: etiam si ratione defectus vel infamie puto talem: durante suspen sione; celebrantem esse irregulariem. nec secuz posse dispensari: nisi per papam dicto. c. cum medicinalis. Si vero est suspensus a canone. tunc aut ratō ne criminis: aut ratione defectus: aut ratione infamie vel scandali. Si primo modo. tunc aut sim pliciter est suspensus: et sic celebrando est irregula ris dicto. c. si quis ep̄s. Aut est suspensus ad tempus: et tunc. aut ad tempus determinatum. et sic in terim celebrando est irregularis. Aut ad tempus indeterminatum: et tunc. aut cum condicione: donec satifaciat: vt in cle. j. de dec. Et tunc licet qui dam contra. puto si sic suspensus ante absoluitionē celebrat: est irregularis: quia in hoc factum iudic est necessarium: vt habeatur pro absoluto. Et sic cum factum hominis sit necessarium: sequitur q̄ ad suspensionem dei: canon aliquid addat. Si vero est suspensus enim conditione: donec peniteat: vt de elect. Quis. et tunc equum est tenere: q̄ inter celebrando non efficitur irregularis: quia talis sus pensio videtur esse dei: ad quam nihil addit canone vt habeatur pro sublata aliquod factum inde cis est necessarium. Et ideo dicendum est de ea vi de suspensione dei tri. Si secundo modo sit suspen sus a canone. id est ratione defectus. tunc aut ratōne defectus ordinis: aut alterius defectus. Et sic ratione defectus ordinis. vt clericus per saltum p motus q̄tum ad ordinem omissum: in quo si exer cet officium anteq̄ recipiat: est irregularis. Sed ce lebrando in ordinem ad quem est per saltum pro motus quem habet: non est irregularis. Iij. distinc tione sollicitudo. Si vero ratōne alterius defectus ut bigamus. Illegitimus. corpore vicatus. ordi natus ante legitimam etatē. vel a nō suo episcopo: hoc casu p̄cordant omnes q̄ celebrando non est ir regularis: quia hoc non est iure expressum. Et q̄ in curia mandat cū suspicione patientib⁹ dictos de se? disp̄sari: nihil dī de irregularitate. Stilus aut curie est attendend⁹ de cr. fal. q̄ grani. Nec ob q̄ ordinatio facta ante legitimā etatē: vel a nō suo

Irregularitas.ij. Fo. CXVI.

episcopo fuerit cu[m] peccato: q[uod] p[ri]ncipalis causa: p[er]pter qua dicimus tales suspellos: est defectus: nō peccati. ergo rōne defectu[n]d[um] non criminis; talis censeri debet suspelus. Et hac rōne puto q[uod] licet irregularis ex celebrazione diuinoru[m] sit suspensus a canone p[er]ter hāc irregularitatē. Si tamē als[o] nō sit suspelus a iure vel ab homine. puta q[uod] absolutus ab exequatione. et suspēsione: sed nō est secū dispensatio sup irregularitate. vel nō suspelus p[ro]trahit irregularitate talis nō p[ro]trahit nouā irregularitatē: q[uod] nō est in iure exp̄ssum. Si ē tertio mō suspelus a canone. s. rōne scandali vel infamie. tūc celebrando nō est irregularis de t[em]p[or]e. p[er]t. c. i. Sed b[ea]tū facit abstinentia. Et p[er] hoc infert Inno. q[uod] quorū criminia sunt notoria: qui etiā post penitentiā p[ro]hibent celebrare. p[er]ter scandalis et infamia. vt de coba. cle. c. f. si ante absolutionē celebrant nō incurrit nouā irregularitatē. et ex allegatiōe quā facit Inno. videf intelligere de notorio fornicatore q[uod] p[ro]piū est tenere. et q[uod] notaſ in c. i. de sen. ex. li. vi. intelligat de notorio fornicatore ante penitentiā celebrare: ne videas sibi p[ro]missū. tūc de rigore iuris sola penitentia nō tollit suspēsionē canonis in notorio fornicatore: et videt exp̄ssum. l. dist. puenit. q[uod] requiriſſat iudicis: ut dictū est de suspelio a canone donec satisfaciat. vide de hac materia s. Clericus. iii. Et nota fm v. v. q[uod] irregularis celebrab[et]: nō p[er]ter hoc alia irregularitatē p[ro]trahit. Alioq[ue]n totiens nouā irregularitatē p[ro]heret: quoties celebraret. Nota tamē ex p[re]cedētib[us] videf. q[uod] ordinatus ante legimā etatē ut ipso iure suspelus ab exequitione ordinis sic recepti. Sed solēnes doc. cōiter tenet p[ro]m. videlicet Ray. v. v. Archi. An. de butrio. Pau. de clez. et fran. z[ab]. in cle. generalē. de eta. et qua. hi oes dicit. q[uod] talis nō est ipso iure suspelus s. suspēdendus. et interdicēda ei et ex exercitu ordinis recepit ante legitimā etatē vsq[ue] ad legitimā etatē. Et si post q[uod] fuerit ei interdicta a iudice suo: usus fuerit ordine tali an legitimā etatē erit irregularis. Si autē nō fuerit ei interdicta: t[em]p[or]e utak ordine an legitimā etatē recepto: non est irregularis. Ille Archi. flo.

Recipiēs ordines etiā minores i[m] maiorī excōicatione: incurrit irregularitatē indispelabile: nisi per papā. de sen. ex. cu[m] illoꝝ. vbi nō distinguunt i[n] ordines minores vel maiores fm Gui. dur. Recipiēs autē ordines in minori excommunicatiōne nō incurrit irregularitatē: quia non est iure exp̄ssum.

An autē excōicatis extra ecclesiā officians populus: efficiat irregularis. Rū. fm Ri. in. iii. dist. roii. q[uod] aliquib[us] pbabilitē videf q[uod] si excōicat etiā et eccl[esi]a dicat horas suas. officiādo populū i[st] exēciū v[er]naui. incurrit irregularitatē. Si tū dicat horas suas cu[m] uno socio vel plurib[us] nō tū officiādo eccl[esi]a vel populū irregularitatē nō p[ro]bit. Quo v[er]o ad baptizādū dic idē Ri. q[uod] si excōicat baptizaret nō solēniter. vt faciunt vetule in casu necessitatis nō esset irregularis.

Quid autem si excommunicatus in choro cum alijs clericis dicat officium. an efficiatur irregula-

ris? Rū. Se. in. c. cum medicinalis. de sentē. ex li. vi. dicit. q[uod] clericus suspensus de quo loquit. d. c. si interest dominis auctorizando. v[er]puta. si legit et cantat cum alijs. et v[er]tro hoc facit actum principalem choi: vt q[uod] dicit capitulum et orationem vel facit officium cantoris in chorō tūc incurrit irregularitatē. Secus si auctoritatē non p[ro]stat. puta. si legit et cantat in choro: nō exēcendo aliquod officium choi: nec auctorizando. tunc nō est irregularis. Et vt plen[il]y habeat hec materia: excludendo dicta docto. et Panormita. in. c. f. de ex. pre. potest dici q[uod] presbyter vel alijs clericus exercens aliqd officium deputatū alicui ordinis eccl[esi]astico. et hoc facit tanq[ue] clericus: efficiat irregularis. Secus autē vbi exēcet aliquid non deputatum certo ordinis. vnde cantans riſona vel dicens psalmos: non officiando principaliter s. tanq[ue] quilibet alijs laic[us] non efficiat irregularis fm Inno. etiam dato q[uod] illud esset deputatum certo ordinis. tamen de consuetudine exēcetur per quemcumq[ue] indistincte. etiam a non ordinatis. tunc talis exēcens. non esset irregularis. Et per predicta patet responsio. quid de ebdomadario cantore. dicente antiphonas et responsa. legente lectiones. et de exēcente actu minor ordinu. Et quo ad ebdomadarium. si solēniter officiat eccl[esi]am in matutinis. vesp[er]is. vel alijs horis excommunicatis: incurrit irregularitatē. Et hoc est indubitatum fm Alste[n]. S[ed] dubium est quando iste sacerdos non solēniter officiat eccl[esi]am: vt faciunt communiter ebdomadarij: tamen per predicta idem videtur dicendum: quia saltem de consuetudine tale officiu exēcetur q[uod] sacerdotem dimitat: et cum habeat d[omi]nus vobis[cu]m. q[uod] est deputatum certo ordinis. De alijs autem supradictis dici potest. q[uod] si officium cantoris et quedam alia supradicta. de iure sint deputata certo ordinis. tamen de consuetudine quasi generali exēcēnt indistincte a quocumq[ue] ordinato et non ordinato etiam a nouicis et laicis. Et per consequens tales etiam excommunicati non incurrent irregularitatē. Item fm Alste[n]. si excommunicatus actu minor ordinum etiā solēniter exēceat. cu[m] hoc etiā p[er] nō ordinatū licet fieri possit: nō incurrit irregularitatē hoc p[er] dictis.

Quid autē de simplici clero si in officio cantat. Rū. Dir. tenēdo q[uod] tonsura sine psalmista sit ordinis. tunc incurrit irregularitatē. Tenendo autē q[uod] tonsura nō sit ordinis: dic q[uod] non. Similiter si presbyter excommunicat vel suspensus si in officio ac colitatus ministrat: est irregularis. q[uod] p[ro]suscepto[rum] alio ordinis non absoluit a minori. hoc in limita ut dictum est s.

An autē excōicat audiens diuitia: incurrit irregularitatē. Dic q[uod] sic auctorizādo. Et iō panor. in. d. c. f. dicit. q[uod] caneat platus tpe excōicationis. suspensionis. v[er]o infideli. ne faciat corā se celebrari aut ne in iis celebrationi: tunc v[er]o auctorizare.

An autē excommunicat dicens officium in eccl[esi]a cum alijs: peccat mortaliter. Rū. fm v. v. q[uod] sic comunicando cum alijs. imo etiam videf tenere

Judeus. I.

¶ dicendo officium extra ecclesiam cum uno vel duobus sociis peccet mortaliter eadem ratione. Et minus malum facheret si ab alio etiam: non sacerdote faceret horas incipe.

Quid aut̄ de iuspenso a p̄fessionib⁹ nunquid si celebrat ante reconciliatō lit irregularis. **R.** fm Inn. ⁊ Jo. an. q̄ nō q̄r hoc nō inuenit iure cautū. De hoc vide i. Suspensus.

medere. Idem de gentilibus. Sed cum inde hor
die dicernant cibos. peccant mortaliter christiani
qui eos vocant ad communia; vel si ipsi christiani
vadunt ad eorum communia. Et valde repreben-
dendi sunt christiani illi; qui ad eorum solenitatis
inuitant mulieres iudeas et ad choreas. et ec-
cuerso. viri christiani et eorum uxores vadunt ad
solenitatem iudeorum. Et postmodum vadunt
per cunctatem astricte christiani cui iudeis brachio
ad brachium. Tales enim christiani huiusmodi
facientes ratione scandalum videntur mortaliter pec-
care. Euntes tamen ad predicandum saracens et
alijs infidelibus; cibis eorum vi posseunt dum-
modo non de his que fuerint idolis immolata. in
necessitate tamen extrema vi possunt idolotis;
dummodo non in veneracionem idoli. Item non
debent admitti ad officia publica; ne occasionem
habeant semendi. lxxij. dist. nulla. xvij. q. iii. con-
stituit.

Can autem iudei possint admitti ad studia literarum; et per consequēs ad doctoratum? Rū. Panor. iii. c. 1. de iudeis. dicit qđ de hac questione lepis finit interrogatus. Et concludit. qđ de rigore iuris non possunt intrare scholas causa addicendi: quia dictū. c. nullus. prohibet a iudeis recipi medicinam: nec cum eis esse in balneorum clauari propter dericulum corruptionis. vbi tamen contrahitur consortium: et quedam cohabitatio temporalis: et quasi momentanea. fortius ergo debet prohiberi ingressus scholarum: vbi inter scolares nedum consortium contrahitur: sed etiam intrinseca amicitia. Itz quia iuniores habent etates molles et defacili possent subverti ex astutia iudeorum. Consuetudo tamen est incontrarium. illud tamen est verum qđ iudei non debent doctorari: quia cum doctoratus sit dignitas non cadit in iudeis. vt notat Bar. in. l. f. 1. de iudeis. Itz nullus potest congregatiōnē iudeorum: sen alius iudeo vel pagano aliquid relinquare in testamento. et si fecerit etiam post mortem iudicabitur anathema. extra de hereti. si quis episcopus. xiiij. q. ii. sane. Hosti. dicit qđ universitatē iudeorum legi nō potest. L. c. l. j. Sed singulari forte sic ad lucurrentium necessitatē eorum: non ad ditandum eos. Item non debent permitti iudei nouas egeres synagogas: sed antiquas reficer posseunt: ut in c. iudei. et c. consilium. extra eo. vbi Panor. dicit hoc verum: ita tamen qđ nona edificatio non amittat antiquam formam: ut videlicet non fiat edificium magis preciosum vel maius. Magis vbi cung. mutatur pristina forma: videtur nouū edificiū: et cadit iuh. prohibitiō.

Contra. Sed quid si antiqua synagoga funditus corruuit; nūquid licitum sit de novo edificare in loco ubi fuit antiqua? Et potest dici q[uod] non: quia videtur omnino nouum edificium: ex quo funditus destruictum est. Intelligatur ergo iste tex. quādā antiqua synagoga minutur ruinaz seu corruuit: tamen ex toto.

Sed quare iudei tolerant in antiquis synago-

Judeus Fo. CXLVII.

Ru. **D**anor. **d**e mente **J**o. **a**n. q[uod] spes est de
eorum cōuersione. Et ut facilius trahantur ad si-
dem. ideo eccl[esi]a permittit eorum ritus et solenni-
tates seruare. vt in dicto. c. iudei. 7. c. cōsuluit. Itē
etiam in sabbatis eorum nō debent trahi ad iudi-
cia. nec ipi[us] aliis trahere: sed nec in alijs festi-
tibus suis debent turbari nec sepulera eorum ob-
tentu forte pecunie effodi. L. eo. ti. die sabbato. et
extra eo. sicut. Item in diebus laminationis et do-
minice passionis non debent in publicū prodire.
extra eo. in nōnullis. q[ua]netam in die veneris san-
cta non debent iudei tenere ostia vel fenestrar[um] aper-
tas. extra eo. quia super. Item cogendi sunt iudei
et saraceni vtriusq[ue] sexus: in terris christianorum
ut habitu per quem a christianis discernatur di-
cto. c. in nonnullis. Quod intelligit Danormi. ibi
hoc verū nedum de nocte. sed etiam de die: et omni-
ni tempore. Nec debent portare signum distinctio-
nis occulta sed publice. Non est ergo satisfactuz
huius cōstitutioni si portant illud signum sub mā-
tello vel implicatura mantelli. Sicut a multis sie-
ti videmus: sed palam et publice: ut ab omnibus
discernatur. Item cogēdi sunt christianos testes
recipere contra se. sed iudeus nō potest ferre testi-
monium contra christianum. extra de testi. c. iudei.

In autem in mercimonij christianus possit
cōmunicare cuius iudeo. Rū. fm. **D**anor. in. c. post
misericordiam. de vslu. per argumentuz a contrario
illus tex. q[uod] christiani non peccant p[ro]municantes
iudeis in mercimonij. Nam in penam interdicta
cōsiderat iudei cōmunicatio. ergo regulariter nō est in-
terdicta. sed nimia familiaritas et cōuersatio bene
interdicta. vt extra eo. c. ad hec. 7. c. finali. Et ideo
in dicto. c. ad hec. dicitur q[uod] in familiari seruicio in
deorum christiani esse non debent. nec christian[us]
debet se exponere seruitio iudei: per id quod con-
tradic familiaritatem intrinsecam cum ipso iudeo
Et ideo prohibetur assidua mora et seruitio in do-
mo. Et due sunt principales causae huic p[ro]hibitionis.
vna ne propter nimiam cōuersationem et
assiduam familiaritatem subvertatur anime sim-
pliçum. Secunda ne iudei videantur superiores
iudeis christiani familiariter cum potius iudei
debeant recognoscere se seruos christianorū. vt extra
eo. et si iudeos. Et sic quelibet istarum rationum
militat in seruitio cōtinuo extra domū: cum et ibi
costrahit familiaritas: et denotetur quedam supe-
rioritas. Item dicitur tex. ad hec. facit mentionem
de domib[us] quādo loquitur de nutribus: sed in
precedenti casu nullam facit mentionem de domo.
Intelligo tamē predicta et tex. quādo christianus
vult seruire persone ipsius iudei. Secundus videtur
si aliquod edificium vel aliquid aliud fabriceret do-
mo iudei ad utilitatem eius mercede constituta.
Mofsi. tamē videtur tenere q[uod] extra domum po-
test christianus seruire iudeo. sed in domo ipsius
iudei non. Et sic videtur intelligere dictum ter.
ad hec. quando in domibus iudeorum christiani
se exponebant seruitio. Sed Danor. putat q[uod] alia
sit mens dicti tex. scilicet q[uod] extra domum non debet

christianus assidue seruire iudeo: nec etiam in do-
mo eorum licet nutritre infantes eorum. unde ille
tex. voluit equipare assiduum frumentum extra do-
mum. et frumentum q[uod] sit in domo. Et certe illa dicū
tur paria. habito respectu ad causas p[ro]hibitionis.
nam si bene omnia huius materie ponderentur.
duce predice cause sunt principales huic p[ro]hibitionis.

Contra autem episcopi possint dispensare: vt in-
dei possunt habere nutrices xpianas in domo. Di-
cet concludendum q[uod] non: quia episcopus nō di-
spensat contra iudeis: nisi expresse vel tacite permit-
tatur: maxime: quia illa p[ro]hibitione tendit in decus
fidei. Et p[ro] hac parte cōsuluit. d. Lar. quod placet
Danor.

Contra dominis terraz licet exactionem facere
in iudeos. Rū. fm. **T**ho. in quadam epistola ad
ducissam Lotharingie. Q[ui]uis sicut iura dicit iudei
merito sue culpe frumentum sint addicti: et sic eo[rum]
res possint domini accipere tanq[ue] suas ita tamē
q[uod] non subtrahant necessaria vita. quia tamē opor-
tet nos ambulare honeste etiam ad eos qui s[unt] s[unt].
ne nomen dei blasphemet: hoc obſtruādum
est. et exactionibus quas facere non consuerunt
nullatenus pregrauentur. sed ad consueta cogi-
possunt.

Contra iudei nihil habent nisi vsluras: emi re-
stituen[ti] ea que male accepta fuerunt ab eis. Rū.
Tho. vbi s. cum ea que iudei per vsluram extor-
sunt non possint licite retinere: p[ro]nis est q[uod] si vos il-
la ab eis receperitis: nec vos licite retinere possit
nisi forsitan essent talia: que a vobis vel antecessionis
bus vestris factenus extorssent. Siqua vo[lo] ha-
bent que extorserunt ab alijs: debent restituiri illis:
quibus iudei tenebant restituere: si inueniuntur. Alii
equum in pios vslus fm. p[ro]silium diocesani et alioz
p[ro]bor. vel in p[ro]munt utilitate terre si necesse est.
nec esset illicitum. si vos de nouo exigentis talia a
iudeis seruata tamen consuerudine predecesso-
rum vestrorum. bac intētione: vt in pios vslus ex-
pendant.

Contra iudei qui nihil habet p[re]ter vsluras pos-
sit puniri pecunialiter. Rū. fm. **T**ho. vbi s. q[uod] ex-
pedit omnes pecunialiter puniri: ne ex sua iniqui-
tate comodum reportent. et maiori pena q[uod] quicū-
q[ue] alius non vslurarius in simili casu: quanto pe-
cunia que eis auferit: minus ad eos pertinet. po-
test superaddi etiam alia pena. ne ad penam suffi-
cere videat. q[uod] pecuniam alijs debitam desinunt
possidere. Pecunia tamē: pene nomine ab eis ab-
lata. retineri non potest. sed debet de ea fieri vt s.
dictum est.

Contra iudei licet recipere donum vel precium labo-
ris et b[ea]titudini a iudeis vslurarij. Rū. fm. v. Si iudei
habet aliquid aliud q[uod] vsluras: potest accipi
ab eo. Si vo[lo] nihil habet p[re]ter vsluras: tunc aut
recipiens certat de domino suo vitando. Et sic ac-
cipiendo non peccat. Sicut qui a fure: vel rapto-
re damnicatus est. puta. per incendium et huic
modi non peccaret si recuperaret ab eo damnum
suum: licet ipse fur vel raptor nihil haberet nisi q[uod]

Judeus.ij.

acquisitus esset ex furto. Vel rapina. dummodo non recuperet. p damno suo in specie ipsas res alienas. Addit etiam Tho. q si indeus vltro confert pecuniam vel encennium: expedit acipere. vt pecunia sic recepta reddatur his qibus de iure debetur.

Quid si iudei occupant totam aliquam parochiam emendo que a xpianis solebant possideri. nunquid potest ecclesia. hac occasione petere ali- quid ab eis. **R**espon. petere potest et soluere tene- tur decimas predictas. et omnes census et alia que xpiani de predictis soluere tenebat. extra de viis. quanto. Secus de decimis seu oblationibus per- sonalibus. cum non recipiant ecclesiastica sacramen- ta. nec audiant diuina.

Iudeus secundo. De
uersione indeoꝝ iudei nolentes: non
sunt in iuiti baptizandi nec ad hoc cogē-
ti extra eo. sicut. Sine sint adulſi. sine paruſi ſim-
panoz. ibi. liceat quidam de paruſis teneant q̄ par-
uſi in iuiti parentibꝫ baptizari poſſint. quaꝝ opi-
ſentit Jo. an. 7 Archi. xl. distin. qui ſincera. quia
cum ſint iudei fui xp̄ianoz. non habent filios in
potestate Sz Panoz. dubitat de hoc. an. f. ſint f-
ui. imo ſtricte z. prie non ſunt fui. imo nec ab eis
pūt coaera fu:cia exigi.

TQuid sicut de possessionibz t bonis indeoꝝ seu alioꝝ infidelium ad fidem puerorꝫ Rū. Panor. in. c. indeoꝝ extra eoꝝ q̄ iudei cōuersi ad fidem: non perdunt eoz bona nec tenent illa distribuere in pauperes: p̄tra communem opinionem vulgarium. h̄ inualuit illa opinio. quia iudei ut plurimū habent bona ex usluraria prauitate acquisita et talia tenent dimittere. nec etiam perdunt agnatiū post pueriem ad fidem. vnde debent succedere suis attinentibz t parentibus sicut primo. Non em debent esse deterioris p̄ditionis pueri ad fidem q̄ q̄ erant in iudaismo.

An autem ecclesia peccet permittendo iudeos ritus suos obseruare. Respond. Si Directoriam illam. Quid non. quia non approbat sed permittit. Quod autem permittimus noientes concedimus. immo si ecclesia eos non toleraret quo ad suas consuetudines obseruandas videret eos ad fiducie cogere quod fieri non debet. dicitur.

Tan autem peccent christiani vendentes ramos palmarum et cedros et huiusmodi iudeis ac alijs infidelibus quibus utuntur in sacrificiis eorum. Pro quo dabo solnendo notandum est secundum theologos et canonistas et notat Iohannes in regulis peccatum; quod tripliciter est peccatum sine permissione. Quedam est simplex tolerantia. vii quia delinquentes non puniuntur. Et hoc quandoque fit propter maius malum vitandum. ut ea denique iuncta gloriatur. di. Quedam est permissione solum penam indulgens habet etiam impedimentum fieri prohibens. Et isto modo tolerantur iudei in suis ritibus propter bonum spiritus; quod inde sequitur. Quedam est permissione quod patitur innumerevel plenius ad actum perficiendum. et ista nullo modo potest.

fieri: quia nō licet cōsentire malo vel p̄f̄stare au-
xiliū ad faciēndū malū. itū nucleus cōsensuā
qui nullū iuuāmen p̄f̄stāt ad faciēndū malū est
damnabilis. vt in c. felicis. de pe. li. vi. Modo per
predicā patet responsio ad questiōnē nostrā. Lū
inde peccant mortaliter in faciendo & obseruando
suas ceremonias: vt notat glo. singularis in dicto
c. qui sincera. dantes illis iuuāmē ad ea facienda:
suo malo cōsentiantur. Et sic peccant mortalit. Sunt
vt patet per predictā: ecclēsia quo ad istam terciā
p̄missionē omnino est aliena licet quo ad secundā
p̄missionē q̄o est auferre impeditā tolleret.
Secus vt dictū est quo ad iuuāmen. Multo for-
tius ergo peccant vendētes p̄dicta alijs infidilibz
Et hec nota.

IUder primo cōmū
niter. Quātam scientiaz debeat habere
iudex? Rū. fīm vī. debet esse peritus,
nec debet querere ab alijs quid eum loqui ope-
rat; vt in auten. de iudi. iii. pīncipio. col' vi. Et
tamē etiam si illiteratus sit et habeat confusione-
rem et peritiam iudicandi potest ei causa committi.
L. de iudi. certi iur'. Sed iudex maxime ecclēsiasisti
eis esse nō potest: nisi sit pīmis. Et hoc etiā videt
velle glo. in. c. scīscitatūs. de rescriptis. Et qua in-
fert ibi Panor. q̄ contra iudicē delegatum potest
excipi q̄ iudex esse non potest: quia est illiteratus
et non habet peritiam iudicandi. Secus autē vbi
haberet peritiam iudicandi ex consuetudine. leg
sit illiteratus; vt est bonus tex. in dicta l. certi iur'
Es sic fīm Panor. nō est differēta inter iudicē
cīm secularē et ecclēsialē quo ad scientiā. Suffi-
cit enim in vtrīsq; q̄ aut sit litteratus ex pīta litera-
rī: aut ex consuetudine. Mota tamē predicta: q̄a
sepe causa cōmittitur per sedem apostolica religi-
ōsis prelatis qui nō habent peritiam: nec practicam
ne theorīca iudicandi: vt contra tales possit excipi
q̄ iudices esse non possunt. Non tamen requiri
iudicē esse pītissimū. cum ex defectu scientie iudicē
concedat: vt possit astimere asseſsōre exp̄s pītū
vt in c. statutū. L. asseſsōre de rescriptis. li. vi.

Ver. l.c. laicis. q. auctor. de recipris. ii. vi.
Drum quis possit super se constitutere extra
neum indicem? **R**u. laicus potest constitutere suis
indicem quocunq; qui als iurisdictioni preeft. no
alium. **L**. de iuriscl. om. iudi. I. j. 7. l. priuatum.
Clerici vo non possunt in non iurum indicem co
sentire: nisi sit persona ecclesiastica: et de consensu
episcopi sui. vt de fo. comp. significasti. tibi Pa
no. Nam et secularis index: nullam in eo potest
habere iurisdictionem: neq; in criminalibus: neq;
in ciuilibus. **L**. de epi. 7 cle. auten. statuimus. Vide
etiam qd notat Pano. in dicto. c. significasti. q; ex
emptus non potest renunciare priuilegio exem
ptionis: contra federi. quia exemptione non fuit in
dulta in merum fauorem exempti: sed etiam in fa
uorem superioris. Et per hoc infert ibi Pano: q;
episcopis non potest absoluere a sententia exco
municationis religiosos exemptos: etiam si rena
ciarent priuilegio exemptionis.
Drum iudex possit aliquo ē indicare sine acto.

re: vel accusatore: Dic q̄ non. interdum tamen infamia habet locum accusatoris: vt in. c. euidentia. de accusa.

Tan autem delegatus principis sufficienter beneficiatus possit petere expensas cum proficietur extra domicilium. Et nunquid debeat computare expensas quas fuisset domi facturus. Itē nūquid veniant expense virtualium. et virtuarum equorum et simillim⁹? Rū. Panor. in. c. cum ab omni. de vi. et bone. cleri. distinguunt. aut loquuntur in ordinario: aut delegato. primo casu: ordinarius expensas nec aliud petere potest: cum talis capiat redditus sui beneficij ut sustineat ipsius onera: excepto casu posito ibi in glo. Delegat⁹ vo quātūcūq; sit sufficienter beneficiatus liceat petere expensas: tam pro virtualibus q̄ pro vecturis equorum et consimilium. argumento dicto. c. cum ab omni: et dicto. c. statutum. s. insuper. Nā predicta iura loquuntur indistincte. Nam beneficia non conferuntur istis cum hoc onere: cum nō habeant ordinariam iurisdictionem auctoritatem. Ideo non coguntur tales proficieti extra domicilium proprijs sumptibus: nec tenentur computare expensas quas fecissent domi cum iura ista indistincte permittant eis expensas: nec distinguunt ut faciunt in ordinario. In delegato autem inferioris a principe est magis dubium. Glo. in dicto. s. insuper. distinguunt. q̄ aut deputatur ad universitatem causarum. Et tunc ipse ordinarius habet peruidere. Aut deputatur ad unam causam: et ordinarius ei causam committit maliciose: et tunc idem. Sed cessante malitia tunc ipse etiam poterit petere a partibus expensas. ar. dicto. c. cum ab omni. Et hoc plus placet Panormi. q̄ dictum glose ibi. que voluit q̄ ordinarius delegans debeat sibi. peruidere.

Nūquid autem ordinarius possit petere salarium pro assessore? Panor. in dicto. c. cum ab omni. videtur concludere q̄ non: quia ordinari⁹ debet seire canones in quibus versatur. ad hoc. c. j. de consang. Item quia ad hoc habet redditus ut subeat omnia onera. Item non repertit iure causum: q̄ ordinarius hoc casu possit suos subditos collectare. Et q̄q; accideri possit: q̄ causa non sit decidibilis fm ins canonum: tamē hoc raro contingit. ideo prouideat de suo: quando hoc continget. Et hoc p̄mittit tenetur a docto. Delegatus tamen liceat petiri salarium pro assessore: dummodo fraudulenter nō faciat.

Tan autem pro notario possit aliquid petiri a delegato. Panor. vbi supra dicit q̄ sic. vt in dicto. c. statutum. s. notarios. Sed in ordinario potest dubitari: quia ipse debet prouidere suis officialibus.

Alii autem index ecclesiasticus. ordinarius vel delegatus possit recipere a partibus sportulas: sicut potest index secularis. Sportule dicuntur quedam vasa in quibus solent deferri munera iudicibus. et qualia debeat esse ista munera seu quāta non est lege diffinitum. Panormi. vbi supra di-

cit. q̄ nec ordinarius nec delegatus potest petere dictas sportulas. licet textus in dicto ca. cum ab omni. tñ loquatur de delegato. Sed eadem ratio. immo fortior est in ordinario: cum beneficia dentur eis ut ius reddant: q̄ sit in delegato. Glo. autem in dicto ca. statutum dicit. q̄ fm leges delegatus habet sportulas. s. duos aureos in principio. et duos in fine. vt in dicto Autentico. de iudicibus. s. ne autem. Et hoc si causa maior sit. c. aureis. S; fm ius canonici. vt patet per dictum. c. statutum. delegatus nihil deber habere: cū sic generaliter loquatur. Judei tamen delegatus potest a partibus recipere esculentum. vel poculentum ex mera liberalitate oblatum. quod paucis diebus consumi possit dicto ca. statutum. Idem tamen potest dici de iudice ordinario seculari. vt nihil recipiat a partibus: cum ppter iusticiam tenendam habeat suas pulsiones. potest tamen et ipse recipere esculentum et poculentum. eo modo vt dictum est.

Tridic autem si index zelo conscientie restituit quod sibi a parte datum fuerat. et pars ei donat. nunquid potest retinere. Glo. in dicto. c. statutum. credit q̄ sic. quia hoc ibi non prohibetur. sicut nee alia bona sua donare prohibetur. Et est ratio. quia aliud est in remissione. aliud in donatione. Remissio enim faciliter presumitur fraudulenter fieri q̄ donatione. quia facili⁹ remitteret quis multa q̄ donaret pauca. Sic simile. ff. ad vel. l. sed si ego. vbi dicit q̄ senatus consultus velleianus mulieri intercedenti succurrere voluit: non donati: id quia facilis se obligat mulier q̄ alicui donet. Hoc m̄ intelligendum: dummodo contractus iste in fraudem non fiat: quia tunc non credo iudicem absurum.

Tan autem delegatus pape delinquens in legatione sua possit conueniri coram ordinario loci Legiste hanc questionem tractauerunt in Autentica. qua in pruincia. L. vbi. de cri. agi. oportet. Et Jo. an. in. c. fi. de rescriptis. et idem Panormitan⁹ ibi. Et conclusio fm eum est hec. q̄ aut delegatus delinquit in procedendo. et tunc quia solum delinquit contra papam in non parendo mandatis eius: non potest per alium inferiorem puniri. aut delinquit pernorse agendo. Et tunc potest puniri per ordinarium loci. quia non conuenitur vt delegatus. sed vt criminosis. Sed Jo. an. dicit se non credere: q̄ pendente causa coram eo. possit cōveniri coram ordinario: saltem vbi impeditetur procedere in causa sibi delegata. Nam respectu illius cause dumtagat est maior ordinario: vt in. c. statutum. de offi. le. Hostien⁹. tamen in sum. dicit. q̄ ratione peccati poterit puniri per ordinarium. Panormitanus autem in. c. prudentiaz. de offi. dele. concludit q̄ aut queritur. An ordinarius possit compellere delegatum ad exequendum. Et est dicendum q̄ non. quia non spectat ad eius officium. sed pape. Aut queritur. nunquid ordinarius possit eum punire ratione peccati. quia contempsit exequi mandatum superioris. Et potest dici q̄ sic
bb iii

Judex. I.

Quia hoc casu non puniit enim **ut delegatum**: sed ut persenerantem in crimen. Et sic cessat majoritas. Dicit tamē glo. ibi. quod quis non tenetur exequi delegationem sibi iniuctam per papam: cum grauidam rem rerum suarum: sine causa sit commissa tamen clausula impotestis: sine simplicitate dicit Panormitanus. quia non est verilimile quod papa velit arte delegatum ad executionem iudicandi: cum gravissimo periculo rei familiaris. Sed si appareret de persona intentione pape: tunc securus. Dicit etiam ibi glo. quod delegatus qui debet proficisci extra domum suum. potest a principio petere expensas a partibus. Hoc limitat Panormitanus quando iudex esset ita impotens quod non posset suis expensis itinerare.

Quid si iudex iniuste indicauit. Respon. **Fm Ray.** Si scienter male iudicauit, puta timore, cupiditate, odio, amore, vel alia qua cunq; causa: tenetur lelo precise ad omnem interest: nisi posset inducere illum p; quo tulit sententiam ad plenariam restitutione. xij. q. iii. quatuor. **Idem fm. Mo**nal. Si iustam noluit dare, aut iusticiaz viduus, ant huiusmodi nolunt administrare. Si vo p; ignorantiam iniuste iudicauit, tunc aut ex se iudicauit sine assecore, aut de psilio assessoris. Si ex se, et ignorantia illa est crassa et suppina, quia nec per se sciebat qd communiter scire debebat, nec ab aliis curavit inuestigare: tunc **fm Ray.** et **Vl. fm. II.** teneatur lelo in quantum equum videbitur iudicio iudicantis. s; de var. co. I. ultima. In iudicio autem anime credor: ut inquit Ray. q; tenetur ad restitutionem, ut in primo casu: quia in culpa fuit, et sciuit vel scire debuit se in sufficientem, et tamen iudicare presumpst, extra deiniur. c. fi. Si autem fuit ignorantia, probabilis in eo: ut quia facta debita diligentia ad inuestigandum a peritis: de consilio eorum, tulit iustam sententiam p; iusta. sine quia materia erat variarum opinionum. Et illi **fm** suam opinionem: quam rectam putabant: et silverunt: excusat tunc index precipue delegatus **fm Vl.** et etiam ut videtur ordinarius nil omissendo de contingentibus ad inuestigandum rei veritatem. Si vo iudex hoc facit de consilio assessoris, qui asserebat talen sententiam iustum, excusat, quia in eo est ignorantia, probabilis que excusat. Dantur enim assessores iudicibus, p;ter scientiam eorum, ut consultant ignorantibus iura, quis enim non possit esse ecclesiasticus iudex, nisi habeat saltem mediocrem scientiam, extra de elec. cum nobis. et xx. distin. c. i. in glo. tamen in seculari indice: si haber consuetudinem causarum; sine peritiam iudicandi; causa committi potest iura ignorantis et etiam ordinario. L. de iudi. l. certi iuris, vbi dicitur q; milites possunt esse iudices. De iudice aut delegato dicit **Vl.** q; sepe est iuris ignarus: quod etiam nouit delegans. Sed ratione bonitatis delegat sibi causam. Et talis si sic tulit iustam sententiam bona fide et consilio peritorum, non teneatur ad satisfaciendum. Et idem dicendum

videtur de arbitris quo ad sententias iniustas; Idem Archi. floe. Si vero index tulit iniustam sententiam; siue ordinarius sine delegatus sine arbitri. Et si erat sciens; tamen neglexit revoluere libros et studere in materia; vel si neciebat per se; et neglexit querere consilia peritorum; etiam si esset delegatus non excusaretur ab obligatione restitutioonis parti lese propter iniquam suam sententiam; etiam si credebat iustum fore finis Raimii. Et Ol. Item si fuit negligens ad sumendum idoneum assessorum; quia elegit ignorantem; aut hinc in male conscientiam communem opinionem. Sive hoc fecerit ex avaricia; ut minus spenderet in salario dando; sive ex amicicia; ut serviret amico pro illo roganti; sive ex incuria vel alia causa; non excusat a restituzione; quia in culpa fuit. dicto. c. finali. Si autem assumpsit qui communiter credebatur bonus vel sufficiens vel datus sibi a superiori. Ita quod de eius consilio habetur indicare. tunc excusat a peccato; et a restituzione ferendo iniquam sententiam quam credebat iustum; ex consilio ipsius assessorum. Sed ipse assessor tenetur insolidum partis lese consulendo sententiam fore iustum; si hoc facit mala fide et contra conscientiam; vel etiam bona fide; sed ex crassa ignorantia vel negligencia. ff. quod quisq; iuris. l.ij. Et hoc finis Hossien. Ray. et Ol. Item si index accepit pecuniam; ut indicet; sive ut bene indicet; peccat graviter cum teneatur gratis officium exercere. argu. xiii. q. v. c. non sane. Pecuniam autem illam retinere non potest. Sed finis Ray. tenetur restituere ei qui dedicit. Nota ad predicta singulare dictum Bar. iij. l. ff. de fal. quod index qui accepit pecuniam; ut veram sententiam det. tenetur pena falsi. vt. l.ij. ff. de condi. ob turpem causam. Idem de eo qui accepit pecuniam ut verum testimonium dicat. ut notat glo. in dicta. l.ij. quia testes debet facere gratias; non ob secundum.

¶ Quid autem si index accepit pecuniam ut male iudicaret? Respondeo fin Raym. pecuniam sic receptam tenet et restituere non ei qui dedit cum turpiter dederit. sed ei in cuius iniuriam recepit. q. j. i. iubemus. Hoc tamen verum in foro judiciali. Secus in penitentiali. in quo non succedit obligatio nisi ad solitum interesse. et non ad penam. nuli precesserit iudicialis sententia. als pena non debetur in foro penitentie. vt dicit glo. xii. q. ii. fraternitas.

¶ Quid si index tenetur et nullo modo vult indicare et propter hoc amittit aliquis ius suum? Respondeo fm Raymudum. tenetur restituere totam litis estimationem ei qui propter hoc est leitus. xxiij. q. ii. dominus. xxiij. q. v. administratores.

Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare? Rideo fm Tho. secunda secunde. q. dixit. duplice ratione impeditur iudex ne reum a pena absoluere possit. Namq; quidem ex parte accusatoris: ad cuius ius quadrupliciter pertinet ut res ipsa

Naturam postquam
commissum est bonum et relata
bono iudicis quantum vinci
datur. Secundo modo impedit ex
ad causam bonum pergit et ma
teria. Tertio modo si hoc est bri
viter et breviter. In principio
potest potius communis. Ju
nior habet de rebus statu absoluens
tra legem imperio suo imponi
qui habeat plenam potestatem i
n remuneratione abducere. Si be
neplacere et passus, immutari
et.

Contra idem possum penan
tem. Non committit se in
venientiam imperii debet ali
tur. Debet prius vel prius seruo
sum, tamen in humanitate partem
naturae: si mutare contineat cu
m non erit proficuum talis culpa
in una efficiuntur non habent vel
ridilexunt: aut semper: domini. Et cum Z
eus habet locum solum in his qui
convent. Addit pectoris ob singula
m. d. c. f. y. under potest et dy. in p
otest mandare lementarium
in utramque si c. legitima subdi
ctio multitudine delinqutuntur: et si
et scandala plentum in pot. Ide
bona causa. vide glo. s. t.

¶ Verum inde posuit penas; et
natura aliquis ad terrores; alio-
sipius; quod malum erat latito op-
tine. Iusti facit. S. I.

(¶) Verum inde induxit per pa-
riones partes reducere ad cony-
gionem. Nam in dicto, si. refert
iura partium sunt ignota pot. Si
rata regna odium est in canariis; et
populus per debet ferre sententiam
iudiciorum suorum. Sed Job, an
que circumstantia habent abstrus
compositionem non debet de
aliter sive cuius. Solus circumstans
facere, et ceteris potius magis de
in vincentibus res absoluendis. ¶
Tu ferenda: pro arte et manu
eius executionis actus potius fer-
teranno cessar ex parte qualitate
eius causa, ut puta, quia actus est
nisi appellare cunctas iura libo-
ris et similitudinis causis slider-
etur inducere ad secundam.
En autem inde: Debet sequi
dictum. Non omnino: ut dicitur
de plus semper est preferendum non si
potius propter equitatem non si
ad eum redire a iure forpro-
vidit, ut dicitur: non a lege videt

natur: puta propter aliquam iniuriam in ipsum commissam. et huiusmodi relaxatio non est in arbitrio indicis. quia tenetur vincitur ius suum redere. Secundo modo impedire ex parte rei publice ad eius bonum pertinet quod malefactores puniantur. Sed tunc iustum ad hoc est dicit inter inferiorum indicem et supremum. si principem: cui est plenaria potestas publica commissa. Judec enim inferior non habet potestas absoluendi: reum a pena contra leges a superiori suo impositas. sed princeps qui habet plenam potestatem in republica. potest reum licite absoluere. Si hoc rei publice videbit expedire: et passus iniuriam voluerit remittere.

Contra iudicem possit penam diminuere? Res. fm Hosti. Reo coniuncto: si in iure certa pena inveniatur: illa imponi debet. ab arbitrio suo committitur. L. deo. p. vel pa. l. seruos. et terra de trans. c. si. tamen in humano partem debet semper declinare: et sic mitigare: maxime cum ea subest: puta: q. non er. ipso: sed casu culpa missa fuit: vel q. iniuria effectum non habuit: vel ipso etate puerile: aut senile et bmoi. Et fm Tho. miseria iudicis habet locum solum in his que ei arbitrio relinquentur. Adde p. dictus qd singulariter dicit pan. in. d. c. si. q. iudex potest et dicit in penis imponendis interdum detrahere severitati: recedendo a penis in iure statutis si ea legitima subest. ut puta: quando multitudo delinqutientur est in causa. Et sic si ne scandolet pleti non potest. Idem ubi subest alia legitima causa. vide glo. ibi.

Contra iudicem possit penam augere? Res. auger est pena aliqui ad terrores aliorum: qui prius sunt ad culpam: qd multis crassantibus opus est exemplo. ff. de pe. l. aut facta. S. fi.

Contra iudicem indistincte possit cum bona conscientia partes reducere ad compositionem. Respon. Pan. in dicto. c. fi. refert Spec. dicere qd iura parti sunt ignota potest. Si vero iam sunt clara: et quia placitum est in causa: et sic iudici liqueat qd qua parte debet ferre sententiam. Spec. hoc disputationi relinquit. Sed Job. an. dicit qd nisi aliqua circumstantia suadeant. absinuere debet a tali compositione: quia non debet de iure viuis dare alteri sine causa. Sed et circumstantijs possit hoc facere. et ceteris paribz magis debet suadere: actio vincenti: qd reo absoluendo. Ratio: quia sententia ferenda: pro actor est mandanda executionis: et in executionis acto possit fieri longum litigium: que ratio cessat ex parte rei: tamen in eo possit subesse causa: ut puta: quia actor est pecuniosus et patatus appellare: qntuz iura sibi permittent. Debet ergo his et similibz causis consideratis iudex abstineat vel reducere ad accordiam.

Aut autem iudex debeat sequi ins vel equitatem. Respon. Pan. omnino. in dicto. c. finali. fm glo. dicit qd ius semper est proferendum equitatem: et iaz uult qd propter equitatem non scriptam: non debet iudex recedere a iure scripto: quia non debet iudex yelle clementior lege videri. ut dicit textus in

antentico. de iudi. S. oportet. Sed doceo. faciunt tria membra. qd aut neutrum est scriptum. scilicet nec ius: nec equitas. Et tunc iudex debet servare equitatem: vt in dicto. c. fi. Ad hoc addit notabile verbum Inno. in. c. i. de consti. quod sequit Bar. in. l. j. L. de. ll. qd in his que relinquuntur arbitrio indicem et supremum. si principem: cui est plenaria potestas publica commissa. Judec enim inferior non habet potestas absoluendi: reum a pena contra leges a superiori suo impositas. sed princeps qui habet plenam potestatem in republica. potest reum licite absoluere. Si hoc rei publice videbit expedire: et passus iniuriam voluerit remittere.

Contra iudicem possit indicare probata contra veritatem quam ipse nouit? Res. Tho. sed. se. qd. l. vii. dicit qd iudex in iudicando magis dicit legiti documenta per instrumenta et testes et alia huiusmodi. qd id quod ipse nouit tangit personam priuatum. Et hac tamen priuata cognitio potest iuriari: vt districtus discutiat probatiothes inducias: et possit eorum defectus investigare. Qd si eas non potest de iure repellere. debet eas in iudicando sequi. Dicit etiam Thomas qd si aliquis quem sit iudex innocentem. falsis testibus conuictum ut occidatur: si iudex non potest innocentem occasionem liberandi innocentium: debet eum ad superiorem mittere indicandum. Si autem nec hoc potest. non peccat fin allegata ferendo sententiam: quia non ipse occidit eum. sed illi qui eum afferunt innocentem. Concor. Pe. et Ray. Sed legister et canonicus videtur sentire contrarium. Nam Ange. et Imol. in. l. a. dino pio. ff. de re iudic. formant banc questionem. An iudex in criminalibus sciens sententiam iniustam exequi debeat? Et Ange. indistincte determinat qd non: allegando Inno. ita tenuisse in. c. pastoralis. de offi. deleg. Sed Imol. dicit distinguendum: aut talis sententia est absolute. et cum habeat executiones paratas. l. miles. S. qui iudicati. ff. de re iudi. et de ea non tractatur. Aut est condemnatoria: quo causant est pecunaria: aut corporalis. Si pecunaria et veniat applicanda fisico. exequetur: et transit in rem iudicatam sicut censu. licet sit criminalis. Et sic babes qd pena pecunaria dicitur criminalis. quando applicatur fisico. Aut est pena corporalis affixa corpori. Et tunc si iudex sciat causam iniustam. seu sententiam. non debet exequi fin. Innocent. in dicto. c. pastoralis. S. si vero. et Angelus in dicto. l. a. dino pio. et Johanne calde. in dicto. S. si vero. ubi dicit. qd iudici. non ut iudicari. sed ut priuata persone liqueat accusatum innocentem esse. licet et actis contrarium apparcat. non debet eum condemnare. sed debet de veritate investigare. vel scribere principi argumento. l. j. S. fi. ff. de questionibus. Et sive iuritatem non potest innuenire: vel princeps non rescribat. potius absoluat. cum sciat in sua conscientia ipsum esse innocentem. licet sit probatum contra. Quod est verum. si iudex propter talis absolutionem non puniretur aliqua pena. Vel solum pecunaria. bb iii

Judex.ij.

et tunc magis debet pati puniri pena pecuniaria
et consentire in mortem hominis saltem fin cano-
nistas. arg. notatorum. in. c. suscepimus. de homi-
ni. Si vero iudex veniret puniendus personaliter:
potius etiam salvia conscientia debet condemnari
et condemnationem exequi. et pati proprias pe-
nam corporalem: quia prima charitas incepit a se
ipso. Et hec opinio approbata per tot doct. famo-
los vtriusque iuris videtur tenenda: maxime cum sit
valde pia.

An autem index possit interpretari sententiam suam postquam eam tulit, si de novo circa eas occurserit aliquid dubium. **Glo.** in. ca. primo. de postu. pre. arguit quod sic. Et in hoc tene eam menti. Sed tu vide Panormitanum in dicto. e. primo. et in c. ex parte. et tertio. de verbo. signi. vbi post Bar. et glo. in lege ab executorie. ff. de appella. dicit. quod si est delegatus non potest per. c. in literis. de offi. delega. si est ordinarius et inferior. et non potest. vt in dicta. l. ab executorie. vbi textus notabilis. Maiores autem indices possunt. et videtur tex. in dicta. l. ab executorie. Et ita debet interpretari ut non corrigat: vel mutet; s. declarat tamen. Qd tene menti.

An autem arbitrus possit suam sententiam inter pretari postquam eam tulit. Vide per Specula, in titulo de arbitrii et videtur quod non possit per textum, in e. cum olim de arbitrii et Panormita, ibi. Et predicta faciunt ad questionem, nunquid statutarii depun tati a populo possint interpretari statuta per se edicari si orientur aliqua dubitatione. Johannes ahd. in dicto. c. ex parte, et Bar. et communiter legiste in lege omnes populi. ff. de iustitia et iure, concludunt quod non, ex quo functi sunt eorum officio. In modo etiam nec legatus potest interpretari suam constitu tionem postquam functus est officio suo finis Panormita, in dicto. ca. ex parte. Nec ob. si dicatur quod ei est interpretari; cuius est condere; quia in veritate non videntur isti condidisse statuta; sed populus qui dedit auctoritatem; quia id dicitur facere cuius auctoritate sit; ut in c. si diligenti. de pscrit. Et ideo recurrentum est ad populum; seu ad consilium generale. Et intellige, quod debet returni ad populum seu consilium; quando interpretatio est vacua de dubia. Secus si est clara et iuri consona; quia tuae in exercitorum quo vertitur questio potest interpretari statutum. Sicut dicimus in l. communi, et priuilegiis principis; ut notat Inno. in ca. cum speciali de ap. facit l. vnicula. L. de profe. in vr. constan. lib. iiij. ubi datur inferioribus et doctoribus potestas interpretandi. Adde tamquam quod notat Ludo. ro. in suis singularibus per l. paul. la prima. de re in dicto. quod index potest eadem die post sententiam latam supplicare circa accessoria. Idem in arbitrio. per glo. singularem in l. q. arbitrii, et si errauerit ff. de arbitrii.

Potrum minister peccet exequendo sententias
iudicis contra innocentem. Respon. fin. Thomae
secunda secunde. q. one. lxvij. si sententia contineat
intolerabilem errorum; minister non debet obedi-
re. Als excusarentur carnafices qui martyres occi-
derunt. Si autem non contineat manifestam iu-

iusitiam: non peccat preceptum exequendo: quia ipse non habet discutere sententiam superioris. nec ipse occidit sed iudex. cui ministerium adhibet. Et intelligit Ray. q. si ipse minister sciat q. cōdēmna-
tis innocens est. non debet exequi mandatum in-
dicis. Secus si dubitat. tunc enim excusat obedi-
do. xxiii. q. j. quid culpat.

An autem index puniens principaliter propter pecuniam peccet mortaliter: Dicte. i. Matrimonium. i.

Idex. ii. **J**udex eccl^{ie}
siaisticus ordinarius sine delegatus. qui
contra iusticiā et grauamen alterius par-
tis in iudicio quicq[ue] facit per gratiam. vel per sor-
des: puta per pecuniam: suspensus est per annum
ab executione officij. Et debet condemnari ad ex-
timationem litisi parti quam lexit. Et si suspensio
durante ingresso se diuinis: sit irregularis. et non
nisi p[ro]p[ter] papam poterit dispensari. e. cum eterni. d[icitur]
tudi. li. vi.

Plurimum ptineat cognitio ad iudicem ecclesia-
sticum. si iudex laicus tenet malefactorez qui dicte
se clericum. et petit remitti ad curiam ecclesiasticae; vel
ipso curia petit eum. et iudex denegat. R. ad iudicem
ecclaeasticum spectat cognoscere; qui de rege
spuatis sine ecclaeistica. sed debet vocari iudex fice-
laris aut alius cuius interest. extra de sent. ex. si in-
dex. li. vi.

Sed q̄d p̄cedet in dicta, q̄: R̄n. si est notoriuz
q̄ ille sit clericus: statim absq; alia cognitōe d̄z red-
di. Qd si fama publica de hoc est: vel ipse p̄ clericō
cōiter habeat: vel se prius nō gerebat p̄ laico. z de
p̄bēlus fuit cum tonsura z habitu clericali. dz enā
reddi incōtinēt. Non dico sine cause cognitionē. h
an cause cognitionē de clericato. Ita t̄ q̄ pbandi
necessitatē. nō ipse sed aduersarius astringat. si vo
ante dep̄bēsionē p̄ laico publice se gerebat. z pro
tali cōiter habebat. t̄tia si t̄pe dep̄bēsionis erat in
clericali habitu: nō est restituēdus quousq; fidē se-
cerit de clericato. Sed t̄ interm̄ cōtra eum p̄cē-
sus indicialis quiescat. d.c. si inder.

Sed querit de q. quotidiana. Pone aliquis est effectus clericus post delictum: puta, post homicidium. A quo debet puniri. An a iudice seculari: vel ecclastico? R^u. Barto. in l. j. ff. de penis refert. Dy. determinasse baie. qd. in l. Item vulpianus ff. de ex. tu. distinguendo. qd aut fecit se clericum in fraudem. Et tunc ista allegatio qd est clericis: non pdest: vt. l. si mari^t. J. ff. de adul. z. l. hos accusa re. ff. de accu. Aut est certum qd fecit hoc sine fraude. et tunc prodest sibi ista allegatio. vt dicta. l. hos accusare. S. hoc beneficio. Aut est dubium. Et tunc si quidem erat accusatus: vel infamatus de criminie, presumitur hoc fecisse in fraudem. Concordat Guido de lu. et Specu. in titulo de reo. Sed Bartolus dicit qd tota ista determinatio Dy. loquitur anteq^u processus sit inchoatus contra eum. Si sⁱ, presul sⁱ esset inchoat^e, tunc quid iur^r? Vel qd si esset lata sinia, et post finiam efficeret clericus. Videatur, cu gl. et qd pluit ista allegatio: vt. l. si quis postea ff.

Dicitur: *Lam. xviij. 5. deit. 30. an. ej. deob. ad rano. v. 1. dicit. q[ui] fratrem habet vera q[ui] fa condimnatur. Sed q[ui] per denatur in ambo vel deca- ptematice persona dicit si ex aliis sententiis & quod de cier- de mortuorum alio qui reguli- ficatione suam ad mandatum eorum nos. L. de episcopo. et cieri- fari. dicens q[ui] uider seculari- tatis prius degradetur. Et c[on]tra non facerent. Et isti non inconvenientes q[ui] iudicis- faciunt faciem iusticiam de ci- vicia veramq[ue] facerent profe- cerelbos. ut nota Joban au- pera in illis qui emittant de- ficiencia et q[ui] emittant reli- mutant baxum et efficiuntur aduentus. q[ui] obitate & habeant p[ro]pria a curia scalas. mutato in p[ro]pria. quia illa regula n[on] est regula sacerdotum. Idem Hu- ber. Verum pader eccl[esiast]icus. d[icit] ex ecclesie principiis. c[on]tra. Respon. omnis Christianus sicut de fuso eccl[esi]e. extra d[omi]n[u]m laicu[m] negligi faceret iusti- et eccl[esiast]icus under l[ati]tudo. cum iustitia h[ab]ebat superlati- scendo de causa. et sic de illa extra de fuso competet. et tra- re tenore. r[ati]o. quistione. v. i. c. administratores. bab- bris ad episcopis et eccl[esiast]i- fiuent ut faciat iusticiam et n[on] incommunicacione. et iuste- gie. et faciat eccl[esi]um. Porro under eccl[esiast]ico pe- chabundus: Respon. fin. Ibar. d[icit] a his qui hoc sunt. felicitate ali- us regula apponendo. sed indu- ceat eis q[ui] amittunt fabra- sa p[ar]va.*

Judicium

F. O. CL.

De iudi. 2. l. cum quedam ff. de iuris d. om. iu. Sed Joan. in. c. de obli. ad ratio. vt refert Bart. in. d. l. j. dicat. q predicta sunt vera q̄tum ad execuiōez faciendam in rebus. Sed q persona possit capi et detineri in carcerebus; vel decapitari; hoc fieri non potest; cum persona clericis sit exempta a manu iudicis secularis. Et quod de clericis dicit. Idem dic de monachis; seu alio qui regulam professionis fecerit; quia q̄tum ad mundum est mortuus. vt. l. deo nobis. L. de episco. et cleri. Et idem concludit Bart. dicens q index secularis non potest puniri; nisi prius degradetur. Et quia episcopi ista degroat; non facerent. Et isto inconvenienti sequitur aliud inconveniens; q iudices secularares contra iusticiam faciunt iusticiam de eis et eos puniunt. Predicta vera; nisi facerent professionem existentes in carcerebus; vt notat Johan. an. ibi. Item predicta vera in illis qui efficiuntur clerici vel faciunt professionem ita q efficiuntur religiosi. Sed in illis q mutant habitum et efficiuntur bigini; seu milites gaudentes; posito q habeant priuilegia q sunt excepti a curia seculari; mutatio talis habitus subiungi potest; quia illa regula non facit eum clericum nec religiosum. Idem Guili. de laude.

Cum enim religio sum. quem huius de laude.
Otrum index ecclesiasticus possit iudicare de
subditis laicorum principiis; et de ipsis principiis.
Respon. omnis christianis ratione peccati efficiatur de fodo ecclie. extra de iudi. nouit. Jo-
si index laicus negligit facere iusticiam de subditis;
potest ecclesiasticus index illum compellere ad te-
nendum iusticiam vel supplerre defectum eius: co-
gnoscendo de causa. et sic de illius subditis iudica-
re. extra de fodo competet. ex transmissa. et c. licet. et
ea. ex tenore. xxij. questione. v. administratores. et
in dicto. c. administratores. haberur quod si index se-
cularis ab episcopis et ecclesiasticis viris conuen-
tuerit et faciat iusticiam et neglexerit: post. iij. et iiij. monitionem: communione est priuatus. Et
diat ibi glo- et sic est erecommunicatus ipso irre.
Otrum index ecclesiasticus possit iudicare de
infidelibus: Respon. fm Ray. directe non indi-
cat de his qui fons sunt. scilicet aliquas eis religio-
nis regulas apponendo. sed indirecte iudicat chri-
stianos eorum amissionem subtrahendo. ut s. Ju-
deus primo.

Iudiciorum. Quid est di-
cere: debet procedi simpliciter, et sine stre-
pitu et figura iudicij? Nam, tunc non opos-
tit quod necessario erigitur libellus vel litis prestatum.
Poteat etiam index procedere tempore feriarum ob-
necessitates hominum indultarum, et multa alia
succiduntur, ut in cle, sepe, de verbis, signis, verbum
summarie, circa ordinem procedendi, id est breuiter.
Ita tamen quod totam substantiam comprehendat.
Vnde in processu: nihil de substantialibus debet
omitti, vnde libellus ita bene debet esse formatus
sicut cum ordinarie procedit. Item contestatur
lis. Item sententia diffinitiva datur, verbo de fa-
cto intelligi manu regia. Iij. in primit. ff. de ori. iur.
Et sic omissa omni iuri solennitate, non autem q[ui]

ura alterius' vlo' modo ledan' contra naturalem
equitatē. Verbum omni solennitate omissa; tollit
omnis solennitas iuris ciuilis. Ea yō que sunt de
iure gentium. naturali; vel dinino ablata nō sunt
puta. q̄ in ore duorum' t̄c. nec poterit tollere defen-
sionem. nec poterit examinare testes parte absente
sed bene poterit recipere absq; iuramento. 7 diebus
seriatim in honorem dei. cum hec solennitas indu-
cta sit de iure ciuili fm Bart. in l. filiisſa. ff. de do-
na. Item poterit vigore talium verborum admit-
tere testes 7 psonas a iure reprobatas; puta. relega-
tas vel infames. ff. de testa. l. cum. lege. Verbu' bo-
na equitate et omissis solennitatibus iuris. Dicas q̄
non debet intelligi de bona equitate. hoc est nō habi-
bito respectu ad ciuilia iuris. q̄ hoc est contra l. bo-
na fides. ff. depositi. Sed debet intelligi. hoc est non
illis iuribus. q̄ ponunt quādā solēnitates seu sub-
tilitates. q̄ veritatem negotij nō tangunt. Et ista
vocabat apices iuris fm Bart. in l. l. fideiūsso. S.
quedam. ff. mandati Negocium yō principale de-
bet decidī q̄ iura. vñ seruandum est ius eius. Item
nota q̄ cum in paucis religiosorum dī. q̄ post
positis rimulis 7 apicibus iuris libere procedere pos-
sint plati ad correctionē vicionum. nō p̄ hec verba
tollit. nec p̄ hmo' erumpunt a iure cōi. ad quod oēs
catholici tenent. extra de consti. c.j. Sed nō tenent
ad ea que nō sunt de substantia iuris. seu ordinis iu-
dicarii. sine quibus nō potest procedi in indicio co-
tentio. Sicut etiam cum dī in constitutionibus
fratrum p̄dicatorum. q̄ electiones siant fm formā
canonica alijs iuris solennitatibus relegatis. si ali-
quid dimitteretur cum procedit p̄ scrutinium. q̄
sit de substantia forme. cassaretur electo. sed ea que
non sunt de substantia forme. vt colligunt zeli ad ze-
lum 7 huiusmodi. per illa verba tolluntur fm Ar-
chi. flo. verbum sola rei veritate inspecta. p̄ hec verba
tollitur omnis solennitas iuris. 7 relaxate sunt
omnes habene iuris ciuilis. et solum remanet id
quod est de iure naturali. Ita q̄ error formaliz̄
seu solennitatum iuris. seu earum omissione non no-
cet propter illud verbum. sola. Quod denotat sim-
ilaritatem 7 unitatem. Ita q̄ sola veritas inspi-
ciatur. 7 nō ad aliud habeatur respectus. Item in
causis plenarijs requiriſ citatio gemptoria. In su-
marijs autem non. vt notat Panoz. in. c. consuli-
te. de offi. dele. Item ubi nō requiriſ ordo iudicarii
iuris. inepitudo libelli nō viciat. presulum. de elec. c.
hone. el. i.

**Quatuor modis puerit*is* indicium. x. q. iii. quatuor continent in his versib*y*. Quatuor ista. timor. odium. dilectio. censu*s*. Spe solent homin*e* re-
ctos puertere sensu*s*.**

Iurare. Quid sit. R.
fm Tho. scda scde. q. lxxix. iurare est de
um in testez vocare. et est actus latrie. vii
Hier. post Math. Qui iurat; aut venerat; aut di
ligit eum p quem iurat.
Iurari licet iurare p creaturas. R.
fm Tho. vbi s. iuramentum principaliter refert ad ipsum dei
cuius testimonium invocat. Scđatio aut assumunt

Jurare

alique creature: non finit se: sed in genere in eis dicitur veritas manifestatur. Sicut iuramus per euangelium. id est per deum: cuius veritas in euangelio manifestatur: et per sanctos qui hanc veritatem crediderunt. Alius quoque est modus iurandi per execrationem: quando inducitur creatura aliqua in qua diuinum iudicium exerceatur: sicut solet quis iurare per caput suum: aut per filium suum: et huiusmodi. quod autem dominus prohibuerit iurare per creaturas Mat. v. intelligitur prohibitum: ita quod eis exhibeatur reverentia diuina. Sicut inde per angelos et creaturas iurabant. Et eodem modo punitur clericus iurans per creaturam. xxxij. q. one. j. clericum. et c. si quis per capillum. Bon. antez in ijs. distinctione. xxix. dicit. quod dominus prohibet iurare per creaturas: finit ipse creature finit se pridie rate in veritatis testimonium innocantur: quod sic crederetur quod aliquid nimis esset in eis. Et hoc modo esset ibi superstitio: quia ei ultra debitum reverentia exhiberetur. Sed iurare per creaturam relata ad creatorum: hoc est prout relictum in ea vestigium diuine veritatis: sic licet est.

In iurans: non necessitate sed ioco aut levitate peccat mortaliter: videtur quod sic: quia facit contra preceptum secundum decalogi scilicet. Non enim nominem dei inuanum. Sed omnis qui necessitate celanter: vel utilitate iurat: assumit nomen dei iuanum. ergo et ceterum. Item iuramentum debet habere tres comites. scilicet veritatem. iusticiam. et iudicium. xxxij. q. one. j. et iurabunt. Sed iurans ex ioco: vel levitate non haberet iudicium in se. id est discretaz deliberationem. ut scilicet non iuret etiam verum nisi propter necessitatem et utilitatem. xxxij. q. one. j. Ita ergo. Ergo tak iuramentum est illicitem: et per iuratum vocatur. xxxij. q. one. j. animaduertendum. Omne autem per iurium est mortale peccatum. ergo mortaliter peccat. Relpon. ex notatis per Bon. ubi supra. quod iurans verum: quod quis levitate et ioco vel huiusmodi non peccat mortaliter: nec dicitur inuanum iurare finit cum: quia inuanum iurare est: quando non ad finem illum propter quem principiter institutum est iuramentum quis iurasset. Finis autem eius est confirmationis veritatis: vel finis Thomam iuramentum ordinatur principaliter ad confirmationem dicti humani: quod idem est cum dicto Boni. Sic ergo quotienscumque verum iuratur non inuanum dicitur iurari. Et sic patet sol ad primum. Ad secundum dicitur concedendo. quod omne iuramentum debet habere tres comites. Et si non habet dictum per iuratum: sed nego quod omne penitus taliter acceptum: sit peccatum mortale. ut dicit idem Boni. ubi s. aticolo. j. q. iii. in corpe questionis. Idem pludit quod non omne per iurium est peccatum mortale: sicut id quod non est delibera- tū. Sicut est in casu nostro. Deficit enim iudicium: et dictum est. Si tamen iuramento desit primus comes. tunc regulariter talis iurans dicit per iurum: et tale giurum est peccatum mortale. Secus autem ubi iuramento adsit veritas: sicut absit iudicium. Nam tunc non semper iudicandum est de peccato mortali. ut infra diffidius dicetur. Idem tenet pa-

nor. in. c. sicut nostris. extra eo. ubi dicit quod si quis iurat temere. id est sine necessitate: vel utilitate: seu honestate: tunc peccat mortaliter. licet hoc casu videat temere iurare. Et sic non omne temerarium iuramentum est peccatum mortale. Secus si iurasset illicet.

Quid de illis qui iurant per membra domini honesta. vel per corpus vel caput. Ante in honesta: vel faciunt ribaldi. an semper peccant mortaliter? Item. quod declaratio predictorum. et totius materie iuramenti. ponent conclusiones quatuor. Prima conclusio. quod paterens blasphemiam in deum vel sanctos. scilicet dicendo deum non esse iustum. omnia non bene disponere: vel esse partialia: vel predictorem: vel deinde esse maledictum: vel sanctos et huiusmodi. quod debet istorum est mortale. si adiuratur quod dicit intelligit. extra de male. c. statutus. ubi propter gravitatem criminis debet imponi penitentia publica. Secunda conclusio. nominare meum deum: vel beate virginis: aut sanctorum vel sanctarum in contemplatione: vel nominando eorum membra anterioria: vel posterioria. vel faciunt ribaldi. etiam peccare gravissime et mortaliter. si adiurant que dicunt intelligunt. d. c. statutus. et xxxij. q. si quis per capillum. Tertia conclusio. quod iurans etiam in corde sermone. et extra iudicium quatuor: ex ea: vel utilitate et iocostate. vel levitate. et qualitate: non. non solum quod sancta dei euangelia: vel per corpus Christi. sed etiam quod fidem meam: vel si deus me adiuvet. per virginem Mariam. per crucem. per animam meam. per sanctum Antonium. vel conscientiam meam. in predictis casibus. semper est mortale. quando adiuratur iurare et fallum dicere. et totiens quoties iurat. hinc conclusio patet ex predictis. quia talis directe facit contra secundum preceptum decalogi. Inuanum enim iurat. Et sic indubitanter peccat mortaliter. Quarta conclusio inseritur correlative ex predictis. quod si quis iurat per membra dei: vel sanctorum. que in hominibus non censemur turpia: vel in honesta. vel per corpus Christi. vel sanguinem eius. caput: vel oculos: vel ventrem: et huiusmodi. vel sancta dei euangelia. fidem dei. crucem. sanctam. quod sanctum Antonium et quecumque similia iuramenta. non peccat mortaliter. veritatem dicendo. Hec conclusio patet. quia talis non dicit inuanum iurare. ex quo tali iuramento non deest primus comes et principalis. qui est reritis. dato quod debet iudicium. Predictum non obstat. d. c. si quis per capillum. ubi dicit quod si quis per capillum dei: vel caput iurauerit. si est clericus deponi. si laicus excedet. Et per prius talis peccat mortaliter. cum nullus debeat excommunicari. nisi propter peccatum mortale. et tunc dicta membra non sunt turpia nec in honesta. Ad hoc respoderet Boni. ubi supra. quod canon loquitur contra illos qui credebat deum finit diuinitatem habere caput et capillos. et tales erant blasphemi. aut certe contra illos qui irreuerenter nominant membra christi. et quedam exquisito modo iurandi. diuidunt ipsam quasi membrum. Secus autem in casu nostro. Addet etiam predictus quod notat Archi. fol. in sum. quod si quis etiam cum iuramento permittat se aliquid facturum. quod non est aliud?

importantie boni vel mali: ut mater de verberatio
filium: vel de bibendo: vel non, et huiusmodi:
videtur veniale iuratio et penitentia. Ille archi.
fioren. Hoc intellige verum: maxime si quod im
rabat habebat intentionem faciendo illud quod iura
bat; licet postmodum mutauerit intentionem aliqua
de causa.

¶ Quid si quis ex impetu iuravit id quod delibe
rate non iurasset? v. dicit quod debet seruare; si licet
est. Sed pro hoc est. d. An. in. c. sicut ex literis. de
iure. vbi dicit quod si fuit tanta iracundia: quod id de
liberate non iurasset; tale iuramentum non est obligato
rium. Nam peccant a pari votum et iuramentum
ut notat in. c. et. a. de iure iurare. Et ita ibi deter
minat. d. An. per illud quod dicit Tho. quod in vo
to tria sunt necessaria. 1. deliberatio. 2. positum vo
luntatis. 3. promissio. 4. idei in iuramento. Idem
tenet glo. singularis. in. c. duum. de puer. coniu
ti. quod votum factum calore iracundie non obligat. Et
vbi tenet Panor. quod vbi tantum fuit iracundie calor;
quod sedato calore non fecisset votum: non obliget apud
deum: quod deus vult multum omnino voluntarium.
c. nō est. xv. q. i. ar. in. d. c. sicut. Tamen quod difficile
est talis calorem probare; seruaret in practica op
rio Iohanan. qui voluit quod votum factum calo
re iracundie obligat: nisi esset tantum quod saperet quā
dam mentis alienationem ex multo furore. Et sic
intelligit glo. 5. Et sic panor. videretur dicere. quod vbi
staret de ei voluntate. puta. quod sedato calore non
fecisset tale votum: non obligaret in falso pretioso.
In falso autem anime stabitur dictio eius. Ideo in
simili videt dicere glo. in. c. ex literis. de dno. vbi
dicitur quod pessima facta calore iracundie: non prei
dicat: nisi detur perseverantia. Ideo tenet panor.
in. c. si vo. de iure iur. et allegat. d. An. p. bac op. in
c. sicut. Et credit quod huius opinionis sit etiam Jo.
an. quod si calore iracundie fuit tantus: quod illud delibe
rate non iurasset. non est obligatorum tale iurame
ntum: quod deficit iudicium seu discretionem.

¶ Quid dicendum de iuramentis in quibus de
ficit alius comes. puta. iustitia an talia sunt obliga
toria. et talis iurans peccet mortaliter. Nō est val
de pulchrum. Dicendum primo. prout h. p. Archi. in
c. si aliquid. xxiij. q. one. iiiij. et per Panor. in dicto. c.
si vo. quod quicunque iurat se aliquid facturum: obli
gatur ad illud faciendum: nisi illud vergat in inte
ritum salutis spiritualis: vel corporalis: vel in di
spendit salutis eternae: vel in peiorum exitum: vel
contra bonos mores naturales. et dicitur vergere
in interitum salutis spiritualis: quando obligat ad
peccatum mortale: quod est mors anime. Vergit
autem in interitum salutis corporalis: quando ob
ligat ad id quod est mors corporis. Dicitur autem ver
gere in dispensit salutis eternae: quando obligat
ad veniale: quasi disponat ad mortale: et sic ad in
teritum salutis eternae. Quarto casu. quod tendit in
peiorum exitum. Et hic casus est multum genera
lis: et potest in se comprehendere peccatum mor
tale. et veniale. Et texus in dicto. c. si aliquid. dicet
tale iuramentum non seruandum. Et Archi. ibi
dicit. quod iuramentum vergit in peiorum exitum: seq

modis. Primo. quando iuratur aliquid quod est
mortale. Secundo. quando iuratur aliquid quod est
est veniale in se. Tercio. quando iuratur aliquid quod ex
se est indifferens. tamen ex circumstantia efficit ve
niale vel mortale. Exemplum. ut si quis iurauit quod
nunquam erit negotiator: vel miles: vel quod non recipi
et feendum a tali dominio: vel quod non recipiet mutu
um: vel quid simile. certe si res venit ad easum in
quo non potest aliter vivere nisi veniat contra iu
ramentum. nō tenet illud obseruare. quia si a part
cipio fuisse iste casus. iuramentum fuisse temerarium.
Et ideo potest propria auctoritate contravenire.
quod est notandum. Quarto. cum iuramentum
excludit opus faciendum a charitate. ut quando
iurat quod nihil ex charitate dabit tali: vel quid simile.
quia non est verisimile quod deus recipiat talia. cum
ipse mandet opera charitatis exerceri. et iuramen
tum non debet esse iniquitatis vinculum. extra e.
quanto. Quinto. cum excludit opus de genere bo
norum. ut cum quis iurat quod nunquam erit episcopus
vel clericus: vel monachus: vel non celebrabit us
que ad mensem. vel quod non ieiunabit pro peccatis sit
is in pane et aqua. vel nō dicet psalmos: vel quod nō
ieiunabit in lictis et honestis usq; ad certū tempus.
Huius tamen notavit. xxiij. q. iiiij. in principio. quod ta
lia iuramenta. scilicet quod nunquam erit episcopus: vel reli
gioius et generaliter omnia quibus iuratur aliquic
quod non est mortale nec veniale. sunt sermunda.
Idem Gratianus. xxiij. q. iiiij. S. vlti. Sed Archi.
lxix. dist. florentini. improbat opinionem illam
per tex. illum. p. quem habetur quod qui iurauit quod nun
quam erit episcopus. repellitur ab episcopatu. Sed potest di
ci quod hoc non est. quia iuramentum sit obligatorium
sed quia mortaliter peccauit temere iurando. Cum
autem sint due partes iniusticie. scilicet facere malum et de
clinare a bono. Sicut iuramentum non obligat ad
faciendum malum. ita nec obligat ad declinandum a
bono. cum nulla sit utilitas in oblatione talis iu
ramenti. Et hoc dico. propter obedientiam: propter
quam et si non sit faciendum malum. est tamen di
mittendum bonum. cuius dimissio compensatur
cum bono humilitatis. que seruat in obedientia.
Præterea: cum dominus consular opera perfectio
nis. contra ius quoddammodo esset: si vellet quod oc
casione iuramenti a talibus aliquis abstineret. Se
xto. cum excludit opus indifferens. pia intentio
ne pro deo vel proximo faciendum. ut si quis iuret
quod non loqueretur Adertino. vel quod non intrabat do
minus eius. vel non coquet ad furnum eius. vel ad
eius molendinum non moleat. vel non vendet ei rem
pro minori precio quam tali et similia. Non tenetur iu
rans ad obliterantiam talis iuramenti. si vult con
trarium facere pia intentione propter deum vel p
roximum: vel saltum ad tollendum scandalum p
roxi. contra quem sic iurauit. Unde finit Monal.
in primis tribus casibus. potest quilibet sic iurans
propria auctoritate contravenire. sed imponenda
est ei penitentia de temerario iuramento. in reliquis
autem tribus quod quis huiusmodi iuramenta non sint
obligatoria. nec imponenda sit penitentia propter
transgressionem ipsorum tanquam pro mortali: non

Jurare

eredit tamen propria auctoritate contrahere:
nisi propter urgentem necessitatem: tum propter
reuerentiam sacramenti tum propter scandalum
simplicium.

Et predictis decidit qđ. an valeat iuramentū qđ quis prestat de non fideiubendo pro alio. Jo. an. dicit qđ aut salus primi periclitat nisi fideiubatur. Et tunc nō tenet ad obseruantia talis iuramenti: quia iuramentū nō extenditur ad buncasum incogitatum. Et si tūc cogitasce: iuramentū fuisse temerariū. Et sic nō obseruanūd. Et hoc habet Pano. p. indubitate in. c. si p. de iure. qđ in tanta necessitate tenetur quis subuenire proximo. lxxv. di. pasc. imo pano. sentit. qđ tale iuramentū nō obligat: vbi cuncti p̄imus vere indiget tali fideiūssione; licet nō perdit̄ salus propria; etā tenendō qđ dare elemosynā nō sit in precepto: nisi in extrema necessitate. qđ licet fideiūssio bac̄ casu nō sit in precepto: tñ est de cōsilio. tē op̄ ex pietate faciendū. ppter deum et amore proximi. Sed nō pōt̄ quis obligari: vt nō faciat opera pietatis et pfectōnis; qđ nō est verisimile qđ deus talia iuramenta recipiat ptra p̄silium suum. Et idem p omnia dicendū: qđ quis iuravit non maturare pecunia eadem ratōne. Et videtur innuere Pano. qđ in predictis iuramentis: iurans potest auctoritate propria p̄tranenire: ex quo expresse dicit. qđ talia iuramenta nō sunt obligatoria. Idem videt innuere glo. Ray. que dicit qđ p̄ceda est absolutio a superiori: qui bñdi iuramenta debet defasile relaxare. vel potius ostendere obligatoria nō fuisse. Pro predictis facit singulare dictu monal. in ti. de iuramento vbi facit regulam generalem: qđ vbi cuncti quid iuratur faciendū vel vitandum: qđ facere vel vitare circumscrip̄to iuramento esset mortale vel veniale: non est seruandū huiusmodi iuramenta sed potest auctoritate propria contraveniri. Hoc monal. Dispensatio enim requiritur in iuramento lictio: aut quando dubium est an sit lictus. Sed vbi constat: qđ tale iuramentum est illicitū nulla requiritur dispensatio. Et sans videtur illicitū quid est contra charitatem. p̄xi. Pro hoc facit singularis theoria Inno. in. c. venerabilem. de elec. qđ non solum in temerariorū iuramentis: sed etiam in lictis et honestis potest quis venire contra p̄pria auctoritate: in stante necessitate: si superior: nō possit adiri. x. qđone. iii. antecessor. Idem putat: si magna vtilitas spiritualis hoc exigat. Sed hoc vltimum non piacet Hosti. quia proper vtilitez non est per iurium cōmittendum. Sed. d. Cardi. placet dictum Inno. quia magna vutilitas equiperatur necessitatī: vt notat idem Inno. in. c. cu. omnes. de consti. Et hoc etiam placet Pano. Et hoc quando immuneret talis vutilitas pro qua superior: ipsum: si potuisset adiri: verisimiliter absoluisset a iuramento. Idem tenet Directoria. lib. ii. De hac materia vide singularia supra. Alienatio.

Quid si quis:quia iurauit facere aliquid quod est veniale peccatum: ideo committit illud? **M.** Si. **H.** notauit q: talis mortaliter peccat.

nam impia est, pmissio que scelere adimpleat. tñ, q. iij. in malis. vt si quis ppter hoc q̄ iuravit singulue comedere; vel dicere verbum oclisum. superflue comedit; vel loquit ocliose. talis mortaliter peccat. nō q̄ superflue comedit; vel loquit ocliole. qđ in se veniale est. sed q̄ transgredit pceptum in malis pmissis tē. Quidam tñ dicunt vt. v. q̄ sicut transgrediendo non peccat; nisi venialiter. q̄ pdicta auctoritas nō intelligit ita generaliter. q̄ excedat ad mala venialia. q̄ extum ad illa nō est pceptum. sed cōsilium tñ. Idem monal.

Quid si iuramentum nō possit servari sine interitu salutis corporalis. an sit seruandum? **P**anoz. in d.c. si vero dicit q̄ iuramentum nō est seruandum quā sine interitu salutis corporalis seruari nō p̄t. hac rōne. **S**icut enim nō valet iuramentum tendens in mortem alterius. xxij. q. iiiij. c.i. ita & fortius. nō debet valere si tendit in mortem p̄ram. & tūn. c. si non licet. xxij. q. v. **G**lo. tū in d.c. si vo. hoc intelligit verum quā directe vergit in mortem. Secus si occasio naliter. Ponst exemplum in ultramontano qui utrat trahere moriam de mense augusti. rome. **M**ans sic iurans debet iuramentum seruare fini gloriā q̄si velit dicere q̄ licet aliquā et tali moria ppter intempietū aeris contingat ultramontanis. tū hoc nō semper accidit. Et sic directe non tenet ad mortem. sed occasionaliter. **S**ed Jo. an. dicit dictū glō se verum. nisi ex immunitate infirmitate. vel cōplētione iudicaret sic iurās incūrsum ex tali morte. qđ est valde notandum. **E**t pbatur rōne. nam ex his circūstantijs iuramentū apparuit temerariū. ideo nō est verisimile qđ deus recipiat tale iuramentū p̄ qđ creatura incurrit mortem. **E**t p̄ hoc dicere q̄ si a peritis medicis dicere fratrem. cartusiensis ordinis nō posse aliter mortem evadere. nisi p̄ eius carnium. q̄ non obstante regula seu voto. debere carnes comedere. **S**icut enim iuramentū non ligat ppter pyculum mortisita nec vōtū. cum parib⁹ passibus ambulēt. vt notat in. c.j. z.c. debitores. extra eo. z.c. licet. z.c. magne. devoto. **F**erit tū q̄ magister Ray. de villa noua summus medicus fecit tractatum. in quo conclusit vitā posse restaurari sine eius carnium. Dicit enim q̄ vīnum mediocre. maxime aromaticum. & vitella & oviū medicocriter molliā que acutissima digestione concurrunt ē in laudabili tempore. multū sanguinem sunt ad hec magis competentia q̄ carnēs. **E**t certe si hoc est verum cessat primū dictū. **S**ed ubi ex circūstantijs medici dicentē contraria. pcederet dictū meū. Item possit contingere q̄ infirmo oua essent fastidio. Item q̄ non possit illa cape vt plures existunt quo casu in dubio illud esset tenendū. **M**az necessitas excusat ab omni precepto. vt in. c. ii. de obser. ie. **N**ec paramilitanus.

Cum auteturans redire ad carcerem teneat redire
Dic si docet. q si carcer erat iniuriosus hoc est. q
iniuste detinebat. non tenet redire. Secus si iuste
vide hunc casum diffuse s. Accusatus. t.c. Inca-
geratus.

¶ Qui sunt illi qui admittuntur ad iurandum?
R. In Directoriis, ubi s. q. ois qui est dolis ca-

par: et talis ex iuramento obligat. sed vsq; ad. xiiij. annos pater potest renocare huncito seit. xxij. q. v. parvuli. Sed votum religionis non tenet statim renocare cum scit. sed tunc ad annum er diem contradi- cere. dumtamen non consenserit. xx. q. ii. puella. Itē clericus iurare non debet nec compelli potest. nisi in sex casib;. extra de elec. significasti. qui in his ver- sibus continent. Par et fama. fides. reverētia. cau- tio damni. Defectus veri. sibi posunt magna ca- ueri. Pro pace iurare licet. xxij. q. j. omne. extra de iudi. nouit. fama. p. fama conseruanda p. purga- tionem. licet. extra de pur. ca. quotiens. fides. p. si de retinēda si suspectus est in fide. de cō. dis. ij. ego berēgarus. Reverētia. p. reverētia seu obediētia exhibēda supiori. xxij. dī. q. q. Lautio dāni. p. dā- no dato iurati. q. j. in primis. Defectus veri. p. ve- ritate habēda vel inquirēda ubi alij desunt. d. c. si- gniſtati. z. d. c. omne.

Intrum quis simpliciter iuret intelligatur ali- quia conditio: Rū. fm. Hosti. multe conditiones etiam si taceant intelliguntur. Primo intelligitur. si deo placuerit. Scđo si pape placuerit. extra eo. re- vientes. quia in omni iuramento excipit auctoritas superiores cuiuscunq;. extra eo. ea te. Et ppter hoc fede. cōſilio. cq. format banc. q. Quidaz clericus scholaris in minoribus filius. existens in studio de voluntate patris obligatus est p. iuramentum non exire districtum boni. nisi prius solueret debi- tum. renocatus a patre ad certam diem. petita lice- tia a creditore. sed non obtenta redit ad patrem vel ep̄m. nunquid sit piuris? Et concludit. q. primo excusat. ppter pceptum patris. ad. quod multipliciter ex lege filius est obligatus. ergo videt q. omnis obligatio. etiam facta cum iuramento p. filium. in- telligatur. salvo iure patris. Et inter alias condi- tiones quas haber iuramentum ista est potior. q. in- co intelligit saluum ius alterius; vt extra eo. c. cum contingat. z. c. quanto. z. d. c. venientes. hinc est q. filius. nō potest vovere sine conſenſu patris. excep- to voto religionis. p. quod soluit patria potestas etiam cum iuramento: vt. xxij. q. v. c. pueri. Et licet ille canon viceat loqui de impuberibus. Idem est de puberibus. Nam in impuberibus obligat etas in puberibus patria potestas. Et concludit fede. q. iste scholaris excusat a peririo. etiam ppter illum ep̄i. Adit tamen q. plecta intelligunt ve- ra. ubi filius non procuravit se renocari. als secus. Tercio subintelligit. si res in eodem statu permane- nit. extra eo. quēadmodum. ideo si quis iurauerit accipe Bertā in vro. si ipsa postmodū fuerit for- micata. vel supuenient lepra. vel alia infirmitas in- curabilis. non tenet obseruare iuramentum. d. c. quēadmodum. Et ob hoc Bar. in. l. qui seruum. de verb. obli. determinat banc. q. feci pacem cum meo inimico. z. pmisi eum non offendere. Denū ipse fuit exbannitus. Et ex forma statuti quis potest impune occidere eum. An eum occidendo videar frangere pacem? Oldra. determinauit q. non. arg. d. l. qui seruum. iuncta. l. si seruum. de ver. ob. Idē tenet Bart. Et pbat hac rōne. quia pmitendo

non offendere intelligit. nisi lege permittente vt. l. quero. l. inter locatoem. ff. loca. Item quia ita vi- detur facta par. scz rebus sic stantibus. d. c. quem- admodum. Idē videt tenere Job. an. in. c. finifra in mercu. de re. iur. in. vi. Item promulisti me non offendere sub pena. c. duca. Offend. s. consociū me um. id est qui me insectat gratia defensionis. vt ni bilominus tenearis ac si me offendisses. de quo p Spec. et Jo. an. in titulo de pace et trengā. Quarto intelligit. si seruet mihi fides seu promissum. extra eo. puenit. Et ob hanc conditionem dicit Barto. in. l. si cum venient. ff. p. socio. q. si. pmisi non diui- dere societatem. intelligit si seruet mihi. pmissum. Et addit q. ista conuentio habet etiam istam con- ditionem. nisi socius stirixolus vel molestus. Qd est utile ad. q. q. pupillus non potest. puocare ad diuisionem socium: vt. l. si pupillorum. ff. dere. eorum. Quod intelligit. nisi habeat locum odiosuz vel molestum. Et hoc etiam facit ad testatores qui sepe apponunt in testamēto. q. fratres nō possint diuidere. Intelligit enim sub dictis conditionibus. Et q. huiusmodi. pmissiones obligent. vide s. fe- des. Quinto. intelligit si res sit honesta et possibi- lis. d. c. quēadmodum. z. c. quinta uallis. extra eo. Serto. si iurareris mihi reddere pecuniam subin- telligit. si ego tibi numerauero. L. de non nn. pe. l. indubitate. Septimo. si iuro dare tibi dotem intel- ligit si nuptie fuerint subsecute: vt. ff. de iu. do. stu- pulationem. Octavo. si non immoderatum quid pcpia ab supiore vel ab arbitrio: vt filios exhereda- re. vel vxorem expellere. d. c. quinta uallis. vel curi- am principis non intrare si erat consularius vel ad aduocatus. extra eo. veniens. Pro hoc facit. quia iuramentum non extendit adversimiliter non co- gitata: vt in. d. c. quemadmodum. Nec obligat vel traſconsensum. facit dicto. c. quinta uallis. z. c. veni- ens. Et notat Pano. in. c. cum gratia. de comod. Mono. si facultas subsit. extra eo. c. querelam. z. c. breui. ubi habetur q. difficultas excusat a peririo licet fm glo. ibi non liberet a pena conuentionali. Decimo. si iurauit tibi reddere. L. lib. a. vsq; ap cer- tum tempus. subintelligit nisi index interdicat arg. extra de censi. significavit. Undecimo. si iuro tibi reddere granum: vel vinum et huiusmodi. intel- ligitur eiusdem bonitatis. ff. si cer. pe. cum quid. Duodecimo cum quis iurat factum alterius. sub- intelligit. q. ad hoc perficiendum bona fide la- borabit. extra de spon. ex literis. el. ij. Tredecimo. qn̄ iuro tibi fidelitatē. vel q. non ero tibi cōtrarius subintelligit nisi iuri meum. vel meum perendo vel defendeo extra e. p. etio. Decimoquarto. sub- intelligit si ab illo cui iurauit fuero absoltus. d. c. quinta uallis. Quindecimo. si vir et mulier iuret contrabere. subintelligit. nisi aitern. quid turpe accidat et huiusmodi: vt dictum est. vel nisi per alterum stet. extra de spon. de illis: vel nisi ex mutuo consensu iniucē se absoluant. etiam si essent iurata extra de spon. c. ij. Sedecimo. si iuro tibi tanq; re- gi vel episcopo. te deposito non obligor. Idem vi- detur si tu tanq; episcopus iures mibi restituere pe

Jurare

cuniam quam mutuam. nam depositus non teneberis. Quod credo verum si in utilitatem ecclesie pecunia versa est. xv. q. vi. aliis. Item speciales cōditiones non subintelliguntur in iuramentis si non exprimantur. quis mente concipiuntur. xxiiij. q. ultima. e. ultimum: nisi ubi lex exprimit aliquid ac tunc inter contrahentes. tunc illud pro expresso habetur. d. l. cum quid. Et hec vera sunt ut pmissio ius iuramenti sed in assertoriis iuramentis nulla conditio subintelligitur. et de tali loquitur. d. c. ultimum Non tñ di iuramentum conditionaliter. quis omnes pmissae cōditiones intelligantur. ff. de cōdi. et de L cōditiones.

¶ Quid aut sit iuramentum promissoriū, vel assertorium? Dic fīm Ray. q̄ assertoriū est, cum iurat de p̄tū aut de p̄terito; puta, sic esse vel non esse. Promissoriū vō est de futuro; vt cum aliquis iurat aliquid se dicturū vel facturū.

Pone. Quidam alij fecit iniuriam. et pro illa iniuria petebatur quedam summa pecunie in iudicio. postea compromiserunt in arbitros per iuramentum. qui condemnauerunt eum ut exiret ciuitatem. nec rediret donec alter duceret renocandum. num quid tenet exire? **R**es. **N**on. **D**. **C**. venies. **E**. **D**. **C**. quinta uallis. quilla est pena corporalis que est maior oneri pecuniaria. **F**. **D**. **B**. qui no. **I**. **N**. **F**. qd ergo. **S**. pena. Et hic agebatur pecunialiter. Sed pone quod cōdemnauerint eum ne litigaret per pecuniam. numquid potest cōtranire? **H**. **O**. **S**. **D**. **C**. sic. quod plus procurator est valde necessarius. **F**. **D**. **P**. **O**. cur. l. j.

Ced pone q[uod] procurator iuravit nomine d[omi]ni et perjuravit. Alio ipse procurator sit perjurus. Dic f[ac]tum quoddam et bene. q[uod] is qui taliter ad iurandum constitutus procurator non est perjurus. licet scienter falsum iuret. cum nou intendat propriam animam obligare. puniri tamen debet cum sit cooperator perjurii. de offi. dele. c. i. Is tamen in eius animam postur. incurrit perjurium. Et hoc nota. quia singulariter.

Quid si iuravi tibi dare. x. **E**t tu mihi debes alia
nunquid possim compellare? **R**es. **P**anor. in c.
ad nostram. el. i. extra eo. dicit qd non. quia iuramen-
tum est obseruandū in forma specifica. nec sufficit
illud adimplere in effectu. patet ibi per text. illum.
quia iurans tenet prius actualiter soluere. nec suf-
fice compensare qd compensatio sit ficta solutio
Lsi peculium. f. i. ff. de statu lib. **E**t dicit Panor. qd
doc. nostri communiter sentiunt quod dictum est
Sed contrarium dicit sensisse Bart. in. l. amplius
ff. rem ra. ha. vbi ponit talem. q. Quidam tibi pro-
misit soluere certam quantitatem. et hoc iurat. po-
stea compensat tecum. nunquid p. hoc sit purus?
Et concludit qd non. Nam conditōes debent im-
pleri in forma specifica. sicut iuramentum. vt in l.
qui heredi. in principio. z. l. menuis. ff. de condi- et
de. Sed iussus dare implet conditionem compen-
sando. vt. d. l. si peculium. ergo zc. **H**eteroz. si ego
impedit iusta de causa facere quod promisi. non
sum purus; vt in l. f. ff. qui satilda. co. **S**ed si ego

non solno tibi. quando tu debes mihi tantumdem.
ego impedio: a te. quia ideo non tibi solno: quia tu
non solus mihi: unde quasi factio tuo impeditus
non debeo esse perius. banc rationem facit ter-
ti. lib. ver. Item queritur ff. de sta. lib. Et conclu-
dit Pano: ob rationes Barto. qne videntur vas-
tas de efficaces. q: ante factum est sequenda opinio pa-
rma. quam tenet Job. an. 7 Inno. sed post factum
ut quis excusatetur a perius. sequenda est opinio
Bartoli.

DQuid si quis iuravit tenere obstagia in certo loco. Et non habet ibi quod comedat. nec vnde soluat? R^u. fm^o Hosti. si tempore obligationis iam erat non soluendo. tenetur obstagia seruare. quia videt ad hoc se obligasse ut victus querat manib^u suis. vel mendicando. Sed si tempore obligationis erat soluendo. tunc denenit ad paupertatum. tunc distinguo. quia si est talis q^{uod} possit mendicare sine verecundia. dico idem quod prius. Sed si est nobilis. tunc dignitate. tali lubnem in eum est iuriis beneficio. extra eo. querelam. t.c. breni.

Quid si debitor iuravit creditorum se solutum in certo termino et impeditus non potest? Res. fin. II. 10. Si quando iuravit credebat le non posse solvere, vel non habebat probabilem causam credendi tunc in retro casu perturbit, quia in primo debeat veritas. In secundo iudicium. Si vero ab inicio creditus probabilitate posse solvere non periret, Et si postea fecit posse suum, non est periret. Sed et multo magis excusat si misit pecuniam tempore debito, sed casu perdita fuit extra de iurem querelam, q. si postea lapsus termino posset, et non solueret, piurus esset, lapsus enim termini non substitut obligationem iuramenti, extra de dolo et contumaciam dilecti.

Quid si iuro aliquid generaliter, nūquid ad speciale teneor? R. s. fm. Hosti. Cum generalitas ob securitatem pariat, nō video; cogitasse de his super quibus specialiter iuraturus nō fuisse. Et sic inter p̄statum est iuramentum fm intentōne iurantis quando sine dolo quis iurat. Secus autem quando ipse enim dolo est, t. ille cui iuratur est sine dolo. Ideo si emergat casus inopinatus de quo si cogitasse nullo modo iurasse, nō teneor. Adde singularē dictum Panor. in c. veniens. extra eo. vbi habebut fin Inno. q̄ si iuramentum fuit generaliter prestitum, tunc nō extēditur nisi ad ea de quibus cogitatus est; vel debuit merito cogitari extra eo. quintaualis. Si autem iuramentum fuit specialiter prestitum, tunc dicit q̄ iuramentum recipit interpretationem fm ius in foro contēcio. Sed in penitentialē fm intentōne iurantis. Et p̄ hoc soluitur q̄. Quidam clericus iurant stare māda tō ep̄i; qui p̄cepit ei vt beneficio renūciare q̄ nō appellaret. Certe ex quo non erat versūmle q̄ de his cogitasset, poterit p̄cepto nō obstante appella re. Et ita fuit determinatiū p̄ doc. de ro.

riowim. Querit an sit obligatus ad obseruandum qd. pmisit? Rū. fm Panor. in. c. si vo. extra eo. qd aut metum passus nō habuit animū se obligandi et tunc nō indiget quo ad deum absolutōne. qd de us iuramentum accipit. put ex corde. peccat. vt in c. humane aures. xxiij. q. v. Peccauit tñ iurādo. qd assumplit nomen dei sine effectu. Erit tñ peccatū veniale & forte hoc peccatū solum in homine pfecto. Sed in alio nullum erit peccatum. cum excusetur rōne metus. p. hoc qd h̄t in sili. xxiij. q. ii. ne quis. Aut habuit animū se obligādi. Et tunc puto qd contraveniendo peccet mortaliter. qd affuit consensus. Sed tñne metus non puniretur ita acriter. si cut si venisset contra iuramentum libere p̄stitutum. Et dicerem qvbi constaret de hoc. scz qd habuerit animū se obligandi. deberet puniri. p. mortali. licet nō ita acriter. Et sic restringo. c. verum. §. ceterum. extra. e. aut sumus indubio: an habuerit animū se obligandi vel ne. Et dico qd sic p̄rie loquitur. d. c. verum. Nam indubio. p̄sumēdūm est qd nō habuerit animū se obligandi. Sed qd posset accidere contrarium. ideo ne ecclesia daret materiam decideri: voluit qd in dubio obseruare. Sed post factum respectu pene. que est restringenda. p̄sumit in mitiorem partem: vt. s. non puniait tanq; p. mortal. hec Panor. Quo tñ ad parvum. scz qd nō habuit animū se obligandi. tenent theologi. qd talis metum passus peccaret mortaliter piurādo. Et hoc videf intius & rationabilis. Idem dicendum fm Boii. in. ij. di. xxix. de eo qui docebat iuravit. cum tñ animū non haberet se obligandi. qd licet in foro contentioso talis iurans teneat nō tñ in foro conscientie: hac rōne. qd obligatio iuramenti nō est fortior: obligatio de voti: vel matrimonij. Sed matrimonij nō est verum matrimonij: nisi ad sensus interior: nec votum est obligatorium. nisi ad intentio obligeandi. Sic ergo nec ipsum iuramentum dolosum. Nec obstat auctoritas Isidori qd quacunq; arte verbō: quis iuret: d̄ens sic accipit. sicut ille cui iuratur: intelligit. Rū. Boii. qd iste sermo causaliter intelligit: vt dicat qd deus sic accipit: qd sic vult accipi ab ipsa ecclesia. Et sic vult etiā iudicari. Et vide Boii. vii. s. ubi querit: an iuramentum coactum sit obligatorium. Quidā distinguit inter iuramentum assertorium. & p̄missorium. Respectu assertorij coactio nō excusat a toto: sed a tanto. Si quis coactus iurat: assertit fallum esse verum: incurrit crimen piurij. In iuramento vo. p̄missione: coactio que surgit ex metu qui potest cadere in constantem virum excusat a toto: tale enim iuramentum licitum est: & nō est contra deū. quo quis p̄mittit aliquid alicui se facturum. Et ideo respectu talis iuramenti potest interuenire coactio sufficiens ad inclinandum etiam cōstantem virum. ergo tē. Sed qd Aug. videf tenere tale iuramentum esse obligatorium: vt de quodam qui coactus iuravit duce quādā in vrorem. Ideo est aliud modus dīcendi: vt distinguat inter forū ecclasiasticum. et forū conscientie. Ita qd obligatio iuramenti coacti ecclasiastico se habet obligationi iuramenti dolosi. Nam in foro ecclesie iuramentum coactum non est obli-

gatorum. Nam ecclesia p̄sumit qd iurauerit non voluntate implendi iuramentum. sed poris ena dendī periculum. etiam in odium violēti. qui nullum habet ius repēndi. In foro autē dei iuramentum coactum obligatorum est. cum deus respiciat voluntatem interiorē. voluntas nō possit cogi coactione sufficientē inducēre. Et ita cum talis voluntas coacta: voluntas sit. iudicat deus tamē hominem obligari: etiam in foro conscientie. Et fm theo. est contulendum ei vt iuramentum impleat: nisi relaxatōnem inneniat. Et hoc si iuramentum fuit respectu rei licite. Nec obstat de voto. scz qd vota coacta. non obligant. quia dico qd non est simile. quia votum respicit obligationem ad deum: qui vult sacrificia nō coacta. Si quis tñ coactione inducēte cogat: vt votum emittat: vices. vt in periculo mortis existens a dño liberet. non videf absurdum dicere eum esset obligatū. Nec etiā est sile de matrimonio: vt dicitur est.

Quid de duobus habentibus mensuram cōitatis: vel stateram quam conserunt portare ad vendentes & mercedem recipere. si iurauerunt sibi in decētro nō portare? Rū. fm. v. Si ex hoc multum damnificati sunt: puta. quia p̄sum est de alia mensura. nō possunt auctoritate p̄pria venire contra iuramentum. nisi forte ex hoc ad extremā necessitatē decērent: vel nullo modo possint habere vnde viarent. Episcopus tñ absq; tanta necessitate posset huiusmodi iuramentum in melius cōmutare. cum nulli sit vtile & aliquibus damnosum.

Sed si unus p̄dictorum p̄urat. nunquid alter poterit venire contra iuramentum? Dicendum qd si intendebat iurare sub conditione. scz si alter non portaret. tunc altero porante nō tenebit. Si autē absolute iuravit tenebit. qd si nescit quid iurauit vel intendit. tunc si emolumentum est cōmune ambo bus. uno p̄urante: reliquias nibilominus tenebitur. cum nullum ex hoc fiat ei p̄iudicium. Si autem emolumentum est solum eius qui portat. tunc benignius est interpretandum. scz nō seruanti fidem. nō p̄misit cum dāno suo & lucro alterius. Nam generat fm Hostiē. & Ber. si duo sibi aliquid ad iniuciem iurauerunt. uno nō seruante. altius nō teneat. extra eo. sicut cl. ij. nisi qd iuratuū est. esset in bonō dei. vt si iurauimus qd diceremus psaltriū. p̄ inuicem. vel ad certam elemosynam daremus.

Inquit paganus qui iurat p̄ falsos deos nō concessos: teneat? Rū. fm Ray. qd cū iurauit p̄catum cōmisit in iurando. Sed si modo nō seruat fidem. p̄missam: addit peccatum peccato. Concedat Tho. et addit qd licitum est accipere iuramentum eius qui paratus est p̄ falsos deos iurare. non tñ licet eum inducere ad hoc.

Quid si quis audiret aliquem iurare id: qd audiens scit fallum esse? Rū. fm Ray. sufficit audiēti. & teneat: vt indicet illis qui p̄pūt p̄ficere. & nō obesse p̄ris sine cum corripēdo. sicut p̄ eo orando. xxiij. q. v. hoc. videf.

Quid si quis iurauit non reuelare secretum: at-

Jurare

Sindistincte teneatur tenere secretum? R. s. m. Pa-
nor. de mente glo. in. c. ego. extra eo. q. si quis in-
travit non reuelare secretum. debet intelligi de ho-
nesto: et non alteri nocivo. et q. tunc possim reuela-
re. non tantum omnibus. sed illis qui possunt pre-
dese. p. hoc vide tex. iuncta glo. singulari. in. c. ner-
ui. xiiii. dis.

Quid si clericus intravit se seruaturum statuta in ecclesia sua edita, et postea sit nouum statutum? **R**u. fin. doc. in. c. clericus. extra eo. distinguendo. qd si in statuto fuit appositum istud verbum. edita et non edenda. qd tunc non extendit ad futura. qd non debet extendi ad ea de quibus non fuit verili miltiter cogitatum. si autem non fuit appositum istud verbum. edita. sed simpliciter iuravit feruare statuta Jo. ar. 2 clariss. d. Lar. dicunt. qd tunc obligatur etiam ad edenda. Quod non placet Panor. quia propter periculum periurii: iuramentum est grauis preiudicii et stricte interpretationis. Ideo non extendendum. immo potius restrainingendum ut non comprehedat etiam quod ex lata verborum significatione posset comprehendere. hoc vult Ar- ebi. in. c. ne quis. xiiij. q. ij. Posset tamen sic distingui. qd aut ista statuta que postmodum fiunt non sunt multi preiudicij; et tunc extenditur iuramentum ad illa. argu. in. l. s. L. que res pi. ob. po. et quod ibi notatur. qd enim perjurium sit in le grauissimi preiudicij. tamen debemus attendere. non ad id quod venit accessore. sed ad id quod iuramentum obligat principaliter. Sic ad statuta fienda qd sunt modici preiudicij. sicut cum obligo bona mea simpliciter. veniunt etiam futura: quia in obligatione agitur de modico preiudicio. Et hoc expresse volunt Bar. in. l. si stipulatus fuerim. s. cum stipulamur de ver. oblig. Aut sunt grauissimi preiudicij. et tunc iuramentum ad illa non extenditur. ar. in. d. s. cum stipulamur. z. in. l. si mandauero. s. is cuius. ff. mādati. z. c. felicis. de penis. lib. vij. vbi habetur qd publicatis bonis aliquius simpliciter. non veniunt bona futura. Et hoc propter gratuitatem preiudicij. Et sic reducitur ad concordiam cum. d. l. s. Et hec notabis. qd si talis clericus promisit per prius p̄statum iuramentum feruare illud statutum quod postea factum est. iterum non est obligatus et iuramento fin quosdam. Sed Panor. vbi s. cocludit post dicta doc. qd si potest constare in fodo anime vel iudicali qd ille intendebar nouiter iurare: obligabit de iuramento. ar. extra eo. z. si xp̄s. Et sic in dubio videtur satis voluisse iurare si expressit verbum. Iuro. vel consimile. Idem intelligendū de eo qui fit nouis eius alicuius ciuitat̄ et iurat seruare statuta.

Quid si aliqui domini temporales; vel clericis; vel
prefati iurant seruare statuta et consuetudines al-
cuius loci; vel ecclesie; et inter illa sunt aliqua illicita
vel impossibilia; vel libertati ecclesiastice obviata.
Res si iurantes hoc scierunt; non debuerunt sic
generaliter iurare; nec sunt aliquatenus huiusmo-
di iuramenta seruanda; sed alia. Si res
si iurant non sunt seruanda; quod non tenent ad illa
extra eorum contingit; li. vi.

Vtrum ille cui iurando aliquid promittit, pos-
sit relaxare iuramentum? Rn. fm. Dir. vbi s. q. au-
quis iurat se facturum aliquid alteri: quod pertinet
ad cultum diuinum. aut ad comodum temporale.
Si iurat aliquid, quod pertinet ad cultum diuinum;
aut ad religionem vel pietatem, non possunt sibi
remittere talia iuramenta; ut si duo iurant tria psal-
teria pro invicem dicere; vel si pescatores; vel alii me-
chanici iurant de lucro suo certam portionem per-
stare fabrice ecclie; vel in alios pios usus; vel si duo
iurant ire contra mare; et ibi deo militare; possunt ta-
lia remittere, q. simul non vadant. Si do-
rant se facturos aliquid quod respicit comodum
temporale. Distinguitur, q. aut ppter illud iuramen-
tum tenentur als illud facere, aut non. Si tenent
preter iuramentum als illud facere; puta, quia car-
nifices iurant non vendere carnes infectas pro sa-
nis. Vel mercatores, q. non sophisticabunt mer-
ces suas; vel ob prolixorem terminum carius no-
vendent. Et tunc nequeunt sibi remittere; quia, p
pter salutem animalium sic iuratum videtur. Aut
non tenentur sine iuramento seruare quod iurant;
sed solum ex iuramento. Tunc distingue, aut ob-
servantia iuramenti spectat tunc ad comodum; vel
incomodum iuramenti. et scribere librum vel do-
mum edificare, et huiusmodi. tunc remittere sibi pos-
sunt, aut obligatio iuramenti respicit deum; vel ter-
cium. vt iuro tibi q. dabo. x. Petro. tunc iuramen-
tum; qd tangit deum; vel tertium remittere non potest.
Hec Directoria, et est notabilis distinctio. Et facit
ad multa.

Quid si venditor iurauit non venire contra ventionem. et nunc dicit se deceptum ultra dimidii iusti precij. nunquid debet andiri? **R.** **S**lo. in. c. cum causa. de emp. et vendi. dicit qd si maiorest no auditur. **S**ecus si minor: qui per tale iuramentum non excluditur. nisi beneficium etatis. Non autem qd renunciarii communi. unde potest agere ad supplementum precij: vel ad rescidendum ventionem. tale enim iuramentum representat eum maiorem: nisi iurasset rem non repetere. Vel pietate eo qd deceptus esset ultra dimidii. quia tunc via erat via esset ei preclusa propter iuramentum. Additam tamen **P**anor. ibi. qd si minor esset enomiter leius posset petere absolutionem a iuramento. etiam si interuenissent verba magis specifica: vt quia dixit velle donare totum quod plus valebat etiam in magna quantitate. quia in minore pluriuntur deceptio arg. l. si quis cum sciret. ff. p. o. emp. Et idem credit dicendum de maiore: vt possit petere absolutionem a iuramento. ratione enomissione lesionis: intelligendo qd non donauerit qd plus valebat. quia non presumitur in tanta quantitate donatio. sed deceptio. hec **P**anor. in. d. c. cum causa. vbi etiis referit. **D**e belap. tenuisse. qd per tale iuramentum generaliter factum a minor. minores excludi ab omnibus beneficiorum sibi competenti. **V**ide ibi. an requiratur specifica mentio de tali beneficio. ad tale remittentiam faciendam?

¶ Quid si puella q̄ iuravit non habere regrellum
ad bona paterna: sed q̄ esset dote cōtenta. An ob-

Juramentum.i. Fo. CLIII.

stante iuramento: possit habere regresum? Dic q
non: sed debet seruare iuramentum. vide s. Hos.
Addit p̄dictus quod singulariter notat Panoz. in
c. non sine de arbitri. vbi ponit istam regulam quaz
dicit esse verissimam. q̄ quātūcumq; iuramen-
tum prohibetur a quacunq; lege etiam canonica
vel divina. tamen si nō continet in se peccatum. te-
netur iurans obseruare iuramentum. licet pecca-
terit in iurando. pro hoc facit. c. et si christus. extra
codem.

In autem mulier que fecit donationem. et iura-
nit non contrauenire. superuenientibus liberis pos-
sit renocare. Vide s. Donatio. i. t. c. Emptio.

Ioramentum.i. Que
est forma iurandi? Multe sunt. Nam
olim in testamento veteri aliter iurabat
aliter in testamento novo. Et fm Boii. in. iii. dis.
xxix. duplex est modus iurandi. scz per prepositio-
nem. per. et per prepositionem. in. Que autē sit dif-
ferentia. dicit q. per magis dicit ipsam veritatem
sub ratione testificantis et principiantis. Prepositio
autem. in. importat habitudinem diuine veritatis
sub ratione testificantis et exemplantis. unde fm
rem idem est iurare in deum et per deum. Et dice-
re testis est mihi deus. Et ideo potest dici. q̄ dicere in
conscia mea sic est; vel in anima mea: est iuramen-
tum. Et idem est in re. sicut dicere per conscientiam meā
et per animā meā.

IQue exigitur in iuramento ut recte fiat? Rū.
tra. sc̄. veritas. iustitia. et iudicium. Veritas enim
semper debet adesse: ut sc̄. letat quis firmiter verū
est quod iurat. Iustitia: ut sc̄. quod iuratur lictū
sit et honestum. Iudicium. id est discreta delibera-
tio. ut sc̄. non iuret etiam verum: nisi ppter necessi-
tatem. et virilitate. de hoc dictū est s. Jurare. Que
dam tū alia magis specialiter requiruntur. que his
versibus continent. Si iuramentum lictū vis di-
lucere. Quis. cui. quando. quid. q̄ quod. cur.
quō.

IQue est maior obligatio voti. vel iuramenti? Rū.
fm Tho. sc̄a sc̄e. q. lxxxix. Votum ex sui ra-
tione est magis obligatorum. Nam obligatio vo-
ti causatur ex fidelitate. quaz deo debemus. cuius
transgressio infidelitatem et per consequētū irreue-
rentiam continet. Obligatio autem iuramenti cau-
satur ex reverentia. quam debemus ei. ex qua tene-
mur et verificemus id quod per nomen eius pro-
mitimus. cuius transgressio continet irreuerenti-
am tñ.

In autem viri possint irritare iuramenta vero-
rum? Rū. fm. vī. nō: nisi sint talia que vero non
potest implere sine scandalo et piudicio viri. de hoc vi
de s. Feiunium.

Itrum in iuramentis possit dispensari? Rū.
fm Tho. vbi s. In iuramentis promissorijs dispense-
rū potest. sicut in votis. vbi notandum. q̄ illud
quod cadit sub iuramento promissorio. aliquando
est manifeste peccatum. vel maioris boni impediti-
num. Et tale iuramentum dispensatōne non indi-
git. Aliquando est dubium. Itrum sit lictum: vel

illicitum. proficuum: vel nocivum. aut simpliciter
aut in aliquo casu. Et in hoc potest quilibet episco-
pus dispensare. Cum vō pronuntiatur aliquid sub
iuramento: quod est manifeste licitum et vtile. In
tali iuramento non videt habere locum dispensa-
tio: vel cōmutatio: nisi aliquid melius occurrat fa-
ciendum ad communem vnitatem. Quod maxi-
me videtur pertinere ad potestatem pape. qui ha-
bet curiam vniuersalis ecclesie. Similiter etiam et
iuramenti absoluta relaxatio. Addit qđ notat Di-
rectoria. k. ii. q̄ papa quemlibet absoluere potest a
iuramento ex causa iusta: puta. propter scandaluz
intolerabile: vel si malum exemplum progetur.
in multis clave nō errante. xv. q. vi. auctoritatem.
Et disp̄sare potest in voto et illud cōmutare in ale-
ud. quod magis sit deo acceptum. et etiam in iura-
mento ex eisdem causis. quia auctoritas superioris
in omni iuramento est excepta. extra eo. venientes
Sed si aliquis vouet vel iurat aliquid quod licite
et honeste seruari potest. nec subest causa. papa illud
mutare non debet. Si tamen absoluta aliquem re-
net absoluto. quia est supra ius positum. Et enaz
contra ius diuinum potest dispensare. dum tamē
contra euangelium: vel articulos fidei non dispen-
set.

IQue autem sit differentia inter papam et ep̄m
quo ad dispensationem voti et iuramenti? Rū. fm
Panoz. in. c. proposuit. de concess. preben. q̄ episco-
pus non liberat ex toto a voto. sed cōmutat in cau-
sa magis acceptam: ut extra de voto. c. i. Sed pa-
pa ex causa potest ex toto liberare: quemadmodū
potest ipse deus. quia verisimile est q̄ deus ex cau-
sa dederit potestatem suam: inter homines vicario
suo. als non fuisset bonus paterfa. si dimisisset gre-
gem suum sine pastore. qui ex causa possit omnibus
consilere. Unde Ho. in. c. q̄sto. de transla. pl. di-
cit. Cum idem sit dei et vicarij sui consiliorum. po-
test papa omnia facere. que deus potest. clave
non errante. Nam generaliter dicit xp̄s Petro.
Quodcumq; liga. tc. Et qui totum dicit nihil exci-
pit. Et idem dic circa iuramentum. Illud tamen
papa nō relaxat sine causa: ut notabiliter dicit In-
no. in. c. cum inter. de renun. et glo. in. c. q̄sto. de iu-
rejurant. Ex quo inferunt q̄ cum papa sine causa non
possit alium a iuramento absoluere: fortius nec se
ipsum. hec Panoz.

IQualiter intelligitur illa auctoritas. xxij. q. v. c.
iuramenti. q̄ deus nō facit differentiam inter iura-
mentum. et simplicem loquelam? Rū. Panoz. in
p̄bmo decre. dicit q̄. deus nō facit differentiam
inter illa duo. quando simplex loqua continet p̄-
fidiam: vel mendacium: ut quia venit ad decipi-
dum. Et sic proprie loquitur ille tec. iuramenti: ut
puta. quia aliud aliunde sibi puidisset: nisi ipse ei
p̄misisset et bmo: vel q̄, p̄mittens ex causa alia habe-
bat illud facere ex debito.

Ioramentum.ij. De
iuramento vniuersitatis sine alicuius
societatis. Aduentum est q̄ quan-
do vniuersitas alicuius civitatis vel collegi iura-

Juramentum. q.

mento se obligauerit iurantes iam mortui sunt. successores facientes contra non sunt propter hoc per iuri. Nam obligatio iuramenti est personalis, et non transit ad successores, tenent tamen ex quadam fidelitate adimplere quod iuratum est.

Quando multitudo iurat aliquid facere vel non facere, inquit aliquibus contravenientibus possint alii contravenire? R. fm. xv. Si absolute et in omnem euentum iuratum est, quilibet obliteratur tenet. Si vero sub conditione vel ob determinata causam: puta, si alii seruarent et huius non tenetur quis nisi existente condicione, extra de condicione, verum extra eo, quenam, unde si oculi alii vel plures non seruentur; in hoc casu absoluuntur videtur alii. Si vero pauci sunt qui non seruarentur: recurrentur est ad intentionem iuramenti. Viz. quod si intendebant per quod cuncti non obseruarentur, prius non tenerentur. Aut solum si multi essent illi qui non seruarentur. Et si de intentione nescit, tunc ius est seruare.

Quid autem dicendum de iuramentis scholarium: universitatibus: collegiorum: verborum et huius: qui iuraverint multi in eorum statutis contenta: et sint prii contraveniendo? Paulus in die quarto de reg. distinguit, quod aut illi de universitate aut collegio iuraverunt seruare statuta, aut contenta in eis. Nam si casu si contraveniunt collegialiter, non incident in personam, quod tollunt statutum, et quod non tollit iuramentum: statuto accessorum. Si autem iurant seruare contenta in statuto, tunc incident in piurium: veniendo contra: sine causa rationabile. Et hoc intelligit Panormitanus, dilectus de Phenice, quod iuraverunt contenta in statuto seruare: nulla habita mentione de statuto: ut pura, si dixerunt, iuramus non recipere aliquem qui non sit gradatus. Secus si dixissent, iuramus non recipere aliquem qui non sit graduatus, sicut continetur in statuto: quia hoc casu videtur iurasse seruare statutum. Idem sentitur do. L. in d. cle. i. Et dicit quod non solum expesse, sed etiam tacite remoueri potest, quod tale statutum obligat tantum singulos et non tantum collegium. Et ideo consulit quod tales tollant statutum antequam contraveniant: quo sublatu, iuramentum sublatum est. Et ita seruat. Sed si contravenierint non sublatu statuto: adhuc, probabiliter videtur posse defendi: quod intelliguntur destruxisse statutum. Et sic non sunt prii, quod cum possint tollere statutum expesse, ergo et tacite intelliguntur sustulisse, ex quo apparet de voluntate contraria. Nec est verum quod sint prii, eo ipso quod incipiunt contravenire, quod iuramentum obligat singulos et non collegium, cum non sit suscepibile prius, ar. extra de sen. ex romana, in vii, b. ac op. videtur etiam sentire Iohannes in c. i. de his que sunt a ma par. ca. Sed Iohannes in d. cle. i. dicit, quod in primo membro contraveniendo etiam collegialiter incident in piurium. Panormitanus autem in d. c. dilectus, dicit quod hec materia semper libi fuit vela difficultas. Et per concordia dicit, quod aut singulares de collegio iurant seruare statuta singulariter, ita quod habitu respectu ad formam et substantiam iuramenti: potius ligat eos singulariter. Et tunc sublatu statuto collegialiter, nullum prius incurrit contraveniendo. Et hoc calumnia intelligere primam opim, veram, Exemplum, statutum

est et nullus vocem habeat, nisi sit matriculatus. Jurarunt singuli seruare statutum. Certe iuramentum hoc casu coegerit obseruari singulorum. Ideo si collegium deliberat tollere statutum, non peccant singuli postmodum contraveniendo. Sed si iuramentum stringit eos ad obseruandum collegialiter, tunc habet locum, alia opinio, ut sine metu periurii non possint etiam collegialiter contravenire, causa rationabili non subsistente. Pone exemplum in casu, dicitur dilectus. Nam canonici iurando non recipere aliquem ultra numerum statutum: iuramentum videtur habuisse respectum: ut etiam collegialiter non recipiantur: quod nulli dubium quod singulares non possunt singuliter eligere canonicos, unde ex prima materia iuramenti poteris comprehendere etrum iuramentum stringat tamen singulos singulariter: an vero singulos collegialiter. Et ad perpetuationem statuti adhibeas hanc cautelam, ut singuli iurent contenta in statuto, non habita mentione de statuto. Et ut iurent quod etiam collegialiter non contravenire. Subsistente postmodum, cum concerente fauorem publicum non contravenire, vide de hoc glo. notabilem, xi. di. in his.

Quid autem dicendum de statutis contentis: vel universitatibus: aut collegiorum, seu fraternitatibus, quod contenta multoties sunt confirmata ab episcopis aut principibus civitatum: vel terrarum. An non obstante hac confirmatione possint contravenire eo in modo ut dictum est? Hic quod si superiori confirmationi statuta ex certa causa, et cum cause cognitio eius in superiores absoluere: nec dispescere poterit: at secundus Har. tunc in l. oim. L. de testa, videtur tenere indistincte, quod inferiores possint contravenire. Dicit enim quod testimoniis factum de consensu principis, in potest revocari sine eius consensu. Quod facit ad statuta finis cum quod sunt in ducatu spoletoano confirmata per superiorum. Et sic per sine eius consensu revocari. Additum in predicto etiam quod notat Panormitanus, in c. cum accessissente de consuetudine statutis prius recedere a statuto confirmato a se de apostolica vel alio superiori, et redire ad ius coem, non obtenta alia licetia a superiori. Et idem tenet Bal. in locis pplici ff. de iuri, et iure. Sed Bar. in contraria est in d. oim. Solet Panormitanus, sic concordare. Aut statutum coegerit principale fauorem statutum, et per predictam priam opim. Nam confirmatio habet vim immunitatis privilegii, cui prius statutis tantum praelegio renunciare. Si vero statutum coegerit fauorem alicui velius publicum, ita quod non mere ipsos statuentes, tunc predictum alicui opim, quod ex quo superiori confirmat, videtur dispositionem facere sua, quod ois nos: a facimus, et in inferiori aut non potest tollere legem superiores facit dictum. Inno. in c. accedit h. de pau. vbi dicit quod si statutum concernit principalem fauorem ecclesie, non prius canonici expesse, vel tacite illi renunciare. Aliud notabile Panormitanus, quod si statutis vel eorum successores venient scilicet contra statutum, videtur tollere statutum. Ita quod prius actum contra statutum facit, tollit ipsum statutum. Idem Mo. et Iohannes.

Quid autem dicendum de statutis quarundam terrarum, ut in riparia ianue, que non pertinetur vnu aliunde apportata, vendi in suo teritorio. Quidam vnu illius

Additio pro declaracione predictis factis. Et distinctio bimembri, sc. q. ad successores quod non faciat statuta, huius iuramenti suorum predecessorum. Sed q. ad primos quod faciat statuta. Et q. ad successores quod si maior pars non obseruat dicta statuta, et ipsi rotuerendo non videt roterendum, et videlicet potest quod ex aliquo ratione sunt abrogata talia statuta. Nec obstat quod iuraverint huius statuta, quod debet intelligi quod obligauerint se, sed obseruantur statuta non aboluta, nam abrogata non videtur, sed tollerat talia statuta colligi alii, saltem ut sufficiat quod tollerant singulares, et per resens singulares. Ad q. faciat non est posse.

terre inneniat venale, p tanto vel tanto precio. Et multo ceteris talia statuta sunt confirmata iuramento. An sit obseruanda? R. Si. In Monachis q̄ huius statuta et iuramenta sunt illicita et non obseruanda cum etiam circumscribo statuto vel iuramento: talia obseruare vel facere interdōe corrupta: illicitum sit. Et hoc videtur rationabile. Secus aut si aliqua bona intentio: et ad bonū reipublice: virtutis habet vina valde debilia et corruptio obnoxia. q̄ longo tpe seruari non possit. Et si vina aliunde portarent: sua vina vendi non possent: et sic terra illa grane damnū incurret.

Ius. Quid ē ius. Quid rigor: quid equitas: et quid dispensatio? R. In. Ius est ars boni: et equi: cuius merito quis nos sacerdotes appellat: i. sacrum preceptum ministros. Rigor: vō est excessus vel auerstans iuris aliquoties ad teriores scriptus: qui quidē non est seruandus: nisi vbi timet ne petri reducat ad alios p exemplū: vt in. c. sed illud. xlvi. dī. Quāq̄ m̄ rigor idem est qd̄ subtilitas iuris: et seruandus est extra dī resti. i. poli. in līsis. Equitas vō est mediū inter rigorē et dispensationē. Et sic diffiniuntur. Equitas ē iustitia: dulcore misericordia: et clementia. Quid dispensatio dicitur est s. Dispensatio de hac materia vide s. Iudex. j. vbi determinat. An iudex debet sequi ius: an equitatem.

Vtrum ca q̄ contra ius sunt valeant? R. Si. In Panorum. in. c. in noī dñi. de testa. distinguendo. aut dispositio non est penalior est sic. Si non. regulariter actus est nullus: vt in regula q̄ cōtra ius. et in. l. nō dubium. L. de legi. Et hoc intellige q̄ si lex habet p penā cam phibitōnis. i. rō phibendi est perpetua. Secus si taliis de hoc vide s. Impedimentū. xvij. in. c. vides. i. di. et ibi bona glo. Aut dispositio est penal. Et hic est maxima difficultas. Quidā dixerunt q̄ p appositionē pene sustinet actus: q̄ lex nō videt tunc simpliciter phibere. sed vitra pcessit apponendo penā. Hoc verum: nisi lex inducat vitra penā actus nullitatem: vt in. lib. bennus. L. dela. san. eccl. et in. c. q̄ ppter. de elec. hec tū opinio nō videt placere Bar. in. l. pto. f. de no. ope. nun. allegat. d. l. lib. bennus. et multa iura q̄ ultra penā inducent nullitatē actus. Sed certe possit risideri q̄ in illis iuribus lex nō fuit cōtentā pena extrinsecata: sed etiam voluit inducere nullitatē actus. Panorum aliquiliter limitat predicta: dicens q̄ non semper non obseruantia legis inducit nullitas ipso iure. sed quandoq̄ pstat causam irritandi. quandoq̄ vō ipso facto irritat. Scire enim debes q̄ quandoq̄ lex iubet aliquam solennitatem adhiberi tempore cōtractus. et tunc si alter fiat. actus est nullus ipso iure: vt in. c. sine exceptione. xij. q. ij. et in. d. l. non dubium. et c. auditio. de elec. et. L. de testa. bac consultissima. Quandoq̄ lex iubet aliquam solennitatem adhiberi post contractum vel alium actum perfectum. et tunc si illa solennitas non interuenit. nō inducit actus nullitatis ipso iure. sed non valeat in effectum. quia debet annulari nisi aliud expedit. se caneretur in dispositione. Et hoc videtur probari in. l. vniuersa. L. de preci. impera. offe. Pone exem-

plum: statutum dicit de quolibet contractu soluac gabella decem solidis p libra. certe si non solvitur contractus remanet validus: licet possit annullari. Quod pē dicit etiā silex dicat. al's nō valeat. Debet enim intelligi non valeat. scz in effectu: vt in. d. l. vniuersa. Secus si diceret: nō valeat ipso iure. vel ipso facto.

Legare. Quid si legatur rem alienam? R. Panorum. in. c. filius. de testa. dicit q̄ aut quis legat rem alienam in qua habet aliquod ius. Et in dubio videtur solum ius legare. quod habet in re. Et sic noui debetur extimatio totius rei: vt in. l. ser. in electione. de le. j. Idem si testator putabat aliquod ius habere in ea re: quod tamen extinguebat mortem. vt in. l. vro. patrum. in unum intellectus. L. de le. Et per hoc posset attentari q̄ si testator legat rem alienam sibi pignoratam: videatur legasse ius pignoris quod habebat in re. Aut legat rem sibi et alteri cōmūnem. et tunc videtur legare partem suam tū. licet dixerit rem meam: vt in. d. l. serui. Et hoc verum. nisi testator dixisset. lego totam rem vō verba similia. quia tunc debetur extimatio totius: vt l. Julianus. de le. ij. Et nota Bar. in. l. cum aliena. L. de leg. Aut legat rem omnino alienam. Et tunc aut est heredis. et tunc omnino debetur. nec sufficit dare extimationem. quia testator potest legare rem heredis sicut. ppiā: vt est pulcher test. in. l. vnu ex familia. S. si rem. ff. de leg. ij. Aut legat rem alterius q̄ heredis. Et tunc aut scilicet. et debetur illas res vel eius extimatio: vt. d. l. cum alienam. Num mō sit talis res cui cōmercium possit haberi: als inutilis est legatum: puta. si legatur res sacrata: vel res principis. L. apud iul. in ff. de le. j. Si vō legavit ignoranter: tunc aut extraneo: et non valeat legatum. d. l. cum alienam. Aut coniuncte persone. cui al's fuisse relicturus. etiā si sciueret. rem alienā et debet extimatio. d. l. cum alienam.

Et ex predictis solvit questio que nunc defacto accidit. Quedam mulier legavit quandam vestem alienam. scilicet socii cuidam monasterio p salute anime sue. An valeat? Et dicendum est per predicta q̄ sic. Nec obstat dicitur. c. filius. quia licet ibi ponantur plures lecture. tamen illa Innocent. est vero: et cōmūnior: vt intelligatur tex. quando filius legat rē ecclesie alteri ecclesie. Secus quando legaret in pios vlos rem alienam. que non esset alienus ecclesie: vt in casu nostro. Et hunc intellectum tenet Glo. in. c. si episcopus. xii. q. v. vbi Ar. ch. videtur dicere q̄ i. hoc casu legatarius poterit agere ad extimationem. Et q̄ saltem debet extimatio et valeat legatum: tenent cōtier doctores in d. l. cum alienam.

An autem hoc habeat locum in foro canonico et anime? Panomitanus in dico. c. filius. dicit. q̄ communiter doctores tenent q̄ sic. licet ipse teat contrarium. Sed ex quo ipse dicit. q̄ communiter docto. alia tenent opinionem. et ideo videtur tenenda: p̄ esertim quando constat de mente defuncti: puta. quia sciebat dispositionem iuris ciuilis;